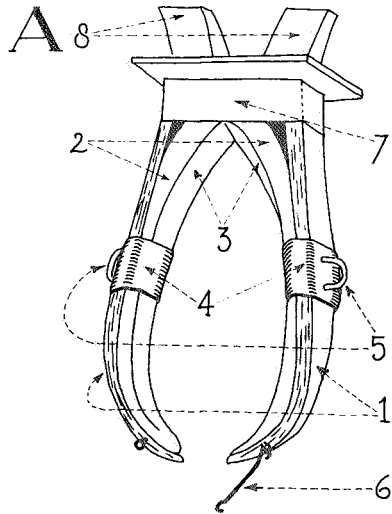

-1.2.8.1. Paardetuig (algemeen)

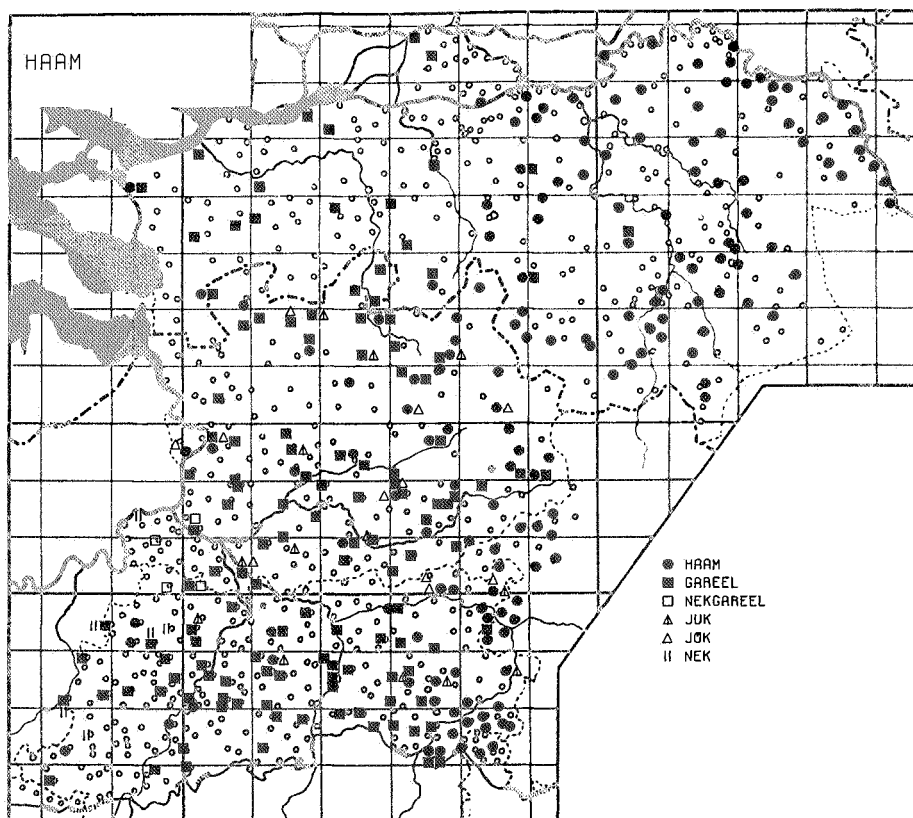
PAARDETUIG

Pferdegeschirr — harness — harnais
(N 13, 80; Fourie 42; Go 1b)

paardegetuig: het type *paardegetuig* in: P 77, K 174; *paardégètèuwch*, O 63a; *perdagatòach*, K 248; *péardachatòach*, K 251; *péerdagatòdach*, P 3; *péjrdagatòjch*, K 245; *pééjaragatèuwch*, P 105; *péédagatòoch*, P 41; *péaragatèuch*, P 154, 154a, 102, 110, 166, 149, 143; *péaragatèuch*, P 137; *péarragataach*, P 104, 157; *péaragatáa*, P 150; *pjàrragatooowòch*, K 274; *pjééragatòoch*, K 330; *pjééragatòoch*, K 330; *pjééragatòdech*, K 331, 283; *pjééragatòdjch*, P 125; *pjééragatòach*, P 16; *pjidagatòdwòch*, K 276; *pèerden-getuig*, paardentuig, hs Vissers L 180; **paardgetuig**: *pjéérgatòdach*, P 85; *pardgatuich*, K 193a; *péértgatòoch*, K 291; **getuig**: het type *getuig* in: K 124a, 175a, 191, 195, L 145, 180, 180b, P 98; *gatòjch*, K 192; *gatòjch*, K 241; *gatòach*, K 340, P 18, K 254, P 39; *gatòjch*, K 237; *chatòjch*, K 335; *gatoojch*, K 240; *chatoojch*, P 76; *gatoowòch*, K 268; *gatòdjch*, K 240; *gatòdach*, K 249, P 16, 66, 84; *gatòdwòch*, K 287; *gatòdwòch*, K 274; *gatòdjch*, P 76; *gatòdgach*, P 69b; *gatòjch*, K 307, 349; *gatèuch*, K 204, 205, 206, 207, 208, 314, 225, P 48, 145; *gatèuwch*, K 358; *gatuuch*, L 241, 263; *gatèjch*, L 183; *gatéech*, K 357; *gatòtèach*, P 133; *gatóéch*, I 275, P 88; *[g]atòdach*, P 128; *gataach*, P 104; *gataoch*, K 254; *[g]ataajch*, P 139; *[g]atòdwòch*, O 288; *getuig*, paardentuig, hs Vissers L 180; *getuig*, tuig, zo spreekt men van „paarden-getuig”, hs Vissers L 180; *getuig*, paardentuig, Van de Biezen; *getuig*, znw.;

hetzelfde als het Holl. Tuig, gereedschap, Frans outil, Peerdetuig, Corn.Vervl.; *getuig*, de gezamenlijke gereedschappen, het gezamenlijke tuig, Goossenaerts; *gatujch*, getuig, Goemans; *gatuujch*, getuig van het paard, hs Schrevens P 86; *getuujch*, paardetuig (collect), hs L 212; **paardsgetuig**: *pjatschatèuch*, K 315; *pjétsgatòwòch*, K 276a; *pjétsgatòdach*, K 304; *pjérsgatòoch*, K 276; *pjétsgatòdwòch*, K 307; *pjétsgatòdwòwuch*, K 307; *pjétsgatòwòch*, K 348; *pjétschatòwòch*, K 316; *pjétsgatèuwch*, K 316; *pjétsgatòjch*, K 312b; *péatschataach*, P 165; *pjétsgatèuch*, L 235; *pjatschatèuch*, K 318; *péaschatèuch*, P 45; *peutschatèuch*, P 44; *péatschataach*, P 168; *péjatschatèuch*, P 95; *pééatschatèuch*, P 47, 48; *péjòtsgatòdwòch*, K 310; *pjééjtgatòdech*, P 5; *pjééjtgatòwòch*, K 332; *pjéétschatòdach*, K 241; *pjéétschatòwòch*, K 348; *pjéétsgatòoch*, K 307; *pjéétschatèuwch*, K 318; *pjéérschatèuch*, K 358; *pérsgatèuch*, K 211; *pesgatuich*, K 178*; *persgatòch*, K 220; *persgatuich*, K 186; *pèsgatuich*, K 173b, 188a; *pertsgatuich*, L 200a; *pétschatòwòch*, K 346; *pétschatoech*, P 41a; *pérsgatèuch*, K 262; *pèschatèuch*, K 191; *péèschatèuch*, K 191; *pèèrschatèuch*, K 191; *péèrschatèuch*, P 161; *parschatòejch*, L 182; *paersgatuich*, K 143; *pétsgatèuch*, P 44; *pétschatòwòch*, K 312; *pétschatòdach*, K 353; *pétschatèuch*, K 314; *pérsgatèuwch*, K 210; *pérsgatèuch*, K 210; *pérschatèuch*, K 204c, K 201; *pérsgatòch*, K 165; *pérschatujch*, K 212; *pérschatèuch*, P 46; *pjééarschatòdach*, K 251; *pjéérschatòoch*, K 283; *persgetuig*, paardetuig, hs Renders L 226; *paardsgetuig*, paardentuig, Goossenaerts; *peèrdsgetuig*, het getuig van een paard, Corn. Vervl.; *pürschateuch*, van perdsgetuig, paardetuig, De Bont; *peèrdsgetuig*, paardentuig, Corn. Vervl. A; **paardetuig**: *pèrdatuich*, K 100; *pèrratuich*, K 157; *péèrdatuich*, K 124a, 133a; *pjéératòejch*, P 60; *pèèrdatuich*, K 179a; **paardstuig**: *pèrstuich*, K 163; *pèrstuich*, L 153; K 146, 137; *pèstuich*, K 100; *parstòjch*, paardetuig, Mischgofsky L 95; **tuig**: het type *tuig* in: K 102, 145a, 151, 181, 183c, L 149, 150, 151; *tèuch*, K 181; *tuuch*, L 184, 160; *tòdwòch*, K 346; *tòoch*, K 281a; *tòoch*, P 25; *tòach*, P 27; *tujch*, znw.; *tuig* (getuig), Goemans; *tòjch*, paardetuig, Elemans; **getrek**: het type *getrek* in: I 221b; *gatrék*, I 220, O 63a; *gatrèék*, P 66; **paardegetrek**: *péeragatrék*, P 70; *pjééragatrék*, I 268, K 324, 330; *pjèrragatrék*, O 73; **gareel**: *garièl*, K 244; *garièl*, O 173; *garièl*, O 153; *garièl*, K 248; *gareel*, getuig, waarin de paarden gespannen zijn, Breda e.o., Hoeufft blz. 164; *garreel*, getuig, waarin de paarden gespannen zijn, Breda e.o., Hoeufft blz. 164; **paardegareel**: *pjééjragarièl*, O 158, 161; **geheel gespan**: *gièl gaspòn*, O 165; **kostuum**: *kóstüüm*, K 301; **stel**: het type *stel* in: L 241; **bekleedsel**:

1.1.1.2.

bakliëtsal, P 41; *komplet: kómpleet*, K 331;
harnas: òrnee, O 73.

PAARDEKETTING

Pferdekette – horse-chain – attache
(Fourie 44)

[De paardeketting is de ketting om paarden
mee vast te binden.]

paardeketting: péarəkéting, P 102, 104, 110,
137, 143, 149, 154, 154a, 166; *ketting: keetiëng*,
K 340; *kééjtiëng*, P 66; *keet: keet*, O 73; *kééjt*,
P 128; *paardskettel: péatskéttal*, P 165;
paardslijn: péatslajn, P 168; *péatslawn*, P 165;
pjaatslawn, P 161; *longe: löns*, P 150, 157.

DOORN VAN DE GESP

(Beweglicher) Dorn an der Schnalle – thorn
of the buckle – ardillon du boucle
(Fourie 46)

doorn: dörra, P 143; *döän*, P 102, 150, 154, 157,
165, 166; *nagel: naagal*, P 168; *nöogal*, P 161;
nöl, P 104, 137; *pin: piën*, P 110, 154a; *pinnetje:*
piënnakə, P 149.

DOORN EN LEDERTJE

Dorn und spitzes Lederende – thorn and
thongs – enchapure
(Fourie 45)

[In dit lemma werd zowel gevraagd naar de
doorn van de gesp als naar het puntig uitlo-
pend stukje leer.]

leertje: léarka, P 102, 110, 154, 157, 161, 166,
168; *pin: piën*, P 137; *pinnetje: piënnakə*, P 143,
154; *spie: spij*, P 104, 150, 154a; *spietje: spijka*,
P 102, 149; *staartel: stattəl*, P 165.

–1.2.8.2. Haam

HAAM (zie kaart)

Kumt – horse-collar – bourrelet

(N 13, 1; N 36, 8; N 36, 12; znd 1a-m; znd 26,
1; sgv; sgv 12; Fourie 45; Go 1b; N, L; Van
Gerwen)

[Het haam is het leren of houten juk om de
hals van trekpaarden. Zie tekening A.]

haam: het type haam in: K 137, 145a, 168, 171,
186, 195, 196, 213a, 237, 240, 268, 277, 307, L

91, 102, 144, 145, 152, 154, 155, 158, 159b, 160, 162, 177c, 180b, 184, 186, 187, 189, 190, 200a, 201, 212, 229, 233, 235, 260, 261, 263, 285, P 99, 147; *haam*, K 213, 353, 358, L 109, 153, P 44, 45, 46, 47, 98, 99, 105, 107; *háam*, P 41a; *hàam*, K 239, 357, L 182; *hààm*, O 72; *ham*, L 100, 102, 104, 150, 153, 154a; *hām*, K 211, 213, 239; *hàam*, K 352, O 248, P 25; *haom*, K 133a, 143, 146, 148, 165, 170, 183c, 184, 185, 186, 196, 197a, 206, 213, 213a, 214, 215, 216, 218, 219, 220, 236, 237, 239, 240, 262, 275, 276a, 277, 277a, 310, 312, 314, 316, 339, 354, 356, L 94, 151, 155, 177, 180, 185, 199, 205, 206, 207, 208, 228, 233, 236, 237, 240, 241, 242, 244, 255, 256, 259, 262, 279, 280, 283, P 38, 48, 98, 99, 161; *haom*, K 339, 351, P 38, 159; *ho-am*, L 257; *hoom*, K 316, 318, L 152; *hòom*, K 276, P 160; *hòòm*, K 236, 240, 241, 273, 276, 276a, 310, 314, 315, 318, 352, 357, L 183, P 41, 48; *hòðam*, K 241; *howam*, P 161; *houm*, K 247, 272, 273, 304, 332, 350, O 69, P 73; *hoem*, P 65c; *aam*, K 208, 237, P 105, 110, 112, 150, 153, 157, 157a, 165, 166, 168; *aom*, I 57a, K 189a, 206, 231, 237, O 242, P 41, 95, 112, 155; *oum*, P 18, 41; *òòm*, K 188a, 237; *òm*, P 161; *əd òam*, P 154; *òm*, K 244; *aon*, K 237; *haam*, bij landb. en voerl. Halsjuk, gareel voor ossen en peerden. Ook: gareel, Corn. Vervl. A.; *haam*, haam, Elemans; *haam*, tuig van 't paard om de nek, hs Renders L 226; *haam*, haam van paardentuig, hs Mischgofsky L 95; *haam*, draagt het paard om de nek, hs Kapteijns L 177; *haam*, juk, dat op de voorschoften van paard of os gelegd wordt. Breda e.o., Hoeufft blz. 220; (*voor*)*haam*, zit om de nek, hs Renders L 226; *hòòm*, kraagvormige halsjuk van trekpaarden, De Bont; **hoofdhaam**: *hjúuthaon*, K 310; **gareel**: het type *gareel* in: K 165, 179a, 195, 265, 296, 339, L 201, O 275, P 4, 37, 77; *gaareel*, O 63a; *gariël*, K 208, 244, 249, 330, P 32, 104; *gariel*, K 207, 225, 236, 251, 257, 277, 330, O 174a, P 3, 25, 65, 88, 94, 95, 102, 136, 145; *gariëjal*, K 268, P 5, 25; *gaoreel*, K 151; *gériël*, O 171; *gòreel*, K 287, 307, O 165; *gòriël*, P 60, 60a; *gòriël*, O 288, P 66, 67, 68; *gòriël*, K 237, 307b, 310, 346, O 173, P 16, 27, 89, 145; *gòriëjal*, K 274, 332, P 145; *gòri-jal*, K 307; *gòereel*, K 181; *gareel*, I 57a, K 100, 102*, 124a, 125a, 135a, 201, 235, 262, 272, 296, 305, P 77, 86; *garêël*, K 163; *gareejl*, K 206, 330; *garêël*, K 157; *garêëjl*, K 178*; *gareejal*, K 235; *garêel*, K 309; *gariel*, K 330, O 63a, P 102, 198; *gariël*, P 69b, 125; *gariël*, K 265, 274, 283, 328, P 85, 133; *chariël*, K 251, O 251; *gariël*, K 330, P 198; *gariel*, I 220, K 245, 251, 254, 276, 281a, 291, 295, 304, 331, 341a, 349, O 153, 158, 161, P 18, 39, 70, 76, 80, 84, 95, 102, 104, 128, 129, 137, 139, 143, 149, 154, 154a; *gariëjal*, K 340, P 41a, 95; *gariëjal*, K 210, 274, 301, 312b, 324, 332, 348, O 63a, P 16; *gariëjél*, K 205; *gari-jal*, K

307; *garjél*, K 204; *greel*, K 174, 175a*, 197a; *grêël*, K 173b; *grêel*, K 212; *greejal*, K 235; *griël*, K 210; *griël*, K 192, 204c; *griëjal*, K 191; *grëjèèl*, K 193a; *grjeel*, K 201; *grjèl*, K 188a; *[g]ariël*, P 4; *[g]òriëjal*, K 335; *[g]ariël*, K 191; *[g]ariël*, K 283, O 73; *gareel*, lederen halsjuk van een trekdier, Goossenaerts; *gareel*, (uitspr. *ga* met korte *a*, *reel* met scherpl. *e* en den klemtoon) Daarnaast GEREEL en GREEL, Corn.; *gareel*, haam van een paard (Baronie), hs Sassen; *gari:əl*, haam of gareel, hs Schrevens P 86; *gariəl*, gareel, Goemans; *chòriël*, goreel (17), paardentuig; lederen halsjuk van een trekdier; halsgordel, Eylensbosch O 253; **paardegareel**: *pjèèrəgariël*, I 272; **paardsgareel**: *parsgriëjèl*, K 193a; **paardsgareel**, gareel voor een paard, in tegenstelling met *ossengareel*, Goossenaerts; **nekgareel**: *nekgòrèél*, K 287; *nèkchòriëjal*, I 275; *nèkgariël*, I 268; *nèkgariëjal*, K 324; **rekgareel**: het type *rekgareel* in: P 2; **juk**: het type *juk* in: K 205, 210, 213a, 300a, 332, 356, P 2, 73, 99; *jüük*, K 273, 330, P 94, 107; *juuk*, K 257; **jok**: het type *jok* in: K 204, 241, 304, 305, 349a, 350, 356, P 102; *jök*, K 239, 330, O 67; *jèük*, I 180; *jöek*, K 244; *jouk*, I 180; **collier**: het type *collier* in: K 287; *koljee*, K 248; *kólee*, P 60; **nek**: het type *nek* in: O 239; *nèk*, I 220, O 63a; *nèk*, O 70, 73, 158; **blokhaam**: *blokkam*, L 100, 149; **broek**: het type *broek* in: K 286; *bröek*, K 287; **raam**: *ràm*, K 241; **balk**: het type *balk* in: O 289; **berd**: het type *berd* in: O 274; **brancard**: het type *brancard* in: O 252; *brankaar*, O 166; **berrie**: *bérrə*, P 127.

LUCHTHAAM

Kumt mit Luftkissen – air horse-collar – bourrelet gonflé d'air comprimé (N 36, 18)

[Een luchthaam is een haam waarvan de kussens, in plaats van met stro, gevuld zijn met lucht in een rubberen band met een ventiel. De rubberband, vaak van autobanden gemaakt, wordt met leer bekleed. Het is vaak een noodoplossing, o.a. in de oorlog toegepast. Het verschijnsel van het luchthaam is naast de hier opgegeven plaatsen ook bekend in K 153, 168, 186, 189 en L 148.]

luchthaam: het type *luchthaam* in: P 5; *luchthaom*, K 141, L 207; **luchtgareel**: *luchtgareel*, I 57; **balk**: het type *balk* in: K 174.

VILTEN HAAM

Mit Filzkissen an der Innenseite ausgestopftes Kumt – felt horse-collar – faux collier (de feutre)

(N 13, 11)

[Viltten haam of twee met elkaar verbonden

kussens, die het paard om de nek draagt onder het haam, indien dit te groot is.]

onderhaam: het type *onderhaam* in: K 137, 145a, 195, L 145, 149, 160, 180b, 233; *ondərháám*, P 41a; *òndərhaam*, L 184, 235, 263; *òndərhaam*, P 44, 105; *òndərham*, K 211; *òndərham*, L 150, 153; *ondərhaom*, K 125a, 133a, 146, 163, 165, 175*, 175a*, 181, 184, 186, 220, L 180, 200a, 201, 241; *òndərhaom*, K 165, 183c; *òndərhaom*, K 341a, 349, P 48; *ondərhoom*, K 318; *ondərhòòm*, K 192, 212, 241, 304, 307, 310; *òndərhoom*, K 316; *òndərhòòm*, K 208, 295, 340, 348, P 41; *òndərhòòm*, L 183; *òndərhòòm*, K 332; *ondərhòwm*, K 307; *òndərhaam*, K 332; *ondərhaom*, K 100, 124a, 125a, 157, 174, 179a, 262; *òndərhaom*, K 237, 281a; *òndərhaom*, K 291; *ondəròòm*, K 191, 204, 208, 254, P 41; *òndəròòm*, K 301; *òndəròòm*, K 331; *òndəròòm*, K 201, 204c; *oondərhòòm*, K 274, 276, 307; *oondərhòòm*, K 268; *oondərhòòm*, K 276a; *òndəròòm*, K 245; *òndəròòm*, K 235, 240, 314; *òndəròòm*, K 240; *òndəròòm*, K 357; *oongdərhaom*, K 312; *oongdərhòòm*, K 276; *oondərhòòm*, viltten haam, onder de gewone haam, (wanneer gewone haam te groot is), De Bont; *onderhaam*, bij voerl. Kussen dat men de peerden onder het gareel aandoet, die gedouwen zijn, Corn. Vervl. a.; *onderhaam*, kussen om de nek, dat onder de haam zit, hs Renders L 226; *ondərham*, kussen onder de haam, hs Mischgofsky L 95; *onderaan*, hetzelfde als *ondərgareel*. Zie ald., Goossenaerts; *onderhaam*, een soort linnen paardehaam, die onder de lederen haam wordt gedragen om de huid tegen schuren te beveiligen, hs Vissers L 180; **vilthaam:** het type *vilthaam* in: L 180b; **ondərgareel:** het type *ondərgareel* in: P 5, 77; *òndərgareel*, O 63a; *ondərgareel*, K 151; *ondərgariël*, P 133; *òndərgariël*, P 69b; *ondərgariël*, K 225; *òndərgariël*, K 244, P 88; *ondərgariël*, P 88; *òndərgariël*, P 4; *ondərgariëjəl*, I 275; *òndərgariëjəl*, P 25; *òndərgareel*, K 287; *ondərgariël*, K 183c; *ondərgariël*, K 330; *ondərgariël*, K 157; *ondərgariël*, I 220, 268; *òndərgariël*, K 251, 283, 330, O 153, 158, P 18, 70, 76, 128; *òndərgariël*, K 291; *ondərgariëjəl*, K 324; *òndərgariëjəl*, K 324, 332, 340, O 63a, P 16; *òndərgariëjəl*, K 281; *ondərgariël*, K 346, P 27; *òndərgariël*, K 330, P 16, 39, 104, 145; *òndərgariël*, P 60; *òndərgariëjəl*, K 346; *òndərgariëjəl*, K 268; *ondərgariëjəl*, K 193a; *ondərgariëjəl*, K 191; *ondərgariël*, K 188a; *òndərgariël*, P 66; *òndərgariël*, O 165; *òndərgariël*, O 73; *ongdərgariël*, P 3; *undərgariël*, I 220; *ondərgareel*, soort van gareel, eigenlijk maar bestaande uit twee opgevulde, boven en onder aaneen verbonden kussens, dat een paard onder het gareel aankrijgt, zo dit laatste te groot, of het paard gedouwen is, Goossenaerts; **binnengareel:** het

type *binnengareel* in: P 77; *bïënnəgariël*, O 161; **gareel:** *greel*, I 57a; **ondərkussen:** *òndərkussa*, K 358; *ondərküüssə*, P 95, 133; *òndərküüssə*, P 69b, 70, 84; *òndərküüssə*, P 85; **nekkussen:** *niküüssə*, K 287; **onderteugel:** *òndərtuggəl*, I 268; **ondərzadel:** *òndərzədəl*, K 312b; **ondertuig:** het type *ondertuig* in: K 124a; *feutre:* *feütər*, K 225, P 70, 88; **handijzer:** het type *handijzer* in: L 242; **verdikt kussen:** *vərdiëkt küüssə*, P 60a; de volgende typen zijn meervoud: **binnenkussens:** *bïënnəküüssəs*, O 173; **treitkussens:** *traatküüssəs*, P 104; **gareelkussens:** *gəriëlküüssəs*, P 67, 68; **belegsels:** *bəlichsəls*, P 125.

HAAMSPANEN

Kumtfedern, Kumtleisten – hame seals – at-tels

(N 13, 2; N 36, 8; Go 1b; Fourie 45)

[De haamspanen zijn de twee houten hoofdbestanddelen van het haam. Zie tekening A, I.]

in dit lemma is het onderscheid tussen enkel- en meervoud niet altijd even duidelijk:

haamspanen: het type *haamspanen* in: L 148; *haamspoonə*, P 47; *haamspòðna*, P 45; *haamspòðn*, P 44; *haamsponə*, L 149; *haamsponən*, K 220; *haamsponə*, L 150, 160, 207, 241; *haamspòðna*, L 235; *haamsponə*, L 228, 242; *haamspòðnnə*, K 316; *hòòmspanə*, K 318; *hoomspoonə*, K 316; *hoomspòðna*, K 318; *hòòmspòðn*, P 48; *homsponə*, K 184; *hòòmspanə*, K 183c; *haamspoowəna*, P 105; *háamspòwəna*, P 41a; *haamspòwəna*, K 358; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *haamspon*, K 220, L 153, 180b; *haamspòðn*, L 200a; *haamspon*, K 316; *hoomspòðn*, K 318; *homspon*, K 184; *hòòmspan*, K 183c; *haamspoowən*, P 105; *haamspòwən*, K 358; *haamspon*, (*haamsponuən*, mv. *haamsponuëne*), haamhout, Tuerlinckx; *haamspòðn*, (enkel + mv) de twee houten latten die in de haam zitten en die er boven ± 10 cm uitsteken, hs Renders L 226; *haamspoon*, (gew. mv. *háamspòðnder*) haamspaan, elk van de beide met leer overtrokken gebogen houten delen waaruit het haam is samengesteld, De Bont; *haamspanen*, delen van het haam, Van Dam 6; **haamspaanders:** *haamsponə*, L 180b; *haamspòndər*, L 182, 200a, 235; *haamsponə*, L 180; *hòòmspòndər*, L 183; **handspanen:** *hantspòðna*, L 233; **gareelspanen:** *gareelsponə*, K 179a; *gaoreelsponə*, K 151; *gəraelsponə*, K 153; *gəreëlsponə*, K 157; *gəreëlsponə*, K 146; *gəreëlsponən*, K 241; *gəreëlsponə*, K 314; *gəreëlsponnnə*, K 276a; *gəreëlsponə*, K 183c; *gəreëlsponə*, K 312b; *gəreëlsponə*, K 240; *gəreëlsponə*, K 240; *gəreëlsponə*, K 235; *grilsponə*, K 165; *grieëlsponə*, K 193a; *grjelsponə*, K 315;

de volgende opgaven zijn enkelvoud: het type *gareelspaan* in: K 195; *gareelspaon*, K 179a; *gareëlspaon*, K 157; *gareëlspoon*, K 276; *gareel-spòdn*, K 241, 276; *gareilspaon*, K 183c; *gariëjalspòan*, K 312b; *griëjalspòdn*, K 191; *gareelspaan*, Bij gareelmakers. Elk v.d. twee platte stukken hout, waar de kussens van 't gareel op liggen, Corn. Vervl. A.; *spanen*: het type *spanen* in: K 145a, 186, 189, 195, 244, 251, P 5, 77; *spaanen*, O 63a; *spaanə*, I 268, K 190, 207, 283, 291, 330, 353; *spāāna*, P 70; *spáána*, K 141; *spaaəna*, K 287, 332; *spanna*, I 220, P 137; *spānna*, K 211, 251; *spaoən*, K 174, 262; *spaoənə*, I 57, 57a, K 100, 102*, 124a, 125a, 133a, 137, 143, 160, 163, 173b, 174, 175a*, 178*, 186, 188a, 237, 281a, 287, 291, 301, 324, 335, 341a, 349, L 145, 180, 207, P 41, 133; *spāōna*, K 225; *spaoəna*, P 145; *spaoən*, K 330, L 184, O 165; *spoonə*, K 358, P 27, 46, 60; *spòdnən*, K 340; *spòdna*, I 220, K 191, 192, 204, 205, 208, 210, 212, 244, 249, 254, 274, 283, 295, 304, 307, 310, 346, 348, P 3, 16, 41, 67, 68, 70, 84, 128, 139; *spōđna*, P 60a; *spōđna*, K 248; *spòđəna*, P 44; *spōđəna*, P 69b; *spòdn*, P 45; *spòdn*, P 48; *spōnna*, P 39, 88, 102, 143; *spōnna*, K 254, 268, O 173, P 66; *spōnna*, K 245; *spòna*, P 104, 110, 149, 150, 154, 154a, 157, 161, 165, 166, 168; *spòəna*, K 331, P 18, 104, 133; *spèūna*, P 25; *spōnna*, K 201, 204c; *spōēna*, P 88, 125; *spawnən*, L 201; *spaoəwəna*, K 357; *spaoəwn*, O 161; *spaoəwəna*, P 104; *spoownə*, P 89; *spòdwnən*, O 63a; *spòdwnən*, O 158; *spòdwnə*, K 332, O 288, P 76; *spòdwn*, O 153; *spòwnə*, K 307; *spòwəna*, P 95; *spòēwnə*, P 48; *spèjna*, I 275; de volgende opgaven zijn enkelvoud: het type *spaan* in: I 268, P 5; *spaan*, I 220, K 330, 353, O 63a, 73, P 4; *spaaən*, K 332; *spaoən*, I 57, 57a, K 102*, 125a, 133a, 143, 173b, 174, 175a*, 178*, 186, 188a, 193a, 237, 262, 281a, 287, 301, 324, 335, 341a, L 145, 184, 242, O 165; *spādn*, P 70; *spaoən*, K 181; *spoon*, K 358; *spòdn*, I 220, K 191, 192, 208, 210, 249, 254, 274, 276, 276a, 283, 295, 307, 340, 348, L 183, P 3, 16, 41, 84, 85, 139, 198; *spòdn*, K 248, P 66; *spòđən*, K 357; *spōđən*, P 69b; *spòdn*, P 39, 88; *spòdn*, K 268, O 173; *spòdn*, K 225, 245; *spòəna*, K 251, 331, P 18, 104, 133; *spèūn*, P 25; *spòn*, K 201, 204c; *spōēn*, P 88; *spaoəwn*, K 357, O 161; *spawn*, L 201; *spaoəwəna*, P 104; *spòdwn*, O 63a, 158, P 76; *spòwn*, K 307; *spòwəna*, P 95; *spòēwn*, P 48; *spèèjn*, I 275; *spaan*, Fr. *copeau*. Bij gareelmakers. Elk van de twee platte stukken hout, waarop de kussens van het gareel liggen, Fr. *attel*, Corn. Vervl.; *spaan*, platte, houten lat van voren met ijzer belegd die aan beide zijden van de nek van het paard het geraamte van het gareel uitmaakt, en waartegen langs binnen de kussens zitten, langs buiten id. leer, Goossenaerts; *spoon*, haamhout, hs Schrevels P 86; *spòdne*, schenen, twee

houten stukken v.h. haam, Elemans 143; *spaaners*; *spòdəndər*, K 357; *spondərs*, L 233; *spòndər*, L 183; *haamhouten*: *haomhèutər*, K 312; *spaanngarelen*: *spòdngariēlla*, P 198; *schouwen*: het type *schouwen* in: P 77; de volgende opgave is enkelvoud: het type *schouw* in: P 77; *essen spanen*: *essə spaanə*, K 168; de volgende typen zijn hoogstwaarschijnlijk enkelvoud: *rosspaan*: *ruspòdn*, P 47; *kraag*: het type *kraag* in: P 152; *trant*: *traant*, P 77; *balk*: *bállək*, K 314; *gareelbalk*: *garielbòllək*, K 251; *gareel*: het type *gareel* in: K 190; *haam*: het type *haam* in: L 263.

HAAMBESLAG

Kumtbeschlag – hame garniture – garniture du collier (N 36, 11)

[Het haambeslag is al het ijzer dat van voren op de haamspanen wordt geslagen.]

beslag: het type *beslag* in: K 186, 244, 251, P 152; *bəslach*, het gezamenlijke koperwerk waarmee schoonheidshalve het paardetuig (haam enz.) is bezet; De Bont; *platen*: het type *platen* in: K 244; *slotplaten*: *slòtplaotə*, I 57; *slot*: *slòt*, K 141, 153, 160, 168, 174, 189, L 207; *spaanijzers*: het type *spaanijzers* in: K 189.

HAAMKAP

Kumtkappe, Kumtdeckel – collar housing – garrot du collier

(N 13, 8; N 36, 9b; Fourie 45; Go 1b)

[Uit de antwoorden op de vragen N 13, 8: „Het bovendee van het haam” en N 36, 9b: „Het houten verbindingstuk tussen de hoofdbestanddelen van het haam” blijkt dat naar alle waarschijnlijkheid met deze vragen naar hetzelfde gevraagd wordt. De haamkap moet men zich voorstellen als het bovendee van het haam, dat een verbinding vormt tussen de twee haamspanen. Zie tekening A, 7.] *haamkap*: het type *haamkap* in: K 145a, P 46; *haomkap*, L 180; *hòdmkòp*, P 48; de volgende opgave is meervoud: het type *haamkappen* in: L 242; *kap*: het type *kap* in: K 100, 125a, 146, 151, 157, 163, 165, 173b, 174, 175a*, 179a, 183c, 184, 186, 188a, 193a, 220, 330, 341a, 348, L 145, 150, 180b, 183, 200a, 201, 228, 233, 235, 241, 263, P 3, 5; *kap*, I 220, K 178*, 181, 191, 192, 205, 207, 208, 225, 235, 240, 241, 244, 254, 262, 283, 295, 301, 304, 307, 314, 316, 318, 324, P 4, 41a, 44, 47, 48, 104, 125, 133, 139, 150, 154a, 161; *káp*, K 291, 314; *kàp*, P 16; *kòp*, I 220, 268, 275, K 204, 211, 212, 237, 240, 241, 245, 268, 274, 276, 276a, 287, 307, 310, 312, 318, 332, 340, 358, O 63a, 73, 153, 158, 161, 165, 173, 288, P 16, 18, 25, 39, 41, 44, 60, 60a, 66, 67, 68, 69b, 70, 89, 95, 104, 105, 128, 198;

1.1.1.2.

kèp, K 281a; *kap*, bij voerl., lederen lap op de kruin v.e. gareel, Corn. Vervl. A.; *de kap*, o.a. gezegd van „den ham”, Elemans; **kop**: *kòp*, K 249; *kup*, kopstuk v. h. haam, hs Schrevens; **kaphaam**: het type *kaphaam* in: L 149; **haamspaan**: *haamspaon*, het houten bovenstuk van de haam, hs Kapteijns L 177; het volgende type is meervoud: **spaankappen**: *spaonkappə*, K 174; **gareelkap**: *gareelkap*, K 124a; *gareélkòp*, K 276; *garielkòp*, P 70; *garièjalkap*, K 274; **voorkap**: *vòòrkòp*, K 316; *vèùwrkap*, K 251; **haamdeksel**: *haamdeksel*, lederen kap op den haam, Tuerlinckx; **deksel**: *déksəl*, P 102, 110, 137, 143, 149, 154, 157, 165, 166, 168; **loopleder**: het type *loopleder* in: K 189, 195; *loopleer*, K 153, 160, 174; *lóópléér*, I 57; *lwóópléér*, K 201; *lòepléér*, K 331; *lòèwəpleer*, K 307; *lòèwəpléér*, K 301; *lwòepléér*, K 204c; *lupleer*, K 244; **rooileder**: het type *rooileder* in: K 251; **voorstuk**: het type *voorstuk* in: P 77; *vèùrstuk*, K 346; *véjstīèk*, P 88; *véjstīèk*, P 88; **ht voorste**: *tfòjsta*, P 133; **platstuk**: *platsīèk*, K 324; **verbindingsstuk**: het type *verbindingsstuk* in: K 186; **tussenstuk**: het type *tussenstuk* in: L 148; **kraag**: *kròòch*, K 225, 283; **klep**: *kléjp*, K 287; **hoofd**: *hùút*, L 150; **spanriem**: *spanreem*, P 76; *spònrēm*, P 76; **riem**: *riēm*, K 291; **brug**: het type *brug* in: P 152; **klos**: *klòs*, K 141; **klosje**: *klòska*, K 190; **horens gareel**: *òwrəs-chjòrtiel*, K 330.

HAAMOREN

Kumtöhren — ends of hames projecting from top of collar — corne (N 13, 9; N 36, 9a)
[De haamoren zijn de beide boven het haam uitstekende delen. Zie tekening A, 8.]
oren: *oorən*, O 63a; *oorə*, K 175a*, 188a, 220, L 145; *òòrə*, K 184; *òerə*, K 332, O 153, P 3, 27, 76; *òèrə*, K 208, 225, 251, P 76, 139; *òèrə*, P 198; *òrrə*, L 150; *òèwərə*, K 276a, 307, P 89; *òèwərə*, K 310, P 104; *ùürrə*, O 173; *òèjərə*, K 335; de volgende opgave is enkelvoud: *oor*, aan een gareel; min of meer oovormig bovenuiteinde van elk spaan; steekt boven de kap uit, Goossenaerts; **haamoren**: *hamoorə*, L 180b; **gareeloren**: *garièjəlòèwərə*, K 332; **horens**: *hoorəs*, K 235, 341a; *òwrəs*, K 330; *hòwrəs*, P 39; *hòòwrəs*, K 295; *hèùrəs*, K 340; **spanen**: het type *spanen* in: K 145a; *spààna*, K 291; *spaona*, K 100, 179a, 324, L 207, P 60; *spòðna*, K 207, 348, P 16; *spaon*, K 124a, L 184; *spaonŋ*, K 314; *spòðn*, P 85; *spòn*, O 73; *spèuna*, P 25; **gareelspanen**: het type *gareelspanen* in: K 240; *garièlspòðnn*, K 241; *garièjəlspaona*, K 178*; **kopspanen**: het type *kopspanen* in: P 77; *kòpspààna*, P 70; *kopspaona*, K 183c; *kòpspààna*, K 332; *kòpspoona*, P 70; *kòpspaona*, P 133; **haamspaanders**: *haam-*

spòndərs, L 233; *hàmspòndərs*, L 182; *hamspòndər*, L 200a; *haomspaondərs*, L 180; *hamspandər*, L 263; **spaankappen**: het type *spaankappen* in: P 5; *spaonkappən*, L 201; **spaankoppen**: *spaonkòppə*, P 18; *spònkòppə*, K 245; **spanekoppen**: *spaonəkoppən*, K 174; **koppen**: het type *koppen* in: K 186, 189, 195, 244, L 148; *kòppə*, K 141, 190, 201, 204c, 251, 307, 331, P 60a, 69b; *koppə*, I 57, K 160; *kòppən*, K 168; *kòppən*, O 161; bij de volgende opgaven is het twijfelachtig of ze enkelvoud of meervoud zijn: *kòp*, K 301; *kòp*, I 220, P 41, 95; **koppen van de spanen**: het type *koppen van de spanen* in: K 251; *kòppə van də spòèna*, P 125; **kop van de gareelspanen**: *kop van də garièlspaona*, K 153; **gareeltoppen**: *garièjəltòppə*, K 274; *garièjəltòppə*, K 274; **toppen (van de spanen)**: *tòppə*, K 225; *tòppə*, K 165, 283, 287, 349, P 105; *tòppə*, K 312; *tòppə van də spaona*, K 291; bij de volgende opgaven is het twijfelachtig of ze enkelvoud of meervoud zijn: *tòp*, K 307; *tòp*, K 301; **stekken**: *stèkka*, K 175a*; *stèkka*, K 316, 357, L 228; **stekers**: het type *stekers* in: K 193a; **gareelstekken**: *garièlstèkka*, K 211; **verlengstukken**: *vərléngstúukkə*, P 3; **kapvleugels**: *kòpfléugəls*, K 287; **punten**: *puntə*, K 268; **boveneindes**: *boovənèndəs*, I 220; de volgende typen zijn enkelvoud: **kopgareel**: *kòpchòrtiel*, O 288; **haamstek**: *hamstək*, znw. m. haamstek, het bovenste, uitstekende gedeelte van de haamspaan, De Bont; **spaanhoogte**: *spòðnùuchta*, P 16; *spòðnùujəchtə*, P 16; **krulspaan**: *kròlspòðn*, K 251; **spaan van boven**: *spaon van bowvən*, K 157; **gareel met een leer**: *gariel mè ən lier*, P 4; **haamhout**: *òòmhòòwt*, K 210; *òòmhòòt*, K 210; *òòmòòwt*, K 210; *òòmòòt*, K 210; **kroon**: *kròèn*, P 88; **kroontje**: *kròèngkə*, P 69b; **juk**: *juk*, O 63a; *jīèk*, O 63a; **spietje**: *spīèjək*, I 275; **schaars**: het type *schaars* in: P 152.

HAAMKUSSEN

Kumtkissen, Polster unter dem Kumt — collar pad — coussinet du bourrelet (N 13, 3; Fourie 45; Go 1b; N 36)
[Het haamkussen is de vilten binnenbekleding van het haam. Zie tekening A, 2.]
Het is niet steeds duidelijk of de opgaven enkel- of meervoud zijn: **kussen**: *kussən*, K 315, 318, P 47; *kussə*, K 295, 307, 357; *küüssə*, K 251, 283, 291, 331, P 16, 139; *kössə*, P 154a; *kīëssə*, O 153, P 85, 88; de volgende opgaven zijn meervoud: het type *kussens* in: K 133a, 137, 178*, 186, 193a, 195, 220, 262, L 145, 150, 160, 180, 180b, P 77; *kussəns*, O 63a; *kussəs*, I 57a, K 100, 124a, 163, 165, 174, 175a*, 179a, 184, 192, 204, 205, 207, 211, 212, 235, 237, 240, 241, 245, 268, 276, 276a, 304, 307, 314, 316, 346, 353, 357, 358, L 153, 183, 200a, 233, 235,

241, O 165, P 44, 105; *küüssans*, K 295; *küßsas*, I 268, 275, K 191, 208, 254, 274, 281a, 283, 287, 291, 301, 330, 331, 332, 335, 348, O 173, 288, P 3, 16, 25, 27, 41, 45, 60, 60a, 70, 76, 84, 95, 125, 128, 198; *küüzzas*, I 220, O 73; *küüsas*, P 66; *kössas*, P 104; *kössas*, K 310; *kôëssans*, K 143; *kïëssas*, K 340, 341a, O 63a, 158, 161, P 27, 89; *kïëzzas*, K 324; *kïësn*, K 340; *kussen*, aan een gareel. Opgevulde, lederen zak, zo aan elk van de twee spanen vastgebonden, dat het paard er aan beide zijden met zijn nek tussen zit en haast nooit gedouwen wordt, Goossenaerts; **haamkussen**: *haamkussə*, P 44; *aamkössə*, P 110, 150, 157, 165, 166, 168; *haomkussə*, K 312; *hoomskussə*, K 318; *ðomkössə*, P 161; de volgende opgaven zijn meervoud: *haamkussəs*, K 358, P 46; *homskussəs*, K 184; *hòm-kussəs*, K 183c; **gareelkussen**: *garielkössə*, P 102, 104, 137, 143, 149, 154; *garielküüssə*, P 69b, 133; de volgende opgaven zijn meervoud: *garélskussəs*, K 307; **viltkussen**: *vïltküüssə*, K 287; **onderkussen**: het type *onderkussen* in: P 77; *òndarkissə*, haamkussen, hs Schrevens P 86; de volgende twee types zijn meervoud: **polsterkussens**: *pòlsterküüssəs*, P 39; **kussens van het gareel**: *kussəfantchariël*, K 191; **ondergareel**: *ondərgaoreel*, K 151; *ondərgariël*, K 330; *òndərgariel*, P 104; *ondərgariējəl*, K 324; *òndərgariējəl*, K 324; *ondərgrijel*, K 188a; *òndərgoriel*, P 145; **binnengareel**: *biënnəgaariël*, P 66; **gareelbalk**: *garielbòlk*, P 18; **haam**: het type *haam* in: K 235; *haom*, L 201; **onderhaam**: *ondəraam*, K 201, P 166; *òndərààm*, L 182; *òndərhaom*, K 181, L 228, 242; *òndərhoom*, P 48; *òndərhdòm*, K 274; *òndərdòm*, K 301; *ònnərhdòm*, K 357; *ondəroon*, K 295; **viltten onderhaam**: *viltən òndərhaam*, L 263; **binnenhaam**: *biënnənháàm*, P 41a; *binnənhām*, L 150; **haammat**: *haomòt*, P 48; **onderzadel**: *òndərzòəl*, K 312b; **balk**: het type *balk* in: K 125a, 195, P 5, 77; *bòllək*, P 88; de volgende opgave is meervoud: *bòlkə*, K 332; **balg**: het type *balg* in: K 244; *bòlləch*, K 204c; de volgende opgaven zijn meervoud: *bòlləgə*, K 201; *bòlgə*, K 332; **beleg**: *bələch*, K 235; **spons**: *spòns*, P 13; **spoen**: *spòdn*, P 96a; **raam**: *raom*, K 349; **leer**: het type *leer* in: K 145a; **vulsel**: het type *vulsel* in: K 193a; *vüülsəl*, K 225; **vulling**: *vüüliëng*, K 249; **das**: het type *das* in: K 157; *daas*, K 146; **feutre**: *fèùtər*, K 248; **frondeel**: *frondeel*, zachte lap aan de binnenkant van het gareel om doorschaven bij het paard te beletten, hs Etten K 176; **bezetsel**: *bəzətsəl*, K 235; **wade**: *wòdj*, K 210.

KUSSENLEDER

Kissenleder — leather lining of collar pad — cuir du bourrelet

(N 13, 4; N 36, 17)

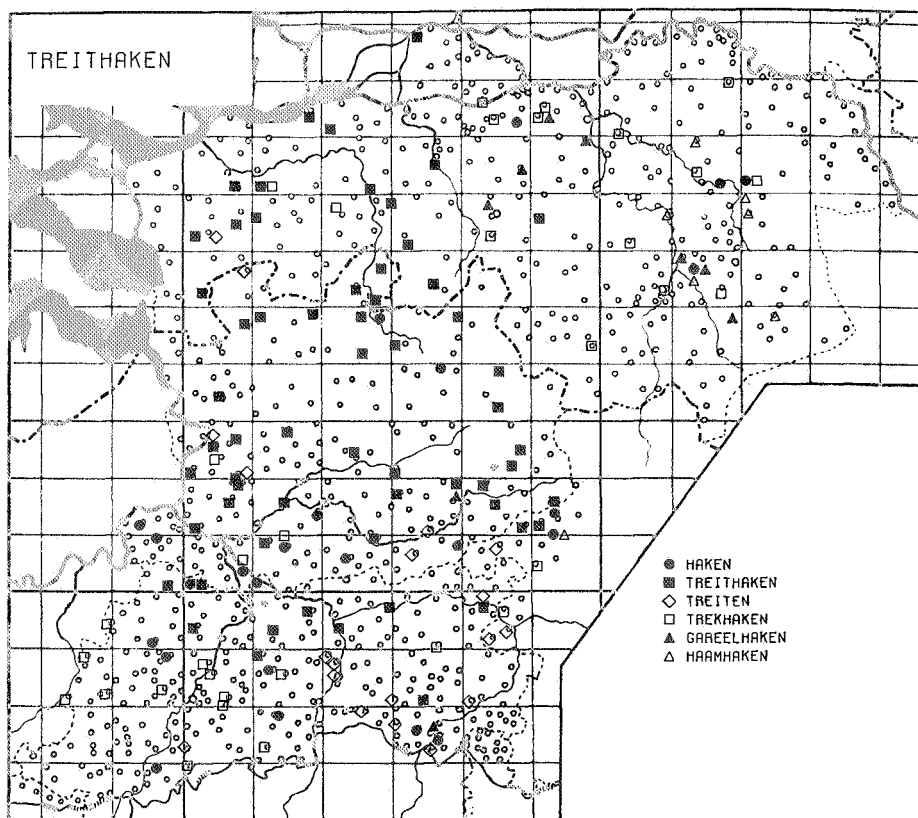
[Het kussenleder is de lederen bekleding van de haamkussens. Zie tekening A, 3.]

leer: het type *leer* in: K 307, 340, 341a, L 263, P 27; *lèèr*, K 146, 210, 268, 274, 283, 310, 331, 348, L 233, P 25, 76; *lièr*, P 67, 68; *lééar*, K 225; *lééjr*, I 275, P 66, 76; *lér*, K 248; **kussenleer**: *küüssaléér*, K 208; **binnenleer**: *binnalèèr*, K 220; **overleer**: het type *overleer* in: L 180b; **nekleer**: *nékléjər*, K 314; **paardeleer**: *paordaléér*, I 57; **poisterleer**: *pòlstarléər*, P 39; **va-chette-leer**: *vàchèt-lééjr*, P 5; **leer van de kussens**: *leer van də küüssans*, K 295; **leer van het gareel**: *léér vant chariəl*, K 291; **kussen**: het type *kussen* in: K 189; *kussə*, K 151; *kïëssə*, P 88; de volgende opgaven zijn meervoud: het type *kussens* in: L 242; *kussəs*, K 100, 157, 205, 240, 245, O 165, P 44; *küüssəs*, K 281a, 291, 335, P 41a, 84, 125; *kössəs*, P 104; **leerkussen**: *léérküüssə*, K 287; **leren kussens**: *lééra kussəs*, K 276; **onderkussen**: *òndərküüssə*, P 139; **gareelkussen**: *garielküüssə*, P 133; de volgende opgave is meervoud: *grjèlkussəs*, K 188a; **binnengareel**: *binnəgreel*, K 174; **tussengareel**: *tüüssəgariējəl*, P 16; **ondergareel**: *òndərgariël*, K 330; *òndərgariējəl*, K 332; **gareelbalk**: *garielbòllək*, P 70; de volgende opgave is meervoud: *gariējəlləkkə*, K 274; **balk**: het type *balk* in: L 228; *ballək*, K 174, 301; *bòllək*, P 41; de volgende opgave is meervoud: *bòlkə*, K 287; **binnenhaam**: het type *binnenhaam* in: L 201; **voering**: *vujəring*, K 207, 276a; *vòdjəriënk*, P 128; **overtrek**: het type *overtrek* in: K 193a; *oovvətrék*, P 128; **overtreksel**: *oovətréksəl*, O 153; *uvvətréksəl*, O 158, 161; **bekleding**: *bəklédèiëng*, K 249; **kussenbekleding**: *kussəbəklééjiëng*, K 184; **belegsel**: *bələjsəl*, K 287; **deksel**: *deksəl*, P 48, 152; *déksəl*, P 85; **paardshaar**: *pjətsəðər*, K 312b; **das**: het type *das* in: K 145a, 186; **raam**: *raom*, K 349; **boezem**: het type *boezem* in: K 181; **bezetsel**: *bəzətsəl*, K 235; **bezet**: *bəzət*, K 241; **houvasten**: *aawvòstə*, K 201; **houvastrand**: *houvastərant*, K 153; **schocht**: het type *schocht* in: P 77; **kap**: het type *kap* in: L 207; *káp*, K 141; **de kap van het gareel**: *də kap fònt chòriël*, P 133; **krui riemen**: *kroowəreemə*, P 69b; **spanriemen**: *spanriemə*, K 160.

TREITEN

Lederwickel um die Leisten — drawers — traits (N 13, 5)

[De treiten zijn de lederen omwikkelingen van het haam, waaraan de haken (om de kar voort te trekken) bevestigd zijn. Zie tekening A, 4.] **treiten**: het type *treiten* in: K 100, 175a*, 186, 188a, 193a; *trijtə*, K 151, 173b, 174; *tréjtə*, K 244, O 165; *trèètə*, I 275, K 301; *trééjtn*, K 316; *trééjtə*, K 210, 307, 332, P 18; *treeta*, K 283;

tréetan, K 157, O 63a; *tréeta*, K 201, 225, 237, 274, 281a, 312, P 25, 41a, 104; *trèttà*, P 48; *trájtà*, K 291; *tráát'n*, K 314; *traata*, K 240, 249, 276, 307, 310, 312b, 324, 331, 346, P 3, 4, 16, 25, 27, 60, 70, 76, 128, 133; *tráátà*, P 77; *traaetà*, K 235, 332; *tratta*, P 66, 76; *tràttà*, K 341a; *traawtàn*, O 161; *tròdatàn*, K 241; *tròdà*, K 207, P 95; *tròdàtà*, P 69b; *tròd'n*, K 340; *tròtn*, O 73; *tròttà*, P 139; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *tréjt*, K 287; *tréét*, K 124a; *traat*, K 276a; *traot*, P 85; *trawət*, K 241; *treit*, het lederen riempje rondom elk van de twee spanen van een gareel en waarin de treithaak zit, Goossenaerts; *freiten*: *frèètà*, I 220; *frèata*, I 220; *fròdàtà*, I 220; *treitlappen*: *tréétlòppà*, P 41; *traatlappà*, K 251; *trajtléepà*, K 245; *treitplaten*: *tréétplòdàtà*, K 205; *traatplottà*, P 88; *traatplòdàtà*, P 88; *treitkussens*: *trééjtkүүssas*, P 105; *trèètkүүssas*, K 125a; *traatkussas*, K 307; *treithaken*: *trèthaakà*, K 262; *tréjtaokà*, K 173b; *trèthòkkà*, K 268; *treitlitsen*: *traatlìetsà*, K 331; *treitbanden*: *traatbònnà*, K 287; *kussens*: *kussas*, K 179a; *kussentjes*: *kүүskàs*, P 125; *kleine kussens*: *klòown kүүssas*, P 76; *tassen*: *tèssà*, P 44; *deklapjes*: *déklàppəkàs*, P 5; *wrijfappen*: *vraaflappà*, Kh295; *stroppen*: het

type *stroppen* in: K 137, 143; *stroppa*, K 133a; *trompen*: *tròèmpàn*, O 63a; *blokjes*: *blòkškàs*, K 212; *spanriemen*: het type *spanriemen* in: L 201; *trekhaken*: het type *trekhaken* in: P 77; *gareelhaken*: *gərilhaokà*, K 183c; *gərilhòdøkà*, L 233; *ogen*: *oogà*, K 102*; de volgende typen zijn enkelvoud: *treitleer*: *traaètléer*, K 254; *leer van de treithaken*: *léer van dā trèthòdøkà*, K 191; *haamleer*: *hàamléer*, K 357; *leer*: het type *leer* in: L 263; *treithaakkussen*: *trèthòdkүүssà*, K 191; *beslag*: het type *beslag* in: L 183; *trekhaakhouder*: *trékòəkavvər*, O 173; *boom*: *bòem*, O 153, 158; *gareel*: *gril*, L 241; *ril*: *ril*, L 233.

TREITHAKEN (zie kaart)

Zughaken auf den Lederwickeln – drawhooks – attaches du trait

(N 13, 6a; N, L; Go 1b; Fourie 45; N 36, 12)
[De treithaken zijn de haken op de treiten, waaraan de trekstrengen bevestigd worden. Zie tekening A, 5.]

treithaken: het type *treithaken* in: K 163, 186, 195; *trijthaokàn*, K 174, 188a, 193a; *trijthaokà*, K 175a*, 179a; *trijtaokà*, K 100, 173b, 174;

tréjtòkka, K 287; *tréjthàkka*, K 211; *tréjthòòkka*, K 291, 316; *treejtahòòkka*, K 210; *tréj-tòòkka*, P 18; *trèthòkka*, K 268; *trètòòkka*, K 191; *trèèthaokka*, K 125a, 153, 160; *trèèthòòkka*, K 191, 192; *treeaokka*, K 124a; *trèthòòkka*, K 212; *trèéthòòkka*, K 274, 304, 312; *trèéthòòʔa*, K 314; *trètaokka*, K 225; *trèétaokka*, K 157, 281a; *trèét-òòkka*, K 205, 283; *trèétookka*, P 104; *trèétòkka*, K 201, 204c; *trèèthaokkan*, K 181; *trèèthòòkka*, P 41; *trajthòòkka*, K 245; *traathòòkka*, K 307; *traathòòkka*, K 312b; *traathòòkkan*, K 315; *traathòòkka*, K 276; *traathòòʔa*, K 240; *trààthòòʔa*, K 240; *tráàthòòʔn*, K 314; *tráàtìààkka*, K 291; *traatāākka*, P 70; *traatòòkka*, K 249, 251, 254, P 16, 70; *traatookka*, P 27; *traatòòkka*, K 331; *traatòkka*, P 3; *traathèùkka*, P 25; *trawèthòòʔan*, K 241; *tròòèthòòʔan*, K 241; *tròòthòòwn*, K 340; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *trèètòk*, K 207; *traathòòk*, K 276, 276a; *traatòòk*, K 324; van de volgende opgaven is het onduidelijk, of ze meervoud of enkelvoud zijn: *tréjtòòk*, K 244; *trèètèèk*, I 275; *treithaak*, elk van de twee haken met de treit aan het gareel bevestigd, waaraan de trekstangen gehaakt worden, Goossenaerts; *treithaak*, strenghaak van een peerd, Corn. Vervl.; *freithaken*: *frètètààkka*, I 220; *kreithaken*: *krètòòkka*, K 204; *trekhaken*: het type *trekhaken* in: K 145a, L 228, P 77; *trekhaakan*, L 201; *trekhaokka*, K 133a, 146, 184, L 241; *trèkhaokka*, K 141; *trekhookka*, L 150; *trèk-hààwàkka*, K 357; *trèkhèùk*, L 183; *trèkakkkan*, O 63a; *trèkakkka*, K 330; *trèkaawkan*, O 161; *trèkaawkan*, O 63a; *trekaokka*, K 157, 178*; *trèkòòkka*, P 60a, 67, 68; *trèkòòkka*, P 60; *trèkòòkka*, K 248; *trèkòòkka*, O 173; *trèkòòkka*, P 133; *trèkòòwkan*, O 158; *trèkòòwka*, K 332; *trèkèùkka*, P 198; *trèkèùwkan*, O 153; *trèéghòkka*, P 39; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *trekhaok*, K 220, L 148, 180; *trèkhòòk*, P 44; *gareelhaken*: het type *gareelhaken* in: K 168; *gareelhaokka*, K 146; *gèrèlhòòkka*, K 307; *gèlhaokkan*, K 168; *gèrilhòòkka*, L 233; *gèrilhaokka*, K 183c; *gèrilhòòkka*, P 145; *grilhòòkka*, L 235; *grilhaokka*, K 165, L 241; *gareelhaak*, thans weinig, wellicht niet gebruikt, Goossenaerts; *grilhaokke*, de haken voor de leisel, hs Kapteijns L 177; *haamhaken*: *haomhaokka*, L 200a; *hòòmhèùk*, L 183; *hamheuk*, L 180b; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *haamhòòk*, L 235; *haomhaok*, L 207; *hóòmhòòk*, K 318; *hamhòk*, L 263; *klawierhaken*: *klawīerakkka*, P 4; *krachthaken*: het type *krachthaken* in: K 186; *schaarhaken*: *scherhookka*, L 153; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *schèrhaok*, L 160; *schèrhaok*, L 184; *scharnierhaken*: *scharnīerhaokka*, I 57; *strenghaken*: *strīēng-òòkka*, P 95; *haken*: *hòòkka*, K 208, 237, 295, 341a, 346, L 182, 183, 235, O 288; *hookka*, K 316; *aakan*, O 73; *aaka*, I 268; *ààkka*, I 220;

aaakka, K 332; *akkka*, O 165; *òòkka*, K 324, 335, P 128; *òòkka*, P 149, 154a; *òòwka*, P 76; *òòkka*, K 330; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *haok*, K 143; *hòòk*, K 318; *òòk*, I 220; *u:ka*, haken, waaraan het paardstuig hangt, hs Schrevens P 86; *treiten*: het type *treiten* in: K 189, 251; *trijtan*, K 244; *trijta*, K 173b; *trèéta*, P 41, 47, 48; *trèéta*, P 110; *traata*, K 310, 348, 353, P 84, 88, 102, 125, 137, 143, 154; *tròòta*, P 85; *tra:ta*, trekhaak, vastgemaakt aan een ijzeren beslag aan beide zijden van de haam, dat bijna gans met leder bedekt is, hs Schrevens; *tranten*: *tranta*, P 150; *trèènta*, P 104; *treitstukken*: *trijstèkkka*, K 151; *liitsen*: *liētsa*, P 69b; de volgende typen zijn enkelvoud: *ril*: *ril*, L 233; *lit*: *lét*, K 301; *krom ijzer*: *krompèéəəə*, K 357; *blokkenhaak*: *blokkəmhok*, L 149; *haamhouthaak*: *haamhouthaak*, ijzer, in de vorm van een hoefijzer, waarmee de haamhouten aan de strander peerden worden vastgemaakt, Corn. Vervl. A.

TREITOGEN

Zugösen — draw-eye — oeils du collier
(N 13, 6b; Go 1b; Fourie 45)

[De treitogen zijn de ogen op de treiten, die wel gebruikt worden in plaats van haken, om de trekstrengen aan te haken.]

treitogen: *trèétooga*, K 124a; *trèétòega*, K 205, 304, P 5; *trèétòewaga*, P 41a; *trèétòewaga*, K 274; *trèéjtòega*, K 210; *traatòega*, K 254, 276, 331, P 3; *traatòega*, K 251; *traatogean*, P 5; *tráàtòewagn*, K 314; *trààtoowaga*, K 240; *traotòega*, K 237; *trijtoewaga*, K 193a; *trèòega*, K 254; *trèjatòewaga*, K 211; *kreitogen*: *krèt-òega*, K 204; *trekogen*: *trekòega*, K 248; *trek-òegan*, L 150; *trekòòga*, K 178*; de volgende opgave is enkelvoud: *trèkòech*, K 281a; *haamogen*: *haamòega*, P 46; *haamòega*, P 45; *haamòewaga*, K 312; *hòòmàdèwaga*, K 191; de volgende opgave is enkelvoud: *hoomòech*, K 318; *sluifingsogen*: *slòējtīēngsúúga*, P 60; *klawierogen*: *klawīeròega*, P 4; *ogen*: *ooga*, K 102*, 175a*, L 145; *òòga*, L 184; *òèga*, K 330, 357, P 104; *òega*, K 295, 332, 340, 353, P 16, 25, 76; *òegan*, O 73; *òèga*, K 208, 235, 283, 349; *ouga*, L 241; *ūūga*, O 173; *ògga*, O 165; *òewaga*, K 348; *òewaga*, K 348; *òewaga*, K 307, 346; *òòwka*, P 76; de volgende opgaven zijn enkelvoud: het type *oog* in: K 348; *òèch*, K 318, P 44; *òèwach*, K 324; *òèwach*, K 241, 301; *treiten*: *traata*, P 88, 104; *treea*, K 157; *trèéjta*, P 105; *tráàt*, oog eens haams om den strenghaak in te hangen, Tuerlinckx; *haamtreit*: *haamtráàt*, lederen oog des haams, waar de strenghaak in hangt, Tuerlinckx; *treitriemen*: *trèètriema*, K 125a; *treitstukken*: *tri-jstèkkka*, K 151; *trekhaken*: *trekaokka*, K 287; *gareelhaken*: *gèrilhòòkka*, L 233; *oogstrengen*: *òech-*

1.1.1.2.

strēnga, P 139; **doorstekers**: *deursteekars*, K 193a; **scharnieren**: *scharnierə*, L 228; **stropen**: het type *stroppen* in: K 137; **loze letten**: *lōs lēttə*, K 307; *lōes lēttə*, K 307; *lōezə lēttə*, K 331; de volgende typen zijn enkelvoud: **treitlits**: *traatlīets*, K 324; **lits**: het type *lits* in: K 324; **trek**: het type *trek* in: K 186; **haak**: *hōdk*, K 301; **gareelslot**: *gārtelslōt*, P 70; **slot**: *slōt*, P 70; **moufflette**: *mōēflēttə*, K 201, 204c; **ril**: het type *ril* in: L 233; **buisoor**: *buisoor*, aan een haam, de oor, waarin de strenghaak gehangen wordt, Tuerlinckx.

TREITLAPPEN

Kleine Kissen unter den Lederwickeln — dra-
wer-pads — bisquain du collier
(N 13, 10; Fourie 45)

[De treitlappen zijn de kussentjes onder de
treiten.]

treitlappen: het type *treitlappen* in: K 186, 193a, P 104; *trijtlappə*, K 151, 175a*, 179a; *trējtlappə*, K 244; *trējtlōppə*, K 287; *trējtlappə*, K 307; *trējtlōppə*, K 332; *trētlappə*, K 207, 274, 283; *trētlōppə*, I 275; *trētlōppə*, K 312, P 41, 44; *treetlappə*, K 341a; *trētlappə*, P 41; *trētlappə*, K 225; *trētlappə*, K 191; *trētlōppə*, K 268; *traatlōppə*, K 276, 276a, 310, 312b, 346, P 25, P 27; *traatlappə*, K 249, 301, P 3; *traatlaapə*, K 276, 307; *trāatlāp'n*, K 314; *trawatlappən*, K 241; *trāatlappə*, K 254; *tratlōppə*, P 66; *trōdātlappən*, K 241; *trōdātlōppən*, K 241; *trōtlōppə*, P 70; *treitlap*, kussentje dat onder de treithaak tegen het kussen van het gareel zit om het drukken van de treithaak op het gareelkussen te voorkomen, Goossenaerts; **gareellappen**: *gōrtellōppə*, P 39; **treklappen**: het type *treklappen* in: L 263; *trēklōppə*, O 173; **nijplappen**: het type *nijplappen* in: P 77; **slijtlapjes**: *slaatlōppəkəs*, K 331; **lappen**: *lōppə*, O 288, P 128; **treitkussens**: het type *treitkussens* in: I 57a, P 5; *trijtkussəs*, K 174, 188a; *trētkussəs*, K 205; *trētkūussəs*, K 201, 204c, 274, P 41a; *traatkūussəs*, P 60; *traatkīessəs*, P 88; *traatkēussəs*, P 104; *traatkūussəs*, P 4; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *treitkussən*, K 157; *traatkūussə*, P 133; *traatkīessə*, K 324, P 88; *traatkīezzə*, K 324; *traatskussə*, P 102; *traatskōssə*, P 137, 143, 154; *trōtkūussə*, K 287; *trōdātkūussə*, P 69b; **buitenkussens**: *bōdātākīessəs*, O 158; **drukkussens**: *drukussəs*, K 237; **nekkussens**: *nekīessəs*, K 340; **kussens**: het type *kussens* in: K 178*, 193a, L 150; *kussəs*, K 240; *kūussəs*, K 330, 335, 348, P 76; *kīessəs*, O 161; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *kōssə*, P 149, 154a; *kussə*, K 307; *kūussə*, P 60a; *kīessə*, O 153; **kussentjes**: *kussəkəs*, O 165; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *kōssəkə*, P 157, 166; **klossen**: het type *klossen* in: K 163; **blokken**: het type

blokken in: L 201; **tessen**: *téssə*, K 357; de volgende typen zijn enkelvoud: **trantkussen**: *trantkōssə*, P 150; *trēəntkōssə*, P 104; **gareelkussen**: *gārtējalkūussə*, K 210; **onderkussen**: *ōndārkūussə*, P 95; **oogkussen**: *ōechkōssə*, P 161, 165, 168; **ondergareel**: *ōndārgārtiel*, K 291; **onderhaam**: *ōndārāām*, L 182; **binnenhaam**: het type *binnenhaam* in: L 180b; **opvuulsel**: *ōēpfūūlsəl*, I 220, 268; *ōēpfūūlsəl*, I 220; **vuulsel**: *vūūlsəl*, K 208; **vulling**: *vūūltiēng*, K 248; **console**: *koonsoowlə*, K 291; **peluw**: het type *peluw* in: L 228; **deksel**: *déksəl*, K 295.

HAAMSLLOT

Kumtverschluss — kidney link — fermeture du
bourrelet

(N 13, 7)

[Het haamslot is de sluiting onder aan het
haam. Zie tekening A, 6.]

slot: het type *slot* in: K 100, 124a, 125a, 145a, 146, 151, 157, 163, 174, 175a*, 178*, 179a, 181, 186, 193a, 195, 220, L 145, 149, 150, 153, 200a, 201, 241, P 133; *slōt*, I 220, 268, 275, K 165, 183c, 192, 201, 204, 204c, 205, 207, 210, 211, 212, 225, 235, 240, 241, 244, 245, 262, 274, 276a, 281a, 283, 291, 301, 304, 307, 310, 316, 324, 332, 341a, 348, 349, L 182, 183, 235, O 63a, P 3, 16, 18, 27, 41, 44, 69b, 70, 84, 128, 139; *slōt*, K 314, 330, 346, 358, P 5, 76, 77, 88; *sloot*, K 276; **haamslot**: *hāāmslōt*, K 357; **haomslot**, K 165; **hamslot**, L 180b; **gareelslot**: *gōreelslōt*, O 165; *gōrtelslōt*, P 39; *gārtējālslōt*, K 274; *gārtēslōt*, K 307; **slot van het gareel**: *slōt vant chariel*, K 295; **sluiting**: *sluutiēng*, L 160; *schlōjtīēng*, P 67, 68; *slowatiēng*, K 301; *slōwātīēng*, K 348; *slōdōtīēng*, K 330; *slowtiēng*, L 200a; *slōātēng*, K 312b; **juksluiting**: *jokslōdāztiēng*, K 249; **sluiting**: *slōdōtstūūk*, K 251; *slōdōwātstūūk*, K 332; *slōātstīēk*, K 340; **sluitstek**, aan een gareel, ijzeren bout die de spannen van een gareel onderaan vergaart en zo het gareel sluit, Goossenaerts; **sluitbeugel**: *slutbeugəl*, K 191; **sluitpin**: het type *sluitpin* in: L 228; **sluitriem**: *slēūtrīēm*, K 201; **spanriem**: het type *spanriem* in: K 173b; *sparriem*, K 124a; **borstriem**: *bēstriēm*, O 158; **riem**: het type *riem* in: K 102*; *rīēm*, O 153; **sluithaak**: *slōāthōdk*, K 340; *slōējtōk*, P 60; *slōtōok*, O 173; **haamhaak**: *haomhaok*, K 312; **spanhaak**: *spanōk*, K 248; **slaghaakje**: *slōgōkskə*, K 287; **haamhaakje op slot**: *haomhokskə op slot*, L 180; **haak**: *aok*, K 335, P 95; **gesp**: *gēsp*, O 288; *gusp*, O 161; **borstgesp**: *bōstchésp*, O 73; *bōsgēsp*, P 4; **gareelgesp**: *gārtēlgispə*, P 198; **haamijzer**: *hamomēézər*, P 48; **haam**: *aom*, K 237; **knip**: het type *knip* in: K 188a; **gringel**: *grīēngəl*, P 41a; **dorel**: *doorəl*, K 287; **houvast**: *hāāvōst*, P 25; **leertje**: *lērəkə*, K 254; **spietje**: *spīēkkə*, K 254; *spīekə*, K 291; **gareelsleutel**:

griepjalsleutal, K 191; **ogen**: *ougə*, L 233; **de attelle**: *dôtélla*, P 125.

SLUITRIEM

Verschlussriemen – collar-thong – courroie de fermeture
(N 36, 13)

[De sluitriem is het riempje dat onverwacht openvallen van het haam moet verhinderen.] **sluitriem**: het type *sluitriem* in: K 189; *sloejt-riem*, P 5; **sluitriempje**: het type *sluitriempje* in: K 186; **slotriem**: het type *slotriem* in: K 174; *slòtriēm*, I 57; **spanriem**: het type *spanriem* in: K 251; [gaotriemka]: *gaotriemka*, K 168; **valriempje**: het type *valriempje* in: K 153; **riempje onderin**: *riemka onderin*, K 168; **riempje**: *riemka*, K 160; *riempka*, L 148; **slotleer**: het type *slotleer* in: K 244; **bindsel**: *bengsal*, P 152; **sleutelrijtje**: *sluttaltja*, K 141.

JUKRIEM

Aufhaltekette – strap connecting shaft with collar – courroie de timon
(N 13, 12; N, L 1)

[De jukriem is de verbinding tussen het haam en de disselboom, als men met een tweespan rijdt.]

jukriem: *jukriēm*, K 184; *jüükriēm*, K 349; *jüükriēm*, K 204c; *jokriem*, K 133a, P 5; *jòkriēm*, K 237, 274, 283, 287, 307, 331; *jòkriēm*, K 201, 281a, 283; *jòkreem*, P 76; *jòkréjīm*, K 330; *jòkriēm*, K 346; *jòðkriēm*, K 249, 254; de volgende opgaven zijn meervoud: *jüükreema*, P 95; *jòkriēm̄ma*, K 207; *jokriem*, riem waarmee een ingespannen paard aan het uiteinde van de dissel vastgebonden, met het gareel verbonden, „vejokt” wordt, Goossenaerts; **jokzeel**: *jòkziel*, K 245; de volgende opgave is meervoud: *jòkziela*, K 291; **jukband**: *jukbaant*, K 184; **juk**: het type *juk* in: K 102*, 186, 193a, 262, L 160; *juk*, K 312; *jüük*, K 208; *jòk*, K 204, 205, 241, 251, 254, 287, 332, O 288; *jòk*, K 225, 314, P 41; *jok*, riem, touw of ketting om een ingespannen paard aan het uiteinde van de dissel vast te binden, Goossenaerts; **disselriem**: het type *disselriem* in: L 150; *dissəlriēm*, L 228; *déssəlriēm*, K 301, P 25; *déssəlriēm*, K 276; *déssəlreem*, P 70; *dēssəlriēm*, K 191; *òòasəlriēm*, P 18; **disselketting**: het type *disselketting* in: K 183c; *déjsalkéitiēngk*, O 165; *djéssəlketting*, K 188a; **disselketen**: *dassəlkeejt*, P 60; *daasəlkejt*, P 133; *dòasəlkeetn*, O 73; *dijəsəlkeet*, P 77; **disselboom**: *déssəlbòwn*, K 240; **disseldrager**: *déssəldròògər*, K 295; **disselstok**: *déssəlstòk*, K 307; **disseltouw**: het type *disseltouw* in: I 57a; **dissel**: *déésəl*, K 332; *dēéstəl*, K 208; **koppelriem**: *koppəlriēm*, K 179a, 181; *kóppəlriēm*, K 241, O 153; *kòp-*

pəlriēm, K 274, O 158; *kóppəlriēm*, I 268, K 324; *kóppəlreem*, P 70; *képpəlriēm*, K 274; **koppelte** *kóppəlteugəl*, I 220, P 128; *kòp-pəltéugəl*, O 173; *kóppəlteuwigil*, P 48; *kòp-pəltòòjgəl*, P 128; *kòpljteugl*, I 220; *kòp-pəltéégəl*, koppeltouw, hs Schrevens; **koppeltouw**: *koppəltouw*, K 124a, 151, 174, 175a*, 178*; *kóppəltòw*, K 191; de volgende opgave is meervoud: *koppəltouwə*, K 157; *koppeltouw*, touw waarmee men een paard, jong paard of os naast één paard verbindt vóór ploeg, egge of trein, Goossenaerts; **koppelketting**: het type *koppelketting* in: K 195; *koppəlketting*, K 174, 179a; *kóppəlkétiēnk*, P 128; de volgende opgave is meervoud: *koppəlkettingə*, K 125a; **koppelketen**: *kóppəlkeet*, O 161; **koppelstok**: *kóppəlstòk*, P 85; **koppelstuk**: het type *koppelstuk* in: K 193a; *kóppəlstīēk*, K 341a; **koppelzeel**: *kóppəlziel*, K 331; *kóppəlziējəl*, I 275; **koppelzwing**: *kóppəlzwīēng*, I 220; **koppelaar**: *kóppəlээр*, K 212; **koppeling**: het type *koppeling* in: K 193a; *kóppəlīēng*, K 324; **deisemriem**: *dassəmriēm*, P 88; *daasəmreejīm*, P 88; **de aasriem**: *dâasreem*, P 69b; **de aasketting**: *dâaskééjitiēngk*, P 69b; **zeel**: het type *zeel* in: K 291; **touw**: het type *touw* in: K 291; **streng**: *string*, P 41; **stokje**: *stòkska*, P 104; **slot**: het type *slot* in: L 233; **riem**: het type *riem* in: L 150; *riēm*, P 44; *riēm*, K 340; **ketting**: *kétiēng*, K 183c; *kétiēng*, P 67, 68; *keetiēng*, K 340; **zwing**: *zwing*, K 100a, 276, 276a; *zwīēng*, I 220, K 225, 241; **rugriem**: *ruchriēm*, K 312b; **haamschei**: *hòmschòə*, P 39; **voorderboom**: *védðərboom*, O 63a; **voorbroek**: *vurbròēk*, K 165; **evenaar**: *eevəntər*, L 263; de volgende typen zijn meervoud: **spanstokken**: *spònstòkkə*, P 104; **nekriemen**: het type *nekriemen* in: L 201; **banden**: *bòn*, O 73.

TROSSEN

Farbige Quasten am Kumt – coloured tassels at top of collar – troussequins
(N 13, 13)

[De trossen zijn de gekleurde kwasten boven op het haam.]

trossen: het type *trossen* in: I 57a, K 163, 181, 186, 193a, L 160; *tróssa*, K 165, L 182; *trossə*, K 157, 175a, 184, 188a, L 233, 235, 183; de volgende opgave is enkelvoud: *tros*, K 124a, 174; **flossen**: het type *flossen* in: L 201; *flossə*, K 165; *flòssa*, P 95; *flòsjan*, P 77; *flòsjə*, K 205, P 70; *flòsjə*, K 335; *flèùsjə*, P 104; *flòsse*, gekleurde kwasten, Elemans 144; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *flòsj*, K 248, 274; *flòsj*, K 240; **flosjes**: *flòskəs*, K 146; *flòsjkəs*, K 281a; de volgende opgave is enkelvoud: *flòsjkə*, P 76; **flossetoppen**: *flòsjətòppə*, K 301; **pluizen**: het type *pluizen* in: K 193a; *plüüssa*, K 301; *plussa*, K 312; *plusn*, K 314; *plòjzən*, K

1.1.1.2.

241; *plòjzn*, K 241; *plòjzən*, K 241; *plossən*, L 201; *plossə*, L 228; van de volgende opgaven is het onduidelijk of ze als enkel- of meervoud bedoeld zijn: *plus*, K 268, 316, 318, 340; *plòjs*, L 241; *plòðas*, K 235; *plòðwas*, K 235; **pluisjes**: *pluskas*, K 276, 276a, 358; **poezen**: *pòēzən*, L 200a; **kwasten**: het type *kwasten* in: L 263; *kwastən*, L 242; *kwastə*, K 178*, 183c, 184; *kwaastə*, K 220; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *kwast*, K 235; *kwòst*, K 211; **borstels**: *bustəls*, P 66; **ogen**: *òēgə*, K 237; **koperen platen**: *koopərə plòtn*, O 73; de volgende opgave is enkelvoud: *koopərən plaawt*, O 161; **koperen plaatjes**: *kòppərə pléjəs*, K 312b; **bellen**: *bèlla*, K 276; **bolletjes**: *bòlləkəs*, K 281a; **vliegenweerders**: *vliēchawéerdərs*, P 60; **versiersels**: *vərsiərsəla*, K 291; de volgende opgave is enkelvoud: *vərsiərsəl*, K 210; de volgende typen zijn enkelvoud: **pluim**: *plòjm*, K 245; *plòjəm*, P 85; **pompon**: *pòmpoə*, P 39; **pluimage**: *plòmòēs*, P 39; **sieraad**: *sīəròət*, P 3; **garneersel**: *gòrneersəl*, P 67, 68.

BELLEN AAN HET HAAM

Schalanken, Ziergehänge am Kumt — hame bells — sonnettes, grelots du collier (N 13, 14)

bellen: het type *bellen* in: K 165, 181, L 235; *bellən*, L 242; *bèllən*, O 63a, 161; *bèlla*, K 146, 178*, 179a, L 160, 263; *bèlla*, L 183; *bèlla*, K 183c, 191, 210, 240, 267, 268, 324, 341a, 348, O 63a, 173, P 18, 41, 44, 88, 105, 128; *belnə*, P 198; *ballə*, L 182; *bèlle*, de bellen, Elemans; de volgende opgaven zijn enkelvoud: het type *bel* in: I 57a, K 262; *bél*, P 76; *bèl*, P 85; **belletjes**: *belləkəs*, I 57a, K 102*, 133a, 143, 151, 157, 163, 165, 174, 175a*, 184, 188a, 193a, 220, 330, 332, L 153, 180, 228, 241, P 5; *bèlləkəs*, I 220, 268, 275, K 191, 201, 204c, 205, 208, 211, 231, 241, 245, 248, 251, 274, 281a, 283, 287, 291, 295, 301, 304, 307, 310, 312, 312b, 314, 318, 324, 330, 331, 335, 346, 349, 357, 358, O 153, 158, 165, P 16, 25, 27, 39, 48, 60, 67, 68, 69b, 70, 76, 84, 89, 104, 125, 133; *bèlla'əs*, K 241, 314, 340; *beeləkəs*, K 225; *béeləkəs*, P 16, 66; *billa'əs*, K 240; *balləkəs*, P 95; *baaləkəs*, P 139; *bòlləkəs*, P 104; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *belləkə*, K 124a, P 77; *bèlləkə*, K 192, 212; **paardsbellen**: *persbella*, L 180b; **paardsbelletjes**: *péerəbèlləkəs*, K 235; **rosbellen**: het type *rosbellen* in: L 150; **haambellen**: *haombèlla*, L 180; **kettingbellen**: *kééjtiəngbèlla*, P 60a; **schuurbelletjes**: *schüürbèlləkəs*, P 60a; **rommelbellen**: *ròemməlbèlla*, K 274; **bellenransel**: *bèllərònsəl*, P 69b; **bellenkrans**: *bèlləkròns*, P 70; **schellenkrans**: *schèlləkraans*, L 150; **belriem**: *bélriəjm*, P 41; **rammels**: het type *rammels* in: L 201; *romməls*, K 165, 183c, 184, 186, L 200a, 233; *ròmməls*, L 235; **rammelaars**:

het type *rammelaars* in: L 201; **kloters**: het type *kloters* in: L 200a; *klootərs*, K 276, 276a, L 263; *klaotərs*, een riem met een zestal bellen hing aan één van de haamspanen van het haam, van Dam 5; *klaowtərs*, gesloten koperen bollen aan het paardenhaam, waarin zich een los bolletje bevindt, dat bij de minste beweging een rammelend geluid maakt, De Bont; **scheien**: *schijə*, L 228; **klokjes**: het type *klokjes* in: L 242; *klokskas*, P 5; *klòkskas*, K 301; *klòkskas*, K 341a; *klòkskas*, L 183; de volgende typen zijn enkelvoud: **versiersel**: *vərsiərsəl*, K 331; **beierke**: *bə.jərəkə(n)*, het geheel van belletjes aan het haam van een paard, De Bont; **voermans**: het type *voermans* in: L 233.

DAS

Rotwollener Schmuck an den Kumtleisten — red woollen decorations on hames — ornements de laine rouge attachés aux attels (N 13, 15)

[Das, dasje is de roodwollen versiering aan de spanen van het haam.]

das: het type *das* in: L 150, 200a, 228, 233, 241, 263; *daas*, L 201; *da.s*, zeker sieraad aan de haamspanen van een paard, best. uit roodwollen stof en koper, De Bont; **dasje**: *daskə*, K 163, 341a; **pluis**: *plus*, K 307; *plòjs*, K 240; de volgende opgaven zijn meervoud: *plūūs*, K 193a; *plussə*, K 276; **flosje**: *flojsjkə*, P 76; **de rode flos**: *də ròēj flòsj*, K 237; **tros**: het type *tros* in: K 188a; **roosje**: *ròēwəskə*, K 310; de volgende opgave is meervoud: *ròskəs*, K 307; **rand**: *raant*, K 193a; **spaanversiering**: het type *spaanversiering* in: P 5; **koperbeslag**: het type *koperbeslag* in: I 57a; de volgende typen zijn meervoud: **kussens**: *kūüssəs*, P 198; **franjes**: *franjəs*, K 146.

—1.2.8.3. TOOM

TOOM

Zaum— bridle — bride (sgv 37; N 13, 19; N 13, 38b;)

[De toom is het geheel van hoofdstel met bit en teugels.]

toom: het type *toom* in: I 57a, K 148, 163, 215, 216, 219, 220, L 100, 102, 150, 151, 154, 155, 187, 199, 235, 255, 260, 261, 280; *tòom*, K 185, 197a, 218, L 145, 189; *tòom*, L 184, 236, 237, 240, 257, 285; *tòòm*, L 148, 152; *toowm*, K 171, L 184, 244, 264; *tòòwm*, L 144, 148; *tòowm*, L 244, 264; *towam*, L 94, 208; *toojm*, K 148, L 162; *taom*, K 168, 214, 215, L 236, 257; *toem*, L 155; *tòem*, K 248, 318, 346, L 154a, 158, 186, 190, 229, 256, 283, O 63a, 73, 153, P 44, 70, 88,

133, 198; *tôem*, P 145; *toewm*, L 154a, 256; *toewam*, L 153, 185, 186; *tôewam*, K 191, 268; *tôewm*, L 104; *tôewam*, L 153; *tûum*, P 67, 68; *tûum*, O 173; **lijnt**: het type *lijnt* in: L 109; *lijnt*, L 153; *lîent*, K 215; **tuig**: *tuuch*, L 159; **teugel**: het type *teugel* in: L 102.

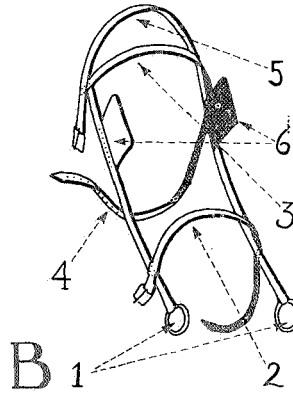
RIJTOOM

Reitzaum – riding-bridle – bride de selle
(N 13, 20)

[Een rijtoom is een toom dat gebruikt wordt als men paardrijdt.]

rijtoom: het type *rijtoom* in: I 57a, K 174, 175a, 179a, 183, 195, 207, 262, 307, L 149, 201, 235, 263; *rijtdôm*, K 157, 178*; *rijtdôm*, K 181; *rijtom*, O 165; *rijtdêm*, L 150; *rijtoewoom*, K 193a; *rijtoum*, L 233; *rejtroom*, L 184; *rêjtoom*, K 220; *rêjtoom*, L 183; *rêjtôewam*, K 211; *rêjtwum*, K 204; *rêjtoom*, K 165; *rêjtdôm*, K 312b, 318; *rêjtdôm*, K 210, 312b, 316, 318; *rêjtdôm*, P 48, 104, 105; *rêjtdôewam*, P 41a; *rêjtdôewam*, K 191, 274, 307, 312, 314; *rêjtdôewam*, K 281a, 301; *rêjtdôewam*, K 191, 307; *rêjtoom*, L 241; *rêjtdôm*, P 95, 104; *rêjtdôm*, K 332; *rêjtdôm*, P 5; *rajtdôm*, L 182; *raajtdôm*, K 225, 235; *rajtdôm*, K 237, 245; *rajtdôm*, P 67, 68; *raatdôm*, P 69b; *raatdôm*, K 251, 310, 349, P 39, 70; *raatdôm*, I 268, K 295, 331, 346, P 16, 27, 76, 84, 133; *raatdôm*, K 276; *rajtdôewam*, K 241; *rajtoom*, K 201; *rajtdôm*, K 204c; *raatdôewam*, K 324, 348; *raatdôewam*, K 346, P 41; *rojtdôm*, K 248; *rôtdôm*, K 330; *rôtdôm*, P 18; *rôtdôm*, K 340, P 85; *rôtdôm*, P 88; *rôtdôm*, P 88; *rôtdôm*, P 76; *rijtoom*, 1. toom zonder ooglappen en zonder kinketting, die het dier aanheeft bij het paardrijden, Goossenaerts; *rijtoeem*, peerdentoom, alleen bij een rit gebruikt, Tuerlinckx; *rijtoom*, 1. toom die een boerepaard aanheeft als het in een rijtuig staat. Wat beter dan de gewone toom, en zo dat de stangers wat korter zijn en de lent vervangen is door twee guides, Goossenaerts; *rijtoom*, znw. peerdentoom, enkel bij een rit gebruikt (kl.Br.), Corn. Vervl.; **watertoom**: het type *watertoom* in: K 324; *wâtartdôm*, I 220; *wôdârtdôm*, K 295; *wôdârtôewam*, P 41a; *wattârtdôm*, P 4; *wôtârtdôm*, I 220, K 241; **dwingtoom**: *dwîengtôm*, K 331; **camiontoom**: *kamiëjdtôm*, P 88; **snoeptoom**: *snôëptôm*, O 165; **luxe toom**: het type *luxe toom* in: K 274; **toom**: het type *toom* in: K 235; *tôm*, K 304, O 73; *tôm*, O 165; *tôwm*, L 183; **trens**: het type *trens* in: K 163; *trêns*, L 228; *trêns*, L 183, 235; **dubbellijnt**: *dôbballent*, K 205; **lijnt**: *lent*, K 124a; *léent*, K 205; **leist**: *lijst*, K 124a; **leidsel**: *laajsâl*, K 137; **kordeel**: *kôordeel*, O 63a; **halster**: *helstâr*, L 160; **kinnebakkes**: het type *kinnebakkes* in: K 244; **rijband**: *rôdbônt*, P 60; **breidel**: *brôdël*, O 73.

—1.2.8.4. Hoofdstel

HOOFDSTEL (zie kaart)

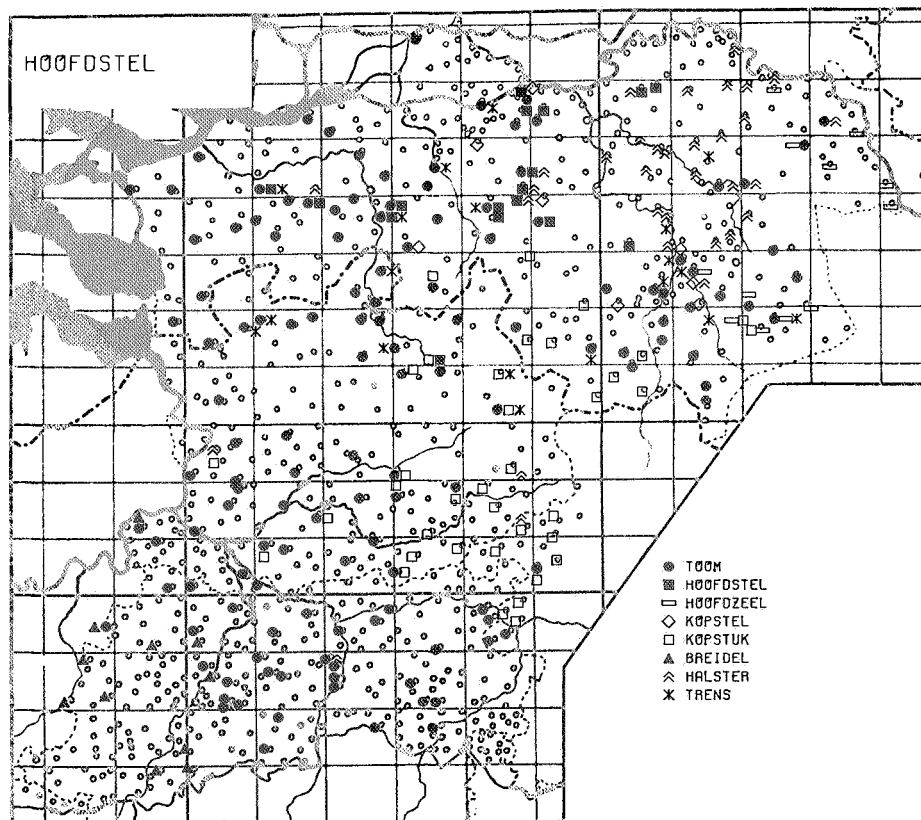
Kopfgestell – head-stall – têtîère

(N 13, 17; N 13, 38b; Roukens 3, 60; Go 1b)

[Het hoofdstel is het tuig voor de kop van een paard, dat wordt gedragen als het paard ingespannen is. Zie tekening B.]

hoofdstel: het type *hoofdstel* in: K 135, 137, 145a, 165, 166, 176, 179a, 179b, 183, 183b, 186, 197, L 145, 146, 201; *hòofstêl*, K 157; *hoofstêl*, K 183c; *hòefstêl*, K 237; **kopstiel**: het type *kopstiel* in: K 135, 164a, 181, 184, 185, L 224, 233, 235, 240; *kòpstêl*, L 235; **hoofdzeel**: *hutsâl*, L 154, 162, 185, 212, 235, 241, 242, 263, 263a, 264; *hòtsâl*, L 184; *hùtsâl*, L 190; *heetsâl*, L 241; *hutsel*, koptuig van paarden, hs L 212; **kopstuk**: het type *kopstuk* in: K 195, 197, 200, 216, 218, 242, 248, L 241, 259, 264, 279, 281; *kòpstuk*, K 237, 276, 304, 346; *kòpstuk*, K 235, 240, 241, 307, 310, 312, 312b, 314, 316, 318, 353, 357, 358, P 44, 45, 46; *kòpstûuk*, K 274; *kòpstûuk*, K 295, 331, 348, 349; *kopstuk*, deel van toom rondom de oren waaraan keelband, oogkleppen en hoofdriem vast zijn, Goossenaerts; *kopstuk*, znw., o. -Gedeelte van den toom eens peerds, Fr. têtîère, Corn. Vervl.; **koptuig**: het type *koptuig* in: K 153; **tuig**: het type *tuig* in: K 160, 182, L 159; **toom**: het type *toom* in: I 57, 57a, 118, 268, K 100, 124a, 125a, 137, 143, 151, 158, 159, 161a, 165, 174, 175, 175a*, 178, 178*, 179a, 179b, 180, 181, 182, 183c, 186, 195, 202, 208, 220, 262, 301, 307, 349, L 160, 201, 208, 224a, 227, 228, 233, 235, 241, 242, 244, 256, 258, 260, 262, 263, 280, P 5, 77, 88; *toom*, K 163, L 285, O 63a, P 48; *tôom*, K 177, 215, L 242; *tôôm*, K 146, 157, 173b, 178*, 181, 184, 287, L 184; *toowm*, K 287; *tôwm*, L 182, 183, 241; *tôwam*, K 205; *tôam*, K 100; *toem*, L 283; *tôem*, P 66; *tôemma*, P 104; *tôem*, K 330, P 48, 67, 68, 69b, 104, 105; *tôem*, I

1.1.1.2.

220, 268, K 191, 207, 210, 212, 235, 245, 251, 254, 283, 295, 304, 331, 332, 340, 341a, L 239, P 3, 5, 18, 25, 27, 39, 47, 70, 76, 84, 85, 88, 133, 139; *tôem*, I 220, 275, K 133a, 192, 208, 212, 225, 237, 241, 249, 251, 283, 291, 330, 349, P 3, 16, 29, 41, 70, 76, 128, 145; *tôewam*, K 191, 268, 274, 281a, 301, 307, 324, 357, P 41, 89; *tôewam*, K 211, 324, 332, P 41a; *toewòom*, K 193a; *tôejam*, K 335; *tuwm*, P 95; *tèum*, K 184; *tuum*, P 60; *troom*, K 176, 201; *twòom*, K 188a; *twòem*, K 204c; *tuwm*, K 204, 205; *toom*, afzonderlijk gedeelte van het paardentuig dat rondom de kop wordt vastgemaakt en waaraan de lent met de lonniën wordt bevestigd, Goossenaerts; *toom*, hoofdstel, met gebit, van een paard, hs Renders L 226; *toom*, hoofdstel van een peerd, Fr. *bride*, *harnais de tête*. In de Wrdb. is *teugel* synoniem van *toom*, doch *teugel* is bij ons iets anders. Z.ald. De *toom* van een peerd bestaat uit de volgende stukken: het *kopstuk* met de *ooglappen*, het *gebet*, de *leunies*, de *neusriem*, de *keelband* en de *kinketting*, Corn. Vervl.; *tôem*, *toom* (paardentuig), hs Mischgofsky L 95; *tô.m*, *teum*, *toom* hoofdstel v.e. paard. Dem. *tëumke(n)*, De Bont; *tu:m*, hoofdstel of *toom*, hs Schrevens P 86; *tüam*,

toom, Goemans; *toompje*: *tumka*, P 104; *paardstoom*: *paardstoom*, soms voor *toom*, b.v. waar verwarring zou kunnen ontstaan, Goossenaerts; *halster*: het type *halster* in: K 165, 185, L 200, 203; *halstør*, K 244, L 182; *háalstør*, K 314; *alstør*, K 157a; *helstør*, K 165, 166, 183b, 185, L 102, 145, 152, 157, 160, 177, 178, 178a, 179, 180, 180b, 200a, 202, 204, 207; *hèlstør*, L 149, 150, 153, 154, 177c, 183, 235; *hèllstør*, K 276; *heelstør*, L 183; *èlstør*, P 84; *halstør*, het riemwerk om de kop van het paard, hs Kapteijns L 177; *halter*: het type *halter* in: I 102, K 173; *aaltør*, I 57a; *heltør*, K 151; *helchter*: *hèllachtør*, K 276a; *helfter*: *hèlftør*, L 235, 242, 264; *helfter*, *halster*, *toom*, hs Sassen; *helfster*: *hèlftør*, K 190, L 205, 255; *schuthelster*: *schuthèlstør*, Elemans; *helftstuk*: *hèlftstuk*, K 268; *breidel*: *brééjl*, O 63a; *brééjal*, O 158; *braal*, I 220, O 161, P 4, 60a, 198; *bráål*, I 220; *braol*, O 73, P 125; *bròål*, O 63a; *bròòjal*, K 324; *børòl*, O 288; *brìel*, O 153; *gareel*: *gareel*, I 78, K 161, 161b, 177b; *haam*: het type *haam* in: L 207; *trens*: het type *trens* in: K 133a, 157, 163, 179a, 183c, 220, L 180b, 200a, 228, 233, 241, 263; *treens*, K 201, 204c; *trééns*, K 212; *trèns*, L 235; *très*, K 191; *trèjs*, K 240,

241; *trajns*, L 182; *trens*, hoofdstel van het paard als hij los te paard uitrijdt, hs Renders L 226; *trens*, kleine toom, Goossenaerts; *trenskā*, kopstel van het paardentuig, AG 253; *trāns*, *trens*, kleien toom; men spreekt ook van *hēurslot* en *tēumke(n)*, De Bont; **roekordeel**: *rōekadeel*, O 165; **treil**: *tròl*, O 173; **koppel**: *koppal*, L 212.

HALSTER

Halfter – halter – licol, licou
(N 13, 18a; N 13, 91; Go 1b)

[De halster is het hoofdstel, bestaande uit een ronde band om de neus en daaraan een band bevestigd om de nek, waarmee het paard in de stal is vastgebonden.]

halster: het type *halster* in: I 57a, K 145, 165, 175a*, 181, 188a, 193a, 220, L 201, 228, P 77; *halstār*, K 208, 241, 244; *alstār*, I 220, K 124a, 157, 173b, 225, 249, 251, P 4, 69b, 95; *ajlstār*, P 76; *ajlstār*, P 76, 133; *hòlstār*, K 241, 307, P 39, 41, 145; *òlstār*, I 220, 268, K 245, 254, 335, P 104; *òalstār*, P 18, 66; *òlsjtār*, P 60a; *òjlstār*, O 288, P 128; *hèlstār*, K 102*, 125a, 133a, 143, L 145, 180, 180b, 184; *hèlstār*, K 192, 295, 301, 304, 307, 340, 348, P 25, 41a, 44, 48, 105; *hèlstār*, L 149, 150, 153, 177c, 183; *hèèlstār*, K 332, 341a, 349; *elstār*, K 100, 124a, 330, P 198; *èlstār*, K 251, 281a, 283, 287, 291, P 16, 27, 70, 84, 85, 88, 104; *èlstār*, P 16, 125, 139; *èèlstār*, K 283; *ilstār*, K 248, 262; *ulstār*, K 330; *hèlstār*, halster, hiermee staat het paard op stal gebonden, Mischgofsky, L 95; *èlstār*, halster, voor het op stal staande paard, hs Schrevens, P 86; *alstār*, halster, hs Schrevens; *alstār*, altār, AG 253; *helstār*, *trens* voor een paard, zonder gebit, maar wel met een straffe ketting achter de onderlip, hs Renders, L 226; *hàlstār*, waarnaast zeldzaam *hàlāfstār* en *hàlāchstār*, evenals bij Tuerl. en Corn.-Vervl. *helster* resp. *helchter*, halster, koptoestel van paard of werkkoe, gemaakt van bandgoed (leis), De Bont; *helstār*, halster, Corn. Vervl. A.; *hèlstār*, halster, Elemans; *halstār*, helster, Brabantius; *helstār*, het eerste stuk tuig waaraan het jonge paard zich moet wennen, Van Dam 5; *helstār*, halster, hs K 133a; **helfter**: het type *helfter* in: L 241; *hèlftār*, K 307, 310; *hèlftār*, L 235; *hèllāftār*, K 191; *elftār*, K 193a; *èlftār*, K 237; *èllāftār*, K 205; *helfter*, halster, Corn. Vervl.; *elfter*, een rondom den snoet gaande band (neusriem) van touw, singel of leder, opgehouden van een band van dezelfde stof, die achter de oren van de kop loopt, Goossenaerts; **halfster**: *hallāfstār*, K 241; **helfster**: het type *helfster* in: K 163, 195; *helfstār*, K 274; *hèlftār*, K 191, 210, 212, 268; *hèllāfstār*, K 235, 274; *èlftār*, K 204; *helfster*, halster, Van de

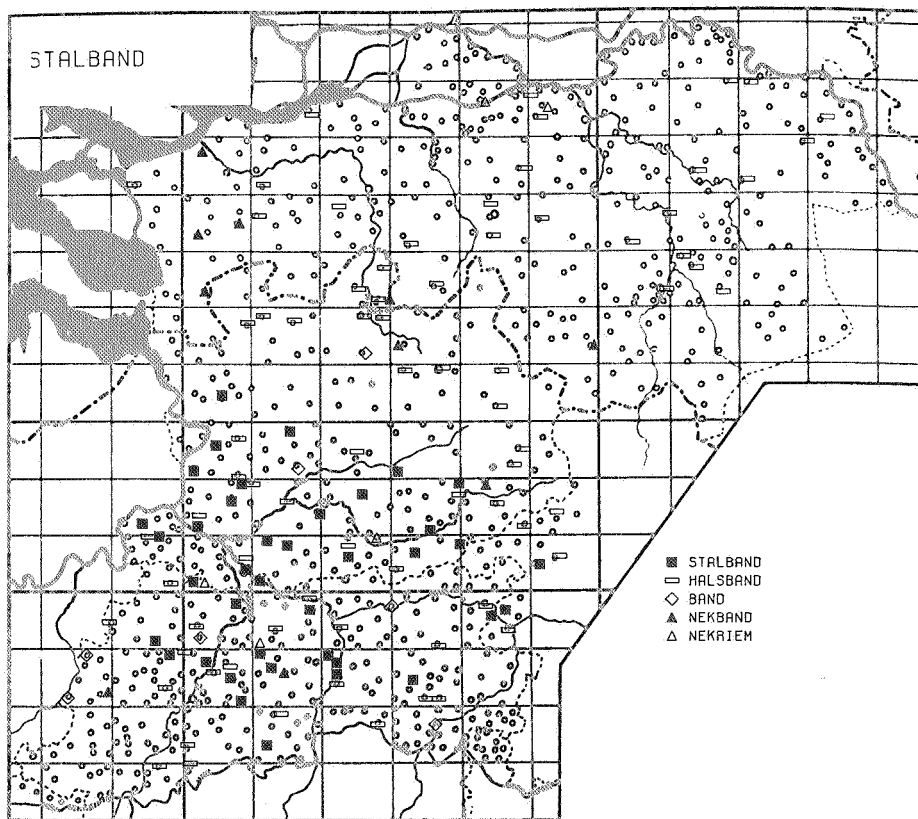
Biezen; *helfster*, halster, Corn.; **helchter**: *hèlchtār*, K 312b; *hèllāchtār*, K 276, 314, 315, 316, 353, 357, 358, P 44; *helchter*, halster van een paard, Corn. Vervl. A.; **helchster**: *hèlchstār*, K 357; *hèllāchstār*, P 45; **helmster**: *hèllāmstār*, K 210; **halter**: het type *halter* in: K 188a; *altār*, K 174; *aaltār*, I 57a; *òltār*, K 201, 204c; *òljtār*, O 153, 158, 161; *òltār*, olter, halter: halster; daarmee staat het paard in de stal aan de krib gebonden, Eylenbosch; *òltār*, halter, halster (paardentuig), Eylenbosch O 253; **halder**: het type *halder* in: K 146, 165; *aldār*, K 207; *haldār*, znw. vr. halder, halster, De Bont; **bindhalster**: *bīēnkhalstār*, L 241; *benthàlstār*, znw.vr. bijndhalster, bindhalster, halster; een bendhalster is van zakkenleis gemaakt en wordt jonge paarden aangedaan, ook paarden die men gaat leveren, De Bont; **bindhelster**: *bīēnthelstār*, L 160; *bīēnghèlstār*, L 235; *bēéjn-hèllāstār*, K 276; **bindhelfter**: *binthèlftār*, L 242; *bijnthèlftār*, L 263; *bajnhèlftār*, K 240; **bindhelfster**: *bàājnhèllāfstār*, K 240; **bindhelchter**: *bòwānghèllāchtār*, K 276a; **stalhalster**: het type *stalhalster* in: K 184; *stalhààlstār*, K 314; *stòl-òlstār*, I 275; *stalhelstār*, L 200a; *stòlhèlstār*, K 346; *stòlhèllāstār*, K 346; **stalhelfter**: *stalhelfter*, halster, Corn.; **stalhelchter**: *stalhèllāchtār*, K 314, 315, 318, P 46; *stòlhèlchtār*, K 318; *stòlhèllāchtār*, K 316, 358; *stalhelchter*, bij landb. Halster, Corn. Vervl. A.; **stalband**: het type *stalband* in: P 5; *stalbant*, O 63a, P 4; *stalbāant*, K 248; *stòlbant*, O 165; *stòlbònt*, O 63a, 173, P 48, 84; **halsterstalband**: *hulstārstòlbònt*, K 287; **halsband**: *halsbaant*, K 183c, 186; *halsbāant*, K 178*; **leiband**: *laajbant*, K 193a; *laobònt*, P 60; **neusband**: het type *neusband* in: K 151; *nééjstònt*, P 89; **toom**: het type *toom* in: L 160; *tōēm*, O 288, P 66; *tōēm*, K 330, P 69b; *tōem*, K 331, 332; *tōēm*, P 41; *tōēwām*, K 312, 324, 332; *tōwm*, L 182, 183; **leitoom**: *laotūum*, P 60; **bindtoom**: *bijntoom*, L 233; **teugel**: *teugəl*, O 73; **zeel**: *ziel*, K 316; **stalteugel**: het type *stalteugel* in: O 63a; **stairiem**: *stòlreem*, P 67, 68; **kopstuk**: *kopstuk*, K 210; **trens**: het type *trens* in: K 183c, L 180; *treēs*, K 173b.

STALBAND (zie kaart)

Halfterband – neck-strap – courroie d'attache
(N 13, 18b)

[De stalband is de band om de nek van het paard, waarmee men het paard op stal vastbindt.]

stalband: het type *stalband* in: K 295, P 5, 76; *stalbant*, I 220, K 283, 301, 324, 330, 341a, 348, 357, P 41a, 46, 48, 133; *stàlbant*, P 16; *stalbāant*, K 274; *stalbāant*, K 225; *stòlbant*, K 244, 254; *stòlbāant*, K 249, 274, 307; *stòlbandt*,

O 165; *stòlbònt*, I 220, 268, K 287, 310, 331, 332, 335, 346, O 73, P 44, 60, 66, 69b, 70, 84, 85, 88, 95; *stèlbènt*, K 281a; *stalband*, band, waarmee het paard op stal gebonden staat, Goossenaerts; *stalband*, bij landbouw enz.; leren riem om de nek van een paard, waar de teugel aan vast zit, met welken het in de stal gebonden staat, Corn. Vervl.; *stalbant*, stalband; waarmee een paard in de stal gebonden staat; in vorm goed te vergelijken met de halsband van een hond, Eylenbosch, O 253; **halsband**: het type *halsband* in: I 57a, K 137, 175a*, 195, L 153, 180, 200a, 201, 228, 233, O 63a; *halsbant*, K 241, 341a, L 241; *halzbant*, K 146, 240, 241, L 235; *halsbaant*, K 165, 183c, 184, 186, 193a, 208, 235, 307, L 160, 183; *halsbaant*, L 184; *halsbàant*, K 178*, 181; *halzbaant*, K 192; *haalsbaant*, K 276, 276a, 312, L 150; *hàalsbàant*, K 314; *hòlsbant*, K 191, 316, O 165; *hòlsbaant*, K 268, 276; *hòlsbònt*, K 237, 241, P 41, 48, 105, 125; *hòlzbònt*, K 349, 358, P 39; *alsbant*, K 207, 291, P 41; *alzbant*, K 251; *alsbaant*, K 124a, 157; *alzbaant*, P 3; *aalsbònt*, P 104; *òlsbant*, O 165; *òlsbaant*, K 204, P 198; *òlzbàant*, K 201, 204c; *òlsbònt*, I 268, 275, K 287, O 173, 288, P 16, 18,

27, 60a, 66, 89, 128; *òlzbònt*, K 330, P 139; *òlsbéèant*, K 245; *òlsbènt*, K 281a; *alsbant*, lederen band rond de hals, hs Schrevens; *alsbant*, halsband van het op stal staande paard, hs Schrevens, P 86; **band**: *bant*, P 4; *baant*, K 210; *bònt*, O 153, 158, P 25, 145; *baont*, K 262; **nekbant**: het type *nekbant* in: K 151, 220, P 77; *nekbaant*, K 173b, 188a, 193a; *nekbàant*, K 174; *nékbònt*, K 312b; *négbònt*, K 212; *nukbònt*, O 161; **keelband**: *keelbaant*, K 205; **bindband**: *biëngbònt*, P 60a; **riem**: het type *riem* in: O 63a; *rīējām*, L 182; **halsriem**: het type *halsriem* in: L 180b; **nekriem**: het type *nekriem* in: K 133a, 145a; *nékriēm*, K 340; *nékreem*, P 70; *nikriēm*, K 324; **keelriem**: het type *keelriem* in: K 179a; **stalriem**: *stòlreem*, P 67, 68; **halster**: *halstər*, O 63a; *hòlstər*, K 318; *ajlstər*, P 76; *èalstər*, O 73; *hàlster*, halsriem, Tuerlinckx; **stalhalster**: *stelhəstər*, L 180; **bindhelfter**: *bi-jnihəftər*, L 263; *baajnhilftər*, K 240; **nektouw**: het type *nektouw* in: K 163; **touw van de halsband**: *touw van dan alsbàant*, K 157; **koord**: *kôer*, K 248; **collier**: *kòlēj*, P 198; **paardsteugel**: *paardsteugel*, touw aan de halster vastgemaakt om een paard op stal te binden; ook wel „op de baan”, Goossenaerts;

stalteugel: *stalteugel*, bij landb. enz. teugel, waarmee een paard in de stal gebonden staat, Corn. Vervl.; **beugel:** het type *beugel* in: K 100; **wis:** *wies*, K 125a; **longe:** *lunsə*, O 153.

HOORNSLOT

Aus Leder bestehender Teil des Pferdegeschirrs, dessen Funktion die gleiche ist wie des Kopfgestells – leather halter – têteière (N 13, 20; N 13, 21)

[Het hoornslot is een deel van het paardetuig, dat geheel van leer is en dezelfde functie heeft als het hoofdstel. Het is echter niet hetzelfde als het hoofdstel.]

hoornslot: *hoornslot*, K 220; *hurslot*, K 165, 184, 217; *heurslot*, K 186; *herslot*, K 220; *hérslot*, K 183c; *hōslot*, L 280; *hōrslot*, hēurslot (hoornslot?) onderdeel van het paardetuig; het was geheel van leer en deed dezelfde dienst als de tegenwoordige toom, waaraan het feitelijk niet volkomen gelijk was, De Bont; **grendel-slot:** het type *grendelslot* in: L 201; **gareelslot:** het type *gareelslot* in: K 274; **haamslot:** *ham-slot*, L 180b; **slōt:** *slōt*, K 301; **sperriem:** *spar-riem*, K 124a; **gebit:** *gəbət*, K 291; **hoofdzeel:** *hōtsəl*, L 241; het volgende type is meervoud: **ringen:** *rīəngə*, O 153.

HOOFDSTELRINGEN

Ringe am Kopfgestell – bit rings – anneaux de la têteière

(N 13, 22)

[De hoofdstelringen zijn de beide ringen aan het hoofdstel waar het bit in hangt. Zie tekening B, 1.]

ringen: het type *ringen* in: K 186, L 201; *ringən*, K 314; *ringə*, K 124a, 179a, 207, 208, 212, 237, 262, 268, 307, 346, 358, L 228, 235, 241, P 44, 125, 133; *rīəngən*, O 63a, 158, 161; *rīəngə*, K 201, 204c, 235, 248, 276, 295, 330, 335, 341a, 348, O 153, P 25, 41, 60, 66, 76, 88, 95; *reəngə*, K 346; de volgende opgave is enkelvoud: *rēngk*, L 182; **toomringen:** *tōəm-ringən*, K 241; *tōəmriəngən*, K 340; *tōəmringə*, P 105; *tōəwəringə*, K 191; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *tōəmriəngk*, K 349; *tōəmriəng*, K 312b; *tōəmriəngk*, I 220, 268; **gebitringen:** het type *gebitringen* in: P 77; *gəbē-tringə*, P 105; *gəbētriəngə*, P 70; *gəbiētriəngə*, K 274, P 39; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *gəbitring*, K 205; *gəbiētriəng*, P 27; **bitringen:** *biētriəngə*, K 287; **knevelringen:** het type *knevelringen* in: K 220; *knevalringə*, L 233; de volgende opgave is enkelvoud: *knevalriəngk*, K 274; **bareelringen:** *bareel-ringə*, O 165; **guderingen:** *Giddəringə*, K 211; de volgende opgave is enkelvoud: *geed-ərīəngk*, P 60a; **leiringen:** *lèriəngə*, P 5; **mon-**

tuurringen: *mòntooriəngə*, P 69b; **teugelrin-gen:** *teugəriəngə*, K 175a; **trensringen:** het type *trensringen* in: P 77; **ringen van het gebit:** *ringə vant gəbit*, K 184; *ringə vònt gəbit*, K 210; *rīəngə vān ət gəbit*, P 16; *rīəngə vònt chəbət*, K 331; *rīəngə vènt chəbət*, K 281a; **ringen van het mondstuk:** *rīəngə vé ət mōntstūūk*, P 67, 68; **ringen van de halster:** *ringən van də hēlstər*, L 150; **ringen van de guide:** *rīəngə van də giēdə*, P 41a; **ogen:** *ōgə*, K 276; *ōwəgə*, K 276a; **kor-deelogen:** *kōrdiējəlōwəgə*, K 312; **toomogen:** *tōəmoogə*, P 48; **gespen:** *gəpsə*, K 291; **knevels:** *knēəvəls*, K 240; **stijlen:** *stiēlə*, K 301; de volgende typen zijn enkelvoud: **mondstukring:** *mōntstūūkrīəngk*, O 173; **halsterring:** *həl-stərriəng*, L 200a; **kordeelring:** *kōdiēlriəngk*, P 60a; **breidel:** *braajdəl*, K 244; **draadnagel:** *drōdnəugəl*, P 198; **mondstuk:** *mōntstūūk*, K 330; **stoot:** *stōəwət*, K 301.

NEUSRIEM

Nasenriemen – nose band – muserolle, muselière

(N 13, 23)

[De neusriem is de riem over de neus van het paard. Zie tekening B, 2.]

neusriem: het type *neusriem* in: I 57a, K 100, 124a, 125a, 135a, 145a, 151, 163, 175a, 173b, 174, 178, 179a, 181, 184, 186, 188a, 193a, 195, 220, L 149, 150, 160, 180, 201, 228, 233, P 77; *neusrīēm*, K 191, 192, 204, 207, 210, 235, 241, 274, 276, 283, 287, 301, 304, 307, 312b, 318, 332, 346, 358, P 4, 16, 18, 25, 44; *neusrīēm*, I 220, 268, 275, K 191, 201, 208, 237, 276a, 283, 312, 314; *nēusrīēm*, K 310, P 145; *neuwsrīēm*, P 48; *neuwsrīēm*, K 249, P 125; *nēuwsrīēm*, K 254, O 63; *neusrīejm*, L 200a, 235; *neusrīejm*, P 41; *nēusrīēm*, P 104; *neusjsriem*, K 165, 183c; *neusjsrīēm*, K 281a; *neuzrīēm*, L 180b; *neusrī-jm*, K 240; *nēusreem*, P 70; *nēuwsreem*, O 288, P 3, 69b, 76, 133; *neusrēejm*, L 241; *nōsrīēm*, K 211, 346; *nōsrīēm*, K 244; *nōsrīēm*, K 245; *nōjsrīēm*, K 295; *nōwsreem*, K 335; *nōjsreem*, P 67, 68; *nōwsreejm*, K 330; *nusrīēm*, K 331; *nusrīēm*, K 287, 291, O 165, P 27; *nusrīēm*, O 173; *nusjsrīejm*, P 41a; *nusjsreemə*, P 60; *nus-reejm*, P 41; *nusjsreem*, P 60; *nōwsreem*, P 95; *nōjsreejm*, P 104; *nōjsreem*, P 128; *nējsrīēm*, P 88; *nējsreejm*, P 88; *neusrīēm*, K 324, O 63a, 153, 161; *neusrīēm*, K 340, 341a; *nēusrīēm*, P 85; *nīwsrīēm*, P 39; *neusriem*, aan een toom; lederen riem die onder de ooglappen overdwars de neus van een ingespannen paard loopt, Goossenaerts; *neusriem*, deel van halster, Van Dam 6; **voorriem:** *vurīēm*, K 212; **snuitriem:** *snēurīēm*, K 316; *sneetrīejm*, K 357; **riem:** *rīēm*, K 237, 268; **neusband:** *neusbaant*, K 157, 204, 274; *nēusbaant*, K 248; *neuwsbaant*, P 76; *nēuwsbant*, K 251; *neusbant*, K

1.1.1.2.

324; *najsbònt*, P 139; *nuizbāant*, K 225; **neusring**: het type *neusring* in: K 262; *neusringk*, K 349; **neusleer**: *nèuwsleér*, P 16; *nuslèèr*, K 291; **kinketen**: *kīēnnakéét*, P 5; **slot**: het type *slot* in: K 193a; **leer over de neus**: *léér ovvar də neus*, L 182.

KINRIEM

Kinnriemen – chin band – sous-barbe
(N 13, 24)

[De kinriem is de verlenging van de neusriem die onder de kin van het paard doorloopt.]

kinriem: *kinriēm*, K 210, 211; *kinriēm*, K 314; *kinriejm*, L 200a; *kienriēm*, K 291; *kīēnriem*, P 16; *kīēnriēm*, K 304; *kīēnriēm*, I 275, K 291; *kīēnreem*, P 3; *kīēnriēm*, K 281a; *kīēnnariēm*, K 208; *kénriēm*, K 274; **keelriem**: het type *keelriem* in: L 201; *kéélriēm*, K 254; *kèlriem*, K 181; **halsriem**: *alsreem*, K 330; **neusriem**: het type *neusriem* in: K 100, 179a, 346, L 233, P 18; *neusriēm*, K 235, 283, 332, P 25, 44; *neusriēm*, K 191, 291; *neusri-jm*, K 240; *neusriēm*, P 41a; *nèusreem*, P 70; *nèuwsriēm*, P 125; *nèuwsreem*, O 288; *nösriēm*, K 346; *nösriem*, K 245; *nusriēm*, K 331; *neesriēm*, O 153; **losse neusriem**: *lössə neusriēm*, K 225; **[nèuwsreem oowət də gillə]**: *nèuwsreem oowət də gilla*, P 69b; **onderriem**: *òndərriēm*, P 39; *ònnərriēm*, O 165; **lipriem**: het type *lipriem* in: K 193a; **aansluitriem**: *ònslòotriēm*, K 248; **achterriempje**: *òchtərrimkə*, K 307; **kennepriem**: het type *kennepriem* in: L 180b; **riem**: *riejm*, L 263; **kinband**: het type *kinband* in: K 175a; *kinbaant*, K 193a; *kienbaant*, K 157, 184, 186; *kinbònt*, P 104; *kīēnbònt*, K 340; **keelband**: *kéélbant*, K 207, 244; *kéélbaant*, K 205; *kèelbaant*, K 146; *kéelbaant*, K 249; *kéelbaant*, K 249; *kéeljant*, P 5; *kīēlbònt*, P 88; **muilband**: *mòdòwəlbant*, K 274; **kinketting**: *kinkéting*, K 276a; *kinkéting*, K 276; *kienkétting*, K 157; *kīēnkétiēngə*, P 104; *kīēnkéjtiēng*, P 88; *kin-kartiēng*, K 145a; *keengkéteeng*, K 312; **kin-kettinkje**: *kīēnkétiēngskə*, P 104; **ketting**: *kétiēng*, K 335; **kinketen**: *kīēnnakeet*, O 161, P 4; *kīēnnakééjt*, P 76; **keten**: *kéét*, P 76; **neusleer**: *nuslèèr*, K 291; **neusring**: *nusriēngk*, K 349; **gesp**: *gésp*, O 63a, 173; **[mónnəgəsp]**: *mónnəgəsp*, P 133; **kinnebakkes**: *kīēnnəz bəkkəs*, P 60a; **stoot en kap**: het type *stoot en kap* in: L 228; het volgende type is meervoud: **bakstukken**: het type *bakstukken* in: K 195.

KOPRIEM

Stimriemen – frontlet – courroie frontale
(N 13, 25)

[De kopriem is de riem die boven de ogen over het voorhoofd van het paard loopt. Zie tekening B, 3.]

kopriem: het type *kopriem* in: K 174, 193a, 307, L 233; *kòpriēm*, K 211, 274, 295, O 73; *kópriēm*, K 225; *kòpriēm*, I 275, K 208, 281a, 340, P 104; *kópriēm*, K 248, 312, 314; *kòpriēm*, O 173; *kópriēm*, P 41a; *koopriēm*, K 276; *kòòpriējm*, P 41; *kòpreem*, P 95; *kópreem*, K 330; **oogriem**: het type *oogriem* in: K 145a; *òèchrīēm*, P 44; *òèchrīēm*, P 16, 39; *òèchrīēm*, K 341a; *òèwəgrīēm*, K 274; **hoofdriem**: *òèft-riēm*, P 67, 68; *ootriem*, hoofdriem aan een toom; riemke dat boven de ogen van het ingespannen paard vóór de oren doorloopt en aan beide zijden aan het kopstuk bevestigd is, Goossenaerts; **oorriem**: *òeriēm*, P 85; *òereem*, P 3; **voorriem**: *veuriēm*, P 5; *veuriēm*, K 291; *vurriem*, K 183c; *vuriēm*, K 212; **blesriem**: het type *blesriem* in: K 220, L 180b; *blésriēm*, K 307; **topeeriem**: *topéeriēm*, K 188a; **keelriem**: *kéélreejm*, P 41; **tuilriem**: het type *tuilriem* in: K 151; **sluitriem**: *slòatriēm*, I 210, 268; *slòòat-riēm*, I 220; **paardskopriem**: *pjétskòpriēm*, K 312b; **frontriem**: het type *frontriem* in: K 124a, 165, 174, L 201; *fróntriēm*, K 165; *fróntriēm*, K 237; *fróntriēm*, K 241; *fróntréjm*, K 240; **riem**: het type *riem* in: K 330, 335; *riēm*, L 263; de volgende opgave is meervoud: *reemə*, P 128; **frontal**: *fróntal*, K 301, P 5; *fròntəəl*, K 332; *fròntòl*, K 245, P 18, 125; *fròntòl*, K 201; *frón-tool*, K 204c; *fròntòdòl*, K 307, 310; *fròntòdòl*, K 346; **frontteel**, K 165, 174; *fròntèl*, P 88; *fròntèl*, P 69b, 70; *fròntèl*, P 88, 133; *frondeel*, K 186, L 228; **flondeel**: het type *flondeel* in: L 200a; **kopring**: het type *kopring* in: P 77; **kopband**: het type *kopband* in: K 175a*; *kopbaant*, K 163; *kòbònt*, P 139; **voorhoofdband**: het type *voorhoofdband* in: P 77; **hersenband**: *hərsəbaant*, K 184; **oogband**: *oogbaant*, K 125a; *òègbònt*, K 349; **staarband**: *staarbònt*, K 331; *stéerbònt*, K 331; **kopstuk**: het type *kopstuk* in: K 195, L 150, P 77; *kòpstuk*, P 48; *kòpstúuk*, K 291, P 25; **oogdeksel**: *òèchdékəsl*, O 153; **kam**: *kòm*, K 287.

KEELRIEM

Kehlriemen – throat latch – sous-gorge
(N 13, 26)

[De keelriem is de riem die onder de keel van het paard doorloopt. Zie tekening B, 4.]

keelriem: het type *keelriem* in: L 149; *keelriēm*, K 312, 314; *keelriēm*, K 237, 307, 312b; *kéélriēm*, K 208, 212; *kéélriēm*, K 210, 254, 274, 301, 304, 310, P 25; *kèelriem*, K 193a, 220; *kéélriēm*, P 60; *kèelriejm*, L 200a; *kéélriējm*, P 41; *keeljriem*, K 124a; *kééəlriēm*, K 225; *kéjəlriēm*, K 211, 241; *kélriem*, K 165; *kèlriem*, K 181, 262; *kélriēm*, K 251, 346; *kélriem*, K 245, 291; *kīēlsriem*, L 180b; *kéjlrīēm*, K 287; *kilriem*, K 179a; *kilriēm*, K 346; *kéelriejm*, K 283; *keelreem*, P 70; *kéélreem*, K 330,

P 70; *kèèlreejm*, K 240; *kéélrèem*, P 60; *kéjlreem*, P 76; *kéélréjm*, K 240; *kièlreem*, P 3; *kéélrèem*, P 128; *keejalreem*, P 105; **keelband**: het type *keelband* in: P 76; *keelbant*, K 244, 276, 341a; *kéélbant*, K 207, 283, 324, P 4; *keelbaant*, K 157; *kéélbaant*, K 201, 204c, 205, 274; *kèèlbaant*, K 146; *kélbant*, P 133; *kèlbaant*, K 184; *kèlbaant*, K 186; *kééjlbant*, P 5; *keejlbaant*, K 124a; *keelbāant*, K 178*; *kèlbant*, K 204; *kèèlbaant*, K 249; *kielbant*, P 88; *kilbaant*, K 125a; *kièlbant*, K 324; *keelbont*, P 84; *kéèlbont*, K 287, 331, P 16; *kééjlbont*, K 332, 335, P 18; *kéjlbont*, O 73; *keejalbont*, P 104; *kéèlbont*, P 104; *kèèlbont*, P 69b; *kièlbont*, P 88; *keelband*, aan een touw, rondom de strot vastgemaakt riempje, Goossenaerts; **nekriem**: het type *nekriem* in: K 188a; *nékriem*, K 192, 316, O 153, P 27; *nèkriem*, P 85; *nèkriem*, O 158; **kinriem**: het type *kinriem* in: K 195; *kinriem*, K 318; *kiennariem*, P 67, 68; **strot-riem**: *strèùtriem*, P 41a; *strawtreem*, P 95; **sluit-riem**: *slòatriem*, I 220, 268, K 340; *slòatriem*, I 220; *slòotriem*, K 248; **halsriem**: het type *halsriem* in: K 163; *hòlsriem*, P 39; *òlsrééjm*, K 330; **hindriem**: *biènnriem*, K 281a; **toomband**: *tòembont*, K 349; **kennepriempje**: *kènnapriempka*, L 183; **riem van het kopstuk**: *riem van t kòpstuk*, K 235; **riem**: *riejm*, L 263; **sluitsel**: het type *sluitsel* in: K 193a; **sous-gorge**: *sòè-gòrsj*, P 125.

KOPSTUK

Genickriemen, Genickstück – crown piece – dessus de tête
(N 13, 27)

[Het kopstuk is de riem die achter de oren van het paard langs loopt. Zie tekening B, 5.]

kopstuk: het type *kopstuk* in: L 200a, 201, P 5, 77; *kòpstuk*, K 240, P 104; *kòpstüük*, K 201, 204c, 249, 251, 283, 332, P 18, 25, 69b, 125; *kòpstüük*, K 210, 225, P 133; *kòpstüëk*, K 341a; *kòpstüëk*, P 88; de volgende opgave is meervoud: *kòpstukkə*, P 104; **kopstukje**: *kòpstukskə*, P 104; *kòpstüükskə*, K 283; **kopleer**: *kòpleer*, K 307; *kòpléér*, K 331, P 70; *kòpleejr*, P 70; *kòplééjr*, K 310; **kopband**: *kopbaant*, K 184; *kopbāant*, K 178*; *kòbaant*, K 274; **kopriem**: het type *kopriem* in: K 100, 124a, 151, 174, 188a, P 76; *kòpriem*, K 165; *kòpriem*, I 275, K 191, 204, 237, 287, 307, O 161, P 16; *kòpriem*, K 304; *kòpriem*, K 212, P 85; *kòpriem*, K 248; *kòpriem*, P 41a; *kòpreem*, P 76; *kòpreem*, P 3; *kòpreejm*, K 330; **oorriem**: het type *oorriem* in: K 220; *òoriem*, K 276; *òèriem*, P 39; *òèwariem*, K 314; *üürrəm*, O 173; **oorvoorriem**: *oervòòrriem*, K 193a; **keelriem**: *kèlriem*, K 183c; *kèlriem*, K 346; *ki-jbriem*, K 195; *ki-jlriem*, K 346; **nekriem**: het type *nekriem* in: P 77; *nékriem*, P 44; *nèkriem*, K 208, 241;

nékreem, P 67, 68; **halsriem**: *hòlsri-jm*, K 240; **bindriem**: *biènnriem*, K 281a; **sluitriem**: *slòatriem*, K 340; *slòowatriem*, K 312; **achterste riem**: *aachtarstə reem*, K 335; **achterste riempje**: *aachtarstə riemkə*, P 95; **bovenriem**: het type *bovenriem* in: L 280b; **riem**: *riem*, K 211, 235; *riejm*, L 263; **bovenwerk**: *bovvəwèrrək*, K 301; **bovenhalster**: *boovəhàlštər*, L 182; **bandje**: *bántjə*, K 291; **oorband**: het type *oorband* in: K 175a*; *òerbont*, P 139; **keelband**: *kèlbaant*, K 186; **hoofdstel**: *hòtstəl*, L 150; **breidel**: *brəəl*, P 4; **hoofdlap**: *ootslop*, K 125a; **aangesper**: *òòngispər*, K 274; het volgende type is meervoud: **bakstukken**: *bakstukkə*, L 228.

OOGLEPPEN

Scheuklappen – blinkers – oeilères
(N 13, 28; Go 1b)

[De ooglappen zijn de leren lappen die ter hoogte van de ogen van het paard aan het hoofdstel zijn vastgemaakt, om te beletten dat het paard iets zou bemerken naast zich waar het van schrikken kan. Zie tekening B, 6.]

ooglappen: het type *ooglappen* in: L 201; *oochlappə*, K 124a, 146, 157, 181, 183c, 262, P 5; *òèchlappə*, K 173b; *òchlappə*, L 263; *òèchlaapə*, I 57a; *oochlòppə*, K 287; *oochlòppən*, O 63a; *òèchlappə*, P 46, 47, 48; *òchlappə*, I 220, K 207, 248, 283, 291, P 41; *òèchlòppə*, O 288, P 66, 67, 68; *òèchlòppə*, K 237, 330, 346, P 48, 60a, 105, 125; *òèchlaapə*, P 104; *òèchlèppə*, K 245; *òèchlòppə*, I 220, 268, 275, K 210, 212, 244, 276, 332, O 153, P 16, 70, 88; *òèchlòppən*, O 73; *òèchlòpn*, O 63a; *òèchlappə*, K 133a, 192, 208, 225, 249, 251, 254, 291, P 4, 88; *òèchlappən*, K 315, 316, 357; *òèchlòppə*, K 318, 331, P 70; *òèchlòppən*, O 158, 161; *òèchlappə*, L 150; *uchlòppə*, O 165; *uuchlòppə*, K 316; *üüchlòppə*, P 60; *üüchlòppə*, O 173; *oowchlappə*, L 149, 200a; *oowchlòppə*, K 287; *owchlappə*, L 233, 241; *òwchlappə*, L 182, 183, 235; *oewòòchlappən*, K 193a; *òèwechlòppə*, K 211, 268, 274, 276a, 307, 310, 312, 324, 332, 346, 348, P 3, 41, P 41a, 85, 89; *òèwəchlèppə*, K 281a; *òèwəjlappə*, K 191; *òèjəchlòppə*, K 335; *ojchlappə*, L 242; *òejlappə*, K 191; *èüəchlappə*, K 184; *òènlòppə*, P 128; *òèchlòʔm*, K 340; *wòòchlappə*, K 188a; *woochlòppə*, K 201; *wòèchlòppə*, K 204c; *wòèchlòppə*, P 95; *wuchlòppə*, K 204; *wuchlajpə*, K 205; de volgende opgave is enkelvoud: *òèchlòp*, P 18; *ooglap*, aan een toom. Betrekkelijk zware lederen kap ter hoogte van de ogen aan het kopstuk aangebracht, om te beletten dat het paard iets zou bemerken naast zich waarvan het verschrikken kon, Goossenaerts; *ò.Xlap*, znw.m. ooglap, oogklep, Hij (het paard) hée d'euglappen aan, De Bont; *u.Xlapə*, oogkleppen, verplichten het paard steeds voor zich uit te zien, hs

Schrevens; **oogkappen:** *oockkappə*, K 102*; **oogkleppen:** *oockkleppə*, L 177c; *oockkléppə*, K 165, 183c; *oockkleppə*, K 163; *oockkleppə*, K 100; *oockkleppə*, K 184; **lonklappen:** *loongklappə*, K 318, 357, 358, P 45, 46; *longklappə*, K 316; *lōngklappə*, K 357; *lōngklōppə*, K 358; *lumplappə*, P 44; **scheerlappen:** *schèrlappə*, L 150; *schèrlappə*, L 184; *schèrlappə*, K 240; *schèrlappən*, K 341; *schèrlōppə*, K 240; *skerlappə*, L 180b; *schéerlōppən*, K 241; *schéerlappən*, K 241; *schéerlappə*, L 183; *schirlōppə*, P 27; *schirlōppə*, K 276; *schirlappen*, oogkleppen om 't schichtig worden van het paard te voorkomen, hs L 212; *schèrlappe*, oogkleppen, Elemans; **scheelappen:** *scheelappə*, K 314; *schéelappə*, K 274, 304, 353; *schéelappən*, K 314; *schéelappn*, K 314; *scheelōppə*, K 312b; **schermappen:** *schèrmlōppə*, K 237; het volgende type is enkelvoud: **oogdeksel:** *oechdèksəl*, O 153.

BELLEN AAN HET HOOFDSTEL

Schellen am Kopfgestell – headstall bells – grelots de la têtère

(N 13, 39)

[Als bellen worden gebruikt zowel metalen kelkvormen met klepeltjes als ook bolvormen met een losse kogel erbinnenin, in hoeveelheid variërend van 1 tot 20 stuks, soms bevestigd tussen de haamspanen (zie lemma „bellen aan het haam”), soms aan halster of hoofdstel.]

bellen: het type *bellen* in: I 57a, L 180b, 233; *bèllən*, O 63a; *bèllə*, K 100, 133a, 174, 178+, 179a, 262, L 160, 241, P 128; *bèllə*, K 204, 235, 251, 268, 276, 276a, 281a, 291, 307, 331, 335, 341a, 346, 348, O 63a, 165, 173, 288, P 18, 25, 41, 69b, 76, 88, 104, 105, 133, 145; *bèllə*, L 150, P 85; *beelə*, K 248; *beln*, K 340; *bélénna*, P 67, 68; *billə*, K 330, 322, P 16; *biln*, K 314; *bilnə*, P 198; *ballə*, P 95; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *bel*, K 151; *bél*, I 275, K 192, 207, 208; *bil*, K 332; **belletjes:** *bèlləkəs*, I 220, 268, K 201, 204c, 205, 211, 225, 287, 295, 304, 310, 312, 318, 324, 349, 357, 358, O 153, 158, 161, P 27, 39, 125; *bèlləkəs*, K 220, L 200a; *bèlləkəs*, L 150; *bèlləkəns*, K 193a; *billəkəs*, K 274, 307, 330; *bééləkəs*, P 66; *bòlləkəs*, P 104; *bèlləʔəs*, K 240, 241; de volgende opgave is enkelvoud: *bèlləkə*, K 212; **sierbelletjes:** *sierbèlləkəs*, K 124a; **kransbellen:** het type *kransbellen* in: P 5; **paardebelletjes:** *peerdabèlləkəs*, K 291; **kopbellen:** *kóbèllə*, P 3; **rammelbellen:** *ròmməlbèllə*, K 274; **rammels:** *romməls*, K 145a, 146, 184, 186, L 200a, 201; *ròmməls*, K 241, L 228; *ròmməls*, K 183c; de volgende opgave is enkelvoud: *rèmməl*, K 281a; *ròməls*, grote zwaardklinkende schellen aan het koptuig van een paard, De Bont; **rammeltjes:** *rammèltʔəs*,

K 191; **klokjes:** het type *klokjes* in: P 5; *klòkskəs*, K 341a; **ratels:** *raotəls*, K 181; **kloeters:** *klaotərs*, L 180b, 200a; de volgende typen zijn enkelvoud: **paardebel:** *pjééjtəbel*, K 307; **bellenkrans:** *bèlləkròns*, K 237, P 70; **nekrans:** *nékrááns*, K 237; **belriem:** *bélriēm*, K 295; *bélrijm*, P 41; **bellenboord:** *bèlləboewərt*, K 301; **bellentoom:** *bèllətóəm*, K 276.

–1.2.8.5. Leidsel

TEUGEL, LEIDSEL

Zügel - reins – rênes

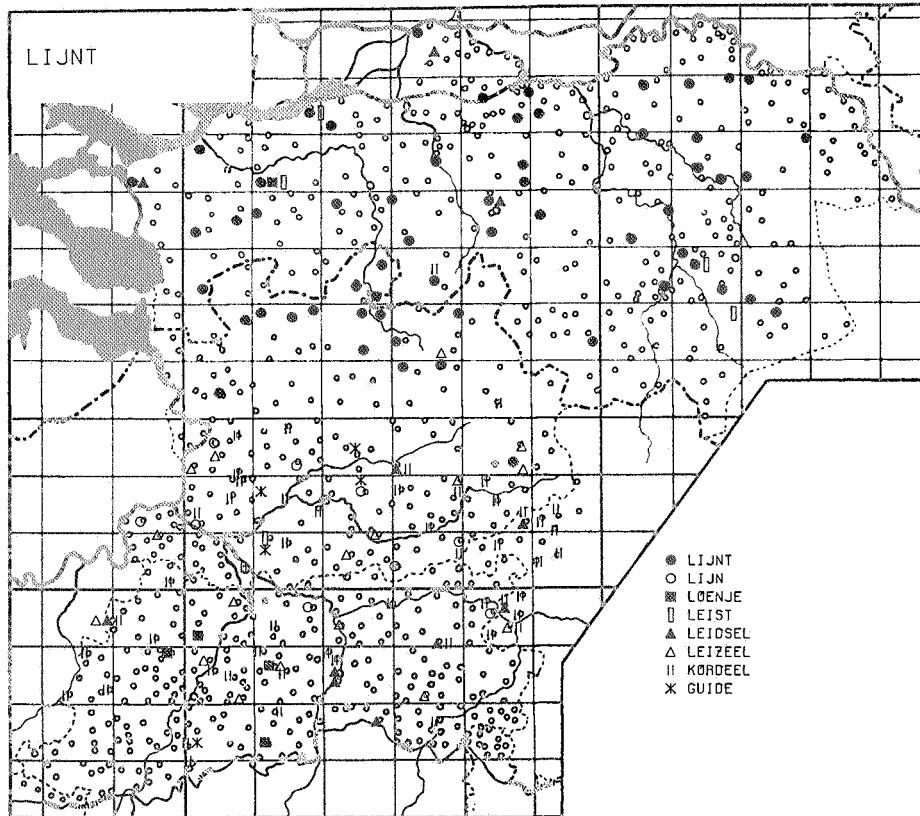
(znd I a-m; znd B 2, 276a; znd B 2, 276b; znd 30, 10a; znd 30, 10b; N 13, 19; N 13, 38a; N 13, 38b; sgv; Go 1b; Fourie 43)

[De teugel is de riem of het koord waarmee men trekdieren bestuurt, zowel gebezigd voor elk der riemen afzonderlijk als voor beide te zamen.]

teugel: het type *teugel* in: K 148, 168, 170, 171, 185, 210, 214, 215, 219, 296, 351, L 94, 150, 152, 154, 199, 208, 209a, 236, 244, 256, 257, 280, P 18, 44, 46, 145; *teugəl*, K 286, L 189, 244, P 35a; *tèugəl*, K 330; *tèugəl*, K 316, 318, 357, 358; *teujgəl*, L 144, 145, 255, 260; *tuggəl*, L 261; *tujgəl*, K 220, L 240, P 68; *tojgəl*, P 154; de volgende opgaven zijn meervoud: het type *teugels* in: I 265, K 195, 203, 204, 206, 209, 210, 236, 237, 240, 274, 277, 301, 339, 341, O 289; *tèugəls*, I 265, 266, K 206, 237, O 67, 289; *tuigəls*, P 145, O 278; *tuggəls*, K 237; *tajgəls*, P 154, 155; *teejgəls*, *teugels*, hs Schrevens; **geleidteugel:** *gəlèjteugəl*, K 248, O 63a; *gəláj-teugəl*, K 204c; **kordeel:** *kordeel*, K 210, 279, 350; *kordéal*, K 305; *kordééal*, I 266, K 244, 255, 256, 269, 301, 309, 332, O 241, 274; *kordiel*, O 174a, 272, P 27; *kordïel*, K 330; *kordiel*, I 221, 266, 269, K 206, 251, 262, 267, 268, 277, 284, 287, 296, 307, 330, 333, 348, P 24, 25, 30; *kordïel*, K 267, 335; *kordiejəl*, K 274, 339, P 25; *kordïejəl*, K 301, P 25; *kordéjl*, I 268a; *kördójəl*, K 240; *kardiel*, K 307; *kardiel*, K 276, 354; *kardiejəl*, K 352, P 41; *kardeejl*, K 277, 312; *kurdïel*, I 265; *kərdeel*, O 241; *kardiel*, K 268, 274, 286, 305, 331, 339, 349, P 16; *kərdïel*, K 320; *kərdïejəl*, K 339, 348, P 25; *köërdïel*, I 271; *gordiel*, K 332; *gərdiel*, K 277a; *gordiejəl*, P 23; *chərdïejəl*, K 332; *chərdïejəl*, K 332; **kodeel**, O 67, P 4; *kodéal*, P 3; *kodïel*, O 243, 278, 285, P 86, 126; *kodïel*, P 198; *kodiel*, I 272, O 157, 158, 166, 239, 244, P 89, 127, 127a; *kodïejəl*, P 94; *kodïel*, O 244, 276; *kədəél*, O 67; *kədiel*, P 76, 94; *kədiel*, P 32; *kədiel*, P 13, 14a, 37, 80, 96a, 98, 111, 112, 128, 129, 154; *kədiejəl*, P 155; *kədiējəl*, P 154a; *kədiël*, P 105, 147, 166; *kədəezəl*, K 240; *kadeel*, K 277, O 243; *kadiel*, O 289, P 10, 60a, 61, 130a, 198, 199; *kadiël*, O

286, P 2; *kadiël*, P 60a, 98, 99; *gadiël*, O 286; *gadiël*, K 329, P 94; *chadiël*, P 94; *kardeel*, kordeel, elk der beide leren leidsels bij paarden lopende vanaf het gebit tot het haam; aan de kordelen zit de zgn. lent (lijn), De Bont; *kardiel*, paardenlijn, hs Schrevens; **gareel**: het type *gareel* in: I 275, K 206, 253, 256, 268, 309, 343; *garéel*, K 287; *gariel*, O 288, 289, P 77; *gariel*, K 235, 274, 341, 343, O 157; *goreel*, K 301; *garéal*, K 346; *gariel*, K 348, O 285; *gariel*, K 277, 301; *[g]ariël*, O 286; *[g]ariël*, K 308a; *gariëjäl*, K 339; *gadiël*, O 286; eidsel: het type *leidsel* in: K 163, 318, O 165, P 133; *lijtsäl*, K 171, L 256, 257; *lijtsüül*, L 255; *lijtsäl*, K 210; *lijtsäl*, L 255; *letsäl*, K 213a; *létsäl*, K 300a; *léëtsäl*, P 107; *lajtsäl*, L 237; *läätsäl*, I 180, P 10; *lujsäl*, K 203, 220, L 285, L 159; *loëjsäl*, K 231; *lööjsäl*, K 232; *lassäl*, K 239; *laajsäl*, K 191; *laaätsäl*, K 351; *lachäl*, O 286; de volgende opgaven zijn meervoud: *lijtsäls*, K 188a, 231, 285, 308, L 228, 263; *lajtsäls*, L 237; *laatsäls*, K 308, 339; *laotsäls*, K 339, P 41; *létsäls*, K 348; *lijtsäls*, K 244; *lijzäls*, L 259; *lajtsäls*, K 305; *laajtsäls*, K 209; *leejsäls*, K 307; *lessäls*, K 206; *lössäls*, K 240; *leisäl*, leidsel, hs Kapteijns, L 177; *laajsäl*, leidsel van een paardetoom, hs K 133a; **leizeel**: het type *leizeel* in: I 275, K 188a, 307, 330, O 67; *lejziel*, K 237; *lejziël*, K 274; *lejziel*, P 35a; *laajziel*, K 244; *laazziel*, K 322; *laazeejl*, K 272; *lazijäl*, K 309; *lejzziel*, K 244; *lajztzël*, K 275, P 145; *laajzël*, K 205; *laztël*, K 291; **lei**: *lij*, L 91; **leiband**: *laajbaant*, K 205; **leiriem**: het type *leiriem* in: P 5; **leikoord**: het type *leikoord* in: K 237, 307; *lijkoojr*, K 286; *lijkôer*, K 237; *lijkowl*, P 133; *laajkôewar*, K 237; **leisem**: *laasem*, P 39; **lijnt**: het type *lijnt* in: K 213, L 109, 150, 152, 153, 201, 255; *lijnt*, L 93, 94, 102, 104, 150, 151, 153, 233, 260; *lent*, K 124a, 184, 185, 188a, 197a, 201, 204c, 206, 231, L 148, 179; *lënt*, K 185, 188a, 195, 196, 199, 204, 204c, 206, 209, 210, 212, 221, 231, 276; *lënt*, K 193a, 201, 215, 276, L 145, 148, 179; *leent*, K 210, 212, L 236; *lééngt*, K 210; *lient*, L 159, 160, 162, 185, 186; *liënt*, L 201, 244; *liënt*, L 205, 206, 244, 261; *lienjt*, L 158; *liengt*, K 237, L 158; de volgende opgaven zijn meervoud: *lijnda*, L 102; *lënta*, K 188a; *lijnt*, teugel, toom van een paard, hs Renders, L 226; *lijnt*, = *lijn*, teugel, toom van een paard: 'houd de lijnt strak', hs Vissers, L 180; *lent*, paardeleidsels, hs Vos, K 173; *lent*, znw vr lent (d.i. lijnt), lijn, leidsel, De Bont; *lent*, bij landb, lang leireel dat in 't bebouwen gebruikt wordt om de workossen of peerden te geleiden, Corn. Vervl.; *lent*, touw, teugel waarmee de boer z'n paard ment, hs K 183; *lent*, touw waaraan het paard is, Van de Biezen; *lejnt*, de toom, Elemans; *lééjnt*, leidsel (paardetuig), Mischgofsky L 95; *leint*, paarden-teugel (beter lijnt), hs Vissers L 180; *lint*, leidsel voor paard,

Van Gerwen L 244; *leenas*, teugels in linnen, hs, Schrevens; **dubbellijnt**: *dobbällent*, L 148; **lijn**: het type *lijn* in: L 283, P 157a, 160; *léjn*, P 166; *len*, K 274, 301, 305, 307, 308, 314, P 44; *lén*, K 307, 312, 348; *leen*, K 232; *léén*, I 180, K 247; *lêén*, K 277; de volgende opgaven zijn meervoud: *lajnə*, P 110, 150, 157, 161, 165, 166, 168; *lijn*, toom, teugel, hs Vissers L 180; **ploeglijn**: *ploechlijn*, P 99; *ploechleen*, P 96a; *ploechlajn*, P 16; *ploechlaajn*, P 127a; *plöechlaan*, P 95; *plöechlááan*, P 13; *plowchljajn*, P 128; *plöechlén*, P 154a; de volgende opgaven zijn meervoud: *ploechlëenə*, P 155; **leist**: *lijst*, K 145a, 186, 201, 208, L 162, 184, 187, 189, 190, 212, 241; *les*, P 88; *lés*, K 254; *léés*, K 225; *lës*, K 249; *laas*, K 251; de volgende opgaven zijn meervoud: *lijstən*, L 154; *lijsta*, L 144, 148, 178, 240; *lèstən*, K 197a; **dubbelleisten**: *dobballejsta*, L 148; **loenje**: *löënnə*, I 221, 268a, O 276; *löënnə*, O 67; *loen*, O 241; *loejn*, O 243; *liënnə*, P 23, 25, 27, 32, 94, 137; *liën*, K 352; *lunnə*, P 80; de volgende opgaven zijn meervoud: *loenjən*, O 275; *löënjn*, O 274; *löëniës*, I 180; *liënnən*, K 352, P 94; *linnən*, K 309; *leniës*, K 195a; *leunnəs*, K 206; *lunëës*, K 188a; *luunës*, K 201; **longe**: *lunsäl*, P 105; *léns*, K 268; de volgende opgaven zijn meervoud: *lunza*, P 102, 104, 143, 149; **guide**: het type *guide* in: I 275, K 233, 286, 296, 349, P 10, 68, 73, 80, 99, 152; *gieda*, K 276; *giëdda*, I 268, 269, K 241, 251, 279, 287, 307, 320, 329, 348, O 166, 241, P 18, 25, 37, 60a, 76, 89, 94, 96a, 99, 111, 157a; *giëda*, I 265, 314, 322, 353, 356, P 35a, 46, 98, 99, 127, 129; *jiëdda*, P 25; *schjiëda*, P 13; *giëta*, K 245; *geeda*, K 335, P 60a, 61, 199; de volgende opgaven zijn meervoud: het type *guides* in: I 266, 275, K 196, 233, 255, 268, 272, 301, 307, 309, 331, 332, 339, 348, O 158, 166, 174a, 239, 243, P 4, 16, 17; *giëddas*, I 272, K 209, 221, 240, 244, 245, 251, 262, 268, 269, 272, 274, 276, 284, 286, 293, 305, 307, 330, 339, 348, P 3, 25, 30, 41, 160; *giëdas*, K 206, 213a, 239, 274, 296, 308, 333, O 157, 241, 285, P 29a, 86; *giëddən*, P 77; *giëddərs*, K 301; *giëttən*, K 230; *giëtən*, P 24; *giëttərs*, K 267; *jiëddas*, K 274; *jiëdas*, K 267; *geedas*, P 64; *giëdon*, P 130a; *giërras*, K 212; *giëzzərs*, K 339; *giërrəjs*, K 236; **toom**: het type *toom* in: K 185, 188a, 195a, 201, 210, 213, 215, 216, 231, 236, 237, 244, 245, 249, 268, 285, 286, L 162, P 35a, 44, 46, 105; *toom*, K 244; *toowm*, K 212, 279; *toowən*, L 208; *towm*, K 206, P 145; *tōom*, K 237, 244, L 184, 237; *towəm*, L 208; *toem*, K 237, 244, 253, 291, 330, P 10, 127a; *töëm*, K 291; *töëm*, K 244, 291, 307, 330, P 10, 107, 144; *töëwm*, P 145; *töëwm*, K 330; *toewən*, L 185; *tōem*, I 274, K 206, 237, 244, 246, 248, 251, 268, 274, 279, 286, 312, 345a, P 30, 88, 154; *tōëm*, K 244, 274, 320, P 41, 147; *toewəm*, K 237, 274; *töëwəm*, K 231, 237; *töëwəm*, K 249, 307; *toojm*, K 276, 286; *töëjm*,

P 89; *tuujam*, P 65; *tuwm*, K 240; *tüüm*, K 244; *twoom*, K 203, 205; de volgende opgave is meervoud: *tooman*, K 237; *riem*: *rëjm*, P 154; de volgende opgaven zijn meervoud: *rëmmə*, K 307; *rëmmən*, K 209; *koppelriem*: *koppəlriëm*, K 301; *touw*: het type *touw* in: K 195a; *getouw*: het type *getouw* in: K 237; *koord*: *koor*, K 206, 244; *kôor*, P 86; *kaor*, K 307; *koer*, K 291; *kôer*, K 274, 308; *koert*, K 330; *handkoord*: het type *handkoord* in: K 240, 272; *hantkôer*, K 239; *hantkôër*, K 213a, 237; *haankoor*, K 272; *hangkoor*, K 240; *hangkor*, K 240; *hangkôer*, K 241; *zeel*: het type *zeel* in: K 204, 312, O 275; *zéel*, O 241; *zeejl*, O 166; *zjeel*, K 205; *zïejəl*, L 229; *tuienzeel*: *tojerzeel*, K 240; *tuijer*: *tojer*, K 240; *streng*: het type *streng* in: K 210, 236, P 86; *straank*, L 212; de volgende opgaven zijn meervoud: *strengə*, P 198; *strïengə*, P 80; *strangə*, P 154; *kreng*: *kring*, K 354; *breidel*: *braal*, O 178, 272, 285; *halster*: *haelstər*, P 107; *alstər*, P 144; *ëlstər*, P 41, 145; *helstər*, L 100, P 25; *stalband*: *stalbant*, O 178; *ride*: *rïedda*, P 154a; *getuig*: het type *getuig* in: K 301; *men*: het type *men* in: K 244; *trens*: het type *trens* in: L 162, P 5; *trijns*, K 184; *kopstuk*: *kopstuuk*, P 25; *kussen*: het type

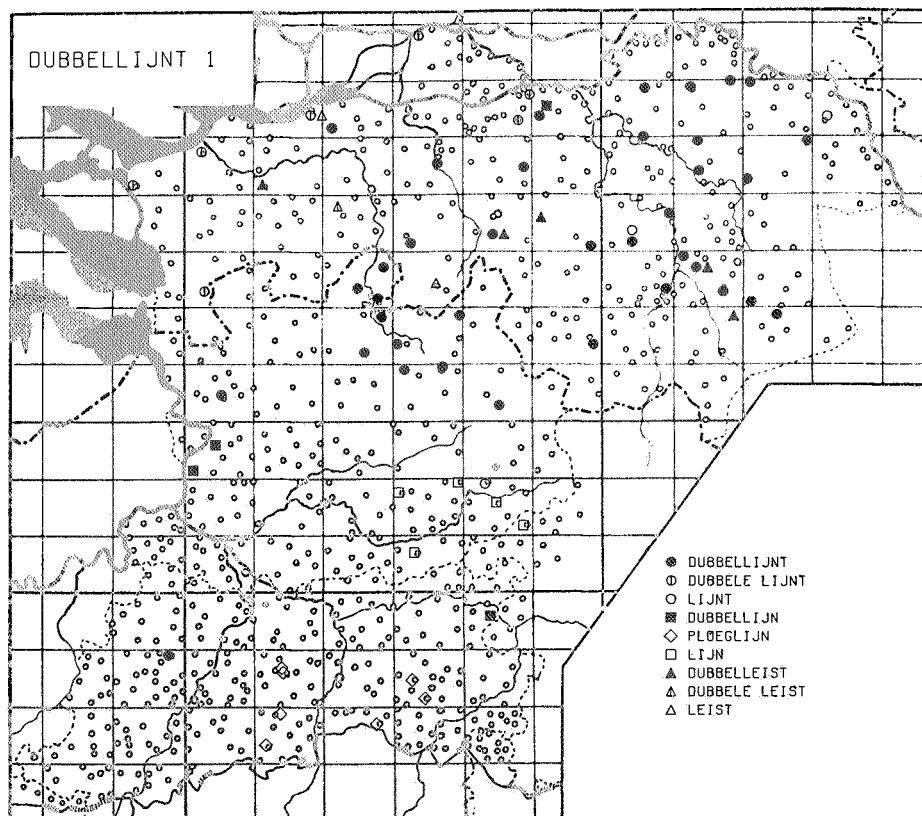
kussen in: P 104; *zweep*: *zweejp*, K 195a; [*jerrie*]: *jerrïë*, K 286.

LIJNT (zie kaart)

Zugleine — single line — guide simple
(N 13, 29; Go 1b)

[De lijnt is de enkele band van leer of touw die aan het hoofdstel is vastgemaakt.]

lijnt: het type *lijnt* in: K 133a, 137, 146, 220, L 145, 150, 153, 180, 180b, 301, 228; *laent*, I 57a; *léént*, K 192, 205, 208, 212, 225, L 149, 177c; *lééjnt*, K 210, 276; *lèènt*, K 173b; *lêènt*, K 100; *leengt*, L 183, 235, 241; *lééngt*, L 182; *lent*, I 57a, K 124a, 125a, 143, 151, 165, 174, 175a*, 178*, 179a, 181, 184, 186, 188a, 195; *lènt*, K 165, 183c, 191, 201, 204, 204c, 207, 211, 235; *lènt*, K 157, 193a; *lengt*, K 237; *lint*, K 163, L 201, 242, 263; *lient*, L 184; de volgende opgave is meervoud: *lijnda*, L 233; **menlijnt**: *ménlènt*, K 201; **paardslijnt**: *péslènt*, K 201; **enkel lijnt**: het type *enkel lijnt* in: L 200a; *ènkəl leengt*, L 235; **lijjn**: *laajn*, K 244; *lèn*, K 346, 349; *lòðan*, P 16; *lòjng*, P 41a; **rijlijjn**: *ròðəlðan*, K 287; **eerlijjn**: *éérllaan*, I 220; **loenje**: *lòëjna*, P 4; *loenie*, K 157; *lòenə*, O 165; *lúünna*, P 76, 133; de

volgende opgaven zijn meervoud: *linna*, K 262; *liënnas*, K 301; *longe*: *longs*, P 3; *lūūnsə*, P 95; *leist*: *lijst*, K 124a; *lėjst*, L 235; *laas*, K 331; de volgende opgaven zijn meervoud: *lijstə*, K 157, L 241; *leidsel*: het type *leidsel* in: K 183c; *laajsəl*, K 102*; *laasəl*, P 39; *laásəl*, K 314; *lòjsəl*, P 139; *léétsəl*, P 44; *lééjtsəl*, O 63a, P 89; *léésəl*, K 274; *létsəl*, P 88; de volgende opgave is meervoud: het type *leidsels* in: I 57a; *leizeel*: *lééjzeel*, K 307; *léézeejəl*, K 307; *laaziël*, K 249; *laáziël*, K 341a, P 76; *laajziējəl*, K 276; *laaztēl*, P 69b; *laastēl*, K 249; *lajsiējəl*, K 237; *lééziēl*, P 104; *léésiēl*, O 63a; *lèziēl*, P 48; *lèsiējəl*, P 5; *lòðaziēl*, I 268; *lòðziējəl*, K 340; *lòjziēl*, K 248; *lòjziējəl*, K 276a; *lòðstēl*, P 60; *lòotstēl*, P 27; *lejseel*, enkele toom aan 't hoofdstel vastgemaakt, Hoeufft blz. 356; *lei*: *laaj*, K 133a, 184; *kordeel*: het type *kordeel* in: K 195, P 77; *kòrdiēl*, K 346, P 25; *kòrdiējəl*, K 346; *kòrdeel*, K 287; *kòrdiēl*, K 283, 291, 318, 330, P 39, 70; *kòrdiējəl*, K 274; *kòrdiējəl*, K 312, 332; *kòrdiējəl*, K 307; *kòrdiēl*, I 275; *kòdiēl*, P 125; *kòdiēl*, O 63a, P 66, 198; *kòdiēl*, P 60a; *kòdiēl*, O 73, 158, 161, P 128; *kòdiējəl*, O 63a; *kòriēl*, O 153; *kardiēl*, K 330; *kardiēl*, P 45; *kadiēl*, P 41; *kardēel*, K 287; *kardiēl*, K 254; *kardiēl*, P 46;

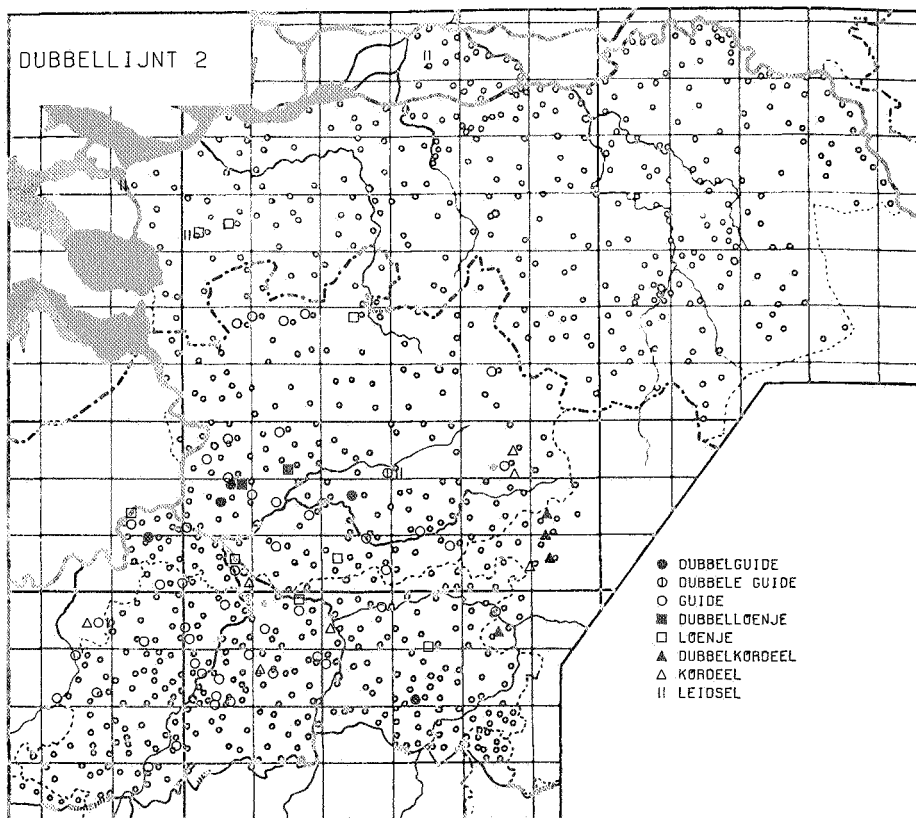
kardiēl, K 316; *kardiēl*, K 245, 251, 254, 281a, 295, 304, 310, 314, 315, 316, 318, 353, 357, 358, P 44, 47, 48; *kardiējəl*, K 312b, 332; *kadiēl*, K 241, P 18, 84, 85, 145; *leidkordeel*: *laakadiējəl*, K 324; *teugel*: *tèuwgəl*, O 288, P 105; *teegəl*, O 161; *tòjgər*, K 241; *guide*: *Geejə*, P 125; *giēttə*, K 268; de volgende opgaven zijn meervoud: *giēddəs*, K 331; *Giēdas*, K 283; *Giēddəs*, K 301; *hangkoord*: *hàngkoo*, K 240; *hangkówar*, K 241; *hottoom*: het type *hottoom* in: K 145a; *stoelband*: *stōēlbant*, K 291; *halsterstreng*: *helstərstrang*, L 160.

DUBBELLIJNT (zie kaart)

Doppelleine – double line – guide double
(N 13, 30)

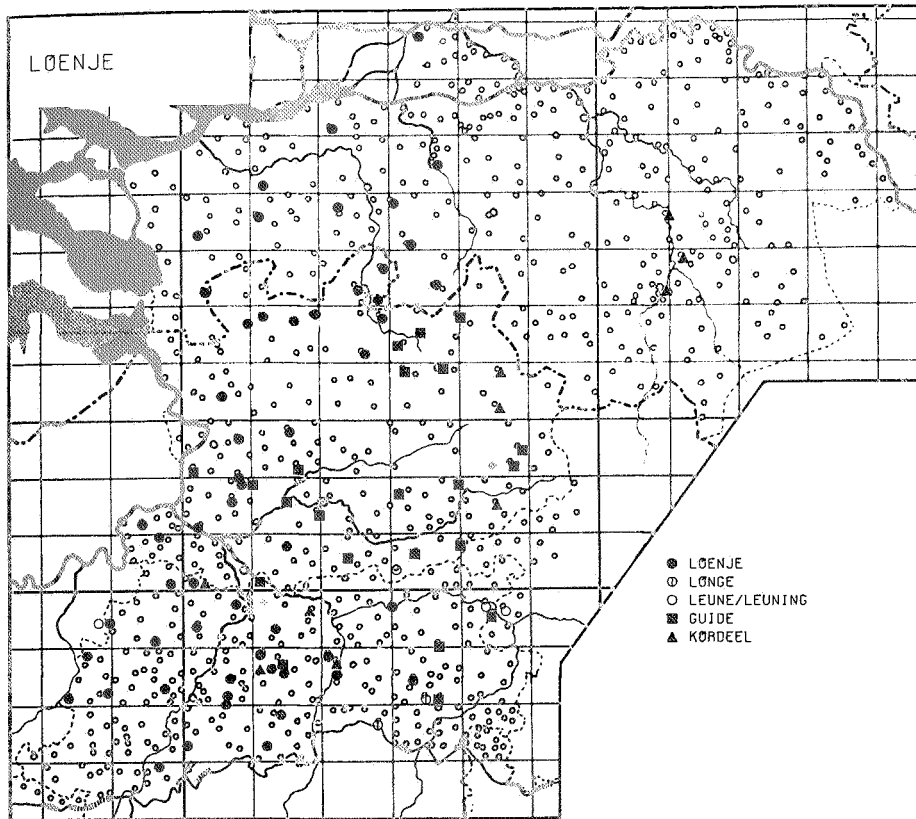
[De dubbellijnt is de dubbele lijn die aan weerszijden van het bit is vastgemaakt en tot aan de hand van de voerman dubbel is.]

dubbellijnt: *dubbəllijnt*, K 146, L 201; *dobbəllijnt*, K 220, L 145, 150, 153, 180, 180b, 200a, 228, 233; *dobbəlleengt*, L 241; *dobbəlléént*, L 149, 177c; *dobbəlléént*, K 192, 212; *dobbəlleengt*, L 183, 235; *doppəlléént*, K 208; *dobbəllient*, L 184; *dubbəllent*, K 125a; *dubbəllent*, K

181; *dobbällent*, K 191; *dóbbällent*, K 165; *dobbällént*, K 184; *dóbbällént*, K 225; *dóbbällént*, K 165, 187, 210, 211, 235, 237, 241, P 76; *dobbällént*, K 193a; *dubbällint*, K 163; *dobbällint*, L 242, 263; *dóbbällint*, K 191; *dóbbällönt*, O 165; *dubbele lijnt*: het type *dubbele lijnt* in: K 137; *dubbälä lent*, K 100; *dubbälä lent*, K 124a, 143, 151, 188a; *dubbälä laent*, I 57a; de volgende opgave is meervoud: *dubbälä lentan*, K 124a; *lijnt*: *leent*, K 312b; *lient*, L 160; *lint*, L 201; *dubbellijn*: *dubbäljñ*, K 145a; *dóbbälajñ*, K 244; *düübbälajan*, K 249; *dobbälöjñ*, P 41a; *lijn*: *lén*, K 304, 307, 312, 314, 348; de volgende opgave is meervoud: *leenä*, K 307; *ploeglijñ*: het type *ploeglijñ* in: P 77; *plêüchlajñ*, P 133; *plöechléén*, P 104; *plöechléén*, P 95; *ploochléén*, P 139; *plöechlôän*, P 128; *ploochlôön*, P 76; *eerlijñ*: *éérldöän*, K 324; *dubbelleist*: *dobbällijst*, L 241; *dóbbälléjst*, L 235; de volgende opgaven zijn meervoud: *dubbällijstä*, K 157; *dobbällijstä*, K 186; *dobbälléstä*, K 184; *dubbelloenje*: *düübbälïennä*, K 281a; *dobbällinnä*, K 262; *loenje*: *löennä*, O 173; *lüünnä*, I 220, K 330; *liënnä*, P 16; de volgende opgaven zijn meervoud: *loenies*, K 174; *lönïës*, K 207; *liënnäs*, K 341a; *liënäs*, P 39; *longe*: *lôngä*, K

274; *leungä*, P 41; *dubbelguide*: *dóbbälgiëdda*, P 104; *dóbbälgiëda*, I 268; de volgende opgaven zijn meervoud: *dóbbälGiëdas*, K 283; *dóbbälgiëddas*, K 281a; *doobälGiëddas*, K 301; *dubbele guide*: *dóbbälä giëdda*, K 274; *guide*: *Gieda*, P 5, 77; *Giëdda*, O 63a; *giëdda*, K 251, 287, 310, 332, 346, O 73, 153, 158, 161, P 4, 18, 25, 44, 70; *Giëdä*, I 220; *giëda*, I 220, K 324; *Giet*, P 16; *giët*, I 275; *giëtta*, K 330, 349; *Gijda*, P 125; *Geeda*, P 67, 68; *geeda*, P 60, 60a, 66, 70; de volgende opgaven zijn meervoud: *Giëddas*, K 332; *giëddas*, K 201, 204, 204c, 205, 245, 254, 283, 291, 295, P 84, 85; *Giëdas*, K 340; *giëdas*, K 248, 276, 287, P 3; *geedas*, O 288, P 69b, 198; *gi-jdars*, K 240; *gidäs*, guides, teugels, hs Schrevens; *dubbalkordeel*: *dubbalkördiel*, K 316; *dubbalkördiel*, K 316; *dóbbälkördiel*, K 318; *dóbbälkördiëjal*, K 358; *dóbbälkördiël*, P 48; *kordeel*: *kördiëjal*, K 335; *kòdeel*, O 63a; *kòdiël*, P 27; *kördiëjal*, K 357; *kardiëjal*, K 276, 276a; *kardiël*, P 76; *leidsel*: *lëéjtsäl*, O 63a; de volgende opgaven zijn meervoud: het type *leidsels* in: I 57a; *lijtsäls*, K 173b; *laajsäls*, K 102*; *lëésäls*, K 274; *leizeel*: *lëéseeel*, O 63a; *laazjējal*, K 268; *dubbelhaam*: *düübbälaoom*, P 41; *dubbelhangkoord*: *dóbbäl*

høngkoor, K 240, 241; *døbbhangkoor*, K 241; *døbbhangkôôr*, K 241; **dubbele toom**: *døbbaløn töwm*, L 182; **trens**: *tréns*, K 205; **halster**: *êlstar*, K 291; **tweelei**: *tweelaaj*, K 133a; de volgende typen zijn meervoud: **dubbele leisten**: *dubbälë lijsta*, K 178*; **leisten**: *lijstän*, K 124a; *lestän*, K 195; **lange guides**: *langä Gïëddäs*, K 301; *långä gïëddäs*, K 331; **dubbele lijnt leidseis**: *dubbälë lent lijtsäls*, K 175a*; **teugels**: *teugäls*, K 274.

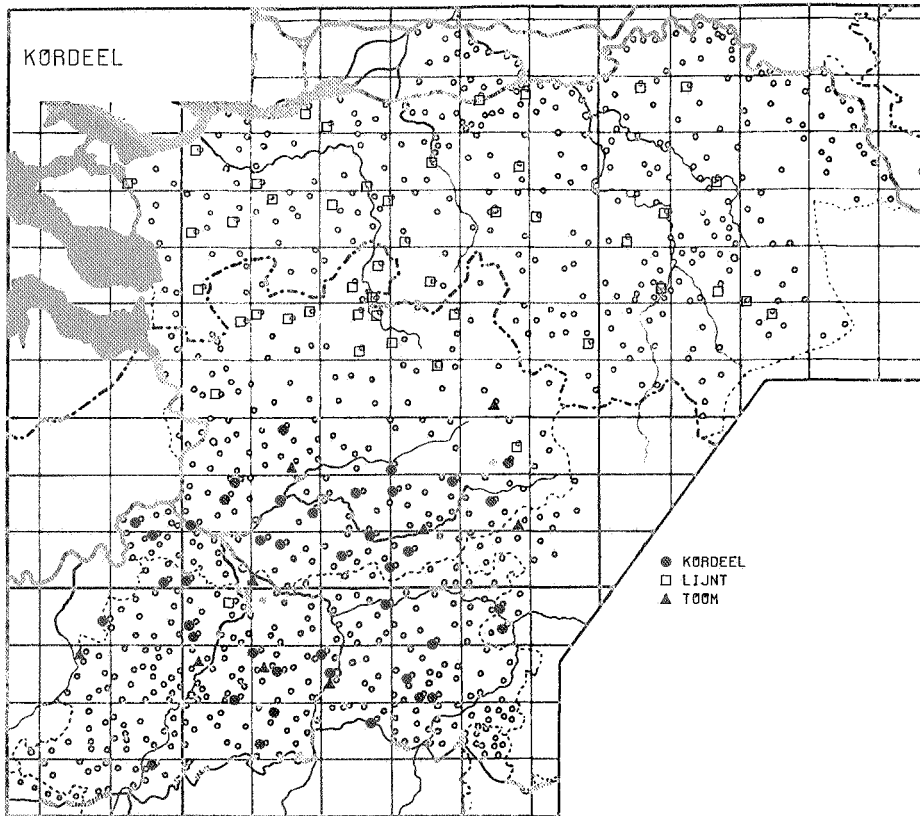
LOENJE (zie kaart)

Zügel, der nur bis hinter den Nacken des Pferdes reicht – forked line – longe (N 13, 31; N 36, 17)

[De loenje is de dubbele band die aan weerszijden van het bit is vastgemaakt, maar die slechts tot achter de nek van het paard reikt.] **loenje**: *löenjä*, O 158, 161; *loenie*, K 163, 179a, 181, 188a; *löenië*, K 201; *lunië*, K 191, 204, 210; *luniëj*, K 192; *lunnie*, K 195; *lanie*, K 201; *lünië*, K 201, 204c; *lüniëj*, K 208; *lanië*, K 204c; *löejnä*, O 63a; *löjnä*, P 128; *löënnä*, O 153, 173, 288, P 88, 125, 133; *lunnä*, K 225, 287, P 5, 77; *lüünnä*, I 220, 268, 275, K 283, 287,

324, 332, P 25, 66, 67, 68, 70, 76, 95; *liënnä*, K 281a, P 18, 25, 84; de volgende opgaven zijn meervoud: *loenies*, K 157, 175a, 178*; *lunnies*, K 173b, 193a; *löni-js*, K 191; *lunnies*, K 100; *laniës*, K 205; *loejäs*, K 125a; *lunnäs*, K 245; *lüünnäs*, O 73; *liënnäs*, K 254; *leunie*, bij voerlui; de leunis zijn de twee lederen leizeelen, die vast zijn aan beide kanten van 't gebit en achter de maan van 't peerd aan 't kordeel vereenigd zijn, Corn. Vervl.; *lonnie*, meestal in het meervoud *lonniën*. Elk van de twee leren riemen die bij een ingespannen paard met een draaierke aan de stangers van de touw bevestigd, ongeveer boven de schoft van het paard vereenigd zijn op het verbindingspunt met de lent, Goossenaerts; **kortloenje**: *kurtlüünnä*, P 3; **enkelloenje**: *énkälüünnä*, K 251; **longe**: *löënsä*, P 104; *lüüns*, P 139; *luns*, P 104; **leune**: *leunä*, K 349, O 63a; *leun*, P 41; **leuning**: *leuning*, P 44; **guide**: *giedä*, P 76; *Gïëdda*, K 307; *gïëdda*, K 346, 348, P 105; *Gïëda*, K 340; *gïëdë*, K 235; *Geedä*, K 335; de volgende opgaven zijn meervoud: *giedäs*, K 262; *Gïëddäs*, K 212, 307; *gïëddäs*, K 237, 276a, 281a, 295, 304, P 39; *gïëjdäs*, P 41a; *gïëdäs*, K 249, 276; *Gïëddärs*, K 312b; *gïëddärs*, K 291; *gids*, K 307; *Gïëdees*, K

1.1.1.2.

341a; *gædijs*, K 211; **kleine guide**: *klaən giëddə*, K 276; de volgende opgave is meervoud: *klan geedas*, P 198; **korte guide**: *kurtə giëddə*, K 274; de volgende opgaven zijn meervoud: *kuttə giëddəs*, K 301, 331; *kuttə geejdas*, K 330; **kordeel**: *kòrdiël*, P 16; *kòrdiëjəl*, K 312; *kardeel*, L 200a; *kərdeel*, L 228, 233; *kərdi-jəl*, P 16; *kədiëjəl*, K 241; *kədiël*, K 241, P 76, 85; *kədiëjəl*, K 324; *gədəéjəl*, K 240; **voorkordeel**: *vrkədiëjəl*, K 276; *vrkədiëjəl*, K 276a; **kordeelriem**: *kardeelriem*, L 228; de volgende opgave is meervoud: *kərdeelriëjma*, L 207; **gareel**: het type *gareel* in: K 186, 235, L 241; *gareel*, K 220; **leizeel**: *løjziël*, K 248; *lèziëjəl*, K 268; **teugel**: *teugəl*, K 318, 357, 358; de volgende opgaven zijn meervoud: het type *teugels* in: K 145a; *teugəls*, K 314; **toom**: *tòem*, K 244; **hottoom**: *hottòem*, K 133a; **lijnt**: *lent*, I 57a, K 151; *lint*, L 201; *luunt*, L 201; **leilijnt**: *lijlent*, L 149; **roeilijnt**: *roejlijnt*, K 137; **lijn**: *lòon*, P 27; de volgende typen zijn meervoud: **loenjetjes**: *lòënnəkəs*, K 291; **leidsels**: *lèésəls*, K 274; **leisten**: *léstə*, K 184; **strengen**: *strangə*, P 48.

KORDEEL (zie kaart)

Lenkseil, Leitseil – single guide-rein attached to top of collar – cordelle (N 13, 32)

[Het kordeel is de enkele band die aan de loenje wordt vastgemaakt boven de schoft van het paard.]

kordeel: het type *kordeel* in: P 77; *kòrdiël*, P 39; *kòrdiël*, I 220, 268, K 283, 291, P 3, 70; *kòrdiël*, I 220, K 283; *kòrdiëjəl*, P 25; *kòdiël*, O 288; *kòdiël*, P 69b; *kòdiël*, P 88; *kòdiël*, P 128; *kòdiël*, P 88, 133; *kòdiëjəl*, O 63a; *kədiëjəl*, K 324; *kədiëjəl*, K 274, 324, P 84, 95, 105; *kədiël*, P 4, 104, 139; *kərdiëjəl*, K 340; *kərdiëjəl*, K 301, 307, 332, 348; *kərdiël*, K 274, P 48; *kərdiël*, K 254, 281a, 304, 331, 341a, 349, P 44; *kardeel*, K 307; *kardéel*, K 287; *kardiël*, K 295; *kardiëjəl*, K 274; *kaordiëjəl*, K 312; *kardi-jəl*, K 307; *kardeel*, leizeel; zeel of touwtje dat aan de leibanden van de toom vastzit en dat de voerman in de hand houdt om zijn span te richten, Tuerlinckx B; *kordeel*, het zeel dat aan de leibanden of leunies vast is en dat men in de hand houdt om een paard te richten, Corn. Vervl.; *kordeel*, de lederen riem, welke aan 't

gebit vast is en op de haam verbonden wordt, Corn.; *kardeel*, kordeel, zeel om paarden te richten, Corn. Vervl. A; **kordeeltje**: *kadîlka*, P 104; *kadîlala*, P 104; **enkel kordeel**: *enkâl kardîjæl*, K 358; **karneel**: *karnîel*, K 291; *karnîel*, K 291; **lijnt**: het type *lijnt* in, K 133a, 137, 220, L 145, 200a, 201, 228; *lint*, K 163, 191, L 201, 242; *lent*, I 57a, K 124a, 125a, 151, 165, 174, 175a, 178*, 179a, 186, 188a, 195, L 149; *lént*, K 183, 201, 204, 204c, 207, 211, 237; *lènt*, K 157, 181, 193a; *leent*, L 263; *léént*, K 192, 205, 208, 212, 225, 276a; *lèènt*, K 173b; *lèent*, K 160; *léijnt*, K 210; *leengt*, L 241; *lééngt*, L 182; *lîént*, P 5; *laent*, I 57a; *lent*, aan de lonniën bevestigd touw dat een voerman in zijn hand houdt om te mennem, Goossenaerts; *leent*, *lent*, het touw door den stuurman in de hand gehouden waaraan de leren teugel zit, hs Etten, K 176; **enkel lijnt**: *enkâl leengt*, L 235; *enkâl lient*, L 160; **korte lijnt**: het type *korte lijnt* in: L 233; **teugellijnt**: *teugallint*, K 184; **menlijnt**: *menlènt*, K 157; **lijn**: *lén*, K 274, 346; *leejn*, P 145; *laajn*, K 244; **koploenje**: *kopliënnə*, P 16; **toom**: het type *toom* in, K 262; *tówan*, P 89; *tòem*, P 76; *tòem*, K 241, O 153, P 76; *tòewam*, K 310; *tòewam*, K 314; *tòejam*, K 335; *túum*, P 60; **optoom**: *òeptòem*, P 18; **paardetoom**: *pèrdatòem*, K 157; **guide**: *gïëtta*, K 268; *gúuda*, O 165; **leizeel**: *lààzîel*, K 291; *laozîel*, K 330; **leikoord**: *laokòwr*, K 330; **hangkoord**: *hàngkoo*, K 240; *hôngkoo*, K 240, 241; *hangkòwər*, K 241.

OPZETTEUGEL

Aufsetzzügel, Zügel zum Hochrichten des Pferdekopfes — check rein, bearing rein — fausses rênes (N 13, 33)

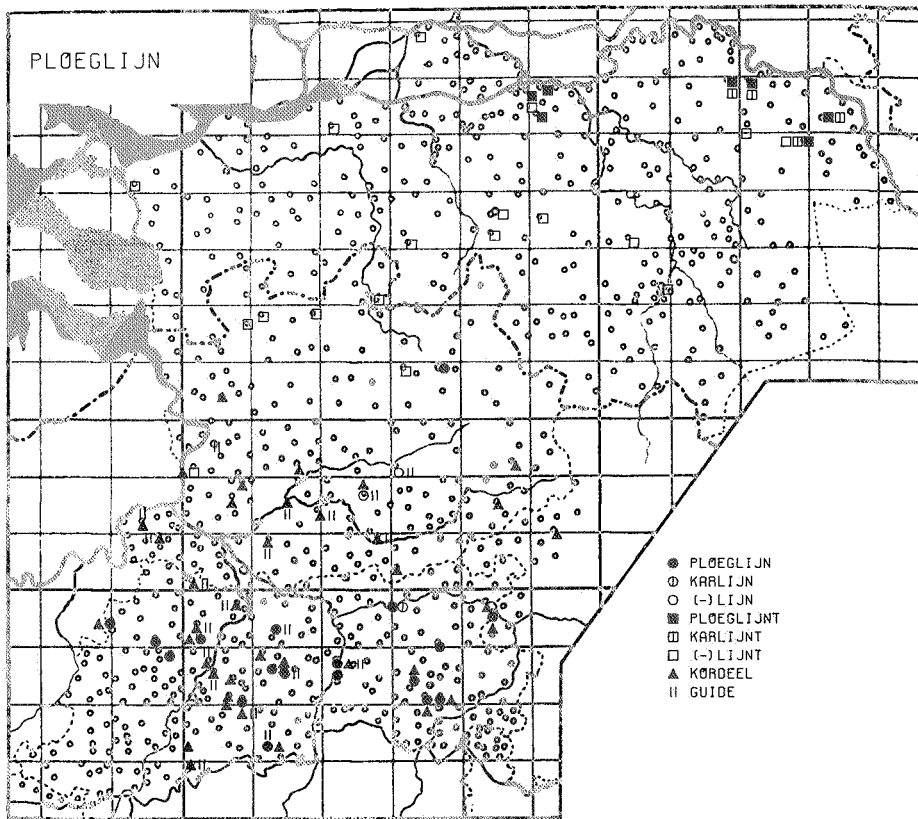
[De opzetteugel is elk van beide leren riemen die van het bit naar het haam lopen en het paard moeten beletten onder het werk gras te vreten.]

opzetteugel: *opzetteugel*, K 151, 174, 175a, 179a, 195, 307, L 180b, 201; *òepséteugæl*, K 201, 204c, 283, 291, 301; *òpzétteugæl*, L 183; de volgende opgaven zijn meervoud: het type *opzetteugels* in: K 125a, 133a, 137, 181, 145a, 146, L 145, 153; *òepséteugəls*, K 225, 237, 287; *òepsitèugəls*, K 281a; *òepseetèugəls*, K 248; **opteugeltje**: *òepteuwgəłtsja*, K 251; **bijzetteugel**: het type *bijzetteugel* in: I 57a, K 178*; **opzettuig**: *opsétteùch*, K 165; **opzetriem**: *òpsètrièm*, K 207; de volgende opgave is meervoud: *òèpzètrièmmə*, K 274; **opzettelijnt**: *opzèlènt*, K 184; **opzetstuk**: *òpzétstuk*, L 183; **opzet**: *òpzét*, K 183c; *opset*, K 124a; *òèpzét*, K 307, 331, P 5; *òèpzét*, K 310; *oepsét*, P 25; **opbindsel**: *opbijnsæl*, L 242; *opbijnsæl*, L 200a; *òpbi-jnsæl*,

K 212; *opbingsæl*, L 241; *òpbiënsæl*, P 4; *òëbinsæl*, K 316; *òèpbiëntsæl*, P 16; *òèpbeënsæl*, K 274; de volgende opgaven zijn meervoud: het type *opbindsels* in: K 163, 186; *òëbiëntsəls*, K 291, P 3; *òèpbiëngsəls*, P 104; *oobénsæl*, znw. o. opbindsel, riempje of zeeltje aan het gebit van een paard, dat naar achteren aan een haamspaan is bevestigd en dient om het paard zijn kop van de grond te doen houden (opdat het niet zou grazen), De Bont; **opbindseltje**: *òèpbiëngsəlkə*, P 104; **opbindriem**: *opbingriëjm*, L 235; **ophangriem**: *òèphòngréém*, P 105; **ophang**: *òèphòng*, P 41; **opkordeel**: *opkordeel*, P 77; *òpkòrdîel*, P 70; *òèpkadîel*, P 139; *òèpkadîjæl*, K 324; de volgende opgave is meervoud: *òèpkòdièla*, P 27; **opstecker**: *òèpsteekər*, I 220; *òèpstéékr*, I 220; **optoom**: *òptòem*, P 69b; *òptòem*, P 70; *òptòem*, P 133; *ooptòom*, K 276; *òèptòem*, P 88; *òèptòem*, P 18, 88; **staartleer**: *stèrtléér*, K 207; *stétleer*, K 318; *stétléér*, K 346, 348, P 41; *stétli-jr*, K 346; *stjétléér*, K 276; *stjétlééjər*, K 276a; **staatriem**: *stjètriem*, P 16; *stjètriëm*, K 332; *sjitree*, K 330; **staartsriem**: *stjètsriëm*, K 340; **staartband**: *stjèjədzòònt*, P 95; **staartkoord**: *stjèéjtkòèr*, O 158; **staartteugel**: *stétujgæl*, P 41a; **[stétslééçh]**: *stétslééçh*, K 349; **kordeel**: *kardeel*, L 228, 233; *kòrdîel*, K 330; *kadeel*, O 165; *kadîel*, K 241; *gədəjæl*, K 240; de volgende opgaven zijn meervoud: *kardîèla*, K 244; *kardeejəla*, K 235; *kòrdîejəla*, K 268; *kadîela*, P 145; *kòdièla*, P 60; *kòrdièlla*, P 89; *kàrdîejəln*, K 314; **gareel**: *gəreel*, K 220; **teugel**: *teugæl*, K 357; *teuwgæl*, O 63a; de volgende opgave is meervoud: *teegəls*, O 153; **springteugel**: *springtuggæl*, K 191; **bindteugel**: *bintuggæl*, L 263; **loenje**: *lòejnə*, O 63a, 161; *lòënnə*, O 288, P 125; *lòènjə*, O 161; *lúünnə*, P 76; *liënnə*, P 84; de volgende opgave is meervoud: het type *loenies* in: K 188a; **korte loenje**: *kutta lúünnə*, P 67, 68; **longe**: *luns*, P 104; **stuikband**: *stòejbònt*, O 73; **stuikriem**: *stukriem*, O 173; **guide**: *giedə*, P 76; **krepier**: *krièptiër*, I 275; de volgende typen zijn meervoud: **opbinders**: *òbingərs*, P 198; **ophouders**: *ophauwərs*, K 193a; **trekriemen**: het type *trekriemen* in: K 193a; **teugels voor korting**: het type *teugels voor korting* in: K 157; **kordeelstukken**: *kàrdièlstukkə*, P 48; de volgende typen zijn werkwoorden: **kortbinden**: van zo'n paard zegt men — *bièntəmku*, P 60a; **opgekoppeld**: van een paard dat met dergelijke riemen is opgetuigd zegt men: het is — *opchəkupəłt*, L 182.

PLOEGLIJN (zie kaart)

Beim Pflügen verwendeter Zügel — reins used in ploughing — cordelle à labourer (N 13, 34)

[De ploeglijn is het leidseel dat gebruikt wordt bij het ploegen.]

ploeglijn: het type *ploeglijn* in: K 237, P 77; *pløechlijn*, O 165; *pløechlén*, P 25; *pløechléén*, P 95; *pløechlén*, P 105; *pløechléén*, P 104; *pløewchlén*, P 41a; *pløechlaen*, O 73; *pløechlaajn*, P 4; *pløechlòan*, O 63a, P 18; *pløechlòan*, P 85; *pløechlòa*, P 39; *pløechlòan*, P 88; *pløechlòa*, P 39; *ploochlòjam*, P 69b; *ploochlajn*, P 76; *pluchlajn*, P 133; de volgende opgave is meervoud: *pløechléénka*, P 104; **ploeglijntje:** *pløechléénka*, P 104; **ploeglijnt:** het type *ploeglijnt* in: K 137, 145a, L 150, 153, 184; *ploechlijnt*, L 160, 184; de volgende opgave is meervoud: *ploechlijndə*, K 146; **karlijn:** *kaarlén*, P 25; **karlijnt:** het type *karlijnt* in: L 150, 153; *karlijnt*, L 160, 184; **karlei:** *kaarlòa*, P 39; **lijn:** *lén*, K 301; **lijnt:** het type *lijnt* in: L 184, 228; *lén*, I 57a, K 186; *lén*, K 184, 201, 204c; *lén*, K 181, 193a; *léént*, K 205; *lèént*, K 100; *laant*, K 249; de volgende opgave is meervoud: *léntə*, K 235; **enkele lijn:** *énkallén*, K 274; **enkele lijnt:** het type *enkele lijnt* in: L 201; **dubbele lijnt:** het type *dubbele lijnt* in: L 201; **dubbellijnt:** *dòbballént*, K 205; **roeilijnt:** het type *roeilijnt* in: K 137; *roejlent*, K 125a;

vaarlijnt: *vaorlijnt*, L 153; **hotlei:** *hotlaaj*, K 133a; **kordeel:** het type *kordeel* in: K 262, 301, O 63a, P 3; *kordiel*, I 268; *kordiel*, I 220; *kòrdiel*, K 225; *kòrdiel*, K 249, 318, P 70; *kòrdièl*, K 283; *kòrdièjal*, K 312; *kàrdièjal*, P 5, 41; *kàrdièjal*, K 340, P 41a; *kàrdièl*, K 281a, 291, 295, 331, 349; *kàrdièl*, K 276; *kàdièjal*, K 324, P 95, 105; *kàdièjal*, K 324; *kàdièl*, P 4, 76, 85, 104; *kòdièl*, P 66, 67, 68, 198; *kòdièl*, P 69b, 125; *kòdièl*, P 133; *kòdièl*, P 60a; de volgende opgave is meervoud: *kòdièla*, P 60; **guide:** het type *guide* in: K 244; *gièdə*, P 5, 77; *gièdda*, K 274, P 18; *gièdə*, I 268, K 324; *Gièdda*, I 220; *geèdə*, P 60a, 133; *Geejə*, P 125; de volgende opgaven zijn meervoud: het type *guides* in: K 301, P 3; *gièddəs*, K 295, P 85; *gièddəs*, P 60; *Gièddəs*, K 340; *gièddərs*, K 291; *geèdəs*, P 69b, 198; **leidzeel:** het type *leidzeel* in: O 63a; *lijseel*, O 63a; **loenje:** *liünna*, P 70; *lunna*, K 244, P 5; de volgende opgaven zijn meervoud: *liünñəs*, K 201; *lunnəs*, K 237; **springteugel:** het type *springteugel* in: L 235; **hangkoord:** *hangkoor*, K 241; **dubbel hangkoord:** *dòbbəlhangkoor*, K 240; **ploegkoord:** het type *ploegkoord* in: K 318; *pløewchkòòwt*, P 41a; *ploowchkoot*, P 41; **loopkoord:** het type *loop-*

koord in: K 124a; **lonnep**: *lònp*, K 274; de volgende typen zijn meervoud: **kruislijnten**: *krèùsléntə*, K 183; **korte guides**: het type *korte guides* in: K 331; **leidsels**: *lijtsəls*, K 181; **léésəls**, K 274; **ploegleidsels**: *ploechlijtsəls*, L 233; **karleidsels**: *karlijtsəls*, L 233; **leisten**: het type *leisten* in: K 186; **dubbele loenjes**: *dòbbəliünnəs*, K 251; **enkele loenjes**: *énkalüünnəs*, K 251; **teugels**: het type *teugels* in: K 244; *tuggəls*, K 274.

HOTLIJNT

Zügel, verwendet beim Hott-ruf – line attached under horse's head, for giving directions – avertisseur

(N 13, 35)

[De hotlijnt is een touw dat midden onder de kop van het paard vastzit aan de schudhalster. Door links of rechts met dat touw te schudden gaf de stuurman de richting aan.]

hotlijnt: het type *hotlijnt* in: K 100, 137, 146, 204c, L 180, 180b, 201, 228, 233; *hotlent*, L 149; *hotlènt*, K 193a; *hotlént*, K 184, 191; *hòtlént*, K 191, 237, 241; *hòtléént*, K 208; *hotlient*, L 150; *hòtleengt*, L 183, 241; *hutlijnt*, K 220; *otlent*, K 178*; *òtlént*, K 207; *hòtlejnt*, enkelvoudige toom die midden onder de kop van het paard vastzat, Elemans 143; **hotse lijnt**: het type *hotse lijnt* in: L 200a; **hotlijn**: het type *hotlijn* in: K 163, L 201, 242, 263; *hotlaaj*, K 133a; **haarlijnt**: het type *haarlijnt* in: L 233; *haarleengt*, L 241; **aarlijnt**: het type *aarlijnt* in: L 180b; *aarlent*, K 186, 188a; *ajrljnt*, K 146; *éérlent*, K 178*; *ejrlent*, K 193a; **roeilijnt**: *rujiléént*, K 173b; **zijlijnt**: *zi-jléént*, K 205; **snoklijnt**: *snuklènt*, K 181; *snuklént*, K 184; **haarlijn**: het type *haarlijn* in: L 201, 263; **handlijn**: *aantlijn*, K 124a; **schudtouw**: het type *schudtouw* in: L 150; **borstgareel**: *bustchəriél*, K 291; de volgende typen zijn aansporingen: **hottom**: *hottəm*, K 157, L 184; **haar**: *hàär*, K 240; **aar**: *ijr*, K 100; **haar-om**: *aarom*, K 174; **tièk-om**: *tièkum*, K 174; *tikoem*, K 157; de volgende typen betreffen het geheel van hoofdstel en touw: **snoktoom**: het type *snoktoom* in: I 57a, K 174, 175a; *snoktòòm*, K 157; *snòktòòm*, K 287; *snòktwòèm*, K 204c; *snoektoom*, K 137, 179a, 205, 207; *snòèktòèm*, K 208; *snòèktòèm*, K 210, 237, 244, 245, P 3; *snoektoewòòm*, K 193a; *snòèktòewəm*, K 324; *snòèktwoom*, K 201; *snòèktòewəm*, K 324; *snòèktwum*, K 204; *snuktaom*, K 100, 124a, 125a, 137, 186; *snuktdòòm*, K 178*, 184; *snuktdòòm*, K 163; **snoektoom**, gewone toom, met ooglappen en kinketting, bij het boere werk gebruikt, Goossenaerts; **snoktoom**, zie **snoektoom**, Goossenaerts; **hottoom**: *hottòòm*, K 102; *hottòèm*, K 133a; **haartoom**: *hatòèm*, K 240.

KOPPELTEUGEL

Koppelzügel – coupling rein – retraite, squinsale

(N 13, 36; Fourie 56)

[De koppelteugel is de verbinding tussen de bidden van twee paarden van een tweespan.]

koppelteugel: het type *koppelteugel* in: P 77; *kòppalteugəl*, K 225, 346; *kòppalteugəl*, K 201, 204c, 287; *kòppatèugəl*, I 220, K 324; *kòppaltuggəl*, I 268; *kòppatöggəl*, K 346; *kòppalteegəl*, K 324, O 153; *kòppaltèugəl*, O 173; *kòppaltujgəl*, P 60; *kòppalteuwgəl*, K 335; *kòppaltèuwgəl*, P 105; *kòppaltóggəl*, P 128; *kòppaltòwgəl*, P 95; *kòppaltéjgəl*, P 84; *kòppteugl*, I 220; *kòppaltawgəl*, P 102, 143; *koppelteugel*, de koord die vast is met het ene einde aan het gebit van het roeipeerd en met het andere einde aan het gebit van het handpeerd, zodanig dat het roeipeerd aldus gedwongen is zich te voegen naar de wending van het handpeerd, Corn. Vervl.; **koppelzeel**: *kòppalzèel*, K 212; *kòppalzi-jəl*, K 240; *kòppalzi-jəl*, I 275; *kòppalziel*, K 291, 304, P 110; *kòppazèl*, P 69b; *kòppalzèl*, K 251, 254, 281a, 283, 295, O 73, P 4, 76, 85, 104; *kòppazèl*, P 41a; *kòppalzèjəl*, K 324, 340; *kòppalzèjəl*, K 241, 301, 324; de volgende opgave is meervoud: het type *koppelzelen* in: P 77; **koppelzeeltje**: *kòppalzeeləkə*, L 180b; *kòppalzèlləkə*, L 200a; **koppeltouw**: het type *koppeltouw* in: K 165, 274, 178*, 188a, 195, L 150, 160; *kòppaltòw*, K 204; de volgende opgave is meervoud: *kòppatouwə*, L 153; **koppeltouwte**: *kòppatouwəkə*, K 183c, L 149, 200a; **koppelriem**: het type *koppelriem* in: K 165, 262, L 153; *kòppalriēm*, K 341a; *kòppalriēm*, K 274, 295, O 63a; *kòppalriēm*, K 245, P 39; *kòppareem*, P 3; *kòppalriēm*, P 69b; **koppellijnt**: het type *koppellijnt* in: K 146, L 233; *kòppaléent*, K 100; *kòppalént*, K 191; **koppellijn**: *kòppalàjən*, K 244; **koppelloenje**: *kòppalüünnə*, K 251, 287; **koppelteugel**: het type *koppelteugel* in: K 244; **koppellat**: *kòppalòt*, O 63a; **koppelstok**: *kòppalstòk*, K 241, 324, 341a; *kòppalstòk*, O 165; **koppelstuk**: het type *koppelstuk* in: K 193a; **koppeltoom**: het type *koppeltoom* in: K 186; *kòppaltòòm*, K 184; **koppelkoord**: *kòppalkòèr*, O 158; *kòppalkòèr*, K 295; *kòppakòor*, P 154, 168; **koppelband**: *kòppabaant*, K 274; **koppeltetting**: *kòppalkétting*, P 104; **koppelketen**: het type *koppelketen* in: P 77; **koppelijzer**: *kòppaléézər*, P 104, 157; **koppelkordeel**: *kòppalkòdèl*, O 161; **koppelhout**: *kòppalout*, K 157; **koppelstang**: het type *koppelstang* in: L 263; *kòppaléər*, P 139; *kòppaléər*, P 133, 137, 149, 154, 154a, 161, 165, 166; *kòpléər*, P 150; *kòppaléjər*, P 67, 68; *kòppalier*, P 88; **koppeling**: *kòppaling*, K 248; **aankoppeling**: *òòwnkòppalénk*, O 288; **koppelingsteugel**:

1.1.1.2.

kòplēngsteugel, P 25; **kopteugel**: het type *kopteugel* in: K 181; **spanteugel**: het type *spanteugel* in: L 228; **jokteugel**: *jokteugel*, teugel, koord die twee ploegpeerden bij den breidel jokt of samenbindt, zodat, als het handpeerd zijdelings afkeert, het roeipeerd volgen moet, Corn. Vervl.; **paardsteugel**: het type *paardsteugel* in: K 191; *pérsteugel*, K 211; *parsteugel*, K 193a; *péersteugel*, K 357; *péésteugel*, P 48; *paardsteugel*, touw waarmee een tweespan vóór een wagen bij de toom gekoppeld wordt, Goossenaerts; **paardeteugel**: *pjéérantöwgal*, K 330; **teugel**: het type *teugel* in: I 57a, K 175a*, 207, P 5; *teugel*, K 283, 318, 349; *tèùjgal*, P 16; *tèùwgal*, P 125; **koplat**: *kòòplòt*, P 66; **koptouw**: het type *koptouw* in: K 163; **touwtje**: *tèwka*, L 235; **bindzeel**: *bīēngziēl*, P 104; **bindzeeltje**: *bīēngziēlka*, P 104; **tussenzeeltje**: het type *tussenzeeltje* in: K 220; **zeel**: *ziēl*, P 70; **trekstang**: *trékstang*, L 184; **kruislijnt**: het type *kruislijnt* in: K 137; *kruisliēnt*, K 151; **dūbellijn**: *dūūbbəlaan*, K 249; **dūbelliguide**: *dōbbəlgīēda*, K 324; **dissel**: *dissəl*, K 330; **disselstok**: *déssəlstòk*, K 307; **leiriem**: *laariēm*, K 331; **jokriem**: *jòkriēm*, K 332; **spantoom**: het type *spantoom* in: K 186; **aanspanstok**: *ònsparsték*, P 41; **spanstok**: *spònsték*, P 44; *spansték*, P 102; **trens**: het type *trens* in: L 201; **scheilijn**: *schòòəlòòən*, P 18; het volgende type is meervoud: **kruisleisten**: *kruisleista*, K 179a.

BIT (zie kaart)

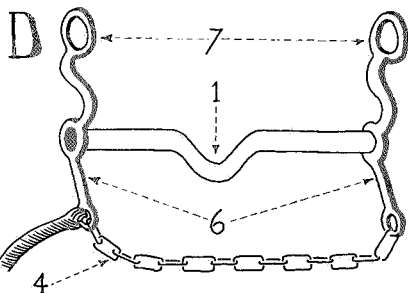
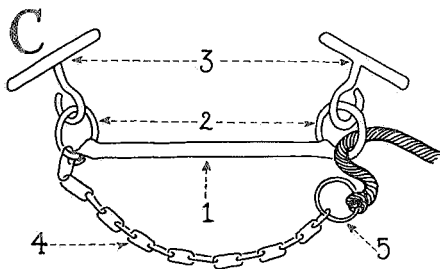
Gebiss, Mundstück am Pferdezaum – bit – mors

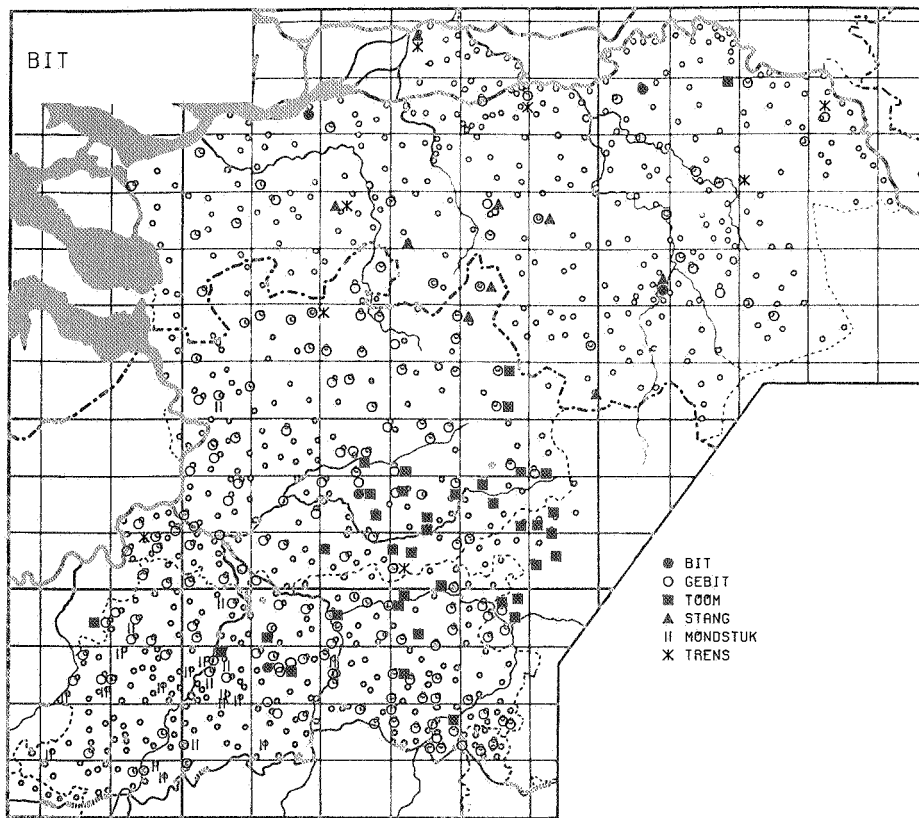
(N 13, 41; N 13, 19; N 13, 38b; Fourie 42; Go 1b; znd 35, 45b)

[Dit lemma bevat de benamingen voor het geheel dat onder C en D is afgebeeld.]

bit: het type *bit* in: K 124a, L 145, 228; *bét*, P 76; *bīēt*, K 301, P 76; **gebit**: het type *gebit* in: I 57a, 222, 269, 265, 274, K 125a, 133a, 137, 151, 157, 173b, 174, 175a, 179a, 183c, 184, 186, 188a, 195, 196, 201, 203, 206, 207, 209, 210, 213, 220, 224, 225, 226, 230, 231, 234, 235, 238, 240, 244, 245, 249, 265, 266, 267, 268, 269, 272, 273, 274, 277, 291, 295, 296, 301, 307, 325, 329, 330, 349, 351, 352, L 144, 153, 160, 177c, 180, 184, 200a, 233, 235, 241, 242, 263, O 69, 72, 156, 166, 251, 286, P 4, 5, 27, 29a, 35a, 60a, 60b, 73, 77, 99, 137, 198; *gə* bit, I 220, 275, K 188a, 191, 204, 205, 207, 210, 211, 212, 240, 241, 245, 271, 276, 295, 306, 307, 320, 330, 332, 346, L 182, O 68, 165, P 18, 23, 26, 29a, 37, 40, 41, 66, 74, 76, 78, 94, 99, 128, 143a, 145, 198; *gabét*, K 196, 206, 211, 240, 267, 269, 272, 277, 283, 287, 331, 341a, 346, O 63a, 243, P 39, 44, 41a, 47, 48, 70, 84, 105, 110, 128, 145, 155, 161; [*gjabét*, O 73, P 25, 89; *gabèt*, P 32, 102, 104, 137, 139, 143, 149, 154, 157, 166, 168; [*gjabèt*, P 5; *kabet*, P 160; *kabét*, P 165; *gabéet*, P 15; *gabéét*, P 16; *gabīēt*, I 220, 268, 275, K 191, 192, 201, 204c, 208, 248, 249, 254, 274, 281a, 287, 291, 295, 301, 304, 324, 332, 335, 340, 341a, 349, O 63a, 153, P 3, 18, 27, 39, 41, 88, 125, 154a; [*gjabīēt*, K 235, 283, 286, 287, P 4, 80, 95, 129; *gabūūt*, P 24; *gabūt*, K 346; *gabōēt*, O 157; *gabajt*, O 287; *gabāt*, P 150; *gabòt*, P 104; de volgende opgave is meervoud: *gabīēta*, K 237; *gebit*, deel van een toom in en om het bakkes van een trek-dier. Omvat het eigenlijke gebit, waaraan: 2 strangers, 2 draaijers waaraan de loniën vast zijn en de kinketting, Goossenaerts; *chebit*, bit, Elemans; *chabit*, gebit (paardetuig), Mischgofsky L 95; *gabèt*, gebit, hs Schrevens; **klemgebit**: *klémgabīēt*, K 251, 295; **ios gebit**: *lòschabīēt*, K 251; **paardegebit**: *pérrəgabét*, P 76; **remgebit**: *rémgabít*, L 183; **stranggebit**: het type *stranggebit* in: L 235; **watergebit**: *wòtərgabīēt*, K 295; **trensgebit**: *trèngabít*, L 235; *trèngabòt*, K 205; **strafgebit**: het type *strafgebit* in: L 183; **dwanggebit**: het type *dwanggebit* in: K 173b; *dwanggabīēt*, K 191; **dwinggebit**: *dwīēnggabét*, K 331; **gebroken gebit**: *gabòòkəgabīēt*, P 88; **gebit met kinketting**: *gabéét mééjkiēnkéjūēng*, P 16; **gebitstoom**: *gabítstòewòòm*, K 188a; **toom**: het type *toom* in: K 240, 301, 307, P 61, 77; *tòom*, K 276; *tòòm*, K 302, L 150; *toojam*, K 240; *tòwm*, K 240; *toem*, K 277, 312, 347, 350, P 18a, 38, 77, 150; *tōēm*, P 44, 46; *tōem*, K 274, 307, 314, 315, 316, 318, 357, 358,

–1.2.8.6. Bit

O 63a, P 25; *tôem*, K 241, 305, 307, 309, 310, 312b, 316, 318, 338, P 27, 33, 45, 94; *tôejam*, K 268, 274, 307, 312, 314, 348; *tôewam*, K 310, 312; de volgende opgave is meervoud: *tôewama*, K 358; *toom*, deel van het tuig dat het paard in de bek heeft, hs Kapteijns L 177; *toom en kinketting*: *tôewamênkiënskéting*, K 357; *klemtoom*: *klémtôem*, K 291; *watertoom*: het type *watertoom* in: P 104; *werktoom*: het type *werktoom* in: P 104; *stang*: het type *stang* in: K 100, 178*, 181, 183c, 186, L 160, 228; *stajng*, L 242; *staang*, K 196, 211; *stang*, zeer zwaar bit, Elemans; *stang*, vóór 1900 gebruikt i.p.v. het latere gebit, Van Dam 5; *stangoog*: het type *stangoog* in: L 201; *stangel*: *stangal*, K 206; *mondstuk*: het type *mondstuk* in: O 72, 162, 241, 289, P 5; *montstuk*, P 64; *móntstüük*, K 225, P 60; *mòntstüük*, O 173, 288, P 67, 68, 69b, 125, 133; *mòntstüü k*, P 66; *mòntstüëk*, O 158, 161, P 85; de volgende opgave is meervoud: *mòntstüükka*, P 60a; *mondstuk*, het bit in de mond van een paard, Goossenaerts; *trens*: het type *trens* in: I 57a, 268, K 100, 137, 151, 178*, 181, 349, L 160, 184, 242, P 77; *trëns*, K 165, 205; *trëns*, L 183; *trëns*, K 178*; *remketting*: het type *remketting*

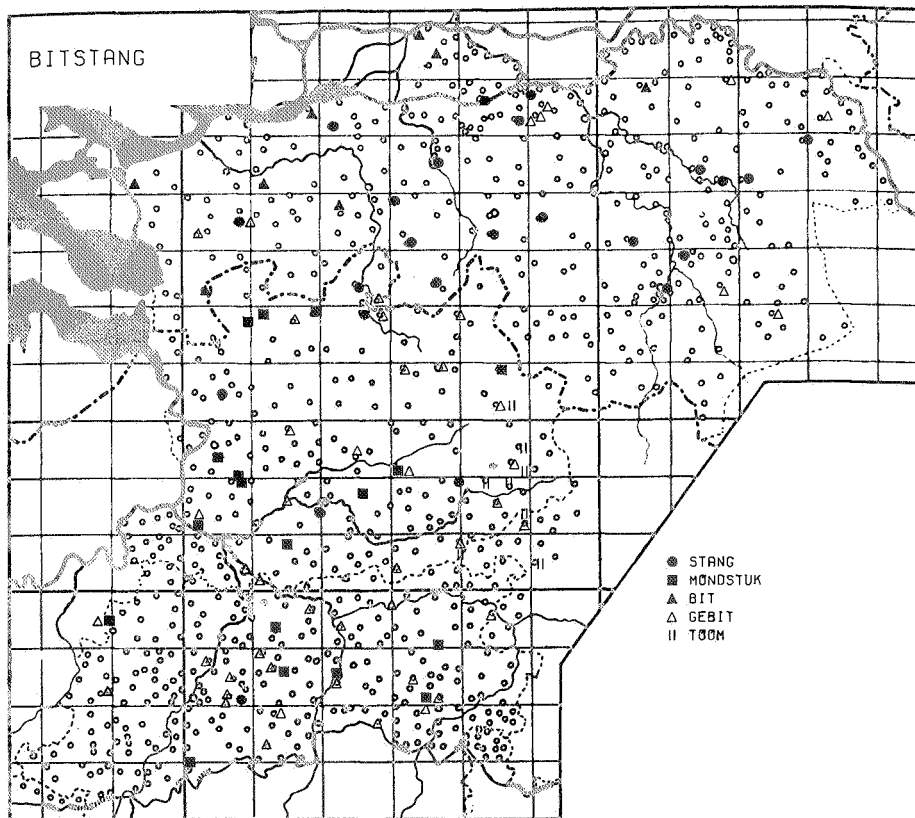
in: L 150, 160; *breidel*: *braajwdal*, K 244; *halster met gebit*: *hèlstar met gäbit*, L 150; *hengstendwang*: het type *hengstendwang* in: L 183; *tandijzer*: *tantijvazær*, P 12; *trekijzer*: *trek-aazær*, K 273; *mondijzer*: het type *mondijzer* in: K 341; *ijzeren stok*: *aajzærä stok*, P 199; *kinnebakkes*: het type *kinnebakkes* in: P 199; *muilband*: *moelbant*, O 157; *maalbant*, P 145; *muilbreidel*: *mòolbròal*, O 157; *breidel*: *braal*, I 266, O 156; *brool*, O 275; *gareel*: *gæreel*, O 69; *bride*: *brit*, K 256; de volgende opgave is meervoud: *knevels*: het type *knevels* in: L 201.

BITSTANG (zie kaart)

Gebisstange – bar of bit passed through horse's mouth – embouchure, canon
(N 13, 42; N 13, 19; N 13, 38b)

[De bitstang is het ijzeren mondstuk dat het paard in zijn mond heeft. Zie tekeningen C, I en D, I.]

stang: het type *stang* in: K 125a, 133a, 137, 143, 163, 174, 179a, 181, 184, 186, 195, 307, L 180, 183, 184, 201, 228, 233; *stang*, K 192, 207, 295, L 182; *stång*, K 225; *stòng*, P 69b; *stang*, deel van de toom, dat het paard tussen de

kaken heeft, hs Kapteijns L 177; **gebittstang**: het type *gebittstang* in: K 307, L 180b, 200a, P 5; *gebittstang*, deel van de toom dat het paard tussen de kaken heeft, hs Kapteijns L 177; **gebroken stang**: *gəbrókka stang*, L 182; **mondstang**: *móntstaang*, P 70; *móntstóng*, K 310; **moontstóng**, K 307; **muilstang**: *móalstang*, P 3; **stijfstang**: *stijfstang*, het deel van de toom, dat het paard tussen de kaken heeft, hs Kapteijns L 177; **stanger**: *stanger*, znw., bij voerlui, gedeelte van het gebit eens tooms, waar de lennies aan vastzijn, Corn. Vervl.; **stengel**: *sténgəl*, K 283; **stechel van de toom**: *stéchal fāán də tōēm*, K 312b; **mondstuk**: het type *mondstuk* in: P 77; *móntstuk*, K 205; *móntstuk*, O 63a, P 48a; *móntstüük*, K 281a, 301; *móntstüük*, K 201, 204c, 251, 287, 332, P 18, 198; *móngstüük*, K 248; *moontstüük*, K 274; *móntstīēk*, P 88; *móntstīēk*, P 39; *móntstòk*, P 104; *möentstuk*, K 240; **mondijzer**: *móntóazər*, I 268, P 39; *móntéjzər*, K 291; *möentéjzər*, K 220; **gebit**: het type *gebit* in: K 143, 145a, 146, 173b, 174, 193a, L 150, 160, 241, 263, P 27; *gəbit*, K 204, 211, 241, 268, 312, 314, 330, 346; *[g]əbit*, K 346; *gəbét*, P 16, 41a, 67, 68, 70, 76, 105, 128, 133; *gəbèt*, P 139; *gəbéét*, K 276;

gəbīēt, K 208, 254, 274, 287, 291, 304, 335, 349, O 63a, 161, P 25, 60, 66, 76, 89; *[g]əbīēt*, K 235, 237; *[g]əbat*, P 95; *gəbòt*, P 104; *gebit*, —van een paard— ijzeren stang, hs Renders L 226; *gebit*, rond ijzeren staafje dat een trekdiër als deel van de toom tussen zijn tanden (zijn gebit) krijgt, Goossenaerts; **bit**: het type *bit* in: I 57a, K 100, 102*, 124a, 157, 178*, 188a, L 145; **dwanggebit**: *dwònggəbīēt*, K 330; **mondgebit**: *mónichəbīēt*, O 173; **toom**: *tōēm*, K 241, 346; *tōēm*, K 312b; *tōēwəm*, K 276, 276a, 314, 346, 357; *tōēwəm*, K 241, 312; **toom in de bakkes**: *tōēm in də bə'əs*, K 241; *tōēm in ə bakkəs*, K 241; *tōēm in ə ba'əs*, K 241; **toom en trens**: het type *toom en trens* in: K 151; **klemtoom**: *klémtōēwəm*, K 274; **toombaar**: *tōembaar*, K 307; **kinnebakkes**: *kīēnnəbakkəs*, K 324; **dwingstuk**: *dwīēngstüük*, I 220; **brug**: *brüüch*, K 244, 249; **spil**: het type *spil* in: K 220; **krolhoek**: *królōēk*, K 291.

GEBROKEN BIT

Gebrochenes, zweiteiliges Gebiss — snaffle bit, bridoon — mors brisé, bridon (N 13, 43; Go 1b)

[Een gebroken bit is een bit dat een stang uit twee delen heeft.]

gebroken gebit: het type *gebroken gebit* in: K 146, L 160, 200a, 228, P 77; *gabrookā gabit*, K 204, 330, L 241; *gabroòwka gabét*, P 16, P 128; *gabrookā gabiēt*, P 18; *gabrookān gabiēt*, O 161; *gabrokkā gabiēt*, O 173; *gabrukkā gabiēt*, O 153; *gabrawkā gabét*, P 133, 139; *gabrawkā gabat*, P 104; *gebroke chebit*, tweedelig bit, Elemans 143; **gebit:** *gabit*, K 268, K 346; *gabiēt*, K 208, 335, P 66; [g]abat, P 95; **los gebit:** *lós chabiēt*, K 251, P 3; **dubbel gebit:** *dobbāl gabit*, K 193a, L 150; *dobbāl gabit*, K 207; *dobbāl gabiēt*, K 237; **dwanggebit:** het type *dwanggebit* in: K 330, L 263; *dwanggabiēt*, K 287; *dwònggabiēt*, P 60; **dinggebit:** *dwiēnggabiēt*, K 324; **klemgebit:** het type *klemgebit* in: K 262; **rijgebit:** *réejgabét*, P 105; *réejgabiēt*, P 5; *réeegabiēt*, P 104; **hengstegebit:** *hēngstā gabit*, K 183c; *hengstāngabit*, L 180; **kromgebit:** *kròēmgabèt*, P 139; *kròēmgabiēt*, K 225; **cavaleriegebit:** het type *cavaleriegebit* in: L 150; **plooigebit:** *ploogabiēt*, K 287; *ploojgabiēt*, K 287; **geplooid gebit:** *gəplōēt gabiēt*, P 27; **ploeggebit:** *plōēggabit*, K 211; **watergebit:** het type *watergebit* in: P 77; *wat-tərgabiēt*, P 4; *waatərgabét*, O 63a; *waotərgabit*, K 312; *waotərgabiēt*, K 349; *wòtərgabit*, K 212; *wòtərgabét*, P 41a, 84; *wòtərgabiēt*, K 235, 295; **veulengebit:** *veeləgabiēt*, K 341a; **vouwgebit:** *vaagabiēt*, K 283; **snokgebit:** *snòēkəgabiēt*, K 249; **trensgebit:** het type *trensgebit* in: K 205; *trēnschabiēt*, I 275, K 204c; *trēēnschabiēt*, K 201; *trēschabiēt*, K 191; **gebroken bit:** het type *gebroken bit* in: K 157; *gabroowkā bit*, K 124a; **dubbel bit:** het type *dubbel bit* in: K 188a; **dwang:** het type *dwang* in: L 263; **trens:** het type *trens* in: I 57a, K 100, 100a, 145a, 165, 174, 179a, 186, 195, 244, L 149, 184, 228, P 16; *tréns*, I 275, K 225, 251, P 69b; *trēns*, L 149, 150, 183; *trēns*, K 174, 178*, 241, L 183; *trēēns*, K 204c; *trēēns*, K 124a; **gebroken trens:** het type *gebroken trens* in: L 201; *gabroowkā trēns*, K 165; **gebroken brug:** *gabrowkā brūūch*, K 244, 249; **klemmondstuk:** *klémóntstūūk*, K 301; **gebroken mondstuk:** *gabrowkā móntstīēk*, P 39; *gə-brookān móntstīēk*, O 158; **gedraaid mondstuk:** *gədròōjt móntstūūk*, P 60a; **afsluitstuk:** *afslòotstūūk*, K 248; **toom:** *tōem*, O 63a; **watertoom:** het type *watertoom* in: P 77; *waatərtōēm*, P 46, 48; *waatərtōēm*, K 283, 353, 358, P 45, 47; *wà-tərtōēwām*, K 357; *waatərtōēwām*, K 358; *wao'ərtōēwām*, K 314; *wòtərtōēm*, K 254, 274, 318; *wòtərtōēm*, K 240; *wòtərtōēwām*, K 348; *wòtərtōēwām*, K 276, 276a, P 41; *wò-tərtōēm*, K 276; *wòtərtōēm*, K 314, 315, 316, 318; *wòwtərtōēwām*, K 307; *wòtərtōēm*, P 133; *wòttərtōēm*, K 245; *wòttərtōēm*, K 241; *wòt-tərtōēm*, K 241; *wèttərtōēm*, P 25; **rijtoom:**

reetōēm, P 46; *réejttōēm*, K 316; **klemtoom:** *klémttōēm*, K 291, 340; **veulentoom:** *veuləstōēm*, P 44; **slappe toom:** *slappəttōēm*, K 357; **snoktoom:** *snòēkttōēm*, K 274; **stang:** het type *stang* in: K 220; **gebroken stang:** het type *gebroken stang* in: K 181; *gabrookā stang*, K 125a, 151, 163, 182; **dubbelstang:** *dobbālstang*, L 180 b; **mondstang:** *móntstòng*, K 310; **losse stang:** het type *losse stang* in: K 186; **hengstestang:** het type *hengstestang* in: K 183c; **cavaleriestang:** het type *cavaleriestang* in: L 150; **bride:** *briēt*, P 25; **filet:** *filé*, K 307; *fiēlé*, K 281a, P 70; *fiēléj*, K 245, P 88; *fiēlééj*, P 88; *fiēléé*, I 220; *fiēlee*, I 220, 268; *fiēlee*, K 274; **[bòēkòbòēk]:** *bòēkòbòēk*, O 73; de volgende typen zijn meervoud: **teugelriemen:** *teugaliemā*, K 175a; **toomriemen:** *toomriemā*, K 175a.

BITRINGEN

Gebissringe – bit rings – anneaux porte-rènes (N 13, 44)

[De bitringen zijn de beide ringen aan het einde van de bitstang. Zie tekening C, 2.]

gebitringen: het type *gebitsringen* in: K 186, 193a, L 263; *gabiētringā*, K 191; *gabiētsriēngā*, K 349; *gabitriēngā*, K 205; *gabitsringā*, K 210; *gabiētriēngā*, K 248, P 18, 39; *gabéringā*, P 105; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *gabiētriēng*, O 173; *gabétriēng*, P 70; **ringen van het gebit:** *ringā vant chəbit*, K 184; *riēngā vant chəbét*, P 41a; *riēngā vòn tchabiēt*, P 60; **standringen:** het type *stangringen* in: L 201; *stangringān*, K 241; *stòngriēngā*, P 69b; **toomringen:** *tōemriēngā*, P 25, 27; *tōemriēngān*, K 340; *tōēwaringā*, K 357; *toomringā*, K 307; de volgende opgave is enkelvoud: *tōēmring*, K 318; **breidelringen:** *brééjalriēngān*, O 158; *brééjlrriēngā*, O 153; *brééjlrriēngān*, O 161; *bròalriēngān*, O 158; **guide-ringen:** *giēddaringā*, K 237; *gidj-riēngā*, K 211; **remringen:** het type *remringen* in: L 200a; **leidselringen:** *létsalriēngā*, P 88; **leiringen:** *lériēngā*, P 5; **lijntringen:** *lééntriēngā*, K 208; **buitenste ringen:** *bòwəttəstā riēngā*, K 235; *bòttəstā riēngā*, K 235; **muilstangringen:** *mòalstangriēngā*, P 3; **plooibaarringen:** *ploojbòōriēngā*, K 287; **trensringen:** *trēnsriēngā*, P 69b; **kordeelringen:** *kòrdēlriēngā*, K 330; **kinketenringen:** *kiēnnəkēētriēngā*, P 76; **ringen van de kinketen:** *riēngā van də kiēnnəkij*, P 76; **ringen:** het type *ringen* in: L 150, P 77; *ringā*, K 125a, 178*, 179a, 204, 240, 307, 346, L 153, 233, P 104; *ringās*, P 198; *riēngā*, I 268, K 244, 249, 251, 274, 281a, 283, 295, 301, 332, 335, 348, P 16, 41, 66, 67, 68, 70, 95, 128; *réngā*, K 310, 312b; *réngās*, O 288; *reēngā*, O 165, P 133; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *ringk*, L 182; *riēng*, L 228; **ringetjes:** *riēngkskās*, I 220;

1.1.1.2.

de volgende opgave is enkelvoud: *rīēngkska*, I 220; **guide-beugel**: *gīētbōggāl*, K 268; **trompen**: *trōēmpān*, O 63a; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *trōmp*, K 204c; *troomp*, K 201; **toomtrompen**: *tōemtrōēmpā*, K 225; **gebitogen**: *gābitōogā*, K 183c, 188a; **kordeelogen**: *kaordīējalōēwāgā*, K 312; **ogen van de stang**: *oogā van dā stang*, K 184; **ogen**: *ōoga*, K 146; *ōegā*, P 48; **aanbindsels**: *dōnbēēnsāls*, K 274; **scharen**: *scheere*, de draaibare delen links en rechts achter de kaken (van de gebitsstang) buiten de bek, hs Kapteijns L 177; de volgende typen zijn enkelvoud: **ringknevel**: *ringknējvāl*, K 245; **ronselaar**: *rōnsālēēr*, P 4; **draaier**: *draaier*, aan een toom, gewoonlijk als verkleinwoord, oog aan beide zijden van het gebit waarin de lorriën zich bewegen, Goossenaerts; **trens**: het type *trens* in: K 314.

KNEVELS

Gebissknebel – bit hooks – crochets des anneaux porte-rênes (N 13, 45)

[De knevels zijn de beide haakjes aan de bitringen, die opgehangen worden aan het hoofdstel. Zie tekening C, 3.]

knevels: het type *knevels* in: K 157, 181, 186, 193a, 195, 220, L 233, 241, P 77; *kneevāls*, K 191, 204, 210, 211, 240, 241, 244, 274, 276, 276a, 301, 312, 316, 318, 348, 358, L 228, 235, P 25, 41; *knēēvāls*, K 225, 240, 251, 314, 357, L 182; *knēēvāls*, K 316; *kneejvāls*, K 165, 183c, 184; *knēējvāls*, K 249, P 16; *knēāvāls*, O 173; *knējvāls*, K 245, P 39, 48; *knajvāls*, P 95; *knivvāls*, K 207, P 41; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *kneevāl*, K 241; *knēēvāl*, K 330; *knivvāl*, K 212, 307; *knējvāl*, znw. m. knevel (onderdeel van het gebit van een paard) elk van de beide dwarsstaafjes aan het uiteinde van het paardegebit; de beide knevels bevinden zich buiten de mond van het paard, De Bont; **knevelen**: *knēēvālā*, K 307; **knepels**: *kneepāls*, K 312b; **[kleevā]**: *kleevā*, K 331; **haken**: *hookā*, P 16; *hōōkā*, K 349; *ōōkā*, O 288; *ōōākā*, P 66; de volgende opgave is enkelvoud: *hōōk*, K 346; **haakjes**: *ōkskā*, I 220; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *ōkskā*, I 220, 268; **tromphaken**: *trōēmpōōkā*, K 324; **breidelhaken**: *brēējālōkkā*, O 153; **breidelhaakjes**: *brēējālōkkā*, O 158; *brōālōkkā*, O 158; **trenshaken**: *trēnsōōākā*, P 69b; **loenjeaken**: *lūūnōōkā*, P 60; **toomringhaken**: *tōemrīēnghōōwā*, K 340; **guide-haken**: *gīēdāhōōkā*, K 307; **kinkettinghaken**: *kinkétīnghaōkā*, K 237; **gebithaken**: *gābīētsōōkā*, K 281a; *gābīthēuk*, L 180b; **gebithaakjes**: *gābīēthōōkskā*, K 191; **trompen**: *trompā*, K 125a, 151; *trōmpā*, K 204c; *trōmpā*, P 5; *troompā*, K 201; *trōēmpā*, K 301, 307, P 70; *trōēmpā*, K 310, P

88; *trōējmpā*, P 88; de volgende opgave is enkelvoud: *trōēmp*, K 287; *trompe*, haakske waarmee het eigenlijke gebit weleens aan de toom verbonden is, Goossenaerts; **gespen**: het type *gespen* in: P 198; *gēspā*, K 349; **draaiers**: *droowārs*, P 41a; **welvers**: *wellāvārs*, L 183; de volgende opgave is enkelvoud: *wellāvār*, L 263; **essen**: *ēssā*, K 291; **snèbben**: *snēbba*, O 165; **gebitsdraggers**: *gābīētrōōdāgārs*, P 18; **klip-peltjes**: *klīppālkā*, L 200a; **kapittelstokjes**: *kāpīētalstōōkskā*, L 150; de volgende typen zijn enkelvoud: **kapittelstok**: *kāpīētalstōk*, L 150; **kneveltje**: *knajvālkā*, P 104; *knajvālskā*, P 104; **nes**: *nēs*, K 346; **kluwier**: het type *kluwier* in: P 77; **moustache**: *mōēstāsjā*, K 249; **draaihaak**: *drōōdāōōk*, I 220; **ophanghaak**: *ōēpāngōōk*, P 3; **aansluitstuk**: *ōōnslōōtstūūk*, K 248; **draainagel**: *drōōdenōōggāl*, O 161; **ringen opzet-teugel**: het type *ringen opzetteugel* in: L 201.

KINKETTING

Kinnkette, Kandarenkette – curb chain – gourmette (N 13, 46; Go 1b; Fourie 43)

[De kinketting is de ketting die onder de kin van het paard doorgaat. Zie tekeningen C, 4 en D, 4.]

kinketting: het type *kinketting* in: I 57a, K 102*, 124a, 125a, 133a, 137, 146, 151, 163, 178*, 179a, 181, 188a, 193a, 195a, L 145, 150, 180, 180b, 201, 233, 241, P 5, 45, 46, 47, 48, 77; *kinketting*, P 44; *kinkétting*, K 165; *kinkétting*, K 241, 245, 276, 276a, 307, 312, 316, 318, 353, 357, 358, P 44, 47, 48, 104; *kīnkétting*, K 316; *kīnkétting*, K 315; *kīnkētīēng*, K 192, 346; *kīnkeēīēng*, K 276; *kīnkēējīēng*, P 145; *kīnkīēng*, K 211, 268; *kīnkīēngk*, K 314; *kīngkétting*, K 191, 204, 205, 207, 210, 240, 346, P 48; *kīngkétting*, L 182; *kēnkēējīēng*, K 310; *kīenkétting*, K 100, 157, 165, 173b, 175a*, 184, 186, 220; *kīenkétting*, K 183c; *kīēnkétting*, K 237, P 105; *kīēnkétting*, P 45; *kīēnkētīēng*, P 39, 41, 41a; *kīēnkētīēng*, I 220, 268, 275, K 201, 208, 235, 244, 254, 281a, 283, 287, 291, 301, 335, 349, P 84, 85, 89; *kīēnkētīēng*, K 262; *kīēnkētīēng*, K 274; *kīēnkeēīēng*, K 295, 304, 331, 332, 340, 341a; *kīēnkēēīēng*, P 27; *kīēnkēējīēng*, P 88; *kīēnkēējīēng*, P 16; *kīēngkétting*, K 174; *kīēngkétting*, K 212, P 154; *kīēngkētīēng*, I 220, K 225, 249, 283, 287, 348, P 3, 25, 104, 139; *kīēngkeēīēng*, K 248, 291; *kīēngkēējīēng*, P 88; *kīēngkēējīēng*, K 251; *kīēnjīēng*, K 204c; *kīēnkēēīēng*, K 274; *kīēnnākétting*, K 307; *kīēnnakeēīēng*, K 324, 330; *kīēnnakēējīēng*, K 330, P 67, 68; *kīēnnakēējīēng*, P 60a, 66, 69b; *kīēnnakēējīēng*, P 60; *kīēnkétting*, P 46; *kīēnkétting*, P 44; *kīēnkétting*, (znw. vr.) *kīēnkétting*, P 44;

ting, korte ketting welke om de onderkaak van het paard heen, achter de kin, de ogen der scharen van de stang verbindt, en – meer of minder straf aangehaald – dient tot steun van het gebit, De Bont; *kienketting*, ketting onder kinnebak van het paard, A G 253 K 157; *kiengkettang*, kinketting, ketting onder het kinnebak van een paard, A G 253; *kinketting*, hs Schrevens; *kinketting*, aan een toom, kettinkje aan de stangers bevestigd, onder de kin van het paard door, om het gevoelig te maken voor elke beweging met de lent, Goossenaerts; *kinketting*, deel van helster, van Dam 6; *kinaketting*, hs Schrevens; *kinketting*, kinketting (paardetuig), Mischgofsky L 95; *kinkeeting*, bij voerl., kinketting, Corn. Vervl. A.; *kinketting*: *kiënskéting*, K 357; *kinkettinkje*: *kinkétingkə*, L 228; *kiëngkétienska*, P 95; *kinketen*: *kiënkéén*, K 312b; *kiënnakééjtə*, P 125, 198; *kiëngakééjtə*, O 288; *kinnakeet*, P 76, 77; *kiënnakeet*, O 63a, 73, 153, 158, 161, P 4, 18; *kiëngkééjt*, P 70; *kiënnakééjt*, O 173, P 70, 76, 88, 128; *kiënnakéjtə*, P 133; *kiënnakit*, O 165; *kinkettel*: *kiënkéttəl*, P 161, 165, 168; *kinijzer*: *kiënézər*, K 225; *kinnebakkes*: *kiënnabökkəs*, P 60a; *remketting*: het type *remkettling* in: K 307, 145a, L 153, 160, 180, 200a; *remkétting*, L 183, 184; *remkétting*, ketting onder de kin van paard (= kinketting), Mischgofsky L 95; *remkétting*, kettinkje van het bit dat onder de onderlip van het paard doorloopt, Elemans; *remkettinkje*: *remketinskə*, L 180b; *steigerketting*: *stajgərkéting*, K 237; *hennepkettinkje*: *hennəpkeetinskə*, L 180b; *gebitketentje*: *gəbitkeetjə*, P 77; *ketting*: het type *ketting* in: L 263; *kéting*, L 235; *prang*: het type *prang* in: P 48; [*kingkiriré*]: *kingkiriré*, K 240; *kinkéře*, K 314; [*tiëngkétting*]: *tiëngkétting*, P 143.

KINKETTINGRING

Ring am äussersten Ende der Kinkette – curb chain ring – anneau porte-guide de la gourmette

(N 13, 47)

[De kinkettingring is de ring aan het einde van de kinketting, waaraan het leidsel is vastge maakt. Zie tekening C, 5.]

kinkettingring: *kiëngkéttiëngriëng*, P 3; **ring van de kinketting**: *riëng van də kiënkééjt*, P 41a; *riëng van də kiëngkééjt*, K 251; *riëng vòn də-kiënnakééjt*, P 60; *ringk vòn də kin-kééting*, K 276a; *riëngk van də kiëнкеééjt*, K 295; *riënk vòn kiënnakééjt*, P 66; **ring aan de kinketting**: *riëng òn də kiëнкеééjt*, K 340; **kettingring**: *kétingring*, K 307; *kééjting-ring*, P 145; **gebtsring**: het type *gebtsring* in: L 263; **guide-ring**: *giëddərriëng*, P 18; **kordeelring**: *kardēlriëngk*, K 281a; *kardējəlriëngk*, P 16;

leidselring: *léjtsəlring*, O 165; **lijtring**: het type *lijtring* in: L 180b, 200a; *léntring*, K 184; *liënréng*, K 312b; **teugelring**: *teugəlring*, K 191; *téeljəlriëng*, P 39; **dwingring**: *dwiëngəriëng*, K 330; **leiring**: *lòðəriëng*, K 287; *laajring*, K 193a; de volgende opgave is meervoud: *laorriëngə*, K 330; **remring**: het type *remring* in: L 180b; **stropping**: het type *stropping* in: K 220; **draairing**: *dròwjrīngk*, K 241; **ring van een hangkoord**: *ringk vən ə hāngkoor*, K 240; **ring**: het type *ring* in: K 262, L 150, 228, P 5, 76; *ring*, K 268, 307; *ringk*, K 314, P 133, 198; *riëng*, K 205, 274, 335, 348, P 67, 68; *riënk*, P 104; *riëngk*, I 220, 268, K 201, 204c, 248, P 25, 128; **draainagel**: het type *draainagel* in: O 161; *dròðəndògəl*, K 249; **draaiër**: het type *draaiër* in: K 174; *dròðər*, K 324; **ringhaak**: *riëngkòk*, O 173; **kinkettinghaak**: *kiënkééjtēngòk*, K 301; **kinhaak**: *kiënhòk*, P 48; **sluitingshaakje**: het type *sluitingshaakje* in: P 77; **haak**: het type *haak* in: K 212, 346; *hòk*, K 274; *òòwk*, P 76; **haakje**: *òkskə*, K 331; **oog**: het type *oog* in: K 146, P 76; *òech*, P 76; **tromp**: het type *tromp* in: K 124a; het volgende type berust waarschijnlijk op het verkeerd interpreteren van de vraag: **kinketting**: *kiënkééjtēng*, K 254; de volgende typen zijn meervoud: **ringetjes**: *riëngskəs*, O 288; **toomringen**: *tòemriëngə*, K 244.

ONDERSTANGEN

Untere Seitenstangen des Gebisses – lower part of branches of the curb – bas des branches

(N 13, 48)

[De onderstangen zijn de beide naar onder stekende delen van het bit. Zie tekening D, 6.] **onderstangen**: het type *onderstangen* in: K 193a; *òndərstaangə*, K 287; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *òndərstang*, P 133; *òndərstòng*, P 48; **gebtsstangen**: *gəbitstangə*, P 5; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *gəbitstòng*, K 210; *gəbétstòng*, P 70; **stangen van het gebit**: *stangə van ət gəbit*, K 191; **zijstangen**: *zééstangə*, P 48; **hennepstangen**: *hennəpstangə*, L 180b; **dwingstangen**: *dwiëngstòngə*, I 268; **stangen**: het type *stangen* in: K 100, 178*, 186, 220; *stangən*, K 241; *stangə*, I 220, K 151, 175a*, 183c, 188a, 191, 201, 204c, 205, 207, 225, 251, L 150, 183, 228, 233, 241, P 3; *stòngən*, O 161; *stòngə*, I 220, K 237, 240, 274, 312, 330, 331, P 16, 18; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *stang*, K 192, 204, 240, 314, 341a, L 160; *stòng*, K 211, P 70; *staang*, K 318; **stangels**: *sténgəls*, K 283, 291; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *staangəl*, K 310; *sténgəl*, K 307, 324, 346; **stangers**: *stangərs*, K 225; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *stangər*, K 208, P 25; *stòngər*, K 268, 332, O

1.1.1.2.

63a, 173; *staangər*, K 276a; *stəngər*, K 241, 301, 307, 348; *stanger*, aan een toom. Elk van de twee ijzeren aan de onderkant gebogen latjes, aan beide zijden van het eigenlijke gebit en waaraan lonniën en kinketting bevestigd zijn, Goossenaerts; **onderarmen**: *ondərээрəmə*, K 124a; **scharen**: *schaerə*, K 174; *scheerə*, L 233; *schээрə*, L 150; de volgende opgave is waarschijnlijk enkelvoud: het type *schaar* in: L 200a; **dwingstukken**: *dwīəngstūūkkə*, K 244; **dwingen**: *dwiəngə*, K 157; **toomijzers**: *tōem-aozərs*, K 340; **staanders**: *stōndərs*, K 249; *stōndərs*, K 212; **staarten**: *stərtən*, K 163; **bogen**: het type *bogen* in: K 195; **branches**: *brōsjə*, P 88; **[təngər]**: *təngər*, K 281a; de volgende types zijn enkelvoud: **tuimelstang**: het type *tuimelstang* in: K 125a; **guide-stang**: *giēddastang*, K 307; **mondstuk**: *mōntstuk*, O 165; **toom**: *tōewəm*, K 274.

BOVENSTANGEN

Obere Seitenstangen des Gebisses – upper-part of branches of the curb – haut des branches, oeils
(N 13, 49)

[De bovenstangen zijn de beide naar boven stekende delen van het bit. Zie tekening D, 7.] **bovenstangen**: het type *bovenstangen* in: K 193a; *bóovəstəngə*, I 220; *bóovəstōngə*, I 220, K 237, 287; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *bóovəstəng*, K 205; *bōovəstōng*, P 69b; *bawvəstəng*, P 133; **gebitstangen**: *gəbitstəngə*, P 5; **hennepstangen**: *hənnəpstəngə*, L 180b; **ophoudstangen**: *ōpōwtstəngə*, P 3; **gebogen zijstangen**: het type *gebogen zijstangen* in: P 77; **stangen**: *stəngən*, K 241; *stəngə*, K 183c, 201, 204, 204c, 207, L 228; *stōngən*, O 161; *stōngə*, I 268, K 240, 330, 331, P 16, 18; de volgende opgave is enkelvoud: het type *stang* in: K 220, L 160; **stangers**: *stəngərs*, K 208; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *stəngər*, P 25; *stəngər*, K 301, 307, 348; **stangels**: *stəngəls*, K 291; de volgende opgave is enkelvoud: *stəngəl*, K 346; **bovenarmen**: *boovvənээрəmə*, K 124a; **toomijzers**: *tōemōzərs*, K 340; **toomringen**: *tōewəmringə*, K 211; **toomogen**: *toomooga*, K 175a*; **ogen**: *ōgə*, K 248; *ōewəgə*, K 274; **ringen**: *rīəngənə*, P 67, 68; **vaste ringen**: *vōstə rīəngə*, K 332; **branches**: *brāāchə*, P 88; **staanders**: *stōndərs*, K 212; **tangen**: *təngə*, K 281a; de volgende types zijn enkelvoud: **oogstanger**: *ūūchstōngər*, O 173; **bovenstuk**: *bawvəstōk*, P 104; **tuimelstang**: het type *tuimelstang* in: K 125a; **toom**: *tōewəm*, K 274; **stangring**: *stōngrīəng*, P 70; **ring van de stang**: *rīəng van də stang*, K 251; **mondstuk**: *mōntstuk*, O 165.

HENGSTEBIT

Hengstgebiss – bit with bracket under horse's chin instead of chain – mors à entretoise
(N 13, 50)

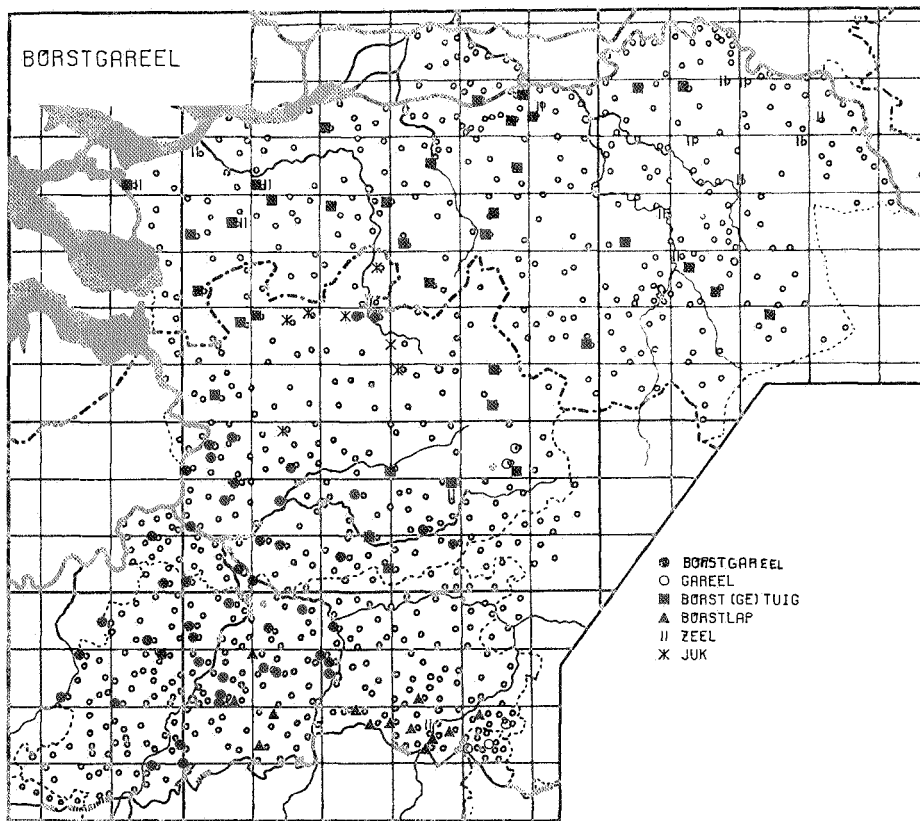
[Een hengstebit is een bit met een beugel in plaats van een kinketting.]

hengstebit: *əngstəbit*, K 151; **hengst(e)gebit**: het type *hengstgebit* in: K 175a, 184, 186, 188a, 193a, L 150, 180b, 241; *həngstəgəbit*, K 183c, 207, 211, 276, L 182, 228, P 44; *həngstəgəbitēt*, K 208, 274, 341a, P 25; *həngstəgəbitēt*, L 160; *həngstəgəbit*, K 314; *hīəngstəchəbət*, P 87; *hēəngstəgəbit*, K 312; *heəngstəgəbət*, K 312b; *hīəngstəgəbitēt*, P 39; *əngstəgəbitēt*, I 220, K 225, 244, 281a, 287, 330, P 4, 27, 104; *əngstəchəbət*, K 331, 335; *tīəngstəgəbət*, P 70; *tīəngstəgəbitēt*, O 63a; *tīəngstīgəbitēt*, O 173; de volgende opgave is meervoud: *həngstəgəbits*, K 174; *həngstəgəbit*, znw. o. henstegebit, stevig gebit met een beugel in plaats van een kinketting onder de onderkaak, dat men een hengst en in het algemeen een lastig paard aandoet, De Bont; **ossegebit**: *ōssəgəbitēt*, P 18; **klemgebit**: *kləmɡəbitēt*, K 251, P 3; **klinkgebit**: *klīngkɡəbət*, P 105; **krenggebit**: *krəngə-gəbit*, K 184; **kromgebit**: *krūūmgəbət*, P 133; **beugelgebit**: *bēūwgəlgəbitēt*, P 69b; *bōwgəlgəbitēt*, P 95; **leigebit**: *laəgəbitēt*, K 341a; **strafgebit**: *strōfgəbit*, K 210; **rijgebit**: *rēəjgəbitēt*, K 191; **dwanggebit**: het type *dwanggebit* in: L 150, 233, P 5; *dwōnggəbitēt*, I 275, K 330; *dwīənggəbitēt*, K 287; **hengstedwang**: *həngstəndwəng*, L 200a; *həngstəndwəng*, L 235; **leiband**: *lèəbant*, K 301; **watertoom**: *wōtərtōəm*, K 346; *wōtərtōəm*, K 346; **paardstoom**: *pīstōəm*, K 316; **klemtoom**: *kləmtoəm*, K 307; *kləmtoəm*, K 240; **dwingtoom**: *dwīngtoojwm*, K 240; **beugeltoom**: *bēūgəltōewəm*, K 357; **dwang**: het type *dwang* in: L 201, 235, 263; **filet**: *fīlētēt*, P 88; **breidel**: *brəl*, K 137; **kinketen**: *kīənnəkēəjt*, P 128; **gebroken gebit**: *gəbrōwkwə gəbət*, P 16; **zwaar gebit**: *zwaor gəbit*, K 193a; **scherp gebit**: *schērp gəbitēt*, P 60; **gebit met een krul erin**: *gəbət mē nə król tēn*, P 41a.

BITBEUGEL

Gebissbügel – bit bracket – entretoise
(N 13, 50)

[De bitbeugel is de beugel aan het hengstebit.] **gebitbeugel**: het type *gebitbeugel* in: K 307; **beugel**: het type *beugel* in: K 179a; *beugəl*, P 18; *bēūwgəl*, O 288; *beegəl*, K 324, P 25; **heugelbeugel**: *ōvvəlbōggəl*, P 3; **stavenbeugel**: *stāāvənbeugəl*, K 291; **hengstestang**: *həngstəstəng*, L 144, 153; **kromstang**: het type *kromstang* in: K 146; **kaakstang**: *kaokstəng*, K 220; **dwang**: *dwəngk*, L 182; **dwinger**: *dwīəngər*, K 287; **watertoom**: het type *watertoom* in: K 324; **tongvanger**: het type *tongvanger* in: K 145a.

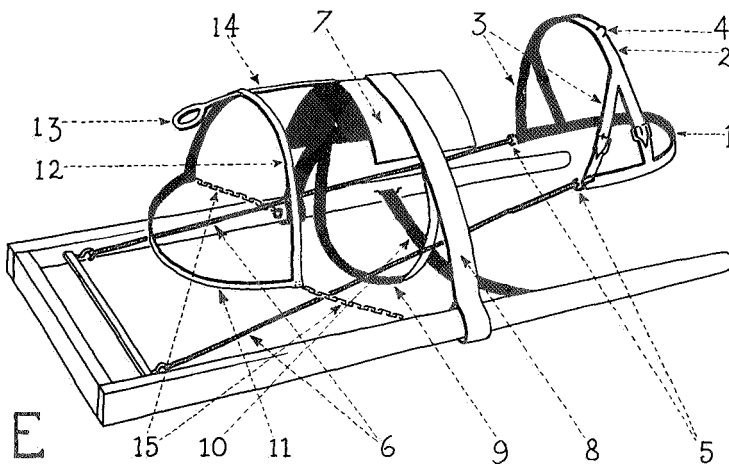
—1.2.8.7. Borsttuig

BORSTGAREEL (zie kaart)

Brustblattgeschirr – breast harness – harnais de bricole
(N 13, 51; Fourie 49)

[Het borstgareel is het borsttuig dat wel gebruikt wordt in plaats van het haam. Zie tekening E, 1-4.]

borstgareel: het type *borstgareel* in: P 5, 77; *borstgariel*, K 207; *börstgariël*, K 208; *börstgareel*, O 63a; *börstchörëjal*, K 346; *börstgariel*, P 3; *börstchariël*, K 245; *burstgariël*, K

244; *burstchariël*, K 281a; *burztgariël*, K 248; *böjstgariël*, P 85; *bostgariël*, P 84; *bustgòriël*, K 310, 330; *bustgòriël*, P 60; *bustgòriël*, P 66; *bustgòriëjäl*, K 335; *bustgòrel*, K 287; *bustgariël*, O 165; *bustgariël*, I 268, P 76; *bustgariël*, K 291; *bustgariël*, P 67, 68; *bustgariëjäl*, K 332; *bustgrïël*, O 173; *bustchariël*, K 249; *bustchòriël*, P 27; *bustchòriëjäl*, I 275; *bustchàriël*, P 198; *bustchariël*, I 220, K 283, 331; *bustchariël*, K 283; *bustchàriëjäl*, K 301, P 16; *böstgareel*, K 262; *böstchariël*, O 73, P 18; *beustgariël*, K 291; *bèustchòriël*, O 288; *bèustchòriël*, K 287; *béstgariël*, P 88; *béstgariël*, K 341a, O 153, 158; *béstgariëjäl*, K 324; *bistchariël*, P 125; *bustgadiël*, P 4; *burchariël*, K 281a; *béstchariël*, borstgareel, hs Schrevens; **hondegareel**: *hònnagariël*, P 25; **kattégareel**: *kattégariël*, K 304; *kattégariëjäl*, K 348; **gareel**: *gariël*, P 161, 165, 167; *gariëjäl*, K 276, 276a; **horsttuig**: het type *borsttuig* in: I 57a, K 125a, 133a, 137, 143, 146, 163, 178*, 179a, 181, 195, L 145; *brost-iëuch*, K 184; *borsttoich*, L 241; *borstuich*, K 157, 174, L 149, 235; *borstèuch*, K 165; *bòrstiüch*, L 263; *bòorsttöjch*, L 183; *barsttuich*, L 201; *burstèuch*, K 204c; *bursteuch*, K 201; *bostuich*, K 175a; *bustuich*, K 188a; **zeeltuig**: *zéeltuich*, K 133a; *zijlтуich*, K 137; **borstgetuig**: *borstgätöch*, K 220; *burstgätèuch*, K 225; *bustgätödjch*, K 241; *bustgatoowöch*, K 274; *bustchätöäch*, K 349; *böstgäiуich*, K 173b; *böstgätöwöch*, K 307; *böstchatoojch*, K 240; *bèustgätöjch*, K 241; *béstchätöwëch*, K 340; *bistgätöäch*, P 39; *bujstgätöoch*, K 276; **paardegetuig**: *pjettächätödwach*, K 274; **hondsgetuig**: *hòntsgätèuwch*, P 105; *hònschatééch*, K 357; *onschätèuch*, P 110; **getuig**: *gäteuch*, K 314; **borstlap**: *bustlap*, P 133; *bustlöp*, P 69b, 128, 139; *böstlap*, P 104, 137, 143, 149, 150, 154, 154a, 157; *böstlöp*, P 69b, 70; *bèustlöp*, P 104; **borststuk**: *bòrststuk*, K 211; *böststök*, P 104; *buststuk*, K 237; *buststüük*, P 41a; **borstriem**: *bòrstriëm*, K 318; *bustriëm*, K 312b; *bustreem*, P 133; **borstwerk**: *beustwèrræk*, P 41; **borsthaam**: *bòstaam*, P 166; *busthòòm*, K 240; **zeel**: het type *zeel* in: I 57a, K 145a, 151, 174, L 233; *zeel*, L 183; *zèël*, K 157; *zéél*, L 184; *zèèl*, L 150, 153, 160, 200a; *zijl*, L 180b; *zèl*, K 307; *zfel*, P 145; *de zéél*, met touw omvlochten brede riem die bij ploegen als borsttuig fungeert, Elemans; *et séél*, stuk touw, bv. et kröjwaage-zéél, Elemans; *zéjl*, trekzeel, vervangt de haam (vooral voor eg en ploeg en voor luxe tjuuigen gebruikt), Mischgofsky L 95; **voorlap**: *veuwrlöp*, P 48; **voorstuk**: *veurstüük*, K 193a; **trekband**: *trGbant*, P 102; *harnas*: *harnòs*, P 25; *òrnáj*, P 95; **juk**: *jüük*, K 191; *jök*, K 191, 204, 205, 207, 212, 235, 254; **haam**: *haam*, K 318; *haam*, in Kl. Brab.: de hamen, de strengen, Corn.; *het haam*, haam (tuig), Van Dam 6; *haam*, haam, borsttuig (Huisseling), Elemans;

ham, haam, borsttuig (Huisseling), Elemans; *enen ham*, borsttuig voor de kar, Elemans; *enen haam*, borsttuig voor de kar, Elemans; **schouderstuk**: *schòwèrstuk*, K 268; **kopstel**: het type *kopstel* in: P 77; **lemoen**: het type *lemoen* in: K 124a.

KUSSEN VAN HET BORSTGAREEL

Kissen des Brustblattgeschirrs – breast pad – coussinet (Fourie 49)
kussen: *kössə*, P 102, 137, 143, 150, 161, 165, 166, 167; **feutre**: *fèutar*, P 104, 110, 149, 154, 154a, 157.

BORSTRIEM

Brustblatt – breast band – poitrail (N 13, 52)
[De borstriem is de leren band voor de paardebors. Zie tekening E, 1.]
borstriem: het type *borstriem* in: I 57a, L 150, 180b, 233, P 77; *bòrstriëm*, K 211, 358, O 63a; *bòstriëm*, I 268; *bòrstriëm*, K 357; *bustriem*, K 188a; *burstriëm*, K 204c; *bustriëm*, K 191, 295, 301, 304, 307, 332, P 25, 27, 84; *burstriëm*, K 201, 205, 207, 212; *bustriëm*, I 275, K 276, O 165; *bustreem*, K 335, P 60a, 67, 68, 76, 95, 133, 139; *bustriëm*, O 173; *bustri-jm*, K 240; *bursriëm*, K 204; *bursriëm*, K 244; *bòorstriëm*, K 316; *bòorstriëjam*, L 182; *baorstriëjm*, L 200a; *bòrstriëm*, K 225, 251, 348, P 3, 18; *bòrstriëm*, K 245; *bòstreem*, P 69b; *bòstriëjm*, K 330; *bòjstriëm*, P 85; *bèstriëm*, O 153, 158, 161; *bèstriëm*, K 340, 341a; *bèustriem*, K 310; *beustriëm*, K 237; *bèustriëm*, K 276a; *bèustriëm*, K 241; *bèustri-jm*, P 104; *borstriem*, riem die een gedouwen paard vóór de borst wordt aangedaan i.p.v. een gareel, Goossenaerts; **borstband**: het type *borstband* in: K 146, 151, L 241; *bostbaant*, K 175a, 184; *borsbaant*, K 157; *bòstbònt*, P 104; *bòzdbènt*, K 281a; *bustbant*, K 291; *bustbònt*, K 210, 331, P 105, 128, 198; *busbònt*, P 198; *bustbaant*, K 249; *burzdbaant*, K 248; *bustbònnə*, K 349; *bòrstbant*, K 191; *bèuzdbònt*, K 287; *bèstbònt*, P 145; *barstbant*, L 201; **borstlap**: *bustlap*, P 16; *bustlöp*, P 44, 128; *böslap*, K 314; *böstlöp*, P 70; *béstlap*, P 88; *béstlöp*, P 89; **borstgareel**: *böstchariël*, K 251; *bustchariël*, K 295; *borstchòriël*, K 346; *bustchòriël*, P 60; *béstchariël*, O 161; **borststuk**: *buststuk*, K 268; *buststüük*, P 41a, 125; *boststüük*, I 220; *bostüük*, I 220; **borsttuig**: het type *borsttuig* in: L 242; *bòrsttèüg*, K 183c; **borsttoom**: *bistöëm*, P 39; **borstgesp**: *bustgèsp*, P 4; **borst**: het type *borst* in: K 174; **trekband**: het type *trekband* in: P 5; *trekbant*, K 181; *trekbaant*, K 193a; *trekbäänt*, K 178*; **trekriem**: het type *trekriem* in: K 163; *trekriëm*, K

274; *trékrîem*, K 274; **trekbeugel**: het type *trekbeugel* in: K 220; het volgende type is meervoud: **beugels**: *beugəls*, K 283; **voorriem**: *veurriem*, K 195; **voorbånd van het borstgareel**: *veurbònt fòn i borstchòrîejəl*, K 346; **zeel**: het type *zeel* in: L 228.

SCHOFTRIEM

Halsriemen — neck strap — dessus de cou (N 13, 53)

[De schoftriem is de leren band over de schoft van het paard. Zie tekening E, 2.]

schoftriem: het type *schoftriem* in: K 124a, 151, 163, 175a, 179a, 220, L 150; *schòftrîem*, K 274, 337, P 39; *schòftrîem*, K 205; *schòftrîem*, P 70; *schoftsriem*, K 241; *schòftrîem*, P 70; *schoeftriem*, K 276; *schoeftriem*, K 341a; *schoeftriem*, K 188a; *schoeftriem*, P 3; *schufriem*, K 204; *schoeftriem*, O 161; **schochtriem**: *schòchtrîem*, P 85; *schòchtrîem*, P 84, 95; **schotriem**: *schòtrîem*, K 357; **schouderriem**: *schòwdarîem*, K 316; *schòwariem*, K 245; *schòvvarejm*, K 330; *schààwariem*, K 244; *schaavariem*, P 27; de volgende opgave is meervoud: *schawarriewmə*, L 200a; **rugriem**: *ruchriem*, K 307; *rùugriem*, P 125; *rùuchriem*, K 251, 348, P 4, 67, 68; *rùuchreem*, K 330, P 139; *rùegriem*, O 153; *rùegreem*, P 89; *rùechriem*, O 158; *rùechriem*, P 88; *rùechriem*, P 88; **nekriem**: het type *nekriem* in: K 174; *nékriem*, O 173; *nékriem*, K 201, 212; *nékriem*, K 204c, 211, 225, 307, 331, P 18, 69b; *nékreem*, P 133; *nèkrejm*, K 240; **draagriem**: het type *draagriem* in: L 180b; **bovenriem**: *boovariem*, K 307, 310; **staartriem**: *stùejetriem*, P 25; **ketenriem**: *kéjtreem*, P 76; **riem**: *rîem*, K 281a, 346; *reem*, K 248; **schoftbånd**: *schoftbaant*, K 193a; *schoftbaant*, K 157; *schoftbònt*, K 210; *schòvdbant*, K 207; *schoefbaant*, K 184; *schoefbant*, K 178*; *schaftbant*, L 201; **halsbånd**: *háálsbáánt*, K 314; **nekbånd**: het type *nekbånd* in: P 77; *nékbònt*, P 104; **rugbånd**: *rùugbònt*, I 275; *ruchbònt*, P 105; **schouderbånd**: *schòwdaribònt*, P 44; *schààvaribònt*, K 287, 349; **draagbånd**: het type *draagbånd* in: P 5; *draogbant*, K 181; *draogbènt*, K 281a; **borstlap**: *bustlòp*, P 128; **borstover**: *bustèuvər*, I 220; **bovenstuk**: het type *bovenstuk* in: K 195; **gareel**: *gərîel*, K 283; **singel**: *singəl*, K 274; **broek**: *bròek*, K 291; *broek*, stel riemen om de schoften en buik van een paard, hs Etten K 176; **schoft**: *schòèft*, K 287; [mòòtlééj]: *mòòtlééj*, K 251; **bovenstuk van het borstgareel**: *bòwvástiük van 'i bustgòrîel*, P 60; **riem om gareel bijeen te houden**: het type *riem om gareel bijeen te houden* in: K 346.

ZIJRIEMEN

Gabel — forked part of neck strap — bricoles (N 13, 54)

[De zijriemen zijn de beide zijwaarts uitlopende nevenriemen van de schoftriem. Zie tekening E, 3.]

zijriemen: *zaoriemə*, K 340; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *zéeriem*, K 307; *zaariem*, K 310; **nevenriemen**: *neevarîemmə*, K 287; **verbindingsriemen**: *vərbéniəngsriemman*, O 158, 161; *vərbéniəngsriemmə*, O 153; **draagriemen**: *draagriemə*, L 201; *draochriemmə*, K 237; **ophoudriemen**: *òepaoreemə*, P 3; de volgende opgave is enkelvoud: *apawriem*, K 207; **ophaalriemen**: *òephààlrîemə*, P 5; **splitsriemen**: *splitsriemə*, L 200a; **steunriemen**: het type *steunriemen* in: K 193a; **trekriemen**: *trekriemə*, K 188a; de volgende opgave is enkelvoud: *trékrîem*, O 165; **riempjes**: *rîeməkəs*, K 330; **nekriemhouders**: *nékriemavvərs*, O 173; **gespleren**: *gəspləejrə*, P 18; *gəsplèejrə*, P 133; *gəsplèrrə*, P 69b; **kapjes**: het type *kapjes* in: L 288; **strengen**: *strəngə*, K 244, 346, O 288; *stringə*, K 210; *striəngə*, K 330, P 133; **beugels**: *beugəls*, K 283; **neksleutels**: het type *neksleutels* in: K 195; **draagstukken**: *draachstukkə*, P 104; **hopen**: *aawzə*, K 251; **lijntoogjes**: *lijnteugskəs*, K 220; **ringen van de leidsels**: *ringə və də lajtsəls*, P 125; **stoten van de nekriem**: *stòetə vòn də nékriem*, K 331; **stoten van de mondlei**: *stòetə van də mòtlééj*, K 251; de volgende typen zijn enkelvoud: **leistenring**: *lijstəring*, L 150; **riem**: *rîem*, K 268, 346; **spanriem**: *spònrîem*, K 211; **verstelriem**: *vərstelrîem*, K 274; **ketenriem**: *kéjtreem*, P 76; **kruisriem**: *kròesrîem*, P 88; *kròesreejm*, P 88; **schouderriem**: *schèwərejəm*, K 240; *schèwariem*, K 241; **schoftriem**: *schòftrîem*, P 70; **rugriem**: *rùuchreem*, P 139; **halsriem**: het type *halsriem* in: L 233; **nekriem**: *nékriem*, K 274; **schoftbånd**: *schòftrisbàánt*, K 314; **ophoudbånd**: *òepòwtbènt*, K 281a; **zeel**: het type *zeel* in: L 160; **ophang**: *òèphongk*, P 105; **kordeel**: *kòdèèl*, P 39; **lijnthak**: *léénthook*, L 149; **achtergetrek**: *achtərgətrék*, P 4; **borstlap**: *bustlòp*, P 128.

LEIDSELRINGEN

Oesen, Ringe zu Einschnallen der Zügel — breast harness terrets — tourettes des guides (N 13, 55; N 36, 26)

[De leidselringen zijn de oogjes op het borsttuig waardoor de leidsels gaan. Zie tekening E, 4.]

leidselringen: het type *leidselringen* in: K 168; *lijdsalrîengə*, K 160; *lijsalrîengə*, L 288; de volgende opgaven zijn enkelvoud: het type *leidselring* in: I 57a, K 124a; **ringen van de leidsels**: *ringə və də lajtsəls*, P 125; **leiringen**:

laajriëngən, K 188a; *laoriëngən*, K 340; *lajringə*, K 237, 245; *lèriëngə*, P 5; **teugelringen**: het type *teugelringen* in: K 168, 186, L 201; **lijnringen**: *linriëng*, I 57a, L 200a; *luuntriëng*, L 180b; **ringen van de lijnt**: *ringə vòn də léént*, K 212; **lijnringen**: *lónriëngə*, P 27; **guideringen**: *giëddaringə*, K 307, P 105; *giëddəriëngə*, P 4; *geedəriëngə*, P 70; **ringen van de guide(s)**: *riëngə vòn də geeda*, P 66; *riëngə vu də giëddas*, K 331; **gareelringen**: *gəriëjalriëngə*, K 332; **zadelringen**: het type *zadelringen* in: K 189; **nekringen**: het type *nekringen* in: K 186; *nèkringə*, K 141; **halsringen**: het type *halsringen* in: P 152; **schouderringen**: *schààvəriëngə*, K 330; **hangoorringen**: *hanghówəringən*, K 241; **valringen**: *valringə*, K 160; **oorringen**: *òechriëngə*, P 25; **ringen**: het type *ringen* in: K 163, P 77; *ringə*, K 307, 346; *riëngən*, O 161; *riëngə*, I 220, 268, K 291, L 153, 241, 263; *riëngə*, K 276, 348; *rèngə*, K 310; *riëngəs*, O 73; *rèngəs*, O 288; de volgende opgaven zijn enkelvoud: he type *ring* in: I 57; *riëng*, K 301; *ringk*, K 276, 276a; *riënk*, L 235, P 85; *reeng*, L 183; **lijntogen**: *leentogen*, K 181; *lent-òògə*, K 184; **lijntoogjes**: *lentoogjəs*, K 151; *liün-teugskəs*, K 220; **lijnogen**: *lòdənoogə*, K 287; **leiogen**: *laaòegə*, K 281a; *lééòèwəgə*, K 274; **loenjeogen**: *liennəòegə*, P 3; *lunnəòegə*, K 349; **nekriemogen**: *nekriemoogə*, K 174; **lichtogen**: *lichtoogən*, K 168; **ogen voor de guide**: *òegə vər də giëdda*, P 104; **ogen**: het type *ogen* in: P 60; *oogə*, K 175a, 179a; *oggə*, O 165; *òegə*, P 128; *òegə*, K 204, 235, 249; *òegə*, K 335, 341a, P 16, 76; *òwəgə*, K 240; **oogjes**: *òògskəs*, K 157; **sleuters**: *sleutərs*, P 18; *slééjtərs*, P 88; *slijtərs*, P 88; *sléüwtərs*, P 69b, 133; *sléüwtəs*, P 69b; *sléwtəs*, P 133; **neksleutels**: het type *neksleutels* in: K 195; **haken**: *òòkə*, P 128; **voorlaphaakjes**: *veuwrlòphòkskəs*, P 48; **beugels**: *beugəls*, K 283; **gespen**: *gèspan*, O 158; *gèspə*, O 153; **leidseldragers**: *lééjsəldraagərs*, K 205; **gaatjes**: *gòjkəs*, P 198; **strengen**: *striëngə*, K 330; de volgende typen zijn enkelvoud: **lijsterring**: het type *lijsterring* in: L 150; **nekriemring**: *nèkriemring*, I 57; **sleutel**: *sleutəl*, K 307; **vallende sleutel**: *vòlləndə sléwtəl*, K 251; **postsleutel**: *pòstsléutəl*, K 201, 204c; **brugsluiter**: *bruchsløejtər*, P 5; **lijnthaak**: *léénthoök*, L 149; **toomgeleider**: *túumgəléjədar*, O 173; **lijntriem**: *léntriëm*, K 210; **ophoudriem**: *apawriëm*, K 207; **schofriem**: *schòftreem*, P 70; **rugriem**: *rüüchriëm*, P 67, 68; **rugband**: *róchbàànt*, K 314; **brug**: *brüüch*, K 225.

TREKHAKEN

Zughaken — draw hooks — attaches des traits (N 13, 56)
[De trekhaken zijn de haakjes aan het borst-

tuig waaraan de strengen worden gehaakt. Zie tekening E, 5.]

trekhaken: *trekhaakə*, K 262, L 228, P 5; *trék-aakə*, K 205, 291; *trékààkə*, I 220, 268; *trekhaokə*, K 175a*, 179a, L 160, 200a, 241; *trekhaokən*, K 163, 193a, 220; *trekaokə*, K 124a, 157, 173b, 178*; *trékaokə*, K 281a, 330, O 173; *trekhaok*, K 181; *trekaok*, K 174; *trekhookə*, L 150; *trékhóókə*, P 44; *trékhòòkə*, K 192, 301, 304, P 41a; *trékhòòkə*, L 183; *trekóòkə*, P 125; *trékòòkə*, I 220, K 301; *trékhòòk*, K 318; *trék-hèük*, L 183; *trekaakə*, K 332; *trékáàwkən*, O 161; *trékhòòpən*, K 241; *trékhòòw'n*, K 340; **trekhaakjes**: *trékhòkskəs*, K 191; *trékòkskəs*, O 158; *trékukskəs*, O 153; **treifhaken**: *trééjt-haokə*, K 291; *trééjthòòkə*, K 212; *trààthòòkə*, K 276; *traataokə*, K 287; *trààthòòpə*, K 240; **streng(h)aken**: *streng(h)òòkə*, P 105; *stréng(h)òòkə*, K 274, 307, P 48; *stréngòòkə*, K 251, P 70; *stréng(h)òòkə*, K 331; *stréngòòkə*, K 331; *stréngòòkə*, K 331; *stréngòòkə*, P 70; *strengòòkə*, P 133; *stringhòòkə*, P 41; *striënghookə*, P 39; *striëngaokə*, P 95; *striëngòòkə*, P 69b; **haken van de strengen**: *òkkə van də stringə*, K 330; **haakjes voor de strengen**: het type *haakjes voor de strengen* in: P 27; **borsthaken**: *busthòòkə*, K 210; *bòst-aokə*, P 18; *barsthaakən*, L 201; *baastookə*, P 104; **voorhaken**: *vurhaokə*, K 237; **koppelhaken**: *kòppalaokə*, P 3; **klephaken**: *kléppòkkə*, K 201; **s-haken**: *éézòòkə*, K 283; **klavierhaken**: *klawīeraakə*, P 4; **haken**: *haakə*, O 165; *aakə*, O 165; *haokə*, K 341a, 349; *aokə*, K 324, 335; *hookə*, K 348, L 150; *hòòkə*, K 235; *hòkkə*, L 263; *hòòk*, K 346; *òòkə*, K 204, P 198; *heuk*, L 180b; *hòwkə*, K 307; *òòwkə*, P 76; *òòkə*, P 66; *òòkə*, P 85; *òkkə*, K 201, 204c; bij de volgende opgaven is het lidwoord vermeld: *dòòkə*, P 139; *daokə*, K 324; **haakjes**: *haokskəs*, K 146; *hòkskəs*, K 268; *òkskəs*, P 67, 68; bij de volgende opgave is het lidwoord vermeld: *dòkskəs*, O 288; **trekringen**: *trékringə*, K 307; **strengringen**: *stréngringə*, K 245; **leiringen**: *lajringə*, K 237; het volgende type is enkelvoud: **hachtring**: *hachtring*, K 357; **ringen**: het type *ringen* in: P 77; **hachten**: *òchtə*, K 201; **trompen**: het type *trompen* in: K 195; **strengtrompen**: *strengtroppə*, K 188a; **ogen**: *awgə*, L 233; **wrikogen**: *vrékòègə*, P 88; **aankoppels**: *aonkoppəls*, K 193a; **gespen**: het type *gespen* in: P 77; **halve manen**: *alləf mòènnə*, P 88.

STRENGEN

Stränge — traces — traits

(N 13, 57; N L, 1; Fourie 47)

[Strengen zijn trektouwen, trekriemen, trekkettingen. Zie tekening E, 6.]

strengen: het type *strengen* in: K 181, 195; *strengə*, K 124a, 125a, 133a, 137, 143a, 145a, 151, 157, 163, 165, 173b, 174, 178*, 179a, 184,

186, 188a, 220, L 145, 149, 150, 153, 180b, 182, 200a, 201, 241, 263; *stréngə*, K 165, 183c, 191, 192, 201, 204c, 205, 207, 208, 210, 211, 225, 237, 244, 245, 251, 254, 274, 276, 283, 295, 301, 304, 307, 312b, 330, 332, 335, 346, 348, 349, 357, L 182, 235, O 288, P 3, 5, 27, 70, 88, 104; *stréngən*, K 241; *stréngn*, K 314; *stréjngə*, I 220; *stringə*, K 102*, 146, 186, 274, 330, 332, P 41, 48, 104, 105, 125, 145, 198; *striëngə*, I 220, 268, 275, K 248, 324, P 4, 16, 18, 25, 27, 39, 66, 67, 68, 69b, 76, 84, 85, 88, 89, 95, 133, 139; *striëngən*, O 63a, 73, 77; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *string*, P 104, 110, 143, 150, 154, 154a, 157, 166; *striëng*, P 102, 137, 149, 168; *stréng*, K 310, 341a, O 173; *streng*, in de stringe stouën, in 't gareel of aangespannen staan, Tuerlinckx; *streng*, elk van de twee leirepen waarmee een trekdier vóór kar, ploeg, eg enz. gespannen wordt, Goossenaerts; *strengen*, onderdeel tuig, Van Dam 5; *strengen*, trektouwen bij paarden, hs Etten, K 176; *strengen*, koetsen en prachtrijtuigen worden getrokken met strengen, d.i. touwen, Tuerlinckx; *stringen*, ijzeren kettingen, waar de peerden karren, wagens, landbouwtuig mede voorttrekken, Tuerlinckx; *stringe*, strengen, hs Schrevens; *strenglappen*: *stringlappə*, P 104, 110, 150; *touwstrengen*: *touwstrengə*, K 174; *half-strengen*: het type *half-strengen* in: K 341a; *hachten*: het type *hachten* in: K 172, 195; *hachtə*, K 133a, 145a, 179a, 251, 274, 295, 301, 332, 341a, 357, L 149, 150, 153, 177c, 180, 200a, 201, 228, 233, 235, 241, P 25; *háchtə*, P 41a; *háchtñ*, K 314; *haachtə*, K 165, 184, 186, 193a, 216, 237, 240, 276, 276a, 312, 316, L 183, 201, 242; *haachtən*, K 165, 241; *haachtñ*, K 241; *haachtñ*, K 240; *haochtə*, K 212; *achtə*, K 249, 251, 254, 262; *hòchtə*, K 268, 312b, 318, 332, 358, P 44; *hòðachtə*, K 235; *hòchtñ*, K 340; *òchtə*, K 330, P 16; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *hacht*, K 350; *hacht*, ijzeren ketting waarmee het paard de kar trekt, hs Renders, L 226; *hachten*, onderdeel tuig, Van Dam 5; *hachtə*, trekkettingen, Elemans; *hachtə*, hachten, trekkettingen (paardetuig), Mischgofsky L 95; *trektouwen*: *triktaoəwə*, K 287; *trekriemen*: *trèkriëmmən*, O 161; *trekkettingen*: *trèkitiëngə*, K 331; *trèk-kéiëngə*, P 67, 68; *kettingen*: *kééjiëngə*, P 60a; *kittingə*, O 165; *trekketen*: *trèkkeetə*, O 153; *trèkkeetñ*, O 161; *trèkkeetñ*, O 158; *trikééjtən*, P 198; *keten*: *kééjtə*, P 76, 128; *keetñ*, O 73; *kittə*, P 4; *trekhaken*: *trèkààkə*, K 283; *trekzelen*: *trèkziëlə*, P 60; de volgende opgave is enkelvoud: *trèksjëjəl*, K 268; *zelen*: *ziëjələ*, K 301; *repen*: *reepə*, L 150; *riëpə*, L 153, P 16; de volgende opgave is enkelvoud: *rëep*, L 160, 184; *stroppen*: *stròppə*, K 204; *hozen*: *hoowzə*, K 291; *halsters*: *òlstərs*, P 154, 166; *overtreksels*: *ajvərtreksəls*, P 149; *awvərtreksəls*, P

154a; de volgende typen zijn enkelvoud: *trekleer*: *trèkleer*, K 331; *trekkoord*: *trèkðer*, K 331; *trek*: *trèk*, P 161, 165; *karketting*: het type *karketting* in: L 242.

STRENGEN, AL NAAR GELANG HET MATERIAAL WAARVAN ZE ZIJN GEMAAKT

Stränge, unterschieden nach dem Material, aus dem sie gemacht sind – traces according to material – appellations des traits suivant le matériel dont ils sont composés

(N 13, 58a)

[Voor dit lemma was het door de vraagstelling nodig, een onderverdeling te maken naar het materiaal, waaruit de strengen vervaardigd waren.]

I gemaakt van touw: **touwstrengen**: *touwstrengə*, K 124a, 157, 173b, L 233; *touwstreggə*, K 175a*; **touwenstrengen**: *touwastrengə*, K 178*; **strengen**: het type *strengen* in: K 193a, L 153, 241; *strengə*, K 125a, 145a, 220, L 200a; *stréngə*, K 212, 235, 291, L 228, 235; *stringə*, K 165, 274; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *stréng*, K 340, 341a; **strengen van touw**: *strengə van touw*, K 186; **zeelstrengen**: *ziëlstréngə*, K 330; *ziëlstringə*, K 330; *zielstréngə*, K 330; *zielstringə*, K 330; *ziëlstriëngə*, P 85; **zelenstrengen**: *zielastréngə*, K 201; **ploegstrengen**: *ploechstrengə*, L 263; **hachten**: *haachtə*, K 165; **repen**: het type *repen* in: L 153; de volgende opgaven zijn enkelvoud: het type *reep* in: L 160; *rëep*, L 184; **touwen**: het type *touwen* in: K 195, L 201; *tòðwə*, L 182; **zelen**: het type *zelen* in: K 205; *zijələ*, K 332; *zjèələ*, K 188a; *ziel*, K 349; *ziëjəl*, K 204c; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *ziël*, K 249; *ziëjəl*, K 340; de volgende typen zijn enkelvoud: **trekzeel**: *trèkzeel*, K 307; *trèkziel*, K 281a; **ketting**: het type *ketting* in: K 165; deze trektouwen zijn vervaardigd: **uit touw**: het type *uit touw* in: P 88; II gemaakt van gevlochten touw, koord: **koorden strengen**: *kòèrə stréngə*, P 70; de volgende opgave is enkelvoud: *kòèrə stréng*, K 251; **koordstrengen**: *kòðwrstriëngə*, P 27; **strengen**: *stréngə*, K 240, O 288; *striëngən*, O 72; de volgende opgave is enkelvoud: *stréng*, K 244; **koorden**: het type *koorden* in: P 128; *kòèrə*, K 208; **trektouwen**: *trèktaawə*, K 281a; III gemaakt van leder: **strengen**: het type *strengen* in: L 200a; *stréngə*, K 284; *stringə*, K 276, P 125; de volgende opgave is enkelvoud: *string*, O 165; **leren strengen**: *léèrə stréngə*, K 201, 204c, 330, P 70; *léèrə stringə*, K 330; *lééjrə striëngə*, I 275, P 18; *léèrə striëngə*, P 39; *leejrə stréngə*, P 70; *lèèrə strengə*, K 220; *lièrə striëngə*, P 85; ter onderscheiding duidt men deze aan als – *léèərə*, P 66; **hachten**: *achtə*, K 249; *òchtə*, P 16; **leren**

hachten: *leerā haachtā*, K 237; **riemen:** het type *riemen* in: K 205; *rīemma*, K 332; **trekriemen:** *trekriema*, K 174; **hozen:** *hooza*, K 274; **repen:** *riēpa*, K 291; de volgende opgave is enkelvoud: *reep*, L 150; **korle kettingen:** *kōt kēéjīēngā*, P 69b; de volgende typen zijn enkelvoud: **bast:** *baas*, K 244; **teugel:** *teugel*, K 349; **leer:** *léér*, K 349; ter onderscheiding duidt men deze aan als — **uit leder:** het type *uit leder* in: P 88; IV gemaakt van ijzer: **hachten:** *hachtā*, K 145a, 274, 341a, L 153, 182, 228, 235, 241; *haachtān*, K 193a; *haachtā*, K 183c, 186, 220, 240; *hōdchtā*, K 212, 235, 274; *huchtā*, L 200a; *achtān*, K 283; *achtā*, K 125a; *āchtā*, K 291; *ēēchtā*, K 245; de volgende opgave is enkelvoud: *hacht*, K 244; **ijzeren hachten:** *āzārā haachtā*, K 251; *ajzārā haachtā*, K 237; *āzārā achta*, K 251; **halfhachten:** *ōlfōchtā*, K 287; **kettingen:** het type *kettingen* in: L 201; *kēīēngā*, K 283; *kēēīēngā*, K 349; *keēīēngā*, K 324, 332; de volgende opgaven zijn enkelvoud: het type *ketting* in: P 88; *kēīēng*, I 220, K 249, 283; *kiīēng*, O 165; *kēīēngk*, I 220; *keēīēng*, K 340; **ketens:** *kēéjtas*, O 288; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *keetn*, O 63a, 73; *keeta*, P 76; **strengen:** *strēngā*, P 27; *striēngān*, O 63a; *striēngā*, P 16; **ijzeren strengen:** het type *ijzeren strengen* in: K 204c; *ijzārān*, *strengā*, K 157, 173b, 178*; *ijzārā strengā*, K 175a*, 188a; *ōzārā strēngā*, K 330; *ōzārā stringā*, K 330; *ōzārā striēngā*, P 18; **stalen strengen:** het type *stalen strengen* in: P 3; **ketenstrengen:** *kēéjtasrēngā*, P 70; **kettingstrengen:** *kettingstrengā*, K 124a, L 233; *kiīēngstriēngā*, P 39; **karstrengen:** *kaarstrengā*, L 263; de volgende opgave is enkelvoud: het type *karstreng* in: P 104; **kabelstrengen:** *kōōbalstriēngā*, P 85; de volgende typen zijn enkelvoud: **trekhacht:** *trēékhacht*, K 307; **trekketen:** *trēkkeeta*, O 153; *trēkeetn*, O 158; *trekkējtan*, P 198; **trekriem:** *trēkrēm*, K 281a; **ijzeren reep:** *iezārā reep*, L 160, 184; **egstreng:** het type *egstreng* in: P 104; **ploegstreng:** het type *ploegstreng* in: P 104; **veldstreng:** het type *veldstreng* in: P 104; **wagenstreng:** het type *wagenstreng* in: P 104; **keten voor de kar:** *keeta voor dā kar*, P 76; V gemaakt van vlas: **ploegstrengen:** *ploegstrengā*, L 263; VI gemaakt van hennep: **ploegstrengen:** *hennepstrengā*, K 151; het volgende type is enkelvoud: **kempzeel:** *kēmpziel*, K 301; VII gemaakt van hout: **repen:** *riēpa*, P 16; **strengen:** *strēngā*, K 274; **houten strengen:** *haata strēngā*, K 274; **houten basten:** *ōttā bōssā*, P 18; het volgende type is enkelvoud: **bastje:** *basja*, I 220; VIII gemaakt van leder en ijzer: **strengen:** het type *strengen* in: P 5; *striēngān*, O 63a; het volgende type is enkelvoud: **achtergetrek:** het type *achtergetrek* in: K 324; IX gemaakt

van ijzer en touw: **hachten:** *hachtā*, K 191; het volgende type is enkelvoud: **half streng:** het type *half streng* in: K 341a; X gemaakt van leder, koord of keten: **strengen:** *stringā*, P 125; XI bij de volgende opgaven werd niet vermeld, van welk materiaal ze gemaakt zijn: **strengen:** *strengā*, L 242; *stringā*, P 198; *striēngā*, P 128; *striēngā*, P 133; losse strengen: *lossā strengā*, K 188a; **papierstrengen:** *papierstrengā*, K 151; **trekkoorden:** *trikōera*, K 248; **hachten:** *hachtān*, K 304, 314; *hachtā*, K 125a, 208, 295, 318; *haachtā*, K 276; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *hacht*, K 318; *hōcht*, K 340; **karrestrengen:** *kērrāmstriēngā*, P 27; **ploegstrengen:** *ploechstrengā*, K 175a*; **wagenstrengen:** *wōōgalstriēngā*, P 139; het volgende type is enkelvoud: **haamschei:** *aanschōān*, I 268; **ressorts:** *rāsōrs*, K 349.

STRENGEN BIJ PLOEG, EG, KAR, WAGEN EN IN HET ALGEMEEN

Stränge eines Pfluges, einer Egge, eines Karrens, eines Wagens und überhaupt — plow-, harrow-, cart-, traces — traits de charrue, herse, charrette, chariot et en general (N 13, 58b)

I ploeg: **strengen:** *strengā*, K 163, 186, 220, 314, L 150, 183, 241; *strēngā*, K 235, 254, 318, P 27; *stringā*, K 240, 254, L 235, O 165; *strēng*, *trektouwen* bij het ploegen, Elemans; **leren strengen:** *liērā striēngā*, P 85; **ploegstrengen:** *ploechstrengā*, K 137, 146, 174, L 180b, 200a, 263; *plōēchstrengā*, K 316; *plōēchstrengā*, P 145; *plōēchstringā*, L 149; *plōēchstringā*, P 104; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *plōēchstring*, K 102*, P 104; *plōēchstrēng*, K 201, 204c, 331; **touwstrengen:** *touwstrengā*, K 157, 173b; *touwāstrengā*, K 178*; **hachten:** *hachtā*, L 241; *hachtān*, K 163; **ploeghachten:** *plōēchaachtā*, K 237; **ploegleidsels:** *ploechlijtsāls*, L 233; **kettingen:** *kēēīēngā*, P 66; **trekketen:** *trēkkeetn*, O 161; de volgende opgave is enkelvoud: *kēīēng*, K 281a; **touwen:** *tōōwā*, L 182; de volgende opgave is enkelvoud: *touw*, L 242; **repen:** *riē:pa*, *trektouwen* bij het ploegen, Elemans: de volgende typen zijn enkelvoud: **ploegreep:** *ploechreep*, L 160; *ploechrēēp*, L 184; **reep:** *rēēp*, L 184; II eg: **trekketen:** *trēkkeetn*, O 161; **strengen:** *strengā*, K 186, 220, 314, L 183; *strēngā*, K 318, L 228; *stringā*, L 235; **touwstrengen:** *touwstrengā*, K 178*; de volgende typen zijn enkelvoud: **egstreng:** *echstring*, P 104; **ketting:** *kēīēng*, K 281a; III kar, wagen, rijtuig: **strengen:** het type *strengen* in: P 3; *strengā*, K 157, 163, 173b, 220; *strēngā*, K 274, 301, P 27; *striēngā*, P 4; *striēngān*, O 63a; de volgende opgave is enkelvoud: *string*, O 165; **karstrengen:** het type *karstrengen* in: K 137; *kar-*

strengə, K 157a, 188a; *kaarstrengə*, L 180b, 263; *kaarstrəngə*, K 332; *kaarstringə*, P 104, 145; *kaarstriəngə*, P 16; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *karstring*, K 102*, P 104; *kээрstreng*, K 201, 204c; **hachten**: het type *hachten* in, K 163, 340; *hachtə*, L 182, 228, 235, P 25, 41a; *haachtə*, K 181, 183c, 186, 220, L 183; *achtə*, K 254; *hòchtə*, K 274; *hòochtə*, K 235; *hacht*, ketting bij bespanning van een kar door een paard, Brabantius; *hagt*, ijzeren stang aan een kar, Lixa 1; *haacht*, znw. vr. haacht, hacht, elk der beide ijzeren kettingen waaraan 't paard de kar trekt. Door middel van een band wordt een hacht aan een haak van een haam gekoppeld, aan de achterkant is ze verbonden aan een van de zgn. scheien, De Bont; **karhachten**: *karhachtə*, L 149, 200a; *kaarhachtə*, K 348; *kaarhaachtə*, K 146; **bijkarhachten**: *bakaarhachtə*, K 332; **lange hachten**: *lóngə hòchtə*, K 212; **korleidsels**: *karlijtsəls*, L 233; **ressortkettingen**: *rəssòòr kээtiəngə*, P 60a; **trekriemen**: *trékriēmən*, O 161; de volgende typen zijn enkelvoud: **trekketting**: *trékээtiəng*, K 301; **riem**: *rīēm*, K 281a; **zeel**: *zēl*, K 281a; **reep**: *rēēp*, L 184; **karreep**: het type *karreep* in, L 160; *karrēēp*, L 184; **wagenstreng**: het type *wagenstreng* in, P 104; **houten haata**, K 274; **haamschei**: *ðəmschòən*, O 73; IV bij werkzaamheden op het veld: **strengen**: *striəngə*, P 25; **veldstrengen**: *vəlt striəngə*, K 348; *vəlt striəngə*, P 16; *vəlt striəngə*, P 139; de volgende opgave is enkelvoud: *velstreng*, P 104; de volgende typen zijn enkelvoud: **veldketen**: *vəltkээjtə*, P 70; *velkeeta*, P 76; **keten**: *kээjtə*, P 76; **koppel**: *koppəl*, P 41a; **landstreng**: *landstreng*, streng waar de peerden bij het akkerwerk aan gespannen worden, Corn. Vervl.; V ploeg en eg: **hachten**: *hachtə*, K 191; **koorden**: het type *koorden* in, P 3; de volgende typen zijn enkelvoud: **haamhout**: *hónhээjt*, K 241; *hòðnhijt*, K 241; **haamschei**: *aanschòən*, I 268; **streng**: *strəng*, touw waarmee een paard voor ploeg of eg wordt gespannen; deze streng zit vast aan de zg. hangklippel, De Bont; VI ploeg, eg en kar: **kettingen**: *kээtiəngə*, P 60a; de volgende typen zijn enkelvoud: **zeel**: *zээl*, K 287; **haamschei**: *òngschòən*, O 63a; VII algemeen: **strengen**: *strengə*, L 201; *striəngə*, I 275, K 295, 324; **hachten**: *haachtə*, L 201; **halfhachten**: *hòlləshòchtə*, K 340; **beugels**: het type *beugels* in, P 5; *beugəls*, K 191; **trekkoorden**: *trekòerə*, K 248; **hozen**: *hoozə*, K 274; de volgende typen zijn enkelvoud: **ketting**: *kejt-təng*, P 133; *kээtiəng*, P 61b; *kiting*, O 165; **keten**: *keeta*, K 324; *keetn*, O 63a; *kээjtə*, P 128; **trekketen**: *trékeetn*, O 158; *trékkeeta*, O 153; **haamschei**: *anschaajn*, P 4.

STRENGBEUGELS

Stranghalter — trace links — chaînons attache-traits

(N 13, 59a)

[De strengbeugels zijn de schakels die de verbinding vormen tussen de strengen en het haam of het borsttuig.]

strengbeugels: *strengbeugəls*, L 180 b; **trekbeugels**: *trékbuigəls*, P 60; de volgende opgave is enkelvoud: *trékbeugəl*, K 307; **oogbeugels**: *òechbòigəls*, K 295; **beugels**: het type *beugels* in: K 146, 175a*, 184, 186, 193a, 220, L 149, 150, 183, 200a, 233, P 5; *beugəls*, K 191, 192, 204, 210, 211, 212, 237, 274, 283, 314, 332, 349; *bèugəls*, K 310; *buggəls*, I 268, K 207, L 241, 263, P 27, 69b, P 133; *böggəls*, K 244; *büüggəls*, K 208; *büügəls*, K 191, P 76; *beegəls*, K 341a, P 39; *béégəls*, P 85; *beujgəls*, K 165, 181; *bòjgəls*, K 295; *beuwgəls*, P 76; *bèüwgəls*, K 335, P 198; *buwgəls*, O 173; **bochten**: *buchtə*, L 153; **treiten**: *treitə*, K 151; *treetə*, K 274; *tréjtə*, K 307; *trééta*, P 44; *traatə*, K 276, 348; de volgende opgave is enkelvoud: *tréét*, K 304; **hachten**: het type *hachten* in: P 5; *haachtə*, K 241; *haachtə*, K 220; *achtə*, K 291; de volgende opgave is enkelvoud: het type *hacht* in: L 180b; **hachtendraaiers**: de volgende opgave is enkelvoud: *hachtəndròər*, P 25; **voorhachten**: *vòrachta*, K 262; *vrurhaachtə*, K 240; *vəròchtə*, K 235; *vrurhòchtə*, K 237; **achterhachten**: *achtərachtə*, K 262; *òchtərhòchtə*, K 268; **schakels**: het type *schakels* in: L 180b; *schaokəls*, K 179a, 193, 324; *schòkkəls*, K 330; *schakkəls*, K 330; de volgende opgave is enkelvoud: *schaokəl*, K 324; **strengklepels**: *strengklippəls*, K 157; **haken**: *haokən*, K 186; *aakə*, K 330; de volgende opgave is enkelvoud: *aak*, P 4; **strenghaken**: *strəngook*, P 70; *strəngaok*, P 70; *strəngòkkə*, K 201, 204c; **treithaken**: *trétòkkə*, K 201; *tréétòkkə*, K 204c; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *traathòòk*, K 240; *tròəthòòak*, K 241; **ogen**: *òegən*, O 63a; *òewəgə*, K 301; *wòegə*, K 204c; **treitogen**: *traatðegə*, K 249; **borstogen**: *bòs-tòewəgə*, K 312; **kettingen**: *kээtiəngə*, K 346; **ketens**: het type *ketens* in: K 235; **basten**: *bòstə*, O 153; *bòstə*, O 158; **bastje**: *basja*, I 220; **lijnsels**: *liəngsəls*, P 95; **ringen**: *ringə*, O 165; **strengen**: *striəngə*, P 41a; **bledden**: *blèddə*, K 254; **kromijzers**: *kròmpéézərs*, K 357; *krómééjzərs*, K 358; **hozen**: *òozn*, O 161; **treitlijnen**: de volgende opgave is enkelvoud: *trajt-lòòn*, K 241; **trekriemen**: *trékriēmə*, K 281a; de volgende typen zijn enkelvoud: **hachtenbeugel**: *hachtəbeugəl*, L 228; **klepel**: *kliēppəl*, K 163; *klippəl*, K 178*; **buikriem**: *bòewkriēm*, P 48; *bòðariem*, K 331; **touwsetuig**: *taaw-schatòòach*, K 251; **achtergetrek**: *òchtərgətrék*, I 275; **zwengel**: *zwéngəl*, O 288; **haamschei**:

1.1.1.2.

ònschaan, O 288; **treitketting:** *traotkéétiëng*, K 340; **half keten:** *òlf kééjta*, P 125; **kortketen:** *kutkééjta*, P 128.

STRENGHAKEN

Stranghaken – trace hooks – crochets attache-traits
(N 13, 59b)

[Als de verbindingsstukken tussen de strengen en het haam of het borsttuig haken zijn, noemt men die strenghaken.]

strenghaken: *striënghooka*, P 39; *striëngòakə*, P 69b; *striëngòakə*, P 133; de volgende opgave is enkelvoud: *stréngòòk*, P 70; **treith**haken: *trijthaaka*, K 151; *tréjthòòkə*, K 291; *traatòòkə*, K 249; *trawathòòʔən*, K 241; *tròòthòòwən*, K 340; *trèthaokə*, K 125a; de volgende opgave is enkelvoud: *tròathòòak*, K 241; **trek**haken: *trekhaokə*, K 184; *trékòòkə*, P 60; de volgende opgave is enkelvoud: *tréék-hòòk*, K 307; **beugel**haken: *beegalhooka*, P 39; **gareel**haken: *gòrùulhòòkə*, K 312; **klapetha**ken: *klòpéthaokə*, K 237; **haken:** het type haken in: L 201; *haakə*, O 165; *aakə*, O 165, P 4; *hookə*, P 105; *ookə*, P 85; *hòòkə*, K 175a, 301, 341a, L 233, 241, P 41a; *dòwkən*, O 63a; *hòkkə*, L 263; *òkkə*, K 287; *hòkkə*, L 153; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *hòòk*, L 235; *òòk*, K 324; **trekbeugels:** *treekbuigəls*, K 295; **beugels:** het type *beugels* in: K 195, L 200a; *beugəls*, K 191, 207, 212, 274, 314; *beujəls*, P 76; *bèùjəls*, K 335, P 16; *buggəls*, P 27; *büüggəls*, K 191; *büügəls*, P 76; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *beugəl*, K 201, 204c; *beuwgəl*, znw. m. buigel, beugel, enigszins gebogen ijzeren haak, die de hacht verbindt met het haam van het paard, De Bont; **klepels:** het type *klepels* in: K 179a; **strengklepels:** *stringklippəls*, K 157; **voorhachten:** *vorhàachtən*, K 240; *vor-dchtə*, K 235; **achterhachten:** *òchtəhòchtən*, K 268; **halfhachten:** *hòlfhaachtə*, K 240; **ogen:** *òèwəgə*, K 204, 281a; **oogjes:** *euchskəs*, K 220; **oren:** *oerə*, K 178*; **treiten:** *traatə*, K 276; *tréétə*, P 44; **halve manen:** *alləf mònnə*, P 88; *alləf mòènə*, P 88; **kettingen:** *kétiëngə*, K 291; **baches:** van de volgende opgaven is het niet uit te maken of het hier een enkelvoud of meervoud betreft: *basjə*, I 220, 268; **gespen:** *gaspən*, K 220; **krampijzers:** *kròmpéézərs*, K 357; **kromijzers:** *krómééjzərs*, K 358; **bledden:** *bléddə*, K 254; **puiten:** *puitə*, K 173b; **treitha**nen: *traajthòòn*, K 241; de volgende typen zijn enkelvoud: **halve keten:** *òlfkééjta*, P 125; **hachtendraaier:** *hachtəndròòə*, P 25; **hacht**enbeugel: *hachtəbeugəl*, L 228.

HOZEN

Lederüberzug der Stränge, damit das Pferd sich nicht wund reibt – leather lining of traces

– gâines, fourreaux, étuis des traits
(N 13, 60)

[De hopen vormen de leren bekleding van de strengen die het paard beletten zich te verwonden.]

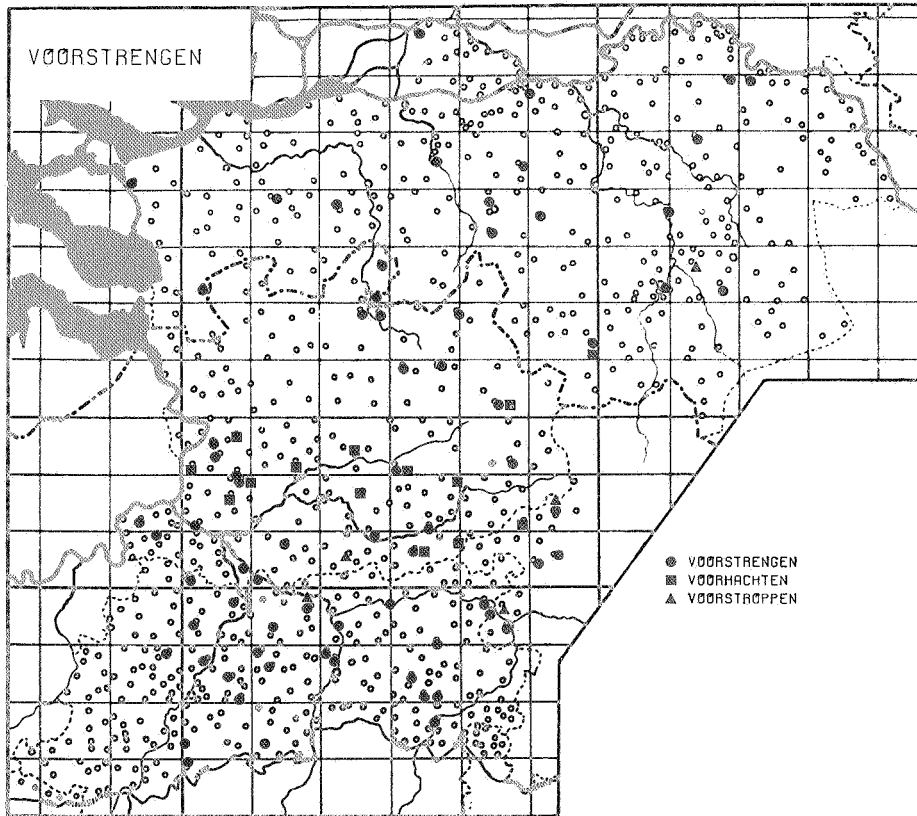
hopen: *hoozə*, K 100, 125a, 157, 174, 179a, 181, 186, 188a, 191, 192, 193a, 195, 204, 208, 210, 235, 240, 262, 268, 274, 276, 276a, 301, 304, 307, 316, 332, 341a, 348, L 180, 228, 242, 263, O 165, P 5, 25, 44, 104; *hoozən*, K 240, 241, 316; *hoozn*, K 241; *hoozn*, K 240; *hóòzə*, K 212, 346; *hoowzə*, K 124a, 151, 165, 175a, 183c, 254, L 145; *hòòwzə*, K 244, 254, P 128; *hòwzə*, K 245; *hówzə*, P 39; *hoezə*, K 184; *hòèzə*, K 237; *hòèzə*, P 76, 88; *hòèssa*, P 95; *hèùzən*, K 340; *oozə*, I 268, 275, K 205, 225, 283, 291, 324, 330, 331, P 3, 18, 76, O 63a, 165; *òozə*, K 173b; *dòzə*, I 220; *òòzə*, P 70; *òòwzə*, K 249, 281a, 283, 330, P 16; *òwzə*, K 163; *oozn*, O 73; *oezə*, K 178*; *òèzə*, P 88; *òezə*, K 207, 335; *azza*, I 220; *ààzə*, P 4; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *hoos*, K 276, 307, 310, 318; *oos*, K 204c; *woos*, K 201; *òòws*, P 16; *hòèwəs*, P 41; **kettinghopen:** *kétinghoozə*, K 211; **streng**hopen: *striëngoozə*, P 69b; **hooshachten:** *hòòws-hachtə*, K 295; **scheien:** *schijə*, I 57a; *skijə*, L 180b; *schaejə*, K 100, 102*, 186; *schaajə*, K 133a, 137; *schádjən*, K 314; *skèjə*, O 161; bij de volgende opgave is het niet duidelijk of het enkelvoud of meervoud betreft: *schìè*, P 125; **touw**strengen: *touwstrengə*, K 174; **schachten:** *schaachtə*, K 146; **streng**haken: *strenghaakan*, L 201; **strijk**riemen: *strijkriemə*, L 233; **strijk**bussen: het type *strijkbus*sen in: L 200a; **lozen:** *loowzə*, K 287; **sloven:** *sloova*, K 143; **lederen** **huizen:** *léèʔə* *bèùzə*, P 41a; de volgende typen zijn enkelvoud: **hoos**getuig: *òoschə-tòòwch*, K 287; *awschətòòdach*, K 251; *haaw-schətòòoch*, K 251; **zadel:** *zòl*, O 173; **trek**zeel: *treksiel*, K 248.

BUIKRIEM

Bauchgurt – belly band – sous-ventrière
(N 13, 61)

[De buikriem is de riem die dient als verbinding tussen de beiden strengen.]

buikriem: het type *buikriem* in: I 57a, K 100, 102*, 124a, 125a, 133a, 137, 143, 151, 175a, 178*, 181, 186, 188a, 193a, 195, L 145, 150, 180, 180b, 201, 263, P 77; *buikriejm*, L 235; *bèùkriem*, K 183c; *bèùkrìem*, K 210, P 44, 145; *bèùkrìem*, P 41a; *bèùjkreem*, P 95; *bèùwkriem*, K 210, 358, O 63a, 153; *bèùwkreem*, P 105; *bòkriem*, K 157, 173b, 174, 262; *bòkriem*, K 346, 348; *bòkriem*, K 241, 287; *bukriem*, K 191, 192, 204, 204c, 205, 211, 235, 274, 276, 276a, 283, 304, 307, P 16; *bukriem*, K 240; *bukri-jm*, K 240; *bukriem*, I 220, 268, K 201, 241, 281a, 312; *bukreem*, K 330; *beukriem*, K 225, 254,

301, 331, P 16; *beukriēm*, I 220, K 314, P 48; *bòjkrīēm*, K 245; *bòjkreem*, P 133, 198; *bòjkrīēm*, P 67, 68; *bojkriejm*, L 241; *bojkrīēm*, K 237; *bòjkrīēm*, K 349; *bòjkreem*, K 335; *bòðjkrīēm*, P 76; *bòðjkrīēm*, P 85; *bòðjkrīm*, P 60a; *boojkreem*, P 76; *bòðkrīēm*, P 25; *bòðkrīēm*, K 208; *bòðkreejm*, K 330; *bòðkréejm*, K 330; *bòðkrīēm*, O 158, 161; *bòðkreem*, P 3; *bòðkrīēm*, O 63a, P 27; *bòðkreejm*, P 41; *bòðakrīēm*, K 244, 249, 283, 291; *bòðakreem*, P 66, 70; *bòðakrīēm*, K 331; *bòðwkrīēm*, K 287, 318; *bòðwkreem*, O 288; *bòðwàkrīēm*, K 332; *bòðwòkrīēm*, K 307, 310; *bòðwàkrīēm*, K 274; *boowàkreem*, P 69b; *boowòkrīēm*, K 268; *bòwàkrīēm*, K 307; *bòwàkrīejm*, P 41; *bòðakrīēm*, K 254, P 18, 39; *bòðkreem*, P 70; *bòðakrēm*, P 128; *bòðakrīēm*, K 295, P 84; *bòðakrīēm*, K 276; *bòkrīēm*, K 241; *bòkrīēm*, K 251; *bòðèkrīēm*, K 332; *bòèjkrīēm*, P 4; *bòèjkrīēm*, P 60; *bòèkrīēm*, O 73; *bòèkrīēm*, P 5; *bòèkrīēm*, P 88; *bòèkrīēm*, I 275; *bòèkreejm*, P 88; *bòèwàkrīēm*, K 324; *bòèwàkrīēm*, K 324; *bòèwàkreem*, P 89; *bùukrīēm*, O 173; *bèkrīēm*, K 340, 341a; *bèèkrèejm*, K 357; *baajkreejm*, P 104; *baakrīēm*, P 104; de volgende opgaven zijn meervoud:

buikriemə, L 233; *baakrīēmə*, P 104; **buikriempje**: *baakrīēmka*, P 104; **buikband**: het type *buikband* in: L 149, 200a; *buikbant*, L 235; *buikbaant*, K 179a; *bòjkbàant*, L 183; *bòjGbàant*, L 182; *bèukbant*, L 228; *bòkbant*, K 220; *bòkbaant*, K 165, 183c, L 177c; *bukbaant*, K 191; **buiksband**: *buiksbaant*, K 163; *bòksbaant*, K 184; *buksbaant*, K 191; *bèùGsbant*, K 207; **buikzeel**: het type *buikzeel* in: K 186, L 180b, 201; *buikzjeel*, K 188a; *bòakziel*, K 295; **rugriem**: het type *rugriem* in: K 124a, 125a, 178*, 195; *ruchriem*, K 173b; *ruchrīēm*, K 212; *ruchri-jm*, K 240; *ruchreem*, P 105; *rüüchrīēm*, K 204c, 251, P 16, 25; *rüüchrīēm*, K 201; *rüüchreem*, P 69b; *rüüchrīēm*, K 348; *rīèchrīēm*, K 340; **ruggeriem**: *rüüggareejm*, P 125; **heupband**: *háápband*, L 242; **hachtbuikband**: *hachtbuikbant*, L 233; **trekband**: *trèkbàant*, L 184; **treksingel**: het type *treksingel* in: L 153; **stulpriem**: *stulpriēm*, K 235; *stüülpriēm*, K 235; **zwing**: *zwiēng*, K 248.

VOORSTRENGEN (zie kaart)

Zuggurt – leading traces – traits de devant (N 13, 62)

1.1.1.2.

[De voorstrengen zijn de beide aan de kar gestropte strengen, die gebruikt worden wanneer het ene paard voor het andere is gespannen.]

voorstrengen: *voorstrēngə*, I 57a, K 137, L 228; *voorstrēngə*, O 165; *vorstrēngə*, K 175a; *vōorstrēngə*, K 316; *veurstrēngən*, K 193a; *veurstrēngə*, K 100, 186, L 150; *veurstrēngə*, K 276, 281a, 332, 357, 358, P 104; *vèurstrēngə*, P 3; *vurstrēngən*, K 241; *vurstrēngə*, K 178*, 184, 188a, 220, L 153, 180b, 200a, 241, P 41; *vurstrēngə*, K 165, 183c, 191, 207, 208, 211, 235, 274, 287; *vörstrēngə*, K 244; *vustrēngə*, P 25; *vustrēngən*, K 241, P 5; *veustrēngə*, K 348; *vèustrēngə*, P 70; *vèujstrēngə*, P 70; *vèuwstrēngə*, K 335, O 173; *vöwstrēngə*, K 330; *vėjstrēngə*, P 27; *veestrēnger*, K 340; *vurstēngə*, K 237; *vōjstrēngə*, P 104; *veurstringə*, P 41, 145; *vèurstringə*, K 248; *veuwstringə*, P 48, 105; *vèuwstringə*, P 125; *vōstringə*, P 198; *veustringə*, K 332; *vörstriēngə*, I 220; *vurstriēngə*, I 268; *vèuwstriēngə*, P 133; *vèuwstriēngə*, P 69b; *vöwstriēngə*, P 95; *veujstriēngə*, P 16, 41a; *veustrīēngə*, P 18; *vèustrīēngə*, P 76; *vuwstriēngə*, P 76; *voostriēngə*, K 324; *vöstriēngə*, P 84; *vustriēngə*, P 60; *vöjstriēngə*, P 66; *veestriēngə*, K 324; *vèstriēngə*, P 39; *véestriēngə*, P 85; *veurstriēngə*, I 220; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *vèurstrēng*, K 310; *vurstrēng*, K 163; *vèuwstrēng*, K 251; *veustrēng*, K 287; *vörstrēngə(n)*, voorstrengen, strengen die aan de burries zijn gestropt, wanneer het ene paard voor het andere is gespannen, De Bont; **koppelstrengen:** *koppəlstrēngə*, L 263; **voorspanstrengen:** *vèuwspōnstriēngə*, P 69b; *vusponstriēngə*, I 275; **rijstrengen:** *rōjstriēngə*, P 139; **halfhachten:** *ōlləvaachtə*, K 331; **koppelhachten:** *kōppəlhaachtə*, K 240; **voorspanhachten:** *voorspōnhaachtə*, L 201; **voorhachten:** *vurhachtə*, K 301; *vurhächtən*, K 314; *vurhaachtə*, K 220; *veuhachtə*, K 348; *vurhaachtə*, K 307; *vörhaachtə*, K 241; *vurhòchtə*, K 268; *veurhòchtə*, K 346; *veurachtə*, K 283; *vörachtə*, K 262; *vèuwrachtə*, K 249; *veurèchtə*, K 281a; *vörèchtə*, K 245; de volgende opgave is enkelvoud: *veurhacht*, K 274; **voorkettingen:** *vōwrkéétiēngə*, P 67, 68; **voorspankettingen:** *vèuwspōnkééjiēngə*, P 69b; **voorstroppen:** *vurstrōppə*, L 235; *veurstrōppə*, K 316; *veestroppe*, K 341a; *vèuwstrōppə*, P 16; de volgende opgave is enkelvoud: *veurstrōp*, P 44; **voorspanners:** het type *voorspanners* in: K 179a; **hachten:** *hachtə*, L 180b; *hòchtə*, K 210; *achtə*, K 291; **stroppen:** *stroppə*, K 181, L 228; *strōppə*, K 205, 212; de volgende opgave is enkelvoud: *strōp*, K 240; **strengen:** *strēngə*, L 180; *strēngə*, K 276, 276a; *stringə*, K 102; **langketen:** *lōngkèéjtə*, P 128; **voorderketen:** *vuddərkeetn*, O 73; de volgende opgave is enkelvoud: *vuddərkeet*, P 4; het is niet duidelijk

of de volgende opgave enkelvoud of meervoud is: **voorreep:** *vurrēep*, L 160; de volgende typen zijn enkelvoud: **stropketting:** *strōpkétting*, K 191; **staartleer:** *startléer*, L 242; **voorspan:** *vōjspan*, K 295; **deisemriem:** *daasəmreejm*, P 88; **deisem:** *daasəm*, P 88.

ZEELGETUIG

Sielengeschirr – collective name for belly band and leading traces – ventrière (N 13, 63)

[Het zeelgetuig is samengesteld uit de beide strengen en de buikriem.]

zeelgetuig: het type *zeelgetuig* in: K 307, L 180b; *zilgatèuch*, K 183c; *zeelgetuig*, de gezamenlijke zelen strengen met de hopen en de buikriem daaraan bevestigd, Goossenaerts; **zeel:** het type *zeel* in: L 201; *zèl*, L 200a; **buikzeel:** *bukzējal*, K 205; **hoosgetuig:** *wooschatèuch*, K 201, 204c; **hozenstel:** *hoozastel*, K 157; **touwgetuig:** het type *touwgetuig* in: L 201; **scheidtuig:** *schaajtuich*, K 133a; **achtertui:** het type *achtertui* in: K 124a; **achtergetrek:** *òchtargatrék*, I 275, O 73; **voorgetrek:** *vèugatrék*, P 70; **voorgespan:** *vèugəspōn*, P 70; **disselriem:** *déssəlriējm*, P 41; **buikriem:** het type *buikriem* in: K 281a; **kwikriem:** *kwikriem*, K 186; **rugriem:** het type *rugriem* in: P 77; *rugriēm*, K 191; *rugriēm*, P 104; **slagriem:** *slachriēm*, K 274, 283; *sjlòchriēm*, P 67, 68; **borstlap:** *béstlap*, P 88; *béstlòp*, P 88; **teugel:** het type *teugel* in: P 5; *tèuwgal*, O 288; **hachtbuikband:** het type *hachtbuikband* in: L 233; **bricole:** *brèkól*, P 88; de volgende typen zijn meervoud: **zeelstrengen:** *ziēlstrēngə*, K 208; **strengen:** *strēngə*, K 163; *strēngə*, K 276, 304; *stringə*, P 25; **hopen:** *hōdžən*, O 161; *oozə*, K 331; **hachten:** *haachtə*, K 237.

—1.2.8.8. Zadel en toebehoren

KARZADEL

Karrensattel – cart saddle – sellette, selle de trait

(N 13, 64a; N 36, 19; Go 1b; Fourie 50)

[Een karzadel is een zadel van een voor de kar gespannen paard. Zie tekening E, 7.]

karzadel: het type *karzadel* in: K 137; *karzòddəl*, K 225; *kaarzòddəl*, P 41; *karzaol*, K 100; *kaarzaol*, K 133a; *kaarzòl*, K 251, P 41; *kéerzöl*, K 201, 204c; *kèrzòl*, O 73; *keerzaol*, K 178*; *kèerzòl*, P 150; *kèarzòal*, P 165; *kèarzòol*, P 161, 168; *karzadel*, blijkbaar hetzelfde als de gewone zadel, doch hier zo gebruikt om ze te onderscheiden van de rijzaal, Goossenaerts; **karzadelkje:** *kaarzaoltjə*, I 57a; **rugzadel:** het type *rugzadel* in: P 77; *rüüchzöl*, P

67, 68; **brugzadel:** *brüüchzoowal*, P 69b; **draagzadel:** *dròowchzójal*, P 76; **trekzadel:** *treksol*, P 39; **hoogzadel:** *hòchsaol*, L 228; **boerenzadel:** *boeræzaal*, L 235; *boeranzaal*, L 200a; *böērənzoal*, K 301; **boerenkastzadel:** *boerēnkaszaadəl*, L 201; **werkzadel:** *wérrək-zòdøl*, K 316; **camionzadel:** *kamiejónzaal*, L 235; *kamījònzòdøl*, K 251; *kòmījònzòdøl*, K 274; **voiturezadel:** *vvatüürzòdøl*, K 251; **paardszadel:** *paardszaal*, soms nog voor zaal, b.v. waar verwarring zou kunnen ontstaan, Goossenaerts; **zadel:** het type *zadel* in: K 307, P 44, 47, 48, 77; *zaodəl*, K 237; *zoodəl*, P 27; *zòdøl*, K 287, P 3; *zòwdəl*, K 332; *zaal*, K 102, 186, 195, 220, 287, 291, 353, 358, L 160, 182, 184, 263, P 45, 46, 47; *zàal*, K 283; *zaol*, K 100, 124a, 125a, 143, 146, 151, 157, 163, 165, 174, 179a, 181, 183c, 184, 188a, 262, 281a, 341a, 349, L 145, 150, 153, 180, 180b, 207, 233, 241, O 173; *[z]aol*, K 173b; *zòdøl*, K 314, 315, 358, P 44, 45, 46, 47, 48; *zòdøl*, I 275, K 191, 192, 204, 205, 207, 208, 210, 254, 274, 283, 295, 304, 310, 324, 330, 340, 348, L 149, 177c, 183, P 41a, 48, 60a; *zoal*, K 316, 318, P 88, 198; *zòl*, K 268, 314; *zòol*, K 276; *zòdøl*, K 245; *zàl*, K 211; *zaəl*, K 332; *zòdøl*, K 240, 241, 245, P 16, 44, 47, 66, 70, 84; *zoaol*, K 331; *zòal*, K 312b, P 4, 18, 128, 133; *zòdwl*, O 288; *zòwl*, K 332, P 60; *zówəl*, O 161; *zòwəl*, K 241, 276a, 307; *zòdówəl*, K 235, 276, 312; *zòdówəl*, K 307; *zòwal*, P 95; *zòdówòl*, K 307; *zaojəl*, K 193a; *zòdjl*, K 240, P 85; *zoojəl*, K 335, P 76; *zòdjàl*, K 212, P 76; *zòèl*, P 88; *zòèal*, P 5; *zèùl*, P 25; *ene zòdøl*, zadel (van een paard voor de kar = een houten geraamte met kussens en leer), Elemans; *zòdøl*, zadel, Mischgofsky L 95; *zaol*, zadel, hs Kapteijns L 177; *zaal*, bekende deel van het paardetuig, Goossenaerts; *zàol*, zadel, hs Vissers L 180; *za:l*, zaal, Goemans; *de zaol*, het zadel (tuig), Van Dam 6; *zaal*, zadel, hs Etten K 176; *zaal*, zadel, Corn. Vervl.; *zaal*, zadel, Corn.; *zoal*, zadel, hs Schrevens; *zòdøl*, znw. vr. en o. zaal, zadel, De Bont; **kussen:** *kussə*, P 145; *küüssə*, I 268, K 244, 331; *küüzzə*, I 220; *kiëssə*, O 153; *kiëssən*, O 63a; *kiësn*, O 63a; *kiësn*, O 158; *këüssə*, P 104; *kössə*, P 102, 104, 110, 137, 143, 149, 154, 154a, 166; **karkussen:** *karkössə*, P 157; **rugkussen:** *rüüchküüssə*, P 139; *rugkössə*, P 104; **rugriem:** *ruchrîēm*, K 346; *röchrîēm*, K 346; **rugstuk:** *rîechstîēk*, P 88; **selet:** *sélét*, P 125; **misboek:** *mizbòdēwk*, zadel (van een paard of een koe), de naamgeving berust hier op de overeenkomst in vorm; de beide kussens aan de onderzijde van zo'n zadel lijken op een opengeslagen misboek, De Bont.

RIJZADEL

Reitsattel – riding saddle – selle de monture (Go 1b; Fourie 50)

rijzadel: *rějzaal*, K 353; *rějzòdøl*, K 318; *réezaal*, K 358; *reezoal*, K 316; *réezòdøl*, K 314, 315, P 44, 46; *réezòol*, P 104, 150; *rèèzòol*, P 102; *réeazòdøl*, P 48; *rèezòol*, P 143; *rajzòdøl*, K 357, P 45; *rajzòol*, P 161; *rijzaal*, zadel van een rijpaard, Corn.; *rijzaal*, zadel bij het paardrijden gebruikt, Goossenaerts; *raazoal*, rijzadel, hs Schrevens; **zadel:** *zòol*, P 110, 137, 149, 154, 154a, 157, 165, 166, 168.

STIJGBEUGELS

Steigbügel – stirrups – étriers (Fourie 50; Go 1b)

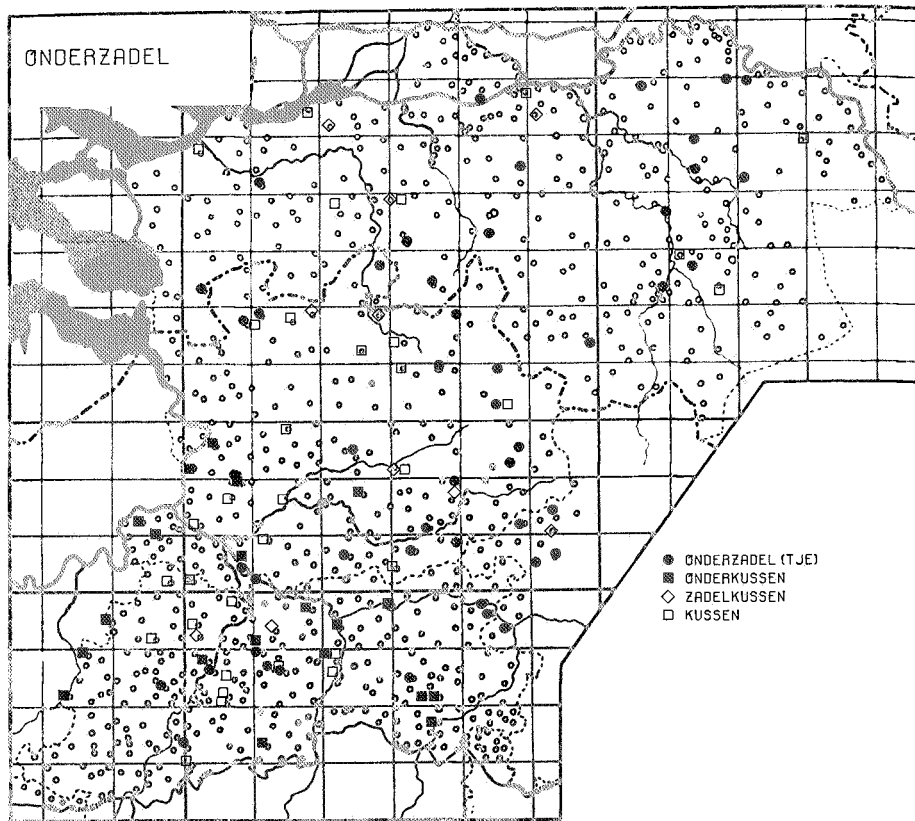
stijgbeugels: het type *stijgbeugels* in: P 48; *steebeugəls*, K 314, 353; *steebujəls*, P 48; *steygbajəls*, P 110, 149, 154; *steybajəls*, P 102, 104, 143, 150, 157, 161, 165, 166, 168; *stéég-bajəls*, P 154; *stiebeugəls*, K 357, 258, P 45, 46, 47; *stiebeugəls*, K 315, 318; *stiefbēugəls*, P 44; *staaigbajəls*, P 137; *stjēbeugəls*, K 316; *stiejbəls*, K 357; *stiebeugəl*, *stijgbeugəl?*, Van de Biezen; *stikbeugəl*, stijgbeugel, hs Etten K 176; *stijgbeugel*, Goossenaerts; *steekbeugəl*, stijgbeugel, Corn. Vervl.; *steebeugəl*, steegbeugel, stijgbeugel, ook steekbeugel, Corn.; *stiebeugel*, stijgbeugel, hs Vissers L 180; *stojchbeejəl*, stijgbeugel, hs Schrevens; de volgende opgave gaat over een deel van de stijgbeugel: **stijgbeugelriem:** *stojch-beejəlrîēm*, stijgbeugelriem, hs Schrevens.

ONDERZADEL (zie kaart)

Untersattel – saddle blanket – coussinets de la selle (N 13, 64b)

[Het onderzadel is het vilten of kussenachtige geheel dat onder het zadel ligt.]

onderzadel: het type *onderzadel* in: L 228, P 77; *òndərzòdøl*, P 41; *òndərzaodəl*, K 237; *òndərzaal*, *òndərzaal*, K 186, 195, 220; *òndərzaal*, K 358, L 235; *òndərzaal*, K 211; *òndərzaol*, K 133a, 165, 181, 184, 188a, L 145, 150, 153, 180, 180b, 200a; *òndərzòdøl*, K 191, L 183, P 41a, 60a; *òndərzòdøl*, K 310, 316, 330, 341a, 346, 348, O 173, P 41, 48, 70; *òndərzòdjàl*, P 76; *òndərzòdwl*, K 241; *òndərzòl*, K 268; *òndərzòjəl*, K 335; *òndərzòwəl*, K 276a, P 95; *òndərzòl*, K 201, 204c; *òndərzitel*, K 251; *òndərzòdējl*, P 125; *ònnərzaal*, K 357; *òndərzòdòwəl*, K 276, 307; *òòndərzòdøl*, K 276; *òèndərzòdøl*, K 314; *òèndərzòdøl*, K 240; *òèndərzòdøl*, K 240; **onderzadelkje:** *òndərzaoltje*, K 157; **zadel:** het type *zadel* in: K 287; *zòdwl*, O 288; **binnenzadel:** *binnənzaojəl*, K 193a; *bïënnəzòdøl*, O 161; **zadellap:** *zòdøləp*, K 274; **zadelonderhaam:** *zòdòlòndərhòdòm*, K 295; **zadelkussen:** het type *zadelkussen* in: K 307; *zoolkussə*, K 318; *zaolkussə*, K 125a, 146;

zòðlküüssə, K 274; *zòðalküüssə*, P 4; de volgende opgaven zijn meervoud: *zaolkussəs*, K 179a, 205; *zaolküüssəs*, K 208; *zòðalküüssəs*, P 18; **kussenzadel**: *küüssəzòðl*, K 191; **kussen**: het type *kussen* in: P 5; *kussə*, K 151; *küüssə*, I 275, K 210, 274, 283, 291, 331, P 3, 67, 68, 198; *küüsə*, P 66; *kiëssə*, P 88; de volgende opgaven zijn meervoud: het type *kussens* in: K 137, 178*, 201; *kussəs*, K 124a, 179a, 204, 212, 235, 241, L 184, 233, 241; *küüssəs*, K 235, 254, 287, 349, P 76; *küüzzəs*, O 73; *kiëssəs*, K 324, P 84; *kiëzzəs*, K 324; **zweetkussen**: *zwējətkiësn*, K 340; **onderkussen**: *òndərkussə*, P 105, 145; *òndərkèüssə*, P 104; *òndərküüssə*, K 249, P 60; *òndərküüssə*, I 268, K 244, 281a, 301, 330, P 16, 70, 84, 133; *òndərküüzzə*, I 220; *òndərkīëssə*, O 153; *òndərkīëssən*, O 63a; *òndərkīësn*, O 63a; *òndərkīësn*, O 158; de volgende opgaven zijn meervoud: *òndərküüssəs*, P 25; *òndərkīëssəs*, P 27; **ondergareel**: *òndərgəriël*, K 330; **onderlegger**: *òndərliggər*, K 248; *òndərliggər*, K 332; **onderhaam**: *òndərhòòm*, K 295; *òndərhòòm*, K 207; **dekentje**: het type *dekentje* in: L 263; **dekje**: *dékskə*, K 183c; **rijdek**: het type *rijdek* in: P 39; **zak**: *zòk*, K 312; **rijlap**: *ri-jloop*, P 104; **[séns]**: *séns*, P 39.

ZADELKUSSENS

Sattelkissen – saddle flaps – panneau de la selle

(N 13, 65)

[De zadelkussens zijn de beide kussenachtige delen van het zadel.]

zadelkussens: *zaalkussəns*, K 188a; *zaolkussəns*, K 175a; *zaolkussəs*, K 173b, 174, L 180b; *saolkussəs*, L 228; *zòlküüssəs*, K 204c; *zòlkīëssəs*, P 39; *zòðlküüssəs*, P 18; *zòðlkussəs*, K 192, 304; *zòðlküüssəs*, K 191, 201, 281a, 330, P 41a; *zòðlkīëssəs*, K 340; *zòðlküüssəns*, K 295; *zoajəlkussəns*, K 193a; *zòwlkuussəs*, P 60; *zòðwəlkussəs*, K 312; *zòwəlkussəs*, K 241; de volgende opgaven zijn enkelvoud: het type *zadelkussen* in: K 307; *zoolkussə*, K 245, 316, 318; *zòðlküüssə*, K 274; *zòlküüssə*, K 248; *zòðalküüssə*, P 70; *zòðijəlküüssə*, P 69b; **onderkussens**: *òndərküüssəs*, P 25; **kussens**: het type *kussens* in: K 137, 178*, 186, 195, 220, L 160; *kussəs*, K 100, 157, 163, 183c, 184, 191, 205, 212, 237, 240, 276, 307, 310, 314, L 149, 153, 183, 184, 200a, 235, 241, P 44, 105; *küüssəs*, I 268, K 251, 254, 274, 287, 332, 335, P 3, 76, 198; *küüzzəs*, I 220; *küüsəs*, K 348;

kòssəs, P 104; *kīēssəs*, K 341a, O 161, P 85; *kīēzzəs*, K 324; de volgende opgaven zijn enkelvoud: het type *kussen* in: K 244; *kūūssə*, K 283, P 95; *kīēssə*, P 88; *kussen*, kussens aan een zadel. Elk van de twee opgevulde zakken die onder een zadel vast zitten, Goossenaerts; **ribben**: *rīēbbə*, P 41; **feutres**: *feutərs*, P 125; de volgende typen zijn enkelvoud: **onderzadel**: *ondərzààl*, L 182; *oondərzòdəl*, K 241; *oondərzòdəl*, K 241; *ònnərzààl*, K 357; **voering**: *vòjərìngk*, P 198; **vulsel**: *vūūlsəl*, K 208; **achterlap**: *òchtərłòp*, O 173; **garreau**: *garoo*, K 301.

ZADELBRUG

Sattelbogen, Sattelbug – saddle bow – arçon (N 13, 66)

[De zadelbrug is de boog die beide zadelkussens verbindt.]

zadelbrug: *zòlbrūūch*, K 295; *zòdəlbruch*, K 240; *zòlbrūūch*, P 25; *zòwəlbrūūch*, P 95; de volgende opgaven zijn meervoud: *zòdəlbruggə*, K 191; *zòjəlbruggən*, K 193a; **brug**: het type *brug* in: K 100, 102, 125a, 133, 137, 157, 163, 183c, 184, 186, 188a, 195, 262, L 150, 160, 228, 241, P 5; *bruch*, K 173b, 191, 204, 205, 207, 211, 212, 237, 240, 241, 245, 276, 304, 307, 314, 316, O 63a, P 145; *brūūch*, I 220, 268, 275, K 208, 210, 244, 251, 274, 281a, 287, 291, 295, 301, 330, 332, 335, P 3, 16, 18, 69b, 76; *brīēch*, K 340, 341, P 39; de volgende opgaven zijn meervoud: het type *bruggen* in: K 175a, 220, 235; *bruggən*, K 241; *bruggə*, K 179a, 192, 307, L 183, 184, 235; *brūūggə*, K 274, 348, O 288; *brīēggə*, O 153; *brōch*, znw. vr. brug, (gebogen) onderdeel van het zadel van een paard, De Bont; **zadelboom**: *zaolboom*, K 174; *zòlbòem*, O 63a, P 18; *zòdəlbròem*, K 225; **zadelblad**: *zòlbrat*, K 204c; *zòlbròt*, K 201; **zadelboog**: het type *zadelboog* in: K 307; **boog**: *bòdòwch*, K 287; **reep**: *rīep*, K 207, 331, P 104, 128; *rējp*, O 173; *reep*, aan een zadel, het gebogen gedeelte tussen de twee burggen, waarover de licht wordt gelegd, Goossenaerts; **repel**: *rīēppəl*, K 291; **buikriem**: *bòekrīēm*, K 248; *bòjkri-jm*, P 125; **rugriem**: *ruchrīēm*, P 104; *rūūchreem*, P 67, 68; **rugbeugel**: het type *rugbeugel* in: L 233; **rug**: *ruch*, K 207; *rug*, rug van den zaal (zadel): de holte waar de licht in ligt, hs Rendens; **spaan**: *spòdàn*, P 41a; **kop**: *kòp*, O 161; **geraamte**: *gərēm̄tə*, P 88; **kamer**: het type *kamer* in: L 200a; **achterhaam**: het type *achterhaam* in: L 263; **fontein**: *fòntòdàn*, P 70; **licht**: *licht*, K 268; **troussequin**: *tròské*, K 251; de volgende typen zijn meervoud: **zadelboompjes**: *zaolbunkəs*, L 180b; **nekriemen**: *nék-rīēmə*, K 312; **tassen*** *tassə*, K 151.

ZADELKAP

Sattelgerüst – saddletree – charpente de la selle

(N 13, 67)

[De zadelkap is het houten geraamte van een zadel, bestaande uit twee plankjes die door de zadelbrug verbonden zijn.]

zadelkap: *zaalkap*, K 191; *zaolkap*, K 125a; *zòlkòp*, K 210; *zòdalkap*, P 4; *zaowalkòp*, K 312; **kap**: het type *kap* in: I 220, K 124a, 133a, 137, 175a, 184, 188a, 193a, 207, 208, 220, 241, 244, 274, 291, 307, 314, 330, 341a, 357, L 150, 263, P 3, 41, 76, 77, 104; *kop*, K 241; *kòp*, I 220, 268, 275, K 204, 211, 237, 241, 268, 274, 276, 276a, 287, 318, 330, 332, 335, O 63a, 153, 173, 288, P 16, 25, 39, 44, 66, 76, 88, 89, 95, 198; *kòp*, K 281a; de volgende opgave is meervoud: *kòppə*, P 104; **kapje**: *kòp-kə*, P 104; **zadelboom**: het type *zadelboom* in: L 201, 228; *zòdəlbròem*, K 251; *zaolbòem*, K 346; *zaolboom*, K 174; *zòlbròem*, K 331; *zaolbòewəm*, K 346; *zòwəlbròewəm*, K 307; *zòlbòewəm*, K 301; *zòlbòewəm*, P 41; *zòlbwòm*, K 201; *zòlbwòem*, K 204c; *zaobom*, L 207; **zadelboompje**: *zaolboompjə*, K 151; **zadelboog**: *zədəlbooch*, K 332; *zòdəlbròdòch*, P 70; **zadelhout**: *zàdəlhdət*, P 5; **zadeldak**: het type *zadeldak* in: K 307; **zadelreep**: *zaolreep*, K 174; **zadelraam**: *zòlbròm*, K 205; **binnenzadel**: *binnənzaol*, L 233; **brug**: het type *brug* in: K 178*; *bruch*, K 191; *breuch*, L 207; de volgende opgave is meervoud: *brūūggə*, L 182; **geraamte**: *gərēm̄tə*, P 104; *gərēm̄tə*, P 88; **houtwerk**: *hòdətweérak*, K 340; **bok**: het type *bok* in: K 186; de volgende typen zijn meervoud: **zadelplanken**: *zoolplaangkə*, K 316; **zadelplankjes**: *zaolplenskəs*, L 200a; **kussenplankjes**: *kussəplenskəs*, L 180b; **plankjes**: *plòngəkəs*, K 307; *plangkəs*, K 348; **zadelspanen**: *zòlspònnə*, P 60; **kussenspanen**: *kussəspoowənə*, P 105; **kussendrukkers**: *kūūssədriūkkərs*, K 287; **arçon**: *arsòn*, P 125; *òrsòn*, P 69b.

ZADELPLANKJES

Schmale Brettchen zu beiden Seiten des Sattelgerüsts – side-bars of saddletree – bandes (N 36, 19)

[De zadelplankjes zijn de plankjes aan de zij-kanten van het houten zadelgeraamte.]

zadelplankjes: *zaolplaanskəs*, K 174; *zaolplèngskəs*, L 207; **draagplankjes**: het type *draagplankjes* in: K 186; **planken van de boom**: *plaanka van dən boom*, K 160; **zijplanken**: het type *zijplanken* in: K 189; de volgende typen zijn enkelvoud: **brug**: het type *brug* in: P 5; **hout**: het type *hout* in: P 133; **zadelhout**: het type *zadelhout* in: P 5; **zadelboom**: het type *zadelboom* in: K 244; *zaddəlboom*, K 168;

1.1.1.2.

boom: *bôôm*, K 141; **boomplankje:** het type *boomplankje* in: K 153; **zadelplank:** *zaolplank*, L 148; **plankje:** het type *plankje* in: I 57.

STOOTEKANT

Vorderseite des Sattels – pommel – arçon de devant
(N 13, 68; N 36, 19)

[De stootkant van een zadel is de hele voorkant van een zadel, tot aan de eerste brug.]

stootkant: het type *stootkant* in: K 151, 179a, 307, L 200a, 228; *stootkònt*, K 287; *stóikaant*, K 184; *stótkant*, L 263; *stòetkònt*, I 220; *stòewòtkant*, P 41a; *stootkant*, aan een zadel. De hele voorkant van een zadel, boven en bezijden tot aan de eerste brug, Goossenaerts; **stoot:** het type *stoot* in: K 174; *stòet*, P 18; *stòët*, K 249; de volgende opgave is meervoud: het type *stoten* in: K 244; **voorkant:** het type *voorkant* in: K 183c, 188a, 220, L 180b, 201, P 133; *vóórkant*, P 3; *veurkaant*, K 204c; *vèurkaant*, P 104; *vūūkònt*, P 60b; **handzij:** *hantséé*, K 301; *hòntzée*, K 274; *hòntsa*, K 331; *òntsa*, K 331; *aòntsa*, K 251; **linkerkant:** het type *linkerkant* in: K 225, P 41; **linkse kant:** het type *linkse kant* in: K 307; **kant van de voerman:** type *kant van de voerman* in: P 25; **achterkant:** het type *achterkant* in: K 212, 324, P 104; **broek:** *bruk*, K 340; **singel:** *sòngəl*, K 237; **achterhaam:** *òchtəròòm*, K 340; **hulp:** *ulləp*, I 275.

LEDEREN BEKLEDING VAN DE ZADELBRUG

Lederüberzug des Sattelbogens – skirt – couverture en cuire de l'arçon
(N 36, 21)

zadelbrug: het type *zadelbrug* in: K 153, 189; **bedeksel:** het type *bedeksel* in: P 152; **leer:** *leer*, P 133; **blad:** het type *blad* in: K 186; **lies:** *līēs*, K 141; het volgende type is meervoud: **zijstukken:** *zastukkən*, P 5.

RUGRIEM

Rückenriemen – backband – dossière portetrails
(N 13, 69; Fourie 46)

[De rugriem is de riem over de paarderug, die aan beide zijden de strengen draagt.]

rugriem: het type *rugriem* in: K 100, 102, 124a, 125a, 133a, 137, 151, 157, 163, 165, 174, 175a, 178*, 179a, 181, 186, 188a, 195, 201, 262, L 150, 201, O 63a, P 16, 77; *ruchrīēm*, K 204, 205, 207, 235, 237, 241, 276, 276a, 304, 307, 316, 318, O 63a, P 44, 105; *ruchrīēm*, K 191, 212, 276, 312, 314, O 165; *ruchrīēm*, K 191, 192, 241, 307, 346, O 161, P 145; *ruchrīēm*, P 48;

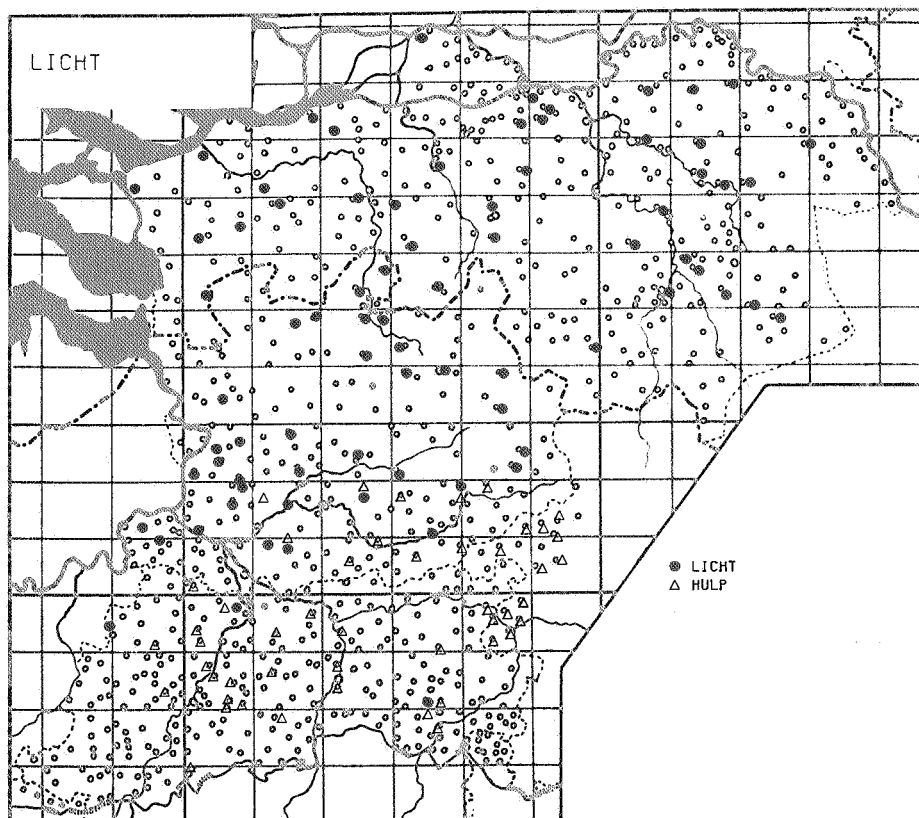
ruchriem, K 245; *ruchriem*, K 173b, 193a; *ruchriejm*, L 200a, 241; *ruchrīējm*, P 41; *ruchrijm*, K 240; *ruchréjm*, K 357; *ruchri-jm*, P 102, 104, 110, 137, 143, 149, 154a; *ruchreejm*, P 104; *ruchrim*, K 240; *röchriēm*, K 346; *röchriēm*, K 310; *rūūchrīēm*, I 268, K 204c, 210, 225, 235, 251, 254, 274, 283, 287, 295, 301, 332, 358, O 173, 288, P 16, 18, 25, 67, 68; *rūūchrīēm*, I 220, 275, K 204, 244, 249, 281a, 283, 287, 291, P 95; *ruuchrīēm*, I 220; *rūūchrīēm*, P 76; *rūūchreem*, P 60a, 70; *rūūchrim*, P 66; *rūūchrīēm*, K 348; *rūūchrīēm*, P 60; *rūūchreem*, K 330, 385, P 3, 70, 76, 133, 198; *rūūchréēm*, P 128; *rūūchreejm*, K 330; *rūūchréējm*, K 330; *rūūchrijm*, P 125; *rūūchrim*, P 69b; *rūūchrīēm*, O 73; *rūūchrīēm*, P 41a; *rīēchrīēm*, P 27; *rīēchrīēm*, K 324, 340, 341a, P 85; *rīēchreem*, P 88, 89; *rīēchrēēm*, P 88; *rōēchrīēm*, P 4, 84; *rukrijm*, P 150, 154, 157, 161, 165, 166, 168; *rugriem*, riem dwars over de rug van een paard, aan beide zijden aan de strengen vastgemaakt om die op te houden en te voorkomen dat het paard in de strengen trappen zou; 't paard heeft dan pas een rugriem aan, als het een buikriem aan heeft, Goossenaerts; *rīēchrīēm*, *rugriem*, hs Schrevens; *oogriem:* *òēchrīēm*, O 158; *òēchrīēm*, O 153; *draagriem:* het type *draagriem* in: O 63a, P 5; *lenderiem:* het type *lenderiem* in: L 150; *lëndəriem*, K 183c; *flankriem:* het type *flankriem* in: K 220; **strengriem:** *stringrīēm*, K 248; **strengendrager:** *stréngəndròəgər*, L 183; **rugband:** *ruchbaant*, K 146; **achterhaam:** het type *achterhaam* in: L 263; **licht:** het type *licht* in: L 233; *licht*, K 267; *līēcht*, K 208; **singel:** het type *singel* in: L 180b; **zeel:** *zījəl*, K 357; **achterlap:** *àchtəlòp*, P 198; de volgende typen zijn meervoud: **hulpjes:** *òlləpkəs*, P 104; **broekriemen:** *broekriemən*, L 228.

LICHT (zie kaart)

Sprenggurt – tug, fastened to the shafts – dossière porte-brancards
(N 13, 70; Go 1 b)

[De licht is de riem over het zadel die met lussen over de beide berries van de kar is geschoven. Zie tekening E, 8.]

licht: het type *licht* in: I 57a, K 100, 124a, 125a, 137, 143, 145a, 146, 151, 157, 163, 165, 173b, 174, 175a, 178*, 179a, 181, 183c, 184, 188a, 191, 195, 204, 205, 210, 212, 220, 241, 245, 262, 268, 276, 276a, 307, L 145, 149, 150, 177c, 180, 180b, 184, 200, 201, 228, 233, 235, 241, P 5; *līēcht*, I 220, 268, K 191, 192, 207, 208, 225, 235, 237, 240, 244, 248, 249, 251, 254, 274, 276, 281a, 283, 287, 291, 301, 331, 332, L 182, O 63a, P 104; *liecht*, L 242; *lécht*, K 310; *leecht*, L 183, 263; *licht*, zware, lederen, ongeveer 15 cm. brede riem, die over de zaal in de reep

gelegd en met een oog aan beide zijden van het paard aan de burriën van de kar geschoven wordt, waarmede die burriën aldus opgelicht en opgehouden worden, Goossenaerts; *licht*, draagt de beide berries van de kar, Van Dam 6; *licht*, eigenlijk het dubbel leder om over het gareel van een peerd te leggen en door welks oogen de berries der kar gestoken worden, Corn.; *licht*, deel van het paarden-tuig, Van de Biezen; *licht*, znw. vr. *dubbeld leder om over het zadel van een karrepaard te leggen, door welks ogen de berrie der kar gestoken wordt, De Bont*; *licht*, lederen draagriem over het zadel, Elemans; *ligt*, leren band over de rug van het paard door de gaten waarvan de burries gestoken worden, Breda e.v., Hoeufft, blz. 360; *lift*, draagband over het zadel liggend en bevestigd aan de bury's, hs Etten K 176; *licht*, het gedeelte waar de berries in rusten, hs Kapteijns L 177; *karlicht*: *kéerliëcht*, K 201, 205, P 88; *kèrliëcht*, P 88; *koppellicht*: het type *koppellicht* in: K 193a; *rollicht*: het type *rollicht* in: K 193a; *hulp*: het type *hulp* in: K 304, 307, 312b, 357, P 48, 60, 60a, 105; *ulp*, P 4, 67-68, 76; *hullap*, K 301, 307, 314, 315, 316, 318, 332, 348, 353, 357, 358, P 41,

41a, 44, 89; *ölp*, P 18, 69b; *höllap*, K 346; *öllap*, O 73, P 16; *heulp*, P 41; *eulp*, P 66; *hèulap*, K 318; *èulap*, P 104; *èulap*, P 128; *èulp*, P 104; *hoelp*, P 5; *hèllap*, K 340, 341a, P 39, 145; *éllap*, K 324, P 3, 27; *hélp*, K 341a; *élp*, P 85; *eulp*, O 173; *üüllap*, K 283; *höllaf*, P 44, 45, 46, 47, 48; de volgende opgave is meervoud: *ulpə*, P 198; *hulp*, leren tuig, waarmee het paard de karberrie draagt, Tuerlinckx; *help*, znw. leeren band, platte riem die over de zadel van het peerd liggende, met beide uiteinden de karberriën omvat (Z.v.d.K.) in het N. en W. *licht* genaamd (ook in brabant en limburg), Corn. Vervl.; *lichtriem*: *liëchriëm*, L 184; *liëchriem*, L 160; *rugriem*: *rüügreem*, O 288; *rüüchreejm*, P 125; *zadelriem*: *zôðbrïëm*, O 161; *draagriem*: *drèuächriëm*, P 25; *trekriem*: *trékriëm*, O 165; *drangriem*: *drangriëm*, O 63a; *slagriem*: *slachriëm*, K 295; *berrieriem*: *bériëriëm*, O 153; *bèrrariëm*, O 158; het volgende type is meervoud: *berriebanden*: *burrəjbaandə*, K 211.

UITEINDE VAN DE LICHT

Aeusserstes Ende des Sprenggurts — billet — boucleteau porte-brancard

1.1.1.2.

(N 36, 25)

[Het uiteinde van de licht wordt met een gesp om de berries bevestigd.]

licht: *licht*, K 186, 189, 251, L 148, 207; **lichtriem:** *lichtriem*, K 168, 186; *lichtriem*, K 141; **lichtoog:** het type *lichtoog* in: K 244; de volgende opgave is meervoud: *lichtoogən*, K 189; **karlicht:** *karlicht*, I 57; **help:** *hēlp*, P 133; *hēllap*, P 133; *heulp*, P 5; **loopriem:** *loopriem*, K 168; *laopriem*, L 207; **slagriem:** *slòchreem*, P 133; **stolpriem:** *stullapriem*, K 160; **singel:** *siengəl*, K 174; **zadelsingel:** het type *zadelsingel* in: K 153; bij de volgende opgave is waarschijnlijk de gesp bedoeld in plaats van de riem: **gesp:** *gəsp*, L 207.

ROLLICHT

Gurt, der verkürzt werden kann — adjustable billet — dossière rapetissée (N 13, 71)

[Een rollicht is een licht die ingekort kan worden. Niet alle respondenten kennen beide soorten. Zij geven een licht die operold kan worden een algemenere naam, omdat alle lichten operold kunnen worden.]

rollicht: het type *rollicht* in: K 100, 125a, 133a, 151, 157, 173b, 174, 175a, 179a, 184, 188a, 193a, 204c, 307, L 233; *rolliecht*, K 178*; *ròlliecht*, K 201; *rólliecht*, K 191, 274; *ròlliecht*, K 287, 291, O 173; *rollicht*, licht bestaande uit twee zware lederen riemen, los over elkander liggende, waarvan de onderste de breedste is en de ogen van het licht vormt. Aan het uiteinde van de onderste riem zit een *rolleke*, d.i. een ijzeren bout waarom de bovenste riem gespsit zit, zodat de licht korter en langer kan gemaakt worden, Goossenaerts; *ròlliecht*, znw. vr. rollicht, licht met in beide handen een ijzeren rolletje waardoor de licht gemakkelijker korter of langer gemaakt kan worden, De Bont; **gesplicht:** *gəpsliēcht*, K 207; **licht met gesp:** het type *licht met gesp* in: L 150; **schuiflicht:** *schòðaffiēcht*, K 331; **schalmlicht:** het type *schalmlicht* in: L 184; **koppellicht:** het type *koppellicht* in: K 193a; **verstelbare licht:** *vərstelbaorə licht*, K 124a; **riem met gesp:** het type *riem met gesp* in: L 150; dat is een riem of licht: **met een gesp:** het type *met een gesp* in: K 204c, 295, O 165; de volgende opgaven zijn algemene benamingen: **licht voor boerenzadel:** het type *licht voor boerenzadel* in: P 5; **licht:** het type *licht* in: K 146; *liēcht*, K 248, 276, 301, 314; **camionlicht:** *kòmijējònliēcht*, K 274; **lichtriem:** *liēchtriem*, P 4; **slagriem:** *slachriem*, P 198; **buikriem:** *bòòkriem*, O 161; **kussenriem:** *kjēssəriem*, O 158; **berrieriem:** *bəriəriem*, O 153; **rugriem:** *rüüchri-jm*, P 125; **(verbindings)riem van de help:** het type *riem van de help* in: K 324; het type *verbindingsriem*

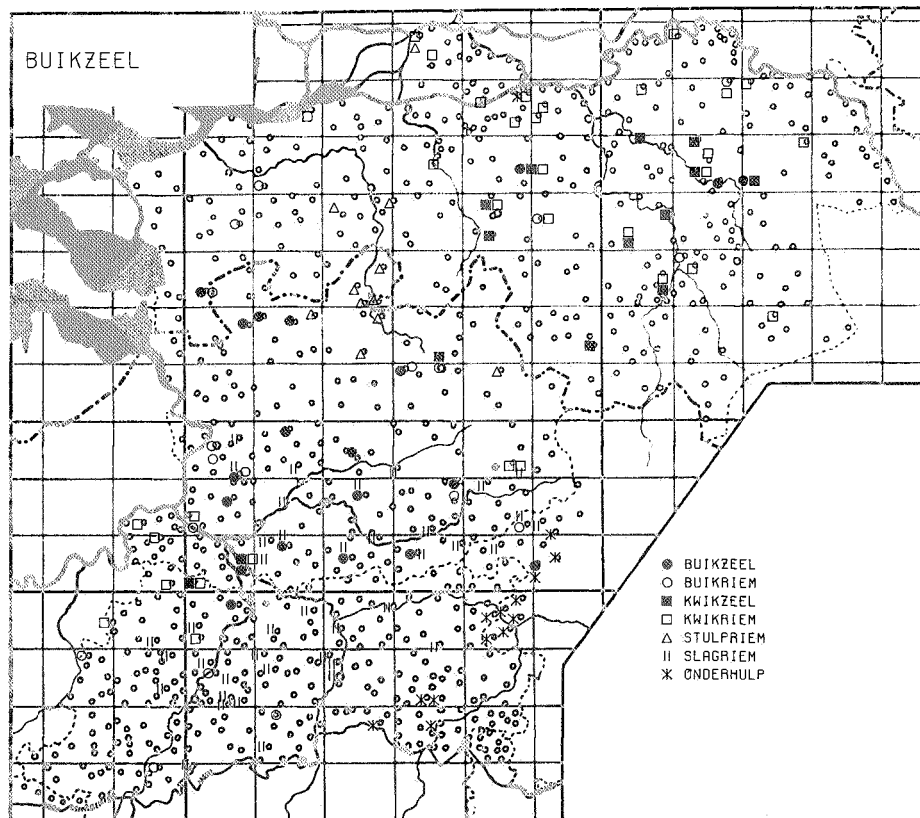
van de help in: P 3; *rjēem vòn də hulləp*, K 307; **helpriem:** *ēllapriem*, K 324; **help:** *hulp*, K 332; *hulləp*, K 346, 348, P 25, 44; *ēlləp*, P 88; *ulləp*, P 70; de volgende opgave is meervoud: *ðəlpə*, P 128; **dubbelhelp:** *dòbbəlhilp*, P 105; **karhelp:** *kərēlləp*, P 88; **boerhelp:** *bòèrəlp*, P 18.

ZADELRIEM

Sattelriemen — girth — sangle (N 13, 72; Go 1b)

[De zadelriem is de riem die aan het zadel vastzit en die onder de buik van het paard door wordt vastgemaakt. Zie tekening E, 9.]

zaalriem: het type *zaalriem* in: K 220; *zaalriem*, K 353; *zaolriem*, K 124a, 125a, 151, 157, 173b, 188a; *saolriem*, L 228; *zòalriem*, O 73; *zowlriem*, P 60; *zòðwəlriem*, K 312; *zòðlriem*, K 208, 324, 340; *zoolriem*, I 275; *zòlriem*, K 324; **buikriem van de/het zaal:** *bukriem vant zòðəl*, K 235; *bukriem vant zòðwəl*, K 235; *buikriem van də zaol*, K 191; *bojkriem van də zaol*, L 241; *buikriem van də zaal*, L 235; **buikriem:** het type *buikriem* in: K 102*, 137, 251, L 149, 180b, P 77, 152; *buikriem*, L 180b; *beukriem*, O 165, P 48; *bèùkriem*, K 358, 357, P 46; *bèùkriem*, K 211; *bèùkreem*, P 95; *buGzriem*, K 207; *bujkriem*, P 47; *bukriem*, I 220, 268, K 353, 314, 281a, P 44, 45; *bukriem*, K 291, 312b, P 16; *bojkriem*, P 48; *bòkriem*, K 241, 251, 348; *bòkriem*, K 174; *bòkriem*, K 316, 315; *bòðwkriem*, K 318; *bòwəkriem*, P 41; *bòwəkriem*, K 307; *bòwkriem*, K 318; *bòekriem*, O 173; *bòèkriem*, P 4; *bòèkriem*, P 88; *bojkreem*, P 67, 68, 198; *bòðəjkriem*, P 85; *boojəkreem*, P 76; *bòðəkriem*, K 244, 291; *bòðjkrēem*, P 125; *bòwkriem*, P 133; *bòðkriem*, K 330; *bòðkriem*, K 330; *bòðkriem*, O 161; *bòokriem*, K 248; *bòokriem*, O 63a; *baajkreem*, P 139; *boejkriem*, P 5; *boojkriem*, buikriem, hs Schrevens; **slagriem:** *slachriem*, K 251, 254; *slachriem*, K 304; *slòchriem*, K 287; **kussenriem:** *kjēssəriem*, O 153, 158; *küüzzəriem*, I 220; **singelriem:** *singelriem*, K 358; **buiksingel:** het type *buiksingel* in: L 153, 263; *bòksiengəl*, K 173b; **zaalsingel:** het type *zaalsingel* in: I 57a, L 201, P 77; *zaolsiengəl*, L 201; **singel:** het type *singel* in: I 57a, K 100, 102*, 133a, 143, 145a, 146, 160, 163, 165, 174, 181, 183c, 184, 186, 189, 195, 262, L 145, 148, 149, 150, 153, 160, 179a, 180, 183, 184, 200a, 228, 233, P 77; *singəl*, I 57, K 141, 168, 192, 204, 205, 210, 240, 241, 245, 276, 276a, 291, 314, 315, 316, 346, 357, 358, L 207, P 44, 45, 46, 48, 104, 105; *singl*, K 241; *singjal*, K 307; *sinjal*, K 307; *siengəl*, K 201, 204c, 225, 237, 249, 251, 254, 274, 276, 283, 287, 295, 301, 331, 332, 335, 340, 341a, 349, P 3, 16, 18, 25, 27, 39, 41, 41a, 66, 69b, 70, 76, 84, 89, 95, 128, 139, O 73; *siengəl*, K 157, 175a*, 178*, 188a; *séngəl*,

K 310, O 288, P 47; *séngəl*, K 318; *sángəl*, K 283; *zangəl*, P 5; *sòngəl*, K 268; *singel*, Riem, waarmede de zadel onder den buik door op 't paard vastgeriemd is, Corn.; *singel*, m., Brabantius; *singəl*, buikriem van een paard, De Bont; *singel*, riem bevestigd aan de van-de-handse kant van het zadel en waarmee het zadel om de buik van het paard wordt vastgespjt, Van Dam 7; *singel*, band van leer om het lijf van een paard, waarmee het zadel of de stijgbeugels worden vastgemaakt, hs Renders L 226; *singel*, lederen aan de zadel bevestigde riem, waarmede die zadel onder de buik van het ingespannen paard door vastgespjt wordt, Goossenaerts; *singel*, zit vast aan het zadel, om het zadel mee vast te maken, hs Kapteijns L 177; *singeltje*: *sīngəlskə*, P 104; **buikzeel**: *bukziēl*, K 330; **buikband**: het type *buikband* in: L 150; *buikbaant*, K 163, 186, 193a; *boejgbaant*, L 182; *buikband*, L 263; zadelband onder het paard, hs Sassen; *bōGbant*, zn. w. m. buikband, *buikriem* of buikzeeltje van een paard, de Bont; **zaalband**: het type *zaalband* in: L 201; *zaolbant*, L 201; **stoot**: *stoēt*, K 346; *siðewət*, K 346.

BUIKZEEL (zie kaart)

Bauch (not) gurt — belly band — sous-ventrière

(N 13, 73; Go 1b)

[De buikzeel is de riem die onder de buik van het paard aan de berries wordt vastgemaakt om te voorkomen dat de kar opslaat. Zie tekening E, 10.]

buikzeel: *bōkzeel*, K 165; *bōkzēēl*, K 165; *bukséjəl*, K 235; *bōjkzējəl*, L 183; *bukziēl*, P 48; *buksiel*, K 201; *bukziēl*, K 330; *bukstiēl*, K 204c, 251, 254, 283; *buksiējəl*, K 301; *bōksiējəl*, K 348; *buikzjəl*, K 188a; *bukzjəl*, K 204; *bōaksiēl*, K 254; *bōjəkziēl*, K 341a; *béékziējəl*, K 357; *bēūwəkziējəl*, K 332; *bōékziējəl*, P 5; *boowōkziējəl*, K 268; *bōwəkzeeljəl*, K 307; *bōkse.l*, znw. o. (gewoonlijk in deminutiefvorm *bōkse'lt'ə(n)* buikzeel(tje), zeel(tje) dat aan beide hachten is verbonden en onder de buik van het paard doorgaat; het dient om het haam in de juiste stand te houden; Schuerm. en Corn.- Vervl.: *buikzeel*, Jongeneel *boekzeel* (buikriem der paarden), De Bont; *buikzeel*, koord of lederen riem van voren aan de twee burriën van de kar onder de buik van het

1.1.1.2.

paard door vastgemaakt, om te beletten dat de kar achterover omhoog zou slaan, Goossenaerts; *buikzeel*, zeel of touw onder de buik van een ingespannen paard dat denzelfden dienst doet als de buikriem, Corn. Vervl; *bökzeel*, waarmee de berries met het zadel verbonden zijn, hs Kapteijns L 177; **buikzeeltje**: *böjkzēelka*, L 183; *boejksilkā*, L 182; **kwikzeel**: het type *kwikzeel* in: K 165, 183c, 220, L 177c, 180, 180b, 201, 228; *kwikzeel*, K 184; *kwikzējēl*, L 200a; *kwikzējāl*, L 183; *kwiekzēēl*, K 237; *kwiekstēēl*, K 330; *kwiekstēēl*, K 330; *kwiekstējāl*, K 324; *kwiekstējāl*, K 324; *kwiksa.l*, znw. o. *kwikzeel*, zeel onder de buik van het paard en aan de burries van de kar vastgemaakt; dit belet het *kwikken* = opslaan van de kar, De Bont; *kwikzeel*, „Zeel onder de buik van 't paard en aan de burries van de kar vastgemaakt (dit belet het kwikken = opslaan van de kar” (Meierij), Cuijpers 3; **kwikzeeltje**: *kwikzēelka*, L 183; **stulpzeel**: *stulpzēel*, K 212; *stullapsi-jāl*, K 240; **slagzeel**: *slöchstējāl*, K 312; **karzeel**: *kēērziel*, K 207; **karszeel**: *karszeel*, K 186; **onderbindzeel**: *oondarbaajnzēl*, K 241; *oondarbaajnzēl*, K 241; *ōndarbaajnzējāl*, K 241; **buikriem**: het type *buikriem* in: K 157, 186, 188a, 235, L 150, 233; *böjkrēm*, K 237; *bökrēm*, K 287; *bökrēm*, K 174; *bökrēm*, K 251; *bōakreem*, P 128; *bōakrēm*, K 248; *bōōakrēm*, K 244; *bōōuwōakrēm*, K 307; *beekrēm*, K 314; *bēūwkrēm*, O 153; *bōōwkrēm*, O 288; *bōōjkrēm*, P 60a; *buikriem*, lederen riem aan de strengen (nooit aan het zadel) vast, die onder de buik van het paard door, de strengen aan malkander verbindt als het paard ingespannen staat, ten einde strengen en gareel naar omlaag te drukken, Goossenaerts; **buikriem van de trekking**: het type *buikriem* van de *trekking* in: P 77; **buikband**: *buukbāānt*, L 184; *buukbaant*, L 160; *böjkbant*, L 241; *buikband*, — toom dat de voerman bindt van berrie tot berrie strak onder het lijf van het paard, hs Renders, L 226; *buikband*, verbindt de beide hachten onder het paard door, Van Dam 7; *bōGbāānt*, buikband, zit tussen de beide hachten en is van leder (paardetuig), Mischgofsky, L 95; *bökbaand*, de buikband zit vast aan de hachten, hs Kapteijns, L 177; **kwikriem**: het type *kwikriem* in: K 100, 124a, 133a, 137, 143, 145a, 146, 163, 165, 183c, 186, L 145, 150, 153, 180, 180b, 201, 228; *kwikrēm*, I 220, 268, L 184; *kwikrēm*, K 207, 276, 276c; *kwikriejm*, L 235, 263; *kwikzriem*, L 180b; *kwierēm*, I 220, 275, K 287, 324, O 63a; *kwiekrēm*, O 63a, P 4; *kwiekreejm*, K 330; *kwiekreējm*, K 330; *kwiekriem*, K 102*; *kwikriem*, riem onder het paard aan de berries bevestigd om het opslaan der kar te voorkomen, hs Sassen, L 263; *kwikriem*, touw onder buik van het paard om het opslaan van de kar

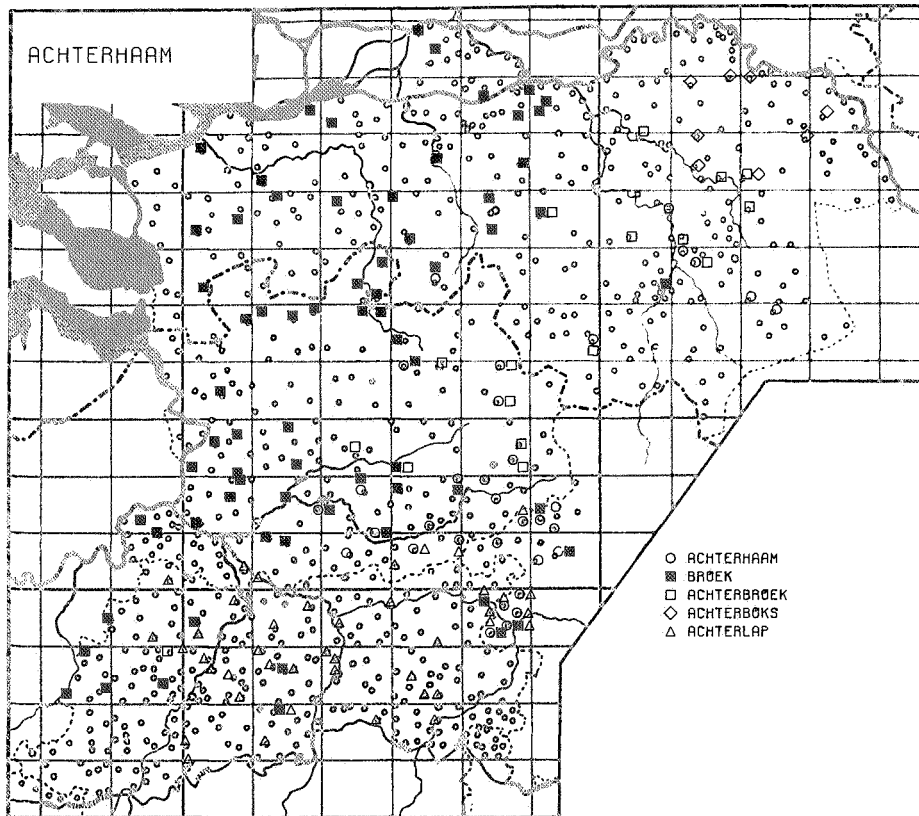
te voorkomen, Elemans; *kwikriem*, znw. m. *kwikriem*, riem die dezelfde dienst doet als het kwikzeel, De Bont; *kwikriem*, onderdeel van paardentuig? Van de Biezen; *kwekrim*, *kwikriem*; gaat het opklimmen van de kar tegen, Mischgofsky L 95; **knikriem**: het type *knikriem* in: K 181; **klikriem**: het type *klikriem* in: K 151; **stulpriem**: het type *stulpriem* in: K 100, 178*, 193, 193a; *stulprēm*, K 192; *stulprēm*, K 205; *stullapriem*, K 179a; *stullapriem*, K 191, 208; *stүүлprēm*, K 210; *stullapri-jm*, K 240; *störpri-jm*, K 240; *sturrapri-jm*, K 240; *stulpriem*, lederen buikriem van een paard, Corn.; **slagriem**: het type *slagriem* in: K 262; *slachriem*, K 251, 274, 291, 301, 314, 315, 341a, 348, 353, O 165, 173, P 25, 88; *slächriem*, K 291; *slöchriem*, K 274, 276, 310, 332, 340, 346, O 73, P 16, 18, 84, 85; *slachriem*, K 307, 349; *slöchriem*, K 307, 312b, 331, P 16, 27, 39; *slöchriem*, P 60; *slöchriem*, P 76; *slöchrim*, P 66; *slöchreejm*, K 330; *slöchreējm*, K 330; *slachreem*, P 3, 76, 133, 198; *slöchreem*, P 69b, 70; *slöchreem*, P 88; *sjlöchreem*, P 67, 68; *sléechriem*, K 245; *slachriem*, de riemen aan de berrie vastgemaakt om het afklimmen der kar te beletten, hs Schrevels; *slagriem*, een lederen riem welke met het eene einde aan de berrie der kar bevestigd en met andere einde aan de zaal vastgegespt wordt opdat de kar niet zou omslaan, Corn. Vervl.; **lichtriem**: het type *lichtriem* in: K 125a; *līechtriem*, I 220; **berrieriem**: *berrariem*, O 161; **oogriem**: *ōechriem*, O 158, **zadelriem**: het type *zadelriem* in: P 77; **stortriem**: *stortriem*, K 137; **onderhulp**: *ōndarhulp*, P 105; *ōndarhullap*, K 316; *ōndarhullap*, P 41a, 44; *ōndarhōllap*, K 316; *ōndarhēllap*, P 145; *ōndarheulp*, P 41; *ōndarōllap*, P 104; *ōndarullap*, P 41, 139; *ōndarōlp*, P 104; *ōndarhōllap*, P 45, 47, 48; *ōndarheulap*, P 44, 46; *ōndarōllap*, P 104; *ōnnarhullap*, K 318; *ōnnarhōllap*, K 357, 358; *ōnnarhōllap*, K 318; *onderhōlp*, onderhelp; *buikriem*, dienende om 't achteroverslaan van 't rijtuig te voorkomen, Tuerlinckx; **karhulp**: *kōrōllap*, P 95; **hulp**: *ōlāp*, P 128; **kliksingel**: *kliksiengāl*, K 173b; *klīeksiēngāl*, K 201, 204c; **lichtsingel**: het type *lichtsingel* in: I 57a; **karsingel**: *kaarsiengāl*, K 173b; **buiktouw**: het type *buiktouw* in: K 157, 157a; **kwiktouw**: het type *kwiktouw* in: K 124a, 125a; *kwiektouw*, K 163; **stulptouw**: het type *stulptouw* in: K 178*; *stullaptōuw*, K 191; *stullaptōuw*, K 191.

ACHTERHAAM (zie kaart)

Hinterzeug — breeching harness — harnais de recul

(N 13, 74; Go 1b)

[Het achterhaam is het deel van het tuig dat het paard op het achterdeel draagt. Zie tekening E, 11-14.]

achterhaam: het type *achterhaam* in: K 195, 235, 307, L 200a, 212, 233, 235, 263, P 44, 45, 46, 47, 48; *achtərhaam*, K 353, 358; *achtərhaám*, L 242; *ächtərhaam*, K 312b, 358; *achtərdaám*, K 341a, 357; *achtərhoom*, K 315, 316; *achtərhdòm*, K 241, 314, 318, 348, 357; *ächtərhoom*, K 241, 316, 318; *ächtərhdòm*, K 307, 310, 340, 346; *ächtərhdòm*, K 276; *achtərhdòm*, K 307; *a?ərhdòm*, K 241; *achtəròdm*, K 301; *achtəròm*, K 295; *aachtərhaom*, K 220; *aachtərhdòm*, K 240, 346; *aachtərhoom*, K 312; *aa?ərhdòm*, K 240; *aachtərhaom*, achterhaam, leren tuig dat een ingespannen paard op de billen draagt, De Bont; *achterhaam*, lederen tuig over het kruis van het berriepeerd en dienende om er de kar mede tegen te houden of achterwaarts te stoten, Tuerlinckx; *achterhaam*, stel riemen die trekpaarden over het achterlijf krijgen om gemakkelijker te kunnen kruien, hs Renders L 226; *achterhaam*, bij voerl. en landb. Leeren lap, dien een ingespannen paard op de billen draagt, Corn.; **achterlap:** het type *achterlap* in: P 5, 60a, 77; *achtərlap*, K 314, 330, 348, P 4, 41, 44, 45, 46, 47, 48, 76, 88, 133; *achtərlap*, K 349, O 165, P 25, 41a, 95, 125, 139, 198; *ächtərlap*, I 275, K

335, 346, O 73, P 16, 18, 44, 48, 60, 66, 69b, 70, 76, 84, 85, 105, 128, 145; *ächtərlap*, P 16; *aachtərlap*, P 88; *ächtərlap*, P 39, 104; *oochtərlap*, P 70; *oochtərlap*, P 104; de volgende opgave is meervoud: *achtərlappe*, P 27; *achterlap*, lederen tuig over het kruis van het berriepeerd en dienende om er de kar mede tegen te houden of achterwaarts te stoten, Tuerlinckx; **achterbroek:** het type *achterbroek* in: L 183, 201, 233, 235, 241; *achtərbröek*, L 182, 207, O 165; *achtərbröek*, K 274; *òchtərbröek*, K 268; *aachtərbroek*, K 186, 220, L 177c; *aachtərbröek*, K 237, 276a, 307; *aachtərbröek*, K 276; *aachtərbréwk*, K 240; *aa?ərbruwk*, K 240; *a?ərbroek*, K 241; *achterbroek*, bij voerl. en landb.; leeren lap, dien een ingespannen paard op de billen draagt, Corn.; **achterboks:** het type *achterboks* in: L 153, 160, 180, 183; *achtərbóks*, L 150, 184; *aachtərboks*, L 149; *afterbooks*, L 180b; *eechtərboks*, L 212; *achtərbóks*, achterbroek van paardetuig, hs Mischgofsky L 95; *achtərbóks*, broek van een paard, Elemans; *echterboks*, onderdeel van het paardentuig, hs L 212; **achtergetrek:** *ächtərgətrék*, O 63a; **achtergareel:** *ächtərgàriél*, K 330; **achterhelp:** *achterhelp*, lederen

1.1.1.2.

tuig over het kruis van het berriepeerd en dienende om er de kar mede tegen te houden of achterwaarts te stoën, Tuerlinckx; **broek**: het type *broek* in: K 100, 102*, 124a, 125a, 133a, 137, 143, 145a, 146, 151, 157, 163, 165, 173b, 174, 175a, 178*, 179a, 181, 183c, 184, 186, 188a, 193a, 195, 262, L 228, P 77; *bröëk*, I 220, 268, K 191, 204, 204c, 205, 207, 208, 225, 235, 244, 245, 248, 249, 251, 254, 274, 281a, 283, 287, 291, 295, 301, 304, 307, 331, 332, O 63a, 153, 158, 161, 173, P 3, 41, 47, 48; *bröëk*, K 191, 201, 254, 287, 291, P 128; *bruk*, K 192, 212, 340; *brok*, K 315, 358; **boks**: het type *boks* in: L 145; **gareel**: *gareel*, achtertuig of achterstel van een opgetuigd trekpaard, hs Renders L 226; **de anslap**: *daaslap*, K 324; **staartleder**: *startleer*, L 263; **plattuig**: het type *plattuig* in: L 180b.

BROEKRIEM

Umgang – breeching – avaloire
(N 13, 75)

[De broekriem is de riem achter de billen van het paard om. Zie tekening E, 11.]

broekriem: het type *broekriem* in: K 124a, 125a, 175a, 179a, 193a; *bröëkriēm*, K 248, 281a, P 85; *bröëkriēm*, K 210, 237, 274, 295, P 44; *bröëkriējm*, P 41a; *brukriēm*, K 340; **broekriempje**: *bröëkriēmākā*, K 283; **achterriem**: *achtariēm*, K 251, 291, P 48; *achtareem*, P 139; *achtariēm*, K 312; *achtarriējm*, L 200a; *òchtarriēm*, K 312b; *òchtariēm*, K 332; **bilriem**: *biëlriem*, L 180b; *biëlzriem*, L 180b; *biëlriēm*, K 208; **staatriem**: het type *staatriem* in: K 307; **kontriem**: het type *kontriem* in: K 174; **gatriem**: het type *gatriem* in: K 186; *gatriēm*, K 301, O 161; *gotriēm*, K 211, 274, 287, 331; **de ansriem**: *daasriēm*, I 268; *dāāsriēm*, I 220; *daareem*, P 3; *dòdsreem*, P 95; *dòsriēm*, O 173; *dòsriēm*, I 220; *dasrim*, P 66; *dèsriēm*, P 5; **draagriem**: *draogriem*, K 181; **kruiriem**: het type *kruiriem* in: K 157, 163, 193a, 195, L 233; *kruiriēm*, K 220; *kröjriēm*, L 228; **kruisriem**: *kròèsriēm*, P 88; *kròesrèēm*, P 88; **deisemriem**: *daasemriēm*, P 39; **grote riem**: *gröëwātā riēm*, K 310; *gröëwātā riēm*, K 307; **riem**: *riēm*, K 268; **broekband**: *bröëkbant*, K 295; **gatband**: *gatbaant*, K 249; **kruiband**: *kruibaant*, K 184; **broek**: het type *broek* in: K 100, 102*, 204c, P 77; *bröëk*, K 204, 205, 207, 235, 245, 276, 341a, 346, O 63a, 73, P 18, 41, 60, 69b, 70, 76, 133; *bròëk*, P 76; *broek*, aan een paardentuig; de om de billen van het paard omlopende en van voren aan het lamoen bevestigde riem, die het paard bij het tegenhouden of terugduwen van het voertuig tot steunpunt dient, Goosenaerts; *broek*, bij het trekken van zware vrachten krijgt het paard de broek aan, die vooral dienst doet bij het achteruit zetten.

744

omdat het dan daar een deel van de druk opvangt, hs Kapteijns L 177; *broek*, broek van een paard: een deel van het tuig is de achterriem die over de staart wordt geschoven, boven de achterpoten, hs Renders L 226; **achterbroek**: het type *achterbroek* in: P 5; *achtarbroek*, K 241; *òchtarbröëk*, K 241, O 165; *òchtarbruk*, K 212; *achterbroek*, broek van een paard: een deel van het tuig is de achterriem die over de staart wordt geschoven boven de achterpoten, hs Renders L 226; **achterhaam**: het type *achterhaam* in: K 235, 312b; **achterlap**: het type *achterlap* in: P 60a, 77; *achtarlap*, K 314, 324, P 4; *achtarlòp*, O 165, P 25, 125; *òchtarlòp*, K 330, O 63a, 288, P 67, 68, 84; *áachtarlòp*, P 128; de volgende opgave is meervoud: *dáachtarlòppā*, P 27; **achterstuk**: *òchtarstòk*, P 104; **kruisstuk**: het type *kruisstuk* in: L 201; **ligstuk**: *liëchstüük*, K 225; **kontstuk van de broek**: het type *kontstuk van de broek* in: K 151; **staartleder**: *stértliējèr*, K 204c; **kont**: het type *kont* in: K 184.

ACHTERHAAMRINGEN

Ringe an der Vorderseite des Umgangs – breeching rings – anneaux du harnais de recul
(N 36, 27)

[De achterhaamringen zijn de ringen aan het achterhaam die zich bevinden aan de voorkanten van de broekriem.]

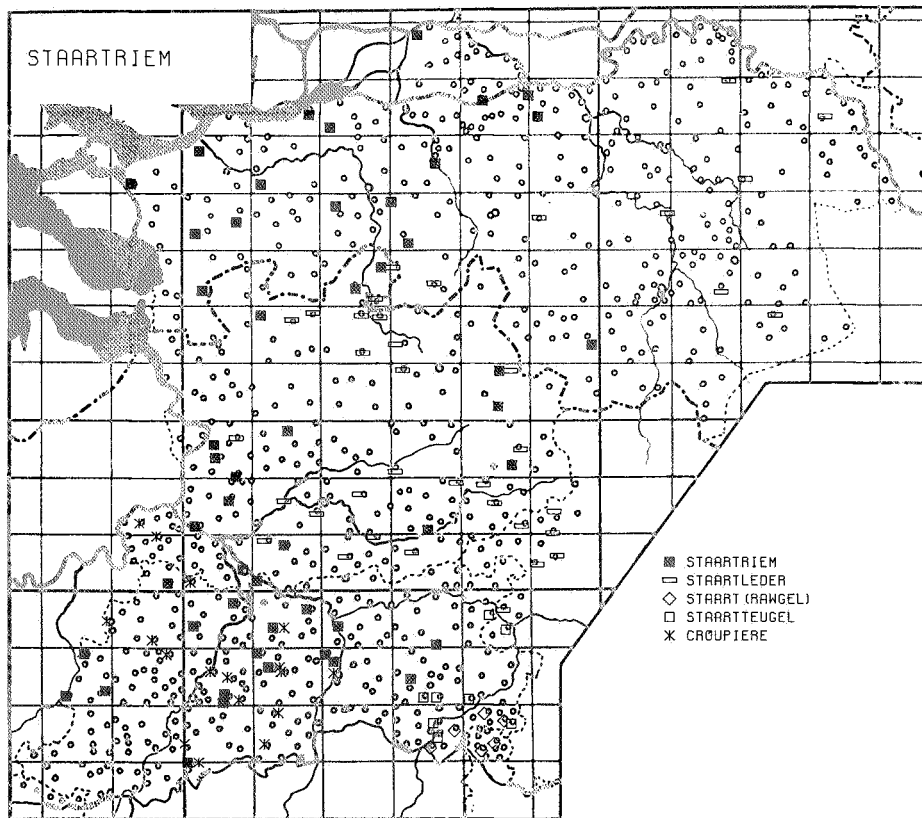
achterhaamringen: het type *achterhaamringen* in: K 189; **achterbroekringen**: *achtarbröëkriēngā*, L 207; **broekringen**: het type *broekringen* in: K 168, 186, 189, P 5; *broekringā*, K 160; *broekringe*, K 174; **onderringen**: het type *onderringen* in: P 152; **ringen**: het type *ringen* in: K 251; *ringā*, I 57; **broekbeugels**: het type *broekbeugels* in: K 153; **de ansriemen**: [*d]òasreemā*, P 133; de volgende typen zijn enkelvoud: **achterriem**: *achtarriēm*, I 57; *dáchtariēm*, K 141; **kontriem**: het type *kontriem* in: L 148; **ketting**: *kéting*, L 207.

KRUISRIEM

Schweberiemmen – hipstrap – branche de la croupière
(N 13, 76; N 13, 74; N 13, 75; N 13, 78)

[De kruisriem is de riem over de achterschouwen van het paard. Zie tekening E, 12.]

kruisriem: het type *kruisriem* in: K 151, L 180b, 233; *kròèsriēm*, P 16; *kròòwsriēm*, K 287; *kròosriēm*, P 18; *kròjsriēm*, K 245; *kròòasreem*, P 70; de volgende opgaven zijn meervoud: *kròsriēmā*, K 251; *kréwasriēmā*, K 301; *krèùsriēmā*, K 204c; *krèùsriēmā*, K 201, 208; **broekriem**: het type *broekriem* in: K 125a, 179a; *bröëkriēm*, K 295; *bröëkriēm*, I 220, K 225, 248; *bröëkriēm*, K 291; *bröëkriēm*,

P 76; *bröekreem*, P 76; **broekriempje**: *bröekriëmmakə*, K 283; **draagriem**: *dròchrië*m, K 307; *draochrië*m, K 237; *dròchrijm*, K 240; *dròchreejm*, K 330; *dròchreem*, P 3; **zijriem**: het type *zijriem* in: K 195; de volgende opgaven zijn meervoud: *zaariëmmə*, K 310, 346; *zaoriëman*, K 340; **heupriem**: het type *heupriem* in: K 220; **billenriem**: *bīëllarië*m, O 161; **rugriem**: het type *rugriem* in: K 193a, L 201, P 77; *ruchrië*m, K 307; *rūuchrië*m, O 173, P 67, 68; *ruuchrië*m, K 274; de volgende opgave is meervoud – *rūuchriëmma*, K 251; **schofriem**: het type *schofriem* in: L 228; *schófrië*m, K 281a, 314; **haakriem**: *hòokriëjm*, P 41; **hulpriem**: *hullaprië*m, P 41a; **kontriem**: *kontriëjm*, L 200a; **lendenriem**: het type *lendenriem* in: K 186, P 77; **voorriem**: *vöwreem*, P 69b; **riem**: *rië*m, K 268; **broek**: het type *broek* in: K 100, 146, 157, 207; *bröek*, K 210, 235; **achterbroek**: *achtərbröek*, O 165; **broekband**: *bröekbant*, K 295; **broekstuk**: *bröekstiëk*, P 88; *bröekstiëk*, P 88; **platstuk**: *plòtsiüük*, P 25; **voorstuk**: *vöästök*, P 104; **achterlap**: het type *achterlap* in: P 60a; *achtərlap*, P 4; *achtərlop*, P 128; *achtərlop*, O 165, P 125; *òchtərlop*, O 288, P 84; de volgende opgave is meervoud:

aachtərlopə, P 27; **kruis**: het type *kruis* in: K 174; **staartleer**: *stjitleer*, K 274.

STAARTRIEM (zie kaart)

Schweifriemen – crupper loop – culeron
(N 13, 77; Fourie 46)

[De staatriem is het riempje om de staart van het paard. Zie tekening E, 13.]

staatriem: het type *staatriem* in: K 137; *staetriem*, K 174; *startriem*, K 133a, 146, 220; *stertriem*, K 100, 151, 163, 181; *stèrtriem*, I 57a; *stèrtrië*m, K 204c, 251; *stèrtrië*m, K 248; *stèrrië*m, K 191; *stéèrtriem*, K 124a, 178*; *stéèrriem*, K 125a, 157, 173b, 179a, 188a; *stéèrrië*m, K 192; *stéèrtrië*m, K 244; *stéèartreem*, P 3; *stèrrië*m, K 241; *stéjtrië*m, P 67, 68; *stéatrië*m, P 18; *stéétreem*, P 198; *stéétréem*, P 76; *stéétreem*, P 70; *stjètrië*m, I 275; *stjètrië*m, K 332, P 27; *stéjatrië*m, P 84; *stjètréjm*, K 240; *sjéétréem*, K 276, 283; *sjéétréem*, P 5; *sjéétréem*, P 85; *stjéétréem*, K 254; *stéétréem*, K 310; *sjéétréem*, K 287; *stjéétréem*, P 16; *stjéétréem*, O 153; *stjéétréem*, K 254, 332; *stjéétréem*, O 158, 161; *sjéétreem*, K 335; *sjéétreem*, K 335; *sjéétréem*, K 330; *stétrië*m, P 39; *stjéétréem*,

P 95; *stééatriēm*, hs Schrevens; **staartsriem**: *stòtsrīēm*, K 281a; *stutsrīēm*, K 281a; *stjitsrīēm*, K 304; **staatriempje**: *startriemkə*, L 160, 180b, 233; *stertriemakə*, K 175a; *stéartriēm̄makə*, K 249; *sjéétrīēm̄makə*, K 283; **staartleder**: *stèrtléér*, K 191; *stètléér*, K 191; *sjéttléér*, K 331; *stétleer*, K 307, 316, 358; *stétlir*, P 44; *stjétleer*, K 340; *stétleer*, K 318; *stjéttléér*, K 240; *stéttléér*, K 348, 357; *stjéétleer*, K 341a; *stjééttléér*, K 291; *stjéttléér*, K 241, 291, 301; *stjéttlèjr*, K 245; *stéértléér*, K 208, 274; *stéértlèr*, K 210; *stjétleer*, K 295; *stétleerjər*, K 312; *stjéttléerjər*, K 312b; *stéttléerjər*, K 314; *stjéttléerjər*, K 276a; *startlèr*, L 160, 200a, 241; *startléér*, K 204, L 183; *startleer*, L 150, 263; *stértléér*, K 205, 212, 235; *stèrtléér*, K 207; *stertslèr*, K 195; *stèèrtliejèr*, K 193a; *startlèr*, K 186; *staartleer*, aan het paardentuig. Lederen riem met oog, waardoor de staart van het paard geschoven zit en die aan het gareel vast is, om het voortgliden te beletten als het paard zijn kop buigt, of aan de zadel om die op haar plaats te houden. Zelden gebruikt, Goossenaerts; *steertleer*, staatriem van een ingespannen paard, Corn. Vervl.; **staartsleder**: *stjétslèèr*, I 220; *stjéétslèér*, I 220; *stetslèjr*, K 262; *stétsleer*, K 237; *stjétsleer*, K 307; **staartleertje**: *startlèrkə*, L 184; **staart[rawgəl]**: *statrawgəl*, P 165, 168; *stéatrawgəl*, P 150, 154, 157, 160; **croupière**: *krapièr*, P 77; *krəpièr*, K 324, P 198; *krépièr*, O 73, 165; *krapir*, P 66; *krépīèr*, I 220; *krépīèr*, I 220; *krépièr*, O 63a; *krəpeer*, P 60a, 76; *krépeejr*, P 125; *krépjéj*, P 88; *krépeej*, P 88; *krəpeer*, P 128; *krəpeer*, P 133; *kròèpièr*, P 18; *kròèpeer*, P 69b; *kòrpeer*, P 69b; *kòrpiè*, I 268; *kòèrpiè*, I 268; **croupièriempje**: *krəpièrriēm̄kə*, P 60; **staartrol**: het type *staartrol* in: L 201; **staartstuk**: het type *staartstuk* in: P 77; *stétstuk*, P 41; *sjéétsièk*, P 88; *sjétsièk*, P 88; **staartteugel**: *stétujgəl*, P 41a; *stétsteuwgəl*, P 48; *stéatawgəl*, P 154a; *statawgəl*, P 110, 161; *steetòjgəl*, P 104; *stééjətèùgəl*, P 145; *stééjəteuwgəl*, P 105; *stéjətéégəl*, P 104; de volgende opgave is meervoud: *stéjətéégəls*, P 104; *steerteugel*, steetriem, Tuerlinckx; **staartteugeltje**: *stéjətéégəlskə*, P 104; **staartband**: *stjittbeent*, K 274; *startbaant*, K 184; **staartbrei**: *stéətbraaj*, P 149; *sjéətbraaj*, P 143; *sjééttbròj*, P 139; **sluitriem**: *slòetriēm*, O 173; **culot**: *küüloo*, K 225; **culeron**: het type *culeron* in: K 186; *küüllaròn*, K 201; *küüllarò*, P 25; *kòèllaròn*, K 251; *küüllaròn*, K 151; **gulp**: *gòlp*, K 184; **strop**: *stròp*, K 249; **staartnijper**: *stéjartni-jəpər*, K 211.

STAARTLEDER

Verbindungsriemen zwischen Hinterzeug und Sattel – crupper – croupière
(N 13, 78; N 36)

[Het staartleder is de verbinding tussen het achterhaam en het zadel. Zie tekening E, 14.] **staartleder**: *stértléér*, K 201, 204c; *stéjrtlèjr*, K 245; *stjétsleer*, K 307; *stjéttléér*, K 241, 291; *stjétsléér*, K 349; *stjétleer*, K 295; *stétlir*, P 44; *sjéttléér*, K 331; **staatriem**: het type *staatriem* in: L 228; *startriem*, K 186; *stertriem*, K 151; *stéetriem*, K 178*; *stétriēm*, K 248; *stéétreem*, P 76; *stjéétrīēm*, K 341a; *sjéétrééj̄m*, K 330; *stééjjòtriēm*, K 310; **zadelriem**: *zaolriem*, L 200a; *zaodəlrīēm*, K 237; *zòolriēm*, O 158; *zòwdəlrīēm*, O 153; *zàdəlrīēm*, K 281a; **zadelriempje**: *zòəlrīēm̄kə*, K 191; **rugriem**: het type *rugriem* in: K 188a, 287, P 27; *rüüchrīēm*, K 291, O 173, P 18; *rüüchrīēm*, I 220; *rüüchreem*, P 3; *rüüggəreem*, P 198; *ròègrīēm*, O 63a; **kruisriem**: *krèùsreem*, P 133; *krèùsrīēm*, K 208; *kròwəsriēm*, K 332; *kròdəsreem*, P 70; *kroowəsreem*, P 69b; **achterlapriem**: *òchtərlòpriēm*, P 39; *achtərlòpriēm*, O 165; **broekriem**: het type *broekriem* in: I 268; *bròèkrīēm*, K 274, O 161; **lenderiem**: *lendəriem*, K 186; **koppelriem**: *kòppəlrīēm*, K 301; **kettingriem**: *kéttiēngrīēm*, P 104; **bovenriem**: het type *bovenriem* in: P 5; **trekriem**: *trekriēm*, K 274; **verbindingsriem**: *verbīndəngrīēm*, K 312; **aanhaakriem**: *anhaokriem*, K 220; **riem**: *rīēm*, K 346, 268, P 25; **riempje**: *rīēm̄makə*, K 205; **achterbroekhaak**: het type *achterbroekhaak* in: L 201; **achterlap**: *achtərlòp*, P 95, 125; **achterketting**: *achtərkétiēng*, P 48; **kruiswerk**: *kròeswéérək*, P 88; *kròèswéérək*, P 88; **omloper**: *umləəpər*, L 150; **ophouder**: *ophəwəwər*, K 193a; **verlengstuk**: *vərləngstúk*, K 240; **bovenstuk**: het type *bovenstuk* in: K 195; **rugstuk**: het type *rugstuk* in: P 77; **staartstuk**: *stéèrtstüük*, K 251; **staartbrei**: *sjééttbròj*, P 139; **broek**: het type *broek* in: K 100; *bròèk*, K 210, 235, 283; **croupière**: *krəpeer*, P 76; 60a; *krəpièr*, P 60; *kripièr*, K 244; **kruis**: *kròwəs*, P 41; **koppeling**: het type *koppeling* in: L 235; **keten**: *kééj̄t*, P 128; **[résier]**: *résier*, O 63a.

BROEKKETTINGEN

Ketten zum befestigen des Hinterzeugs an den Wagendeichseln – breeching chain, holdback – chaîne de recul

(N 13, 79)

[De broekkettingen zijn de beide kettingen waarmee het achterhaam aan de berries is vastgemaakt. Zie tekening E, 15.]

het volgende typen is enkelvoud: **broekketting**: *bròèkétiēng*, K 249, 281a; *bròèkétiēng*, K 191, 210, 245, 268; *bròèkétiēng*, K 307; *brukétiēng*, K 212; *bròèkeetiēng*, K 331, 332; *bròèkeetiēng*, K 287; *broeksketting*, K 163; *bròèkskétiēng*, K 254; **broekkettings**: *broekkettings*, K 184; *broekkettings*, K 174, 175a; *bròèkétiēngs*, K 191; *broekkettings*, K 165;

broekkettinkjes: *bröekétiëngakəs*, P 3; *bröekétiëngskəs*, K 287; *broekkettinjəs*, K 151; *broekkettingskəs*, K 146; **kettinkjes van de broek:** *keetiëngaskəs van də bröëk*, K 295; *kétiëngskəs vòn də bröëk*, K 237; **achterbroekkettigen:** het type *achterbroekkettigen* in: L 200a, 201; *aachtarbroekkettinjə*, K 220; *aʔər-bröëkétingən*, K 241; **kettinkjes van de achterboks:** *kettinkjəs van də achtərboks*, L 150; **de aaskettingen:** *daskéétiëngə*, P 66; *daaskééjtingə*, P 125; *daaskééjtiëngə*, P 69b; **achterkettigen:** het type *achterkettigen* in: L 233; *òchtàrkittiëngə*, P 39; de volgende opgave is enkelvoud: *achtàrkéting*, P 48; **achterlapkettigen:** *òchtàrlòpkééjtiëngə*, P 88; *achtàrlàpkééjtiëngə*, K 330; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *òchtàrlòpkéétiëng*, P 104; *òchtàrlòpkittiëng*, P 41; **kétingen van (de) achterlap:** het type *kétingen van (de) achterlap* in: K 335, P 77, 95; *kétingə vaan dan òchtàrlàp*, P 104; *kétiëngə vòn dan àchtàrlàp*, P 41a; **kettinkjes van de aaslap:** *kétiëngskəs van dan daaslap*, K 324; de volgende opgave is enkelvoud: *kékkə van dan daaslap*, K 324; **achterhaamkettigen:** *aachtàrhaomkettinjə*, K 220; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *òchtàrhòdmkéting*, K 307; *òchtàrhòdmkéténg*, K 310; *aachtàrhòdmkéting*, K 312; **kétingen van de achterhaam:** het type *kétingen van de achterhaam* in: L 242, 263; *kéitəngə fòn də àchtàrhaam*, K 312b; **platingkettinkjes:** *plating kettingskəs*, L 180b; **kétingen:** *kétingə*, K 240, 307, 346; *kéjtingə*, P 125; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *kéting*, K 318; *kétiëng*, K 204; *kéʔing*, K 314; *kéting*, K 276; **kétingen:** *kétingəs*, L 149, 241; *kétingəs*, L 235; **kettinkjes:** *kétingəs*, K 241; *kéitangskəs*, P 44; *kétiëngskəs*, K 235, 349, P 25; *kétiëngskəs*, K 348; *keetiëngskəs*, K 341a; de volgende opgave is enkelvoud: *keetiëngskə*, K 340; **broekketen:** *bröëkeetn*, O 158; *bröëkeetə*, O 153; **achterbroekketen:** *achtàrbröëk-kéttən*, O 165; **achterlapketen:** *òchtàrlòpkeetə*, P 18; **keten van (de) achterlap:** *keetə vòn òchtàrlòp*, O 73; *keetə van dan achtàrlàp*, P 76; **de keetjes van een achterlap:** *də kékkəs van nən achtàrlàp*, P 4; **de aasketenen:** *dòskééjta*, P 198; de volgende opgaven zijn enkelvoud *daaskeejt*, P 70; *daaskéjta*, P 133; *dòskééjta*, P 70; **de aasketens:** *daaskééjtəs*, O 173, 288; **binnenketen:** *bénnəkeetn*, O 161; **kortketen:** *kutkééjta*, P 128; **keten:** *keʔə*, K 314; **[kirîës] van de achterbroek:** *kirîësfan-dàaʔərbruwk*, K 240; **broekhachten:** *bröëk-hachtə*, K 274; *bröëkhòchtə*, K 274; *bröëk-hachtən*, K 304; **hachten van de broek:** *hachtə van də bröëk*, K 291; **kleine hachten:** *klaon hòchtn*, K 340; **kleine hachtjes:** *klein achtjəs*, K 262; **hachten:** *haachtə*, K 276, 276a; **broekhaaken:** *broekhaokə*, K 133a; *broekhaokən*, K

186; **broekstrengen:** *broekstrengə*, K 188a; *bröëkstréngə*, K 244; *brukstréngə*, K 192; **strengen van de achterlap:** *stringə vòn dan òchtàrlòp*, P 105; **strengétjes van de achterlappen:** *striëngkəs vòn dan òchtàrlòppə*, P 27; **broekriemen:** het type *broekriemen* in: K 181, 244; *bröëkriëmə*, K 248; *bröëkriëmma*, K 301; **broekriempjes:** *bröëkriëmməkəs*, I 220; **schaakels:** *də schaokəls*, K 193a; de volgende typen zijn enkelvoud: **kettinkje van de achterbroek:** *kettingskə van də achtàrbroek*, L 228; **kéting van de achterboks:** *kéting van də achtàrboks*, L 160; **broekkeet:** *bröëkeet*, O 63a; **broekband:** *bröëkbánt*, K 291; **broekleer:** *bröëkléér*, K 291; **achterbroek:** het type *achterbroek* in: L 233; **achterhaam:** het type *achterhaam* in: L 233; **achterlap:** het type *achterlap* in: P 60a; **staartriem:** *stjèètriem*, P 16; **croupière:** *krepier*, P 77.

–1.2.8.9. Vliegennet, borstnet

VLIEGENNET

Fliegenetz — fly-net — housse, émouchoir, émouchette
(N 13, 82a)

[Een vliegennet is het netwerk dat men over een ingespannen paard vastmaakt om het tegen vliegen te beschermen.]

vliegennet: het type *vliegennet* in: K 143, 157, 163, 181, 193a, 195, P 77; *vliegənet*, K 100, 124a, 146, 174, 178*, 179a, 184, 186, 188a, 220, 262, L 145, 160, 180, 180b, 228, P 5; *vliëggənet*, K 191, 192, 201, 204, 204c, 205, 207, 208, 210, 211, 212, 225, 235, 237, 241, 245, 251, 268, 276, 276a, 283, 301, 307, 310, 318, 331, 332, 346, 348, P 3, 16, 18, 25, 44, 145, O 63a, 153, 158, 161, 73; *vliëggənet*, L 150, 153; *vliëggənet*, I 220, 268, K 191, 249, 281a, 283, 312, 340, 357, L 182, O 165, P 60, 85, 88, 133; *vliëchnét*, P 84; *vliëggənit*, K 274, 332, 349, P 39, 48; *vliëggənet*, L 235; *vliëggənet*, L 200a, 241, 263; *vliëggənet*, P 41a; *vliëggənit*, P 41; *vliëggənet*, P 76, O 173; *vliëggənit*, K 248; *vliëggənet*, K 312b; *vliëggənet*, K 335, P 70, 67, 68, 95, 105; *vliëggənit*, K 330; *vliëggənet*, P 88; *vliëggənet*, L 183; *vliëggənet*, K 240, P 104; *vliëggənet*, I 220; *vliëggənet*, K 240; *vliëggənet*, P 104; de volgende vormen zijn meervoud: *vliëggənetta*, P 125; *vliëggənetta*, O 288; *vliëchnétta*, vliegennetten, ter bescherming tegen vliegen, muggen, bijen, hs Schrevens; *vliëggənet*, een netwerk dat men over een ingespannen paard vastmaakt om het tegen vliegen te beschermen, Goossenaerts; *ən vliëggənet*, vliegennet, Elemans; **vliëggənet:** *vliëggənet*, K 183c; **paardenet:** *pjeerənet*, K 330; *pjeerənet*, K 324; *pjèrrənet*, O 73; *peërdənet*, vliegennet voor een paard, Corn. Vervl.; **daazennet:** *daazənet*, I 268, K 283; *dòdzənet*, K

1.1.1.2.

287; **net**: het type *net* in: K 102; *net*, K 291; *nét*, I 275, K 324, P 128; *néét*, P 66; **vliegendek**: *vliegaddek*, K 124a, 151, 174; **dek**: *dék*, P 69b; **vliegengetuig**: *vliējagətuwch*, K 316; *vliējagəteuch*, K 314; **vliegenkleed**: het type *vliegenkleed* in: I 57a; *vliēggəklījət*, K 241, 358; *vliēggəklīet*, K 241; **paardekleed**: *pjéəət-klīēt*, K 254; **kappeson**: *kappəsjóm*, K 244.

KOPNET

Kopfnetz — head fly-net — housse de la tête (N 13, 83a)

[Het kopnet is het vliegennet dat over het hoofd van het paard gehangen wordt.]

kopnet: het type *kopnet* in: K 124a, 173b, 174, 175a, 178*, 179a, 181, 184, 186, 193a, 195, 220, 248, 262, L 150, 180b, 228, 241, 263, P 5; *kòp-nét*, I 220, 268, 275, K 191, 192, 201, 204c, 205, 207, 210, 211, 212, 235, 237, 240, 241, 245, 249, 251, 254, 268, 276, 276a, 283, 287, 291, 301, 307, 310, 324, 330, 331, 348, 358, O 63a, 173, P 3, 16, 18, 25, 48, 69b, 70, 88, 104, 128; *kòpnét*, K 225, 314, 349, P 41a, 60, 88, 133; *kòpniit*, K 274, 332, O 165, P 39, 41; *kòpnet*, L 235; *koopnét*, K 276; de volgende opgave is meervoud: *kòpnétta*, P 125; *kopnet*, bij voerl. vliegennet, wat over de kop van het paard hangt, Corn. Vervl. A; *kòpnét*, ruw.o.kopnet. vliegennet dat kop en nek van een paard bedekt, De Bont; *kopnét*, kopnet, hs Schrevens; *kopnet*, het net dat men een paard over zijn kop hangt om het tegen vliegen en blindazen te beschermen, Goossenaerts; **vliegennet**: het type *vliegennet* in: K 143, 163, 183c, P 77; *vliēggənéet*, K 204, 208, O 153, 158, 161, P 41, 44; *vliējəgnét*, L 182; *vli-jəgnét*, L 183; *vliejəgnét*, L 200a; *vliēggəgnét*, K 349; *vliēgnét*, K 241, 312, 324, 340, 357; *vliegəgnét*, K 157, 188a, 191, L 145, 146, 149, 160, 180; *vléwənéet*, P 76; *vliegəgnét*, O 288, P 105, 139; *vleugəgnét*, P 104; **kopvliegennet**: *kopvliegəgnét*, K 307; **dazennet**: *dòdwəzəniit*, P 76; *dòzənéet*, P 95; *duzzənéet*, K 335; **voile-net**: follie-net, K 184; **halsnet**: *hòls-nét*, K 241, 312b; *halsnét*, K 241; **paardenet**: *piəənéet*, P 94, 95; **net**: *néét*, P 66; **kopstuk**: *kòpstuk*, K 316; **vliegenkopstuk**: *vliēggəkòp-stuk*, K 318; **vliegendek**: *vliegədek*, K 151; **vliegenkleed**: het type *vliegenkleed* in: I 57a; **vliegenkap**: *vleegəkòp*, P 60a; **kappeson**: *kappəsjóm*, K 244; **toom**: *tòēm*, P 88; **breidel**: *braal*, I 266, O 238; **gebit**: *gəbet*, K 287; het volgende type is meervoud: **oorlappen**: *òərlòppə*, p 85.

BORSTNET

Brustnetz — breast flynet — housse du poitrail (N 13, 83b)

[Het borstnet is het vliegennet dat voor de

borst van het paard wordt gehangen.]

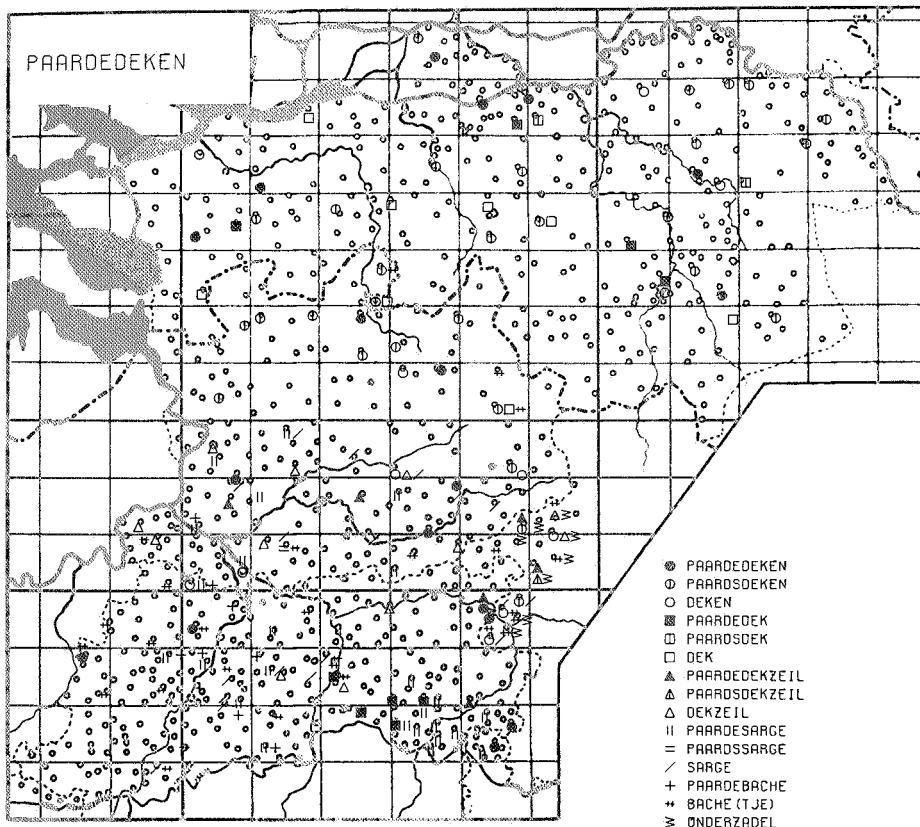
borstnet: het type *borstnet* in: K 146, 151, 163, 181, 183c, 184, 186, 193a, 195, 220, L 150, 180b, 201, 228; *bòrstnét*, K 204c, 211, 358, L 235, O 63a; *bòòrstnét*, L 183, 200a, 241, 263; *boorstnét*, L 182; *bòrstnét*, K 191, 225, 245, P 3; *burstnét*, K 191, 201, 205, 207, O 153; *burstniit*, K 274; *burstneet*, K 248; *bustniit*, I 220, K 268, 314, O 165, P 41, 41a, 48; *bustnét*, I 220, 268, 275, K 191, 210, 240, 254, 276, 283, 291, 301, 331, 332; *busnét*, K 237; *buusnet*, K 188a; *beustniit*, P 41; *bèustnét*, K 241, 276; *bèusnét*, K 276a; *bèusnét*, K 287; *bòstnét*, K 191, 240, 251, 274, 310, 330, 346, 348, 349, O 63a, O 288, P 18, 69b, 70, 85; *bòstnet*, K 173b; *bòsnit*, K 262; *bostnet*, K 175a*; *béstnét*, K 324, 340, O 161, P 88, 145; *baastnét*, P 104; de volgende opgave is meervoud: *bustnétta*, P 125; *bòrstnet*, bij voerl. Een net, dat men de ingespannen peerden voor de borst hangt om hen tegen de vliegen te beschermen, Corn. Vervl.; *borstnet*, net dat paarden vóór de borst wordt aangedaan om ze te vrijwaren tegen de steken van vliegen enz., Goossenaerts; *béstnét*, borstnet, hs Schrevens; **borstnetje**: het type *borstnetje* in: K 174, 183; **vliegennet**: het type *vliegennet* in: K 307; *vliēgnét*, K 312; *vliēgnit*, P 39; **borstvliegennet**: *borstvliegəgnét*, K 307; **dazennet**: *dòzənéet*, P 95; *duzzənéet*, K 335; *dòdwəzəniit*, P 76; *dòdwəzənéet*, P 76; **kopnet**: het type *kopnet* in: L 201; **voornet**: *veurnet*, K 193a; **deknet**: *deeG-nit*, P 39; de respondent heeft de vraag waarschijnlijk verkeerd geïnterpreteerd: **kontnet**: *kòntnét*, L 235; **net**: *nét*, K 208; *néét*, P 66; *nit*, K 241; **borststuk**: *bòrststuk*, K 318; **borstlap**: het type *borstlap* in: K 178*; *bustlòp*, K 204; **vliegenkap**: *vliegəkap*, K 151; **dekzeil**: *dik-saaəl*, P 39; **sloef**: *slòēf*, K 191, 212, 241; *sloef*, soort van doek dien de paarden in plaats van een net voor de borst dragen, Corn.; **drom**: het type *drom* in: K 318; *dròēm*, K 316; *dròēm*, K 312b; **schootje**: *schòôtjə*, K 157; **kappeson**: *kappəsjóm*, K 244; **schommelaar**: *schòmmaléēr*, K 357.

RUGNET

Rückennetz — back flynet — housse du dos (N 13, 83c)

[Het rugnet is het vliegennet dat over de rug van het paard gehangen wordt.]

rugnet: het type *rugnet* in: K 146, 175a*, 186, 188a, 220, L 180b, 228; *rugnét*, K 312b, P 104; *ruchnet*, P 41; *ruchnét*, K 212, 268, 358, O 63a; *rüüchnét*, I 220, K 201, 204c, 251, 330, 331, P 3; *rüüchnit*, K 274; *rüügnét*, K 210; *rüüchnit*, P 41, 41a; *ruchneet*, K 248; *reugnét*, K 310; *riēchnit*, K 340; *riēchnét*, hs Schrevens; **ruggenet**: *ruggnét*, K 174; *ruggnét*, K 237; *rüüggənéet*, I 275; **vliegennet**: het type *vliegennet*

net in: K 307, P 77; vliegənet, K 178*, 262; vliegənet, L 150; vliëggənet, K 191, 205, 207, 210, 235, 251, 283, 307, 316, 348, 349, P 18; vliëggənet, K 312, 324, 357, P 60; vliëggənet, K 241; vliejgənet, L 263; vliëjgənet, L 182; vliëggənet, K 240; rugvliëggənet: røëgvliëggənet, K 307; lijfnë: léëfnë, K 274; lèëfnë, K 301; laafnë, K 346; làäfnë, P 25; laofnë, K 346; ləänë, P 88; löjəfnë, P 88; deknë: déknë, O 173; gatnë: het type gatnë in: K 324; gətnë, hs Schrevens; rompnë: røëmpnë, K 287; schofnë: het type schofnë in: L 201; kontnë: het type kontnë in: L 180b, 183, 200a; kóntnë, L 241; kontnë, K 184; borstnë: beustnë, P 104; buiknë: het type buiknë in: L 180b; paardenë: pëëranë, P 70; net van het achterste van het paard: net vān ut achtərstə van ut pjët, O 165; groot net: grøëtnë, K 276; groewòd net, K 193a; net: nët, K 208, P 66; vliëgəkleed: vliëggəklët, K 241, 245, 316, 318; vliëggəklëet, K 240; vliëggəklëéjət, K 240; vliëggəklëéjət, K 241, 276a; vliëgənetuig: vliëggəgateuch, K 314; vliëgədek: vliëgədek, K 15, 157; vliëgədek, K 183; vliëgədek, K 191; ruggədek: het type ruggədek in: K 173b; dek: tək,

P 69b; paardekleed: pjëéatklët, K 254; pjëéatklët, K 254; kappeson: kəppəsəjən, K 244; baaltje: bəltjə, K 183; lijverd: lāävərt, K 251; hevel: het type hevel in: K 183c; in de volgende typen wordt de nadruk gelegd op het materiaal, waarvan het net gemaakt is, of op wat er zoal gebruikt wordt als net: zak: het type zak in: P 128; stoffen deken: het type stoffen deken in: O 153; licht zakkegoed: het type licht zakkegoed in: K 204; jute: het type jute in: K 195; dun linnen: het type dun linnen in: K 195; touw: het type touw in: K 195; dunne fijne koorden: het type dunne fijne koorden in: L 153; dun touw: het type dun touw in: L 180; gekleurd touw: het type gekleurd touw in: K 163; gekleurd koord: het type gekleurd koord in: K 163.

—1.2.8.10. Paardedeken en riem

PAARDEDEKEN (zie kaart)

Pferdedecke — horse rug — couverture de cheval, caparaçon (N 13, 93; Fourie 50; Go 1b)

1.1.1.2.

[De paardedeken wordt op het paard gelegd als het regent of als het dier zweet.]

paardedeken: *pèerdadeeka*, L 180, 241; *pèrdadeekən*, K 102*, 137; *pèèradeekən*, K 157; *péèrdadeeka*, K 133a, 207, 237, P 3; *pèèrdadeeka*, K 173b; *péèdadeekən*, P 41; *pjerradeeka*, K 307; *pjéjradeeka*, O 153; *péjjaradéeka*, K 310; *péèardandéjka*, K 251; *pééjadadéjka*, P 41a; *péèaradeekə*, P 161, 165; **paardsdeken:** *pertsdeekən*, L 150; *persdeekən*, K 163, 186; *péèrdzéekə*, P 45; *parsdeekən*, K 193a; *pesdeekən*, K 100; *pérsdeejkən*, K 165; *pertsdèekən*, L 160; *pétsdéeʔn*, K 314; *pertsdeeka*, L 153; *pérsdeeka*, K 210; *péjartsdeeka*, K 211; *persdeeka*, L 149, 180b, 235, 263; *pérsdeeka*, K 184; *pesdeeka*, K 175a*; *pésdeeka*, K 191; *pézdeeka*, K 204c; *péjzdeeka*, K 191; *pjèrsdeeka*, L 235; *pjétsdeeka*, K 276; *pesdeejkə*, K 178*; *péèrdadéeka*, K 225; *pertsdèekə*, L 184, 200a; *pjetsdeeʔə*, K 241; *pérsdikka*, K 212; *pésdikka*, K 205; *pézdikka*, K 201; **paardsdeken**, deken die men op heo paard legt om het te berijden, Goossenaerts; *pérsjdéjka*, znw. v. *perdsdeken*, paardedeken, De Bont; **deken:** het type *deken* in: L 145, 228; *deekən*, K 324, 330; *deekə*, K 235, 276, 318; *déeka*, L 182; *deejkə*, K 151; *dékkə*, P 44, 47; *dikkə*, K 274; **paardedek:** het type *paardedek* in: L 228; *paordandek*, L 201; *paerdadeek*, K 174; *peerdadeek*, K 143; *péèrdandek*, K 191; *peejradeek*, P 104; *péèaradéek*, P 102, 104, 137, 143; *pjèèradéek*, P 88; *péèaradéek*, paardedeken, hs Schrevens; **paardsdek:** *pertsdek*, K 146; *pérsdek*, K 220; *pjerzdék*, L 183; **dek:** het type *dek* in: K 124a, 179a, 183c, 186, 188a, 193a, L 241; *dék*, K 241; **waterdek:** *wattardek*, L 241; **rugdek:** *rīechdik*, P 39; **dekdeken:** het type *dekdeken* in: I 57a; *dékdeeka*, K 276a; *dégdeeka*, K 358; **dekkleed:** *déklit*, K 249; **paardedekzeil:** *pi-jadadiksəl*, P 41; *péèrandéksəl*, K 314, 357; *péèaradéksəl*, P 110; *pjeèrandéksəl*, K 283; *pjéèradéksəl*, K 301; *pjéèrdiksəl*, K 283; **paardsdekzeil:** *péèrstéksəl*, K 357; **dekzeil:** het type *dekzeil* in: P 77; *dékzaal*, I 268; *dékzààl*, I 220; *diksaal*, P 25; *dékzòàl*, I 220; *déksòjl*, P 88; *deksəl*, K 262; *déksəl*, K 244, 274, 316, 318, 346; *déeksəl*, K 331; **regenzeil:** *riggəzajl*, K 245; **regenmantel:** *régəməàntəl*, K 318; **pekzeil:** *péksaal*, K 251; *pékséél*, K 204; **pekdeken:** *pékdéʔən*, K 241; **paardesarge:** *pjeerasuzza*, K 283; *pjéèrasuzza*, K 304, 324; *pjéèrasuzza*, K 287; *pjéèarasuzza*, K 254; *pérdəsujzə*, K 248; *pjerrəzujzə*, O 165; *pjeerasus*, P 27; *peerəsus*, P 76; *pjéèrasözza*, K 330; *pjaarasös*, P 95; *péèarasös*, P 143; *pierəsös*, P 18; *pjéèraseuza*, K 349; *pjéèjrəseuza*, K 335; *péjraseus*, P 145; *pjéèrasòjzə*, P 69b, 133; *pjéèrasòjsjə*, P 60; *péèarasòtsjə*, P 154; *péèadašòs*, P 168; *péèjarəsés*, P 105; *péèarasas*, P 149, 150, 154a, 157, 166; *péèrasaas*, P 104; *peèrdesaarze*, (uitspr. *peèrdesörze*) paardedeken,

Corn.; **paardssarge:** *pjéètsuzza*, K 332; **sarge:** *sózza*, P 47; *sòzjə*, O 288; *sòas*, P 88; *sòòzing*, P 45; *suzza*, K 254, 268, 274, 281a, 332, P 66; *sus*, P 84; *susj*, P 76; *suzjə*, P 67, 68; *sézza*, K 307; *sézn*, K 340; *sézing*, P 44; *sòzìè*, K 312; **stalsarge:** *stòlsuzjə*, P 70; **deksargie:** *deksazìjə*, K 240; **rijsarge:** *rijsarge(ke)*, wollen sarge, die men op de rug van het paard riemt als men het zonder zadel berijdt, Tuerlinckx; **paardebâche:** *pjerrəbasj*, O 165; *pjéèrəbasj*, P 133; *pjéèjrəbasj*, K 324; *pjèrrəbasj*, P 25; *pjijrəbasjə*, P 5; *pjeerəbòsj*, P 60; *pjéèrəbòsj*, P 69b; *péèrəz bòsj*, P 70; *pjéèarbòsj*, K 287; **bâche:** *basj*, I 268, K 316, 353, 358, P 44, 46, 47, 48, 88, 125; *bazj*, K 191; *bàzjə*, O 63a; *bas*, K 240; *bòsj*, I 275, K 241, 332, 348, O 173, 288, P 3, 16, 66, 84, 85; *bòsjə*, O 161; *bòjəsj*, O 73; *bòjs*, P 128; *bòjzjə*, O 63a; **bâchetje:** *basjka*, P 48; *bòsjkən*, O 158; **onderzadel:** *òndərzaal*, K 353; *ònnərzaal*, K 358; *ònnərzòól*, K 316; *òndərzòól*, K 314, 315, 357, P 44, 46, 48; *ònnərzòòl*, K 318; **paardezak:** *pjéèjrəzak*, K 254; **vliegenkleed:** *[v]lìeggəklìejət*, K 312b.

SINGEL

Riemen für die Pferdedecke – roller, surcingle – surfaix (N 13, 92)

[De singel is de riem rond de buik van het paard om een deken vast te houden.]

singel: het type *singel* in: K 100, 102*, 124a, 133a, 137, 143, 145a, 146, 151, 165, 179a, 181, 183, 183c, 184, 186, 188a, 193a, 220, 262, L 145, 150, 153, 160, 180, 180b, 183, 200a, 201, 228, 235, 241, 263, P 5, 27, 77; *singəl*, K 191, 204, 205, 207, 210, 212, 240, 241, 245, 276, 276a, 307, 312, 314, 316, 318, 346, 357, 358, L 182, P 44, 48, 104, 105, 133, 145; *séngəl*, K 307, 310, O 288; *siəngəl*, K 157, 163, 178*, 188a; *sīəngəl*, I 220, 268, 275, K 201, 204c, 225, 235, 237, 240, 244, 249, 251, 254, 274, 283, 287, 291, 301, 304, 307, 324, 330, 331, 332, 335, 348, 349, O 63a, 153, P 3, 16, 18, 25, 39, 41, 41a, 66, 69b, 76, 84, 95, 104, 128; *sīəngl*, I 220; *seəngəl*, O 165; *sòngəl*, K 268, P 88; *səngəl*, K 283, P 88; *singel*, riem gebruikt om bv. een deken op het paard te binden, Van Dam 6; **dekensingel:** het type *dekensingel* in: I 57a; *deekəsingəl*, K 174; **stalsingel:** *stòlsīəngəl*, P 70; **singelriem:** het type *singelriem* in: K 179a; **buikriem:** *bòokrīēm*, K 248; *bòòkrīēm*, O 158, 161; *bòòakrīēm*, P 85; *búukrīēm*, O 173; *bukrīēm*, P 16; *bukkərīēm*, K 241; *bòkriem*, K 173b, 192; *bèukrīēm*, K 192; *bèuukrīēm*, O 153; *bèukrīēm*, K 208; **dekriem:** het type *dekriem* in: K 188a; **sargerriem:** *séz-zərīēm*, K 340; **omslag:** het type *omslag* in: K 193a; **band:** *bant*, K 330.

LAATSTE STUK VAN DE SINGEL

Aeusserstes Ende des Deckenriemens – end of surcingle – contresanglon
(N 36, 22)

stoot: het type *stoot* in: K 160, 174; *stoot*, K 168; *staot*, K 186; **singelstoot:** *singstoot*, K 153; **licht:** het type *licht* in: K 244; **help:** *elp*, P 133; *ellap*, P 133; **slagriem:** *slòchreem*, P 133.

–1.2.8.11. Zweep en delen

ZWEEP

Peitsche – horse whip – fouet

(N 13, 94; znd B2, 244; znd 14, 31; s g v 47; N.E. II, 68; Go 1b; Fourie 60)

zweep: het type *zweep* in: I 57, K 124a, 125a, 127, 128, 129, 131, 136a, 137, 143, 145a, 146, 147, 148, 150, 151, 153, 154, 155, 160, 161, 161a, 165, 168, 172, 174, 175*, 176, 178*, 179a, 179b, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188a, 195, 196, 205, 206, 207, 213, 216, 218, 219, 234, 255, 262, 267, 272, L 94, 99, 100, 103, 104, 109, 112, 145, 145a, 147, 148, 150, 151, 152, 153, 154, 154a, 156, 158, 159, 160, 161, 177, 178, 178a, 179, 179a, 180, 180b, 183, 184, 185, 186, 187, 189, 190, 199, 200, 200a, 204, 205, 207, 212, 226, 228, 240, 242, 244, 255, 255b, 256, 260, 261, 262, 263, 280, O 67; *zweep*, K 160, 185, 195, 197a, 215, L 153, 260, 279; *zwèèp*, K 102*, 125a, 214, 215; *zwéép*, K 183c, L 182; *zwêép*, K 157, 170, 173b, 184, 184a, 220, L 158, 184, 240, 256; *zwêep*, K 212; *zwêép*, K 163; *zwîép*, K 188a, 191, 192, 201, 206, 208, 212, 213, 224, 225, 227, 231, 232, 238, 241, 244, 254, 267, 270, 276, 282, 286, 291, 296, 300, 300a, 301, 303, 307, 308a, 320, 330, 349, O 238, P 4, 25, 27, 33, 35a, 41a, 60a, 81, 85, 93, 94, 104, 112, 129, 133, 133a, 147, 161, 166, 171, 198; *swîép*, K 346; *zviép*, K 307; *zwîep*, I 180, 220, 221b, K 188a, 204, 205, 206, 207, 210, 213, 225, 233, 235, 236, 237, 239, 241, 244, 245, 247, 251, 254, 258, 268, 269, 272, 274, 276, 277, 279, 281a, 283, 304, 307, 318, 320, 331, 333, 335, 346, 348, L 162, 229, 283, O 63a, 153, 158, 161, 162, 243, 276, P 3, 25, 27, 37, 39, 41, 44, 60, 76, 88, 107; *swîep*, P 88, 102, 110, 137, 150, 157, 162, 165, 166, 168; *zwîep*, K 201, 213, 237, 238, 244, 297, O 157; *swîep*, L 213; *zwîép*, K 237, P 67, 68; *swîép*, K 184; *zwîép*, K 153, 234, 291, 301, 330, O 178, P 60a, 125, 178; *swîép*, K 287; *zwîejap*, K 193a, 273, 307, L 185; *zwîējap*, K 104c, 191, 211, 235, 241, 268, 274, 276, 276a, 301, 312, 312b, 324, 332, 335, 339, 346, 357, P 5, 16, 41, 84, 88, 95, 105; *zwîējap*, K 272, 312, 340, P 25, 80, 99, 125; *zwiejp*, K 237; *zwie?ap*, K 245; *zwi-jp*, P 144; *zwi-jap*, K 237, 240, 276, 307; *zwiepa*, O 275; *ziép*, O 70; *zwijap*, L 235;

zwijp, K 100, 244, L 205, 206, 237, 244, 264; *zweeap*, K 268, 299, 329; *zwééap*, K 240; *zweeap*, L 285; *zwèèap*, K 214, 215; *zweejp*, I 220, K 212, 244, 307, L 144, 145, 148, 150, 257; *zweejap*, L 208; *zwép*, K 204; *zwéap*, K 236; *zwéjp*, K 211, 237, 240, L 235, 241; *zwèjp*, L 236; *zwéjap*, K 210, 240; *zwaajp*, K 240; *zwajap*, K 240; *zweujp*, K 216; *zwjeep*, K 176; *zwjèèp*, K 188a; *swjeep*, K 204b; *zwjep*, K 207; *zweep*, iemand (een peerd) van de zweep, met de zweep geven; zoo ook: van de zweep krijgen, Corn.; *zwi:ap*, zweep, hs Schrevens; *zwie:p*, zweep, Elemans; **zweepje:** *zwéjpjan*, K 241; **djak:** het type *djak* in: I 220; *dzjak*, I 220; *dzjòòk*, I 220; *dʹak*, K 251; *zjak*, I 275, K 245, 283, 295, 322, 324, 330, 331, 332, O 63a, P 3; *zjók*, O 67; *zjòk*, I 268, K 287, O 63a, 73; *sjak*, K 301; *sjach*, K 333b; *sjèk*, K 330; *jak*, K 330, 334; *jòk*, K 332; *jak*, zweep of wis, Goosenaerts; **klets:** het type *klets* in: K 297, 353, P 43, 80, 95, 129; *klets*, P 47, 48, 88, 99; *kléts*, K 238, 258, 324, 339, 349, 352, 353, O 63a, 73, 165, P 18, 27, 30, 33, 37, 38, 41a, 42, 84, 88, 94, 104, 105, 129, 145, 152, 154a, 198; *klèts*, P 85, 139; *klétsj*, O 153; *klééts*, P 16; *klaets*, P 88, 93, 146; *klits*, K 237, 258, 312, 348, 350a, 356, P 25, 35a, 40, 41, 46, 48, 77, 107; *klīets*, K 348, 349, P 41, 41a; *klijts*, O 67; *klòèts*, P 66; *kloets*, P 30, 105; *klats*, P 95, 102, 104, 127, 137, 143, 149, 154a, 199; *klajts*, P 12, 133, O 63a; *klasj*, P 60a, 69b, 125, O 286; *klajsj*, O 178; *klòts*, P 104; *klòtsj*, P 60, 70; *klòtsj*, P 128; *klòsj*, O 288; *klòsk*, O 173; *klits*, znw. zweep, Corn. Vervl.; *klits*, zweep, klets, Corn.; **klasjoor:** *klatschûur*, P 155; *klasjoora*, O 274; *klètsjûur*, P 154; *klètsjûur*, P 154; *klaetsjûur*, P 154; **smak:** het type *smak* in: K 314, 315, 316, 318, 357, 358, P 44, 45, 46; *smák*, K 357; *smòk*, K 318, 358; **karwats:** het type *karwats* in: K 128*, 173b, L 184; *karwatsj*, K 335; *karrwats*, K 124a; *kərwats*, K 191; *kərwòts*, P 139; *kərwətsj*, P 27; *krawas*, K 301; *kràwajtsj*, O 73; **cravache:** het type *cravache* in: K 267; *kravasj*, K 330; **klep:** *klep*, K 277; **peits:** *pīèts*, O 67; **chevalier:** *sjeevaljee*, K 151; **roet:** *roet*, K 226; **brits:** *brits*, een brits is eigenlijk een werktuig om luidklinkende slagen te geven, hs 1756; **klavats:** *klavats*, rijzweep, karwats, (rond Eindhout), Corn. Vervl. A.; **schuifeleer:** *schuifeleer*, bij voerlieden, een zweep met knooppkens, Corn. Vervl.

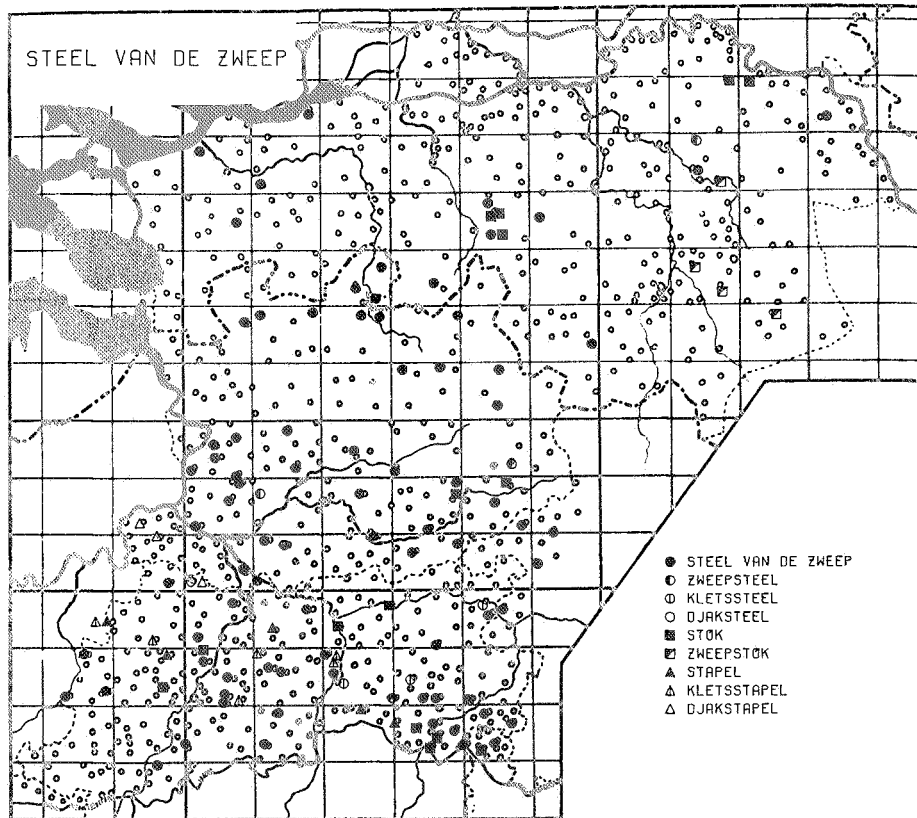
STEEL VAN DE ZWEEP (zie kaart)

Peitschenstiel – whip handle – verge, manche de fouet

(N 13, 95a; Fourie 60)

steel: het type *steel* in: K 151, 157, 174, 183c, 184, 186, 193a, 195, 220, 262, L 160, 180, P 5, 77; *steel*, I 275, K 191, 192, 201, 204c, 207, 208,

I.1.1.2.

211, 235, 237, 240, 241, 244, 248, 268, 274, 301, 307, 310, 312, 331, 332, 340, 346, 348, O 153, 158, 161, P 4; *steelj*, K 124a, P 60; *stéel*, K 241, 287, 318; *stéél*, K 240, 314, 357; *stééjl*, K 249, 251, 254, 281a, 283, 330, 335, O 288, P 16, 41a, 66, 76, 105, 125, 128; *stééal*, K 254; *stéel*, K 205; *stil*, P 44; *sti-jal*, K 241; *stéjl*, K 245, P 67, 68, 84, 88, 133, 145; *stéal*, P 39, 161; *stél*, P 157, 165, 166; *sīējil*, O 173; *stajl*, P 102, 104, 150; **zweepsteel**: het type *zweepsteel* in: L 180b; *zwēpasteel*, K 276, 283; *zwepesteel*, Goosenaerts; *zwēepastéjl*, znw. m. *zwepesteel*, De Bont; **kletssteel**: *klétstééjl*, P 88; *klatstajl*, P 95; *klētsasteel*, P 41; **djaksteel**: *zjaksteel*, K 324; **stok**: het type *stok* in: K 183, 183a, L 150, 153; *stók*, K 184, P 60; *stòk*, K 307, 312, O 173, P 25, 27; *stèk*, P 110, 149, 154, 154a, 168; **zweepstok**: het type *zweepstok* in: L 263; *zwipstok*, L 241; *zwipstòk*, L 182; *zwējpstòk*, L 235; *zwēepastòk*, znw. m. *zwepestok*, *zweepstok*, *stok* of *steel* van een *zweep*, De Bont; **kletsstok**: *klétsstòk*, *zweepstok*, hs Schrevens; **stapel**: *stòðpal*, O 63a, P 18; *stòobal*, P 137, 143; *stabbal*, O 165; **kletsstapel**: *klétstòðpal*, P 84; *klétstòðjpal*, P 85; *klatstaapal*, O 73; *klajtstaapal*, O 73; *klasjtòðbal*, P 69b; *klòjsjtòðpal*,

P 70; *klétstaafal*, O 63a; *klétstòðpal*, *zweepstok*, hs Schrevens; **djakstapel**: *džjakstàapl*, I 220; *zjakstòðpal*, K 324; *džjòkstòðpal*, I 220; *zjòkstaapal*, I 268; **staf**: het type *staf* in: L 183; **zweepstaf**: *zwipstaf*, L 200a; **zweeptop**: *zweepotop*, K 179a; **handvat**: *anifat*, K 251; *hantfat*, P 3; *haantvat*, K 179a; *haantfòt*, K 210; *hanvat*, K 184; **hanzing**: *hanzing*, *hand-greep* van een *zweepsteel*, Tuerlinckx; **gard**: *gèèrt*, K 157.

UITEINDE VAN DE STEEL VAN DE ZWEEP

Oberes Ende des Peitschenstiels – whip handle's end – bout du manche du fouet (N 13, 95d)

[Het einde van de *zweep* kon bestaan uit een knop met een oog of haakje, bedoeld om de *zweep* aan op te hangen.]

kap: het type *kap* in: K 301; **harsdraad**: *harsdraat*, P 77; **knoop**: *knêup*, P 104; **knoopje**: *knupka*, P 104; **oog**: het type *oog* in: P 77; **oogje**: *òwachska*, K 191; **ophang**: *ophang*, *koordje* of *riemken*, waarmee de *zweep* aan de *steel* hangt, Tuerlinckx.

SNOER VAN DE ZWEEP

Peitschenschnur – whip lash end – lanière ou brin de fouet

(N 13, 95b, Fourie 60; sgv)

snoer: het type *snoer* in: K 151, 179a, 184, 186, 193a, 220, P 5; *snōer*, K 244, 332; *snōer*, I 275, K 192, 207, 210, 211, 237, 251, 274, 187, 314, 318, O 158, P 3, 39, 105; *snūūr*, P 60; *snōēwr*, K 281a; *snōwār*, K 357; *snuj*, P 125; *snujār*, L 200a; *snoor*, P 76; *snīer*, O 153, 161; *snōer*, P 102, 104, 137, 149, 150, 154, 157; **zweep:** het type *zweep* in: K 155, 171, 310; *zwēép*, K 218, L 182; *zwējāp*, K 240; *zweejp*, L 148; *zwējpp*, L 235, 241; *zwēp*, K 276; *zwīep*, K 241, 331, 346, P 110, 166; *zwīēp*, K 248; *zwīējāp*, K 268; *zwīējāp*, K 340; *zwi-jāp*, K 307; **zweepsлаг:** het type *zweepsлаг* in: L 162, 174; *zwēpslach*, L 158; *zwīēpslach*, L 109, 153; *zwi-pslach*, L 104, 153, 158, 160, 184, 186, 189; **zweepsnoer:** het type *zweepsnoer* in: L 180b; **zweeptouw:** het type *zweeptouw* in: K 168, L 94, 256; *zweejp-touw*, L 150; *zweewptouw*, L 256; *zweeptaa*, K 220, L 259; *zweeptaw*, K 148, L 255; *zweejp-taaw*, L 145; *zweeptaa*, L 257; *zwieptaw*, L 260, 280; *zwīēptouw*, L 229; *zwi-jptaw*, L 264; *zwi-jptaaw*, L 257; *zwiptaaw*, K 218; *zwiptouw*, K 185, L 102, 152, 185; *zwiptstouw*, L 154, 187; *zwiptstaw*, K 171; *zwiptstaa*, L 100; *zwijsptaaw*, K 214, 215; *zwiptōū-w*, *zweeptouw*, Jacob; **krolzweep:** *krolzwiep*, K 251; **krolslag:** *krōl-slach*, K 251; **voorslag:** *vōrslach*, (= onderdeel) van een zweep, dát dikke touw van de zweep dat zich bevindt voor de klezoor, dat is dus tussen de klezoor en het lederen gedeelte, De Bont; **zweepslinger:** *zweepslingār*, L 162; **koord:** het type *koord* in: K 174, 183c; *koor*, K 240; *kōōwār*, P 16; *koewoor*, K 193a; *kōwr*, P 39; *kōēwār*, K 324; **koordje:** *kōōrākā*, P 104; **zweepkoord:** het type *zweepkoord* in: K 219; *zwēépkoort*, K 215; *zwepkoort*, L 208; *zwējppkoort*, L 236; *zweujpkoort*, K 216; **klapkoord:** het type *klapkoord* in: K 179a, 199; **klapskoord:** het type *klapskoord* in: K 197a; **kletskoord:** het type *kletskoord* in: P 5; **slagkoord:** het type *slagkoord* in: K 163; **slag:** het type *slag* in: K 124a, 137, 150, 262, L 183; 228, 263; *slach*, K 249, 251, 301, P 161; *slōch*, P 18; *slēēch*, K 245; *slag*, aan een zweep; de slag van een zweep, Goossenaerts; **karwats:** *kār wōts*, K 332; **djak:** *zjōk*, K 330; **djakleer:** *zjōkléér*, I 268; *dzjōkléér*, I 220; *dzjākléér*, I 220; **leer:** het type *leer* in: K 184, P 77; *lээр*, K 291; *lээр*, P 69b, 133; *lээр*, P 66, 128; *leejr*, P 26; *lээрj*, K 335; *lээр*, P 104, 110, 137, 143, 149, 150, 154, 154a, 157, 165, 166, 168; *lээрj*, P 95; *lээрj*, O 173; **leren riem:** *lээрā rēm*, K 205; **met een leren riempje:** *mēt ən lээрā rēmka*, O 288; **klets:** het type *klets* in: K 312, P 44; *kléts*, K 283; *klīēts*, P 41, 41a; *klīts*, L 285; **kletsleer:**

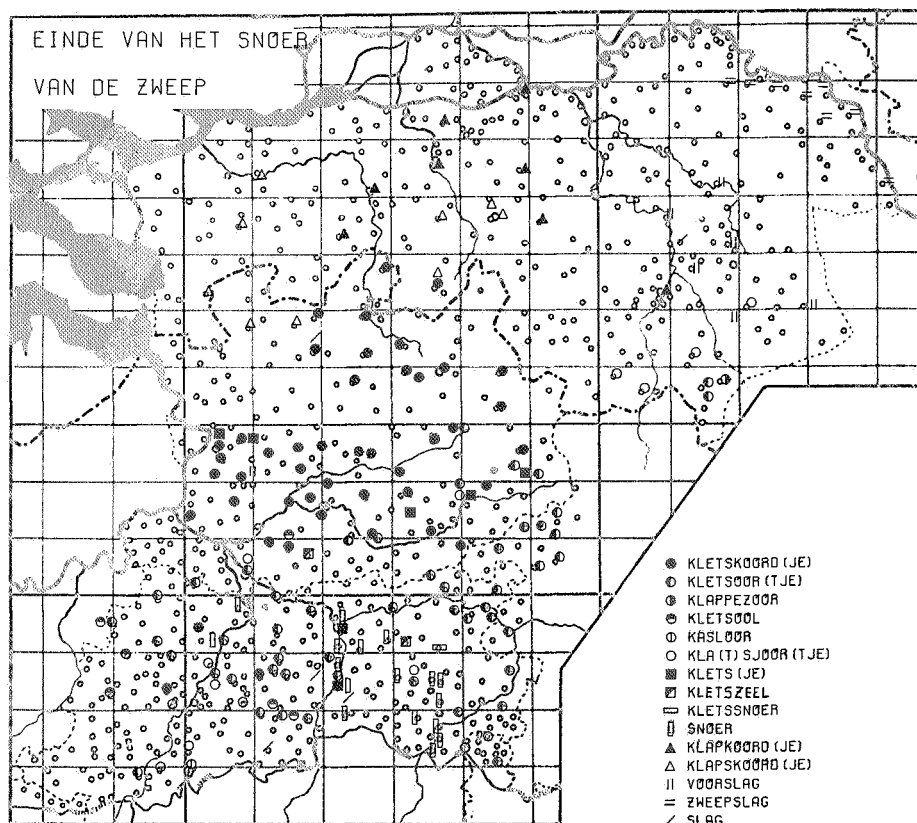
klōtsjleér, P 70; *klītsleer*, P 88; **kletsoor:** *klusoor*, L 261; **eigenlijke klets:** het type *eingelijke klets* in: O 63a; **lits:** het type *lits* in: P 5; **nistel:** *néstal*, K 331, P 16, 25, 85; *niesal*, K 157; **pees:** *pees*, K 241; **luikzeel:** *lūkzeel*, O 165; **lutzeel:** *lutsiel*, O 73; **klats:** het type *klats* in: P 143, 154a, 162; **klasjoor:** *klatsjuwr*, P 165, 168; **klatseis:** *klatsi-js*, P 161; **[viēr] koorden:** *viēr koorā*, K 358.

EINDE VAN HET SNOER VAN DE ZWEEP (zie kaart)

Ende der Peitschenschnur – whip lash end – forcet du fouet

(N 13, 95c; znd B2, 245; znd 8, 142; Go 1b; Roukens 14, 20)

kletskoord: het type *kletskoord* in: K 191, 195, L 241; *klītskoort*, K 301; *kletskoor*, K 262; *klétskoor*, K 240, 310; *klétskoor*, K 240; *klétskōēr*, K 291; *klétskōēr*, K 231, 291, 325, P 3; *klétskōēwār*, K 245; *klétskōēr*, K 205, 207; *klétskōer*, K 256; *klétskōer*, K 331; *klītskoor*, K 272, 346; *klītskōor*, K 267; *klītskōōr*, K 241; *klītskōwār*, K 241; *klītskōer*, K 248, 251, 283, 286; *klītskōēr*, K 206; *klītskōēwār*, K 268; *kleetskoor*, K 332; *klīētskoor*, K 240; *klīētskōor*, K 305; *klīētskōer*, K 257, 258, 268, 292; *klīētskōēr*, K 267, 268, 296, 300a; *klīētskōēwār*, K 301; *klīētskōējār*, K 312b; *klaatsjkoor*, P 71; *klīētskōēr*, K 236; *klaskūūr*, O 173; *kletskoor(d)*, aan een zweep: het dunne uiteinde, Goossenaerts; *kletskoor(d)*, dun koordeken aan het uiteinde van een zweep; dunne koord waarvan de kletskoord gemaakt is, Corn. Vervl.; *klītskoor(d)*, zie kletskoord, Corn. Vervl.; *klétskaawr*, zweepkoord, hs Schrevens; **kletskoordje:** *kletskoejrka*, K 244; *kletskōerākā*, K 235; *klétskōerākā*, K 237; *klétskōērka*, K 283; *klétskōēwārākā*, K 210; *klétskōerka*, K 210; *klétskōerākā*, K 212; *klétskōēwārākā*, K 191; *klītskōerākā*, K 273; *klītskūūjārākā*, K 273; *klītskeurākā*, K 276a; *klīētskōēwārākā*, K 191; *klīētskurka*, K 268, 274; *klīētskjurka*, K 295; *klatskōōwārākā*, K 212; *kloetskōerākā*, K 250; **kletsoor:** het type *kletsoor* in: P 77; *klétsoor*, O 63a; *kletsōer*, K 358, P 10; *kletsōer*, K 277; *kletsōer*, P 14; *klétsōer*, O 73, P 16, 18, 84, 88, 129; *klétsōer*, K 340; *klétsōēwār*, K 324; *klétsōer*, P 128; *kletsuur*, P 171; *klétsūūr*, O 165; *klétsūūjār*, P 25; *klétsūūr*, P 112; *klétsēr*, P 48; *klétsēūr*, P 66; *klītsoor*, L 285; *klītsoor*, K 358, L 283; *klītsōer*, K 350, P 41; *klīdzōer*, K 318; *klīdzōer*, K 358; *klīdzōer*, K 314, 315, 316, 353, 357; *klīētsoor*, K 276; *klīētsōēwār*, K 347a; *klīētsōēwār*, K 314, 339; *klīētsōer*, K 307, 353, 356, P 25, 41; *klīētsōer*, P 35a, 41; *klīēdzōer*, K 273, 349a; *klīētsuur*, P 107; *klīētsūūr*, P 43; *klīētsūūr*, P 41a; *klajisoor*, P 76; *klatsōer*, P 127; *klajisūūr*, P

60a; *klatsûur*, P 95; *klatsûur*, P 147; *klijtsoojr*, O 67; *kloetsdêr*, P 73; *khuutsdêr*, P 18; *kliitsoor*, dun koordeken aan het uiteinde van een zweep, slag, Corn. Vervl. A; **kletsoortje**: *klêtsurka*, K 330; *klêtsûurka*, O 286; **kletsool**: *klêtsôel*, O 63a, P 80; *klêtsiel*, K 332; *klaitsôel*, O 162; *klutzôdwl*, O 161; *klôjtsôel*, P 128; **kla(t)sjoor**: *klasjûur*, P 60a, 166; *klajsjûur*, O 178; *klasjôer*, P 69b; *klôsjoor*, P 125; *klôsjôer*, O 288; *klôtsjûur*, P 60; *klêtsjuur*, P 164; *klêtsjoer*, K 330; *klêtsjier*, P 95; *klazoor*, L 242, 262, 279, 281; *klêsdêr*, K 307; *klazôr*, het van koord gedraaide uiteinde van een zweep dat het klappen veroorzaakt, De Bont; **klatsjoortje**: *klôtsjûurrêka*, K 330; **klappezoor**: *klappa- zoer*, L 284; **kasloor**: *kasselowêr*, P 199; *kassloer*, P 198; **kletszeel**: *klêtsziel*, K 333, P 37; *klêtsjêjal*, K 332; **klets**: het type *klets* in: P 89; *klets*, K 244; *klêts*, K 245, P 27; *klits*, K 276; *klîets*, K 308a; **kletsje**: *klîetska*, K 307; **kletssnoer**: *klêtsnôer*, P 39; **snoer**: het type *snoer* in: P 5, 89, 136; *snoer*, P 154; *snôer*, P 30, 88; *snôer*, P 27, 29a, 32, 85, 94, 96, 99, 136; *snôewr*, P 145, 154a; *snôewr*, P 105; *snôer*, P 85; *snoor*, P 10, 144; *snur*, znw. vr. *snoer*, De Bont; **snoertje**: *snurka*, klein dun snoertje aar, het

zweeptouw, hs Schrevens; **klapkoord**: het type *klapkoord* in: K 131, 163, 165, 180, 186, L 228; **klapkoordje**: het type *klapkoordje* in: K 135; *klapkortjê*, K 160; **klapskoord**: het type *klapskoord* in: K 174, 182, 183, 183c, 195; *klapskôert*, K 201; *klôpskwur*, K 204; **klapskoordje**: het type *klapskoordje* in: K 156; *klapskôerka*, K 188a; **klapsel**: het type *klapsel* in: K 135; **klaptouw**: het type *klaptouw* in: K 184; **klapzweepje**: *klapzweepka*, K 220; **koordje**: *koertjê*, L 183; *kôerska*, K 188a; *kurraka*, P 41; **klinkkoord**: *klingskôert*, K 247; **slagkoord**: *slachkortjê*, L 199, 150; **voorslag**: *vurslach*, K 251, L 241, 263a; *vuurslach*, L 182, 200a, 205, 235; **voorkoord**: *vûurkoort*, L 157; **voorkoordje**: *vûurkurtjê*, L 200; **voorzweep**: *vurzweep*, L 263; **zweeps slag**: het type *zweeps slag* in: L 190; *zwijslach*, L 150, 153, 154, 156, 159, 160, 161; **doorslag**: *deurslach*, K 153a; **slag**: het type *slag* in: L 203b, P 89; *slach*, K 206, P 25, 41, 88, 133; *slôch*, P 88; **vlus slag**: *vleuslach*, O 274; *vlu- slach*, O 276; **flusjes**: *flôsjks*, K 211; **zweep- flusje**: *zweepflôska*, L 180b; **plusje**: *pluska*, K 318; *plûuska*, K 274; **zweeptol**: het type *zweeptol* in: K 307; **lus**: *lûus*, K 279; **djak**: *zjak*, I 269, K 310; **djakje**: bij de volgende opgave is

ook het lidwoord opgenomen: *ətjakska*, I 221; **zwiem**: het type *zwiem* in: L 149; **zwiempje**: *zwiemka*, L 228; **riempje**: *riemka*, K 126; **vlim**: *vlim*, onderste uiteinde ener zweep, Tuerlinckx; **einde**: *ent*, K 151; **eindetje**: *énnaka*, K 287; **klinkeinde**: het type *klinkeinde* in: I 180; *kleenkéénda*, I 180; **ondereinde**: *ondereind*, znw. stukje kletskoord onder aan de slag ener zweep, wat men later kan vervangen door een ander, Corn. Vervl.; **gestel**: *getsal*, K 125; **tip**: het type *tip* in: P 76; **top**: het type *top* in: K 193a; **punt**: *pōent*, O 153; *püünt*, K 208; **nagel**: *naogal*, K 237.

OOG VAN DE ZWEEP

Peitschenöse — eye of whip — oeillet, monture de fouet

(N 13, 95d)

[Het oog is dat deel van de zweep, waar het snoer aan de steel bevestigd wordt.]

oog: *ōdch*, K 184; *ōēch*, P 66; *ōēwāch*, P 41; **stapeloog**: *staopəlōech*, P 18; **kapje**: *kōpkā*, P 95; *kappakā*, P 25; **lits**: he type *lits* in: K-312b.

ALS ZWEEP GEBRUIKTE TWIJG

Als Peitsche verwendetes Reis — twig used as a whip — branche servant de fouet (Go 1b)

wis: het type *wis* in: K 353, P 44, 47, 167; **wisje**: *wiskā*, K 316, 358, P 45, 48; **stok**: *stōk*, K 314; *stōk*, K 316; **stek**: *stēk*, K 357, P 46, 47; **zweep**: *zwiēp*, K 314, 315, 357, 359; **zweepje**: *zwēpkā*, K 314; *zwikpkā*, K 318; *zwikpskā(n)*, znw. o. zwiepske, dunne buigzame twijg waarmee een zwiepend geluid kan gemaakt worden, De Bont; **smakje**: *smakska*, K 353; **karwatsje**: *kārwatska*, P 44; **vliegentak**: *vliigəntak*, znw.m. vliegentak, bebladerde tak die een voerman in de zomer in het paardetuig steekt om het trekdiert tegen vliegen te beschermen. Een synoniem is: *bl.rtak*, De Bont; **perche**: *pērkā*, K 318.

MET DE ZWEEP SLAAN

Peitschen — to whip up a horse — fouetter (Go 1b)

kletsen: *kletsā*, K 353, P 47; *klitsen*, met de zweep kletsen, Corn. Vervl. A; **afkletsoren**: *afkletsoren*, van kletsoor, zweep; met de zweep slaan, Tuerlinckx; **smakken**: *smakkā*, K 316, 318, 357, 358, P 44, 45, 46; *sma?ā*, K 353; *sm?ən*, K 315; **kraken**: *kraakā*, P 48; **kappen**: *kappen*, met een zweep of roede slaan, Tuerlinckx; **djakken**: *jakken*, met de jak (zweep of wis) slaan, Goossenaerts; *zjakken*, slaan, inz. met een zweep, Corn. Vervl.; **vlimmen**: *vlimmen*, met de zweep slaan, Tuerlinckx; **goeit-**

sen: *goeitsen*, met een stok, eene zweep enz. slaan, Tuerlinckx; **afslaan**: *afslaan*, paard; (met een zweep) slagen geven, Goossenaerts.

HET PAARD MET DE ZWEEP AANDRIJVEN

Das Pferd met der Peitsche antreiben — to urge a horse forward — solliciter le cheval du fouet

(Fourie 60)

jagen: *jaagā*, P 104, 150, 154, 157, 165, 166, 168; *jōogā*, P 102, 149, 161; **kassen**: *kassā*, P 102, 110, 137, 143, 154.

— 1.2.8.12. Paardetuig, diversen

BLOK

Mit einer Kette am Pferdebein befestigter Klotz — clog — entrave

(N 13, 86)

[Hét blok is een ketting met een blok aan het been van een paard om te beletten dat het uit de wei springt.]

blok: het type *blok* in: K 124a, 163, 186, L 145, 160, 263; *blōk*, K 191, L 182; **paardenblok**: *pjéérānblok*, K 330; *peerdānblok*, K 143; **beenblok**: het type *beenblok* in: K 307; *biēnblok*, P 41; **springblok**: het type *springblok* in: L 180b; *springblōk*, K 183; **sleeplblok**: *slēēpblok*, L 241; **lastblok**: *lōstblōk*, K 340; van een paard met een blok aan het been zegt men: **geblokt lopen**: *hij loopt gāblokt*, K 146; **sleep**: *slējp*, L 200a; **klos**: het type *klos* in: L 150, 153; *klōs*, L 183, 235; *klōs*, zware blok voor aan een paardepoot, Elemans; **kluister**: het type *kluister* in: K 151; *klōjster*, K 183c; *klōstār*, K 179a; **kniehalster**: *knīējōlstār*, K 201; *knīējōlstār*, K 204c; **knieband**: *knīēbānt*, O 165; **suf**: *suf*, K 137, 241, L 228; *sūūf*, K 225; *suf*, de suf is de ketting aan de zware blok die men aan 't been van een paard doet, om te voorkomen dat het over de sloot zal springen (het kan dus wel rondlopen), hs 1756; **sloef**: *slōēf*, K 244; **paardenboei**: *pjéérābōwj*, K 301; **streng**: *string*, O 153; **prang**: *prōng*, P 39; **hacht**: *hōcht*, K 312b; **voetbinder**: *vōētbīēnnār*, P 18; **dwingschakel**: *dwingschaokāl*, K 165; de volgende typen zijn meervoud: **musketons**: *mūūskātōns*, K 274; **spalken**: *spōlkān*, O 63a; **boeien**: *bōējā*, P 3; **boeitjes**: *bōējkās*, K 251.

PRAAM

Bremse, Nasenklemme — twitch — morailles, tord-nez

(N 13, 85; sgv 28)

[De praam is de knijper op de neus van het

paard om het in bedwang te houden.]

praam: het type *praam* in: K 197a, L 145, 153, 184, 190, 208, 233, P 77; *praam*, K 207, O 73; *praom*, K 100a, 124a, 133a, 137, 143, 145a, 146, 151, 157, 163, 165, 174, 175a*, 178*, 179a, 181, 183, 183c, 184, 186, 195, 218, 220, 237, 291, 324, L 160, 200a, 228, 241; *pròdm*, K 204, 241, 251, 304, 330, L 182, 183, 235, O 288, P 128; *proom*, L 144, 180b; *pròom*, K 216, L 199; *prēm*, I 275; *pruim*, K 262; *pram*, L 150; *pròm*, K 225, 245, O 63a; *próm*, P 39; *pròm*, K 201, 204c; *prém*, K 240; *pròdam*, K 244, 249, 254, 283, P 3; *pròdwam*, K 274, 332; *proowam*, K 268; *pròdwm*, O 63a, P 76; *pròdam*, P 69b; *pròam*, P 18, 133; *pròwam*, K 301; *proem*, K 291; *pròom*, znw. vr. *praam*, neusknijper van een paard om dit in bedwang te houden, De Bont; *pru:am*, *praam*, deel van het paardetuig: neusknijper, Eylenbosch O 253; **prang:** het type *prang* in: K 148, 171, 173b, 193a, L 148, 154, 162, 186, 187, 189, 257, P 95; *prang*, K 191, 204c, 240, 251, P 41, 44, 48, 139; *pràng*, I 220, K 291, 314, P 41a; *práng*, K 357; *praang*, L 236, 261; *praan*, L 236; *pròng*, I 220, 268, K 211, 287, 312, 316, 318, 332, 358, O 63a, 173, P 16, 66, 84, 85, 88, 104, 145; *preeng*, K 248; *prang*, een paard dat onhandelbaar is, krijgt een *prang* op de neus. d.i. men bindt om de bovenlip een touw, dat men dan met een stokje aandraait, wat een gruwelijke pijn veroorzaakt (nogal eens gedaan in de hoefstal), hs Renders L 226; *prang*, een prang op de neus: bij paard dat in de hoefstal niet stil wil staan, of bij de merrie die niet laat zuigen; knuppel met touw die op de bovenlip wordt aangebracht en bijgedraaid wat natuurlijk pijn veroorzaakt, Goossenaerts; **neusprang:** *neuspròng*, K 276; **nijper:** het type *nijper* in: P 5; *néepar*, P 70, 76; *néepar*, O 153; **neusnijper:** het type *neusnijper* in: K 307; *neusnéepar*, K 192; **knijper:** het type *knijper* in: K 173a; *knéepar*, K 208; *knaajpar*, K 241; *knòjpar*, K 335; **neusknijper:** het type *neusknijper* in: K 307; *neusknaapar*, P 25; **klem:** het type *klem* in: K 193a, L 104, 153; *klém*, K 205, 210, 212, 240, 276, 276a, 307, 312b, 340, 346, 348, 349; *klam*, L 212; de volgende opgave is meervoud: *klémmə*, K 274; *klem*, zeker tuig: 'n peerd de klem op de neus zetten, Goossenaerts; **neusklem:** *neusklém*, K 241; **klemming:** het type *klemming* in: L 102; **kwelling:** het type *kwelling* in: L 102; **ring:** het type *ring* in: K 215; **nood:** *noewat*, L 185; *noewat*, L 153; **sigaar:** *sīēgaar*, K 254, O 158, 161; *sīēgar*, K 244; **wreil:** *wreel*, L 263; *wrèel*, L 241; **[boraal]:** *bóraal*, O 165; *bril*, K 188a; **neustang:** *neustaangk*, K 312; *knevel:* *kneevəl*, K 241; **priem in de neusgaten:** *preim in dā neusgaatən*, L 201; *preim in dā neusgaotən*, L 201; **zeeltje:** het type *zeeltje* in: K 291.

HAVERZAK (zie kaart)

Hafersack — nose bag — musette (à avoine)
(N 13, 90)

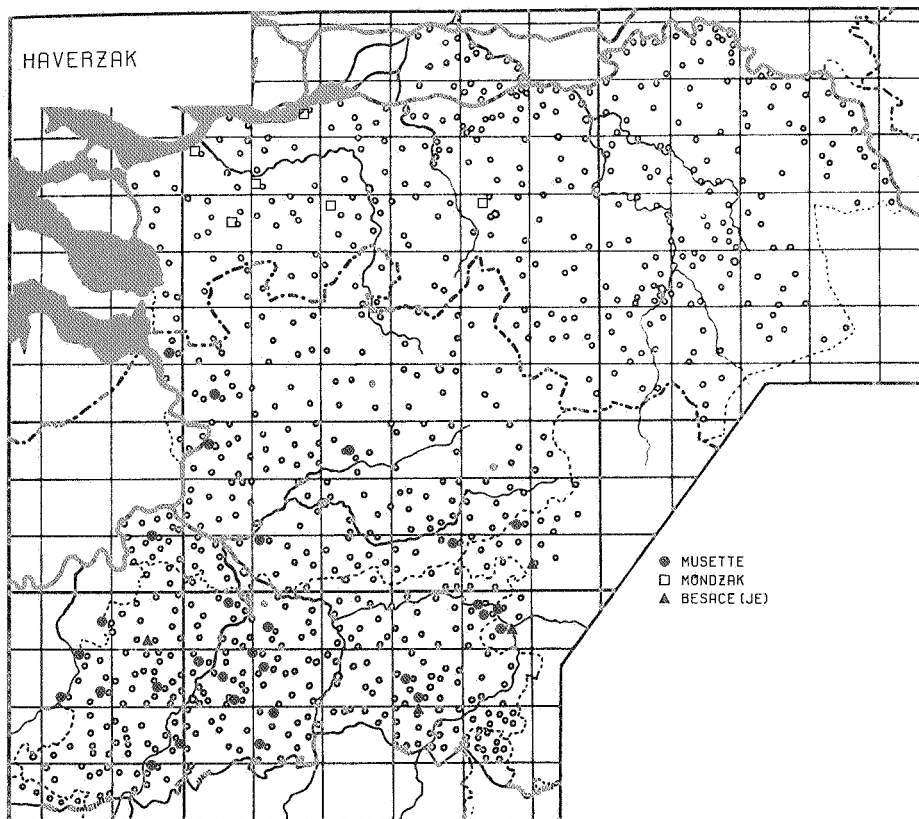
[De haverzak is de zak die men het ingespannen paard omhangt om het te laten eten.]

haverzak: het type *haverzak* in: K 332, L 145, 160, 228, P 77; *hàavərzək*, L 182; *haavərzək*, P 105; *haovərzək*, K 125a, 133a, 184, 193a, 220, L 180; *haavərzək*, K 332; *hävərzək*, K 211; *hòðvərzək*, K 241; *hòðvərzək*, K 274, 316, 346; *hòðavərzək*, P 145; *hòovərzək*, K 276; *aovərzək*, K 324; *aovərzək*, K 237, 335, P 60; *aovərzék*, K 281a; *òðvərzək*, P 88; *oovərzək*, P 27; *òðvərzək*, P 84; *hóvvərzək*, P 39; *avvərzək*, K 330; *övvərzək*, K 204c; *övvərzək*, K 201; *òðvərzək*, P 85; *èèjvərzək*, I 275; **kopzak:** het type *kopzak* in: K 145a, 146, 163, 262, L 180b, 200a, 241; *kòpzək*, K 165, 205, 207, 241, 307, L 183; *kopsək*, K 248, L 263; *kòpsək*, K 192, 235, 249, 251, 254, 283, 291, 349, L 235, P 3; *kópsək*, K 301; *kòpsək*, K 283; *kòpsək*, K 240; *kòpzək*, K 210, 240, 268, 312b, 332; *kòpsək*, K 204, 204c, 212, 241, 331; *kòpsék*, K 245; **eetzak:** *éétzək*, K 310; *eetsək*, K 191, 348, P 25; *éétsək*, K 330; *eetsək*, K 287; *eetzək*, K 307, O 63a; *ééjtsək*, P 16, 88; *éjtsək*, P 88; *ejtzək*, P 60; *ééazək*, K 318; **mondzak:** het type *mondzak* in: K 151, 157, 178*, 183c; *monisək*, K 124a; *mòntzək*, K 174; **voerzak:** het type *voerzak* in: K 173b, 179a; *voejərzək*, K 181, 186, L 153, 182, 183, 235; *voederzək*, met haver gevuld zakje waaruit voerlui hun paarden „langs de baan” eten geven, Goossenaerts; **knapzak:** *knòpzək*, P 66; *knòpsək*, K 340; **moefelzak:** *mòëffəlzək*, P 95; **zak:** het type *zak* in: K 208; **havermand:** *haavərmaan*, K 358; *haovərmaan*, K 312; *hòðvərmaan*, K 276; **havermandje:** *hòðvərmaanəkə*, K 276a; **eethak:** *éétbək*, P 41; **voerbuil:** *voejərbuil*, K 100; **ben:** *bīēn*, P 76; **muil:** *mòðwl*, K 318; **besace:** *bəzét*, K 357; *bòzét*, O 73; *bəzòs*, P 104; *büüzət*, P 48; **besace-je:** *bəzòskə*, P 104; **musette:** het type *musette* in: P 5; *muséttə*, O 63a, 165; *müüséttə*, K 244; *müüsét*, I 220, 268, K 225, O 173, P 60; *muzet*, K 314; *müüzét*, K 331, O 288, P 69b, 70, 125, 128, 133; *muuzéét*, P 66; *müüzit*, P 41; *məzét*, K 346, O 153, 158, 161, P 41a, 44, 76, 95; *məsét*, K 268, P 18, 104; *mòzézét*, P 76; *mīzét*, O 63a; *malét*, P 48; **kappeson:** *kappəson*, K 304; **bidon:** *bu-dòng*, O 63a.

HAVERKIST

Haferkiste, Haferkasten — oat bin, oat chest -
coffre à avoine
(Go 1b)

haverkist: *haavərkist*, K 353, 358, P 44; *haavərkīēst*, P 45, 46, 47; *haavərkīēs*, P 48; *hòðvərkīēst*, K 357; *hòðvərkist*, K 314, 315, 316,

318; *haverkist*, kist waarin de haver bewaard wordt, welke tot paardenvoeder dienen moet, Goosseanerts; *oovarkist*, haverkist, hs Schreven P 86; *ðoværkist*, de haverkist, hierin ligt voeder klaar voor het paard op stal, Eylenbosch O 253.

—1.2.8.13. Met een paard rijden

OPTUIGEN

Aufzäumen — to harness — harnacher le cheval

(N 8, 97a)

optuigen: het type *optuigen* in: L 148, 150; *optuiga*, I 102a, 118, K 102, 183, 188, L 145, 153, 180b, 235; *optuijgən*, L 242; *optōjgə*, L 235; *optōggə*, K 192; *opteugə*, K 357; *opteugə*, K 277; *ðepteugn*, K 314; *optuujgə*, L 263; *optuugə*, L 241; *ðeptōðgə*, I 268, K 330, P 33; *ðeptōðjgə*, I 271; *ðeptoowəgə*, K 351a; *ðeptōjgə*, K 335; *ðeptōjəgə*, P 41; *ðeptōðəgə*, P 27; *ðeptōðəgə*, K 329; *optuigen*, hetz. als aantuigen, doch het is ongewoner, Goossenaerts; *optōjgə*, aankleden v.e. paard, Elemans 143; **aantui-**

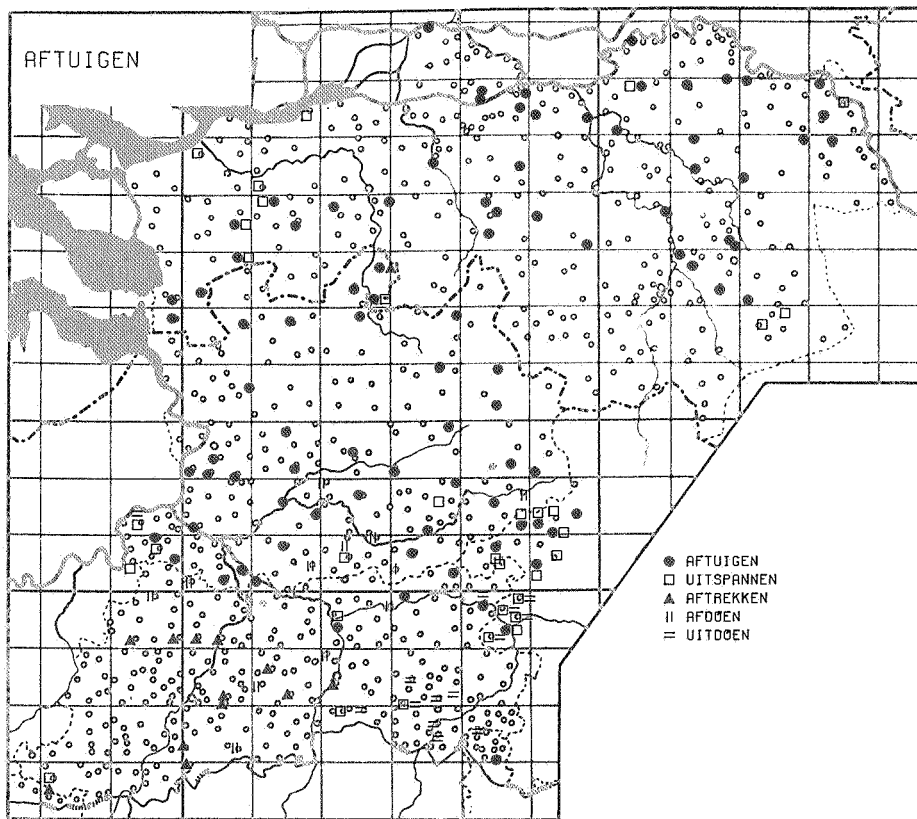
gen: *aantuigə*, K 133a, 133b, 150, 174, 179a, 262; *aontuigən*, K 163, L 180b; *aontuigə*, K 146, 167, 175a, 177b, 178*, 179a, 183, 186, 188a, 193a, L 200a; *aanteugə*, P 45; *aonieugə*, K 165; *aontēugən*, K 137; *antuigə*, K 187; *ðontēugən*, K 315; *ðontēugə*, K 191, 314, 318, 357; *aontōjgə*, K 307; *aontōggə*, K 291; *ðontōwəgə*, K 316; *ðntōjgə*, L 183; *ðntuggən*, K 307; *ēntōjgə*, P 44; *ðntuigən*, L 180; *ontuigən*, L 150; *ontuigə*, L 149; *ðntuigə*, L 91b, 149; *ðnteugə*, K 207; *ðntēugə*, K 184; *ðntēugə*, K 165, 183c, 204; *ðntēugə*, K 211; *aantōðgə*, K 330; *āantōðəgə*, K 248; *āantooəgə*, K 296; *āantooəgə*, K 296; *aantōðəgə*, K 353; *aontoogə*, K 237; *ððntoojgə*, K 240; *ððntōjgən*, K 241; *ððntōjgən*, K 240; *ððntōjgə*, K 240; *ððntōðgə*, K 287; *ððntōðəgə*, K 251, 287, 310; *ððntōðgən*, K 273; *ððntōðəgə*, K 237, 254, 310; *ððntōðwəgə*, K 226; *ððntōðwəgə*, K 312, 353; *ððntooəgə*, K 353; *ððntooəwəggə*, K 274; *ððntōwəggə*, K 301, 348; *oontōðəgə*, K 295; *ððntōwəggə*, K 274; *ððntōjgən*, K 241; *ðntōjgə*, K 237; *ðntōðəgə*, K 276; *ontōðəgə*, K 281a; *antūūgə*, L 159; *antūūgə*, L 184; *antuugə*, L 160, 187a; *antūūgə*, L 205, 206; *antūūggə*, L 159b; *ðntōðəgə*, P 25; *ðntaogə*, K 268; *aantuigen*, van een paard: het tuig

aandoen, Goossenaerts; **aantuigen**, het getuig aandoen, Corn. Vervl.; *antòdògə(n)*, zw. w.w. tr. aantuigen, optuigen, het (ge)tuig aandoen. e pàrd àan tōge, De Bont; **tuigen**: *tuigə*, K 136a, L 180, 233; *tèùgə*, P 48; *tō.gə(n)*, zw. w.w. tr. tuigen, van tuig voorzien (bij paarden) *Dà pàrd is verkocht op tōge no* Dat paard is verkocht, alleen moet eerst nog blijken dat het in allerlei tuig mak is, De Bont; **aantouwen**: *antouwa*, L 159, 188; *òntòdòwə*, K 226; *aontààwə*, K 245; *òntaawə*, K 249, 250; *òntààwə*, K 281; *òntaawə*, K 201; **aandoen**: het type aandoen in: P 99b, 103; *aandōen*, K 358; *aandōen*, P 45; *òndōen*, P 105; *andòown*, P 154a; *ondoun*, P 41; *òwədoon*, P 163; **aandoen**, van paardetuig in het algemeen, in zonderheid van de toom, ook wel van 't gareel: het paard de toom aan de kop doen, vasthechten; 't gareel aan de nek vastmaken, Goossenaerts; **getuig aandoen**: *gətòjəch aandōen*, K 349; *gətòdàch àandōen*, K 283; *gətòjəch aondōen*, P 35a; *gətòdàch aondōen*, K 341a; *gətòdàch àndōen*, K 283; *tchətèùch andōen*, P 48; *gətuuch andoew*, L 263; *chatòdàch òndōen*, K 333b; *gətòjəch òndoo*, P 72; *gətòwəch òndōen*, K 340; *chatòdàch òdwnndōen*, K 332; *gətòjəch òwədoewn*, P 95; *gətòch èndōen*, P 44; **gareel aandoen**: het type het gareel aandoen in: O 67; *gəriel òndōen*, P 84; *gəriel òndōen*, I 220; *chriël òndòón*, P 137; *chəriel ondo*, P 126; **getrek aandoen**: *chàtrék aondōen*, K 324; **zadel aandoen**: *zòdàl òndōen*, K 317; **het paard aandoen**: *hət péət òndōen*, K 313; *ət pééat èndōen*, P 46; **inspannen**: *inspanna*, K 100a, 124a, 151, 157, 174, 175a, 188, L 145, 263, 264, P 99b; *ïenspanna*, K 248, P 27, 136; *inspònnə*, K 310, 354; *ïenspònnə*, K 341a; *ïèspònnə*, I 266; *ïè spònnə*, I 220; **opzadelen**: het type opzadelen in: P 77; *oepzaolən*, K 256; *òèpzòdàl*, P 16; *òèpsòdàl*, K 256; *òèpsòolə*, P 27; *òpsòlla*, P 70; *òèpsòèlə*, P 89; *òèpzòèlla*, P 86; **zadelen**: *zòjələ*, P 67, 68; **garelen**: *gərielə*, P 4; *gərièllə*, P 4; *gòrièlən*, O 275; *gòrièlən*, O 275; *gòrièllən*, O 72; *gərielə*, I 269; *gərielə*, O 158; *gərièjəln*, O 162; *gərièllə*, P 198; *jòrièllə*, O 173; **opkleden**: *òèpklièn*, 301; *òèpkliè*, K 301; **aankleden**: *ònklièrə*, P 89; *aanklee(d)en*, w.,b. —Fig. 'E pèèrd aanklee(d)en, aantuigen, zijn getuig aandoen, Corn. Vervl.; **kleden**: *klièn*, P 125; **getrek opsteken**: *gətrék òpsteekə*, O 74; *gətrék òpstèèkə*, P 10; **gareel opzetten**: *gòrièl òpzittən*, O 275; *gòrièl òpsèttən*, O 275; **optomen**: *òèptòmə*, P 27; **aansteken**: *aonstikka*, P 76; *òonstéjka*, P 81; *ònsteekə*, P 76; *òənsteekə*, P 76; **aansteken**, met gareel als objekt. Bij os of jong paard. Het gareel, met losgemaakte spanriemen, niet over de kop (zoals bij het aanschieten) maar over de bovennek heen, om de nek leggen, Goossenaerts; **gareel aansteken**: *chərièl ònsteekə*, K 191; **getuig opleggen**: *chatòdàch oepleggə*, P 88;

zadel opleggen: *zòdèl òplèggə*, K 191; **gereed maken**: *gəriet maakə*, P 145; *gəriet makkə*, P 145; **aanschieten**: *aanschieten*, van het gareel. Het paard met enige vlugheid het gareel ondersteboven over de kop heen rondom zijn nek sluiten, Goossenaerts; Ook gebruikt in verband met toom: de toom aanschieten, Goossenaerts; **gareel aanschieten**: *chərièl ònnschìètə*, K 191; **er de broek ophangen**: *ər də bròèk òphangə*, K 191; *ər də bròèk òpangə*, K 191; **inkettingen**: *ïenkettingə*, K 177b; **het getuig erop gooien**: *ət gətòch ərop gòdjà*, K 220; **getuig opkleden**: *gətòjəch òèpkliè*, P 35a; **klieven**: *klièvə*, P 47; **aantrekken**: *aantrekken*, men zal een helster *òndoen*, ene zòdèl *eròbdoen*, enen ham *umdoen*, Elemans.

INSPANNEN

Anschirren, einspannen — to put to — atteler (N 8, 98a; Go 1b; N 8, 14)
inspannen: het type inspannen in: I 220, K 183, 256, O 67, 169, P 44, 45, 46, 47, 48, 77; *inspanna*, I 102a, 118, 271, K 102, 133a, 133b, 136a, 137, 146, 150, 151, 157, 163, 165, 167, 174, 175a, 178*, 179a, 183, 183c, 184, 186, 187, 188, 188a, 191, 193a, 220, 237, 240, 249, 250, 262, 274, 281a, 283, 287, 307, 332, L 91b, 145, 148, 149, 150, 153, 159, 159b, 160, 177c, 180, 180b, 183, 184, 187a, 188, 200a, 205, 206, 233, 235, 241, 263, 264, P 41, 44, 47; *inspanna*, K 357, P 45, 46, 48; *ïenspanna*, K 191, 207, 226, 237, 240, 245, 248, 251, 254, 274, 281, 287, 291, 296, 324, 341a, O 74, P 4, 27, 65, 81, 84, 88, 89, 103, 126, 154a, 198; *inspònnə*, K 192, 204, 211, 240, 268, 276, 277, 307, 310, 312, 313, 317, 348, 349, 353, 354, 357, P 48, 105, 163; *ïenspònnə*, I 268, K 201, 237, 295, 301, 310, 329, 330, 333b, 335, 341a, 351a, O 173, P 10, 25, 33, 67, 68, 70, 72, 76, 85, 89, 95, 125, 137, 145; *inspònnən*, O 72, 275; *ïenspònnən*, O 162; *ïenspannən*, K 273, O 275; *ienspanna*, K 177b; *ïèspònnə*, I 266; *ispanna*, K 241, 314, 315, 316, 353; *inspann*, K 241; *inspan*, K 314; *inspaanə*, P 16; *ïenspònnə*, K 340; *ïèspònnə?*, O 158; *ïèspònnə*, K 256; *ïèspònnə*, P 171; *eenspanna*, K 318, 358; **inspannen**, van een paard: het voor kar, ploeg, egge. . . zetten, Goossenaerts; *inspanə*, (paard) inspannen, hs Schrevens; *inspanne*, vastmaken van haken, knopen en gespen bij een paard dat tussen de burries staat, Elemans; *inspanə(n)*, inspannen, De Bont; **aanspannen**: *anspanna*, L 159; *òonspanna*, K 191; **aanspannen**, van een trekdier: het aan dissel, boom, slee of gelijk wat ook spannen, Goossenaerts; *oonspanna*, (paard) aanspannen, alleen gezegd wanneer men het paard voor de ploeg zet, hs Schrevens; **voorspannen**: *voorspanna*, K 179a; *véejspanna*, een paard voor een tweewielkar met lamoen spannen, hs Schrevens; *voor-*

spannen, een of meer paarden vóór eenen wagen of eenen vrachtkarbijspannen om te kunnen voortrijden, Goossenaerts; **in de kar spannen**: *in dā kaer spannə*, K 248; *in dā kàar spannə*, K 193a; **spannen**: *spanə(n)*, vastmaken aan of voor het voer- of zich voortbewegend werktuig of in het tuig, De Bont; **voorzetten**: *voorzetten*, met paard of derg. als objekt, voorspannen, Goossenaerts; **in de kar zetten**: *in dā kaar zettə*, K 100a; **optuigen**: *optuigə*, K 188; de volgende opgave betreft een paard dat ingespannen is: **voorpaard**: het type *voorpaard* in: P 76.

HET HAAM OPZETTEN

Dem Pferd das Kumt umhängen, anlegen – to collar – mettre le bourrelet (Fourie 53)

het gareel aandoen: *tchuríelaondöen*, P 104, 143, 149; *tchuríelaondöeng*, P 154, 154a; *tchuríelöndöen*, P 137; *ət gariél öndöen*, iemand in het gareel slaan; iemand in het gareel spannen, hs Schrevens; **het gareel opsteken**: *tchuríelöepstajkə*, P 102; **de haam aandoen**: *daamaondöen*, P 157, 165, 166, 168;

daamöndöen, P 161; *dən aamaondöen*, P 110; **het gareel opleggen**: *ət gariél ópléəə*, paard, het gareel en het hoofdstel opleggen, hs Schrevens.

HET HOOFDSTEL AANDOEN

Dem Pferd das Kopfgestell umhängen – to bridle – mettre la têteière (Fourie 53)

de toom aandoen: *dən tōemoandöeng*, P 154, 154a; *dən tōem öandöewn*, P 102, 137, 161; *dən tōem oandöewn*, P 104, 110, 143, 149, 150, 157, 165, 166, 168; *dən tōem öndöen*, (paard) gareel en hoofdstel aandoen, hs Schrevens.

AFTUIGEN (zie kaart)

abzäumen – to unharness – déharnacher (N 8, 97b; Go 1b)

aftuigen: het type *aftuigen* in: L 148, 150, 180, 180b; *aftuigə*, I 102a, 118, 271, K 100a, 136a, 146, 150, 163, 165, 174, 175a, 177b, 178*, 179a, 183, 186, 187, 188, 188a, 193a, 262, L 145, 91b, 149, 153, 180, 205-206, 200a, 233, 235; *aaf-tuigə*, K 133a, 133b; *aftöjgə*, L 183, 235; *aftèügən*, K 137; *aftèugə*, K 191, 207; *aftèügə*, K

165; *aftèùgə*, K 165, 183c, 184, 191, 291, 314, 315, 318, 357; *aftujgən*, L 242; *aftèùjgə*, K 307; *aftèugn*, K 314; *aftèuwgə*, K 249, 250; *aftuugə*, L 160; 187a, 241; *aftiūgə*, L 159, 184; *aftuujgə*, L 263; *aftoojgə*, K 240; *aftòdjgən*, K 241; *aftòjgən*, K 241; *aftòjgə*, K 237; *aftòdwgə*, K 226; *aftoowəgə*, K 351a; *aftòwaggə*, K 274; *aftòwòggə*, K 274; *aftòdōgan*, K 273; *aafstōjgə*, K 237; *aftòdāgə*, K 254, 276, 310, 353; *aftòdōgə*, K 248, 281a; *aftòdōdāgə*, K 245, 248, 251; *òftèugə*, K 201, 204, 211, 277; *òftèùgə*, K 317; *òftòggə*, P 48; *òftuggə*, K 307; *òftòggə*, K 330; *òftòjgə*, K 240, 335; *òftoojgə*, K 240; *òftòdāgə*, I 268; K 237, 295, P 27; *òftòjgə*, P 41; *òftòdāgə*, I 268, K 287, 310, 332, P 33; *òftòdōwəgə*, K 312; *òftòdōwəjə*, K 353; *òftòdōgə*, K 268; *òftoowəgə*, K 353; *òftòwòggə*, K 301, 348; *òftòdēgə*, K 329; *òftòjgə*, K 192; *òftiaagə*, P 171; *aftuigen*, van trekdieren: ze van het trektuig ontdoen, Goossenaerts; *aftuigen*, het getuig afdoen, Corn. Vervl.; *aftòjgə*, uitkleden van een paard, Elemans; *uittuigen*: *uittuigə*, K 102, 177b; *ut-tèuwgə*, K 316; *uittèugə*, P 44; *utoojgən*, K 240; *afgarelen*: *òfgərējəln*, O 162; *òfgərēln*, O 158; **uitspannen**: het type uitspannen in: P 103; *uit-spannə*, K 124a, 151, 157, 174, 175a, 188, 193a, L 263, 264, P 136; *üütspannə*, L 159b; *ut-spannən*, K 316; *utspannə*, K 314, 315, 316, 353, 357, 358, L 145, P 44, 46, 45, 48; *eut-spannən*, P 103; *utspònnə*, K 310; *òtspannə*, K 318, P 47, 48; *òtspònnə*, K 354; *òətspannə*, P 27; *òətspònnə*, I 220, 269, K 341a; *òòətspaanə*, I 266; *òwətspannən*, O 275; **aftouwen**: *aftiowə*, L 159, 159b, 188; *aftaawə*, K 281; **afzadelen**: het type afzadelen in: P 77; *afzòolan*, K 256; *aafzòòla*, P 16; *òfsòlla*, P 70; *òfzòèlla*, P 86; *èfsòòla*, K 256; **uitkleden**: *òetklièrrə*, P 89; *òiklìè*, K 301; *òiklìjə*, K 301; **aflossen**: *òvldòsə*, O 173; **aftrekken**: *aftrekkə*, K 191, O 74, P 4, 81, 89, 198; *aaftrèkkə*, P 76; *òftrekkən*, O 72; *òftrekkə*, P 10, 125; *òftrikkən*, O 275; *òftrikkə*, P 67-68; *aftrekkən*, van de toom; het paard de toom van zijn kop afnemen, Goossenaerts; **afdoen**: het type afdoen in: O 67; *afdòèn*, K 341a; *af-dòèn*, K 296; *avdòèn*, K 324; *afdoew*, L 263; *aafdòèn*, K 313, P 84; *aafdòèn*, P 25; *òfdòèn*, K 349; *òfdòèn*, K 333b, 340, 341a; *òfdoo*, P 126; *òvdoo*, P 72; **uitdoen**: het type uitdoen in: P 99b, 103; *uittòèn*, K 358, P 44; *uittòèn*, P 45; *uttoun*, P 46; *eutdoen*, P 103; *èutoòèn*, P 47; *èùtòdèwn*, P 95; *èùwtòèn*, P 105; *òotdown*, P 41; *òətdòèn*, I 220; *atòèn*, P 145; *aatòèn*, P 145; *aatòown*, P 154a; *aatoon*, P 163; *éétoon*, P 137; **uitschieten**: *èùtschìètə*, K 191; **eraf gooien**: *erafgòdōjə*, K 220; **afleggen**: *afléggə*, P 88.

UITSPANNEN

abschirren, ausspannen – to take out – déte-ler

(N 8, 98b)

uitspannen: het type uitspannen in: K 179a, 183, 256, O 67, 169, P 77; *uitspannə*, I 102a, 118, 271, K 100a, 102, 124a, 133a, 133b, 137, 146, 151, 157, 163, 165, 174, 175a, 177b, 178*, 179a, 183, 186, 188, 188a, 193a, 247, 250, 262, 332, L 91b, 148, 150, 153, 233, 235, 242, 263, 264; *utspannə*, K 150, 167, 240, 274, 307, L 145; *utspannən*, K 273; *utspònnə*, K 192, 204, 211, 240, 277, 310, 317, 353, 354, P 44; *ut-spaanə*, K 313; *utspan*, K 314; *uitspannə*, L 159, 160, 184, 187a, 188; *üütspannə*, L 159b; *uittspannə*, P 76; *oijtspannə*, L 205, 206, 241; *òjtspannə*, P 65; *òjtspannə*, K 237; *òjtspònnə*, P 70, 125; *òjtspònnə*, K 335; *òtspannə*, L 180, 180b, 200a; *òtspannə*, K 237; *òətspannə*, K 329, P 4, 89; *òətspònnə*, P 89; *òètspannə*, O 74; *òèjtspònnə*, P 72; *òtspannə*, K 165, 183c, 184, 187, 220, 241, 357, L 177c; *òtspann*, K 241; *òtspònnə*, K 268, 276, 301, P 48; *òtspònnən*, O 72; *òətspannə*, K 291; *òjtspònnə*, P 67, 68; *òut-spannə*, L 183; *òətspònnə*, I 220, 266, 269, K 295, 310, 333b, 341a, 349, P 25; *òətspònnə*, O 275; *òòtspannə*, K 237, 248, 281a, P 27, 41, 126; *òòtspònnə*, I 268, P 33; *òòtspannə*, K 296; *òòt-spaanə*, P 16; *òòtspònnə*, P 10; *òòtspònnə*, O 158; *òòtspènnə*, K 256; *òətspannə*, K 254, 281, P 27, 88; *òòətspannə*, K 245, 248, 251, 283, P 81, 84; *òòətspònnə*, P 85; *òòtspannə*, K 287, 330, P 198; *òòtspònnə*, K 240, 330; *òwətspannən*, O 275; *òòwətspannə*, K 226; *òwətspannə*, K 287; *òwətspònnə*, O 275; *òwətspònnə*, K 348, 351a; *òwətspònnə*, K 340; *òwòtspònnə*, K 348; *òèwətspannə*, K 324; *òjətspònnə*, P 86; *éétspònnə*, P 137; *eutspannə*, K 207; *èùtspannə*, K 191; *èùt-spònnə*, K 301, P 95; *èùwtspònnə*, O 173, P 105; *aatspannə*, P 154a; *aatspònnə*, P 145, 163; *aat-spònnə*, P 171; *aootspannə*, K 307, L 180; *ant-spannə*, L 149; *aajtspònnən*, O 162; *atspònnə*, P 145; *uitspannen*, van een trekdiër; Het losmaken van het voertuig, ploeg, egge, welblok enz waarin of waaraan het gespannen staat, Goossenaerts; *ootspannə*, (paard) afspannen, hs Schrevens; *òwətspanne*, losmaken van haken, knopen en gespen van een paard tussen de burries, Elemans; **afspannen**: *afspannən*, K 273; *afspannə*, I 102a, K 136a, 157, 165, 177b, 179a, 183c, 184, 186, 191, 240, 357, L 200a, 241; *afspònnə*, K 204; *òfspònnə*, K 201; *afspannən*, paarden uitspannen; Men zegt: „de voerman spant bij alle herbergen af” (om een borrel te drinken), hs Vissers L 180; *afspannen*, trekdier losbinden, hs Etten K 176; **aftuigen**: *aftuigə*, K 188; *aftèugə*, K 191; **de toom uitschieten**: *dən idəm èùtschìètə*, K 191; **het ga-reel aftrekken**: *ichərìèl aftrekkə*, K 191; **vieren bij de toom**: *vìērə baddən idèwəm*, K 191; **afhaken**: *afhaken*, het tegenovergestelde van *aanhaken*, Goossenaerts; **de toom afdoen**: *de toom afdu.n*, (paard) uitspannen, hs Schre-

vens; **het gareel afdoen:** *het gareel afdu.n*, (paard) uitspannen, hs Schrevens.

HET HAAM AFNEMEN

Dem Pferd das Kumt abnehmen – to uncollar – ôter le bourrelet

(Fourie 55)

het gareel uitdoen: *tchurieleutôën*, P 143, 149; *tchurieleutôëng*, P 154, 154a; *tchurielafôëën*, P 37; **het gareel aftrekken:** *tchurielafirékkə*, P 102; **de haam uitdoen:** *dən aameutôën*, P 110; *daameutôën*, P 150, 166; *daamèëtôën*, P 104, 157, 161, 165, 168.

HET HOOFDSTEL AFTREKKEN

Dem Pferd das Kopfstell abziehen – to unbridle – ôter la têteière

(Fourie 55)

de toom uitdoen: *dən tôemèütôën*, P 110, 149, 166; *dən tôemeutôëng*, P 154, 154a; *dən tôem-èëtôën*, P 104, 157, 161, 165, 168; *dən tôem-awdôën*, P 137; **de toom aftrekken:** *dən tôem-èëftrékkən*, P 102.

OMSPANNEN

Pferde umspannen, anders anspannen – to change harness – atteler autrement, relayer les chevaux

(Fourie 57)

herzetten: *èèrzéttə*, P 149, 154; *èèrzéttə*, P 137, 154a; *èërzéttə*, P 110; *èërzéttə*, P 104, 157, 161, 168; *èërzéttə*, verleggen van een paard in de zwing; hs Schrevens; **herspannen:** *éërspannə*, P 166; *èërspannə*, P 102, 143, 150, 165; **changeren:** *zjanzjajrə*, P 102.

OVER OF BUITEN DE STRENG STAAN

Ueber den Strang stehen – to have a leg over – être mêlé dans les traits

(Fourie 47)

over de strengen staan: *ajvərdəstrengəstōon*, P 104, 143; *awvərdəstriëngəstōon*, P 137; **in/over de strengen staan:** *in/over de strengen staan*, tussen/over of buiten de stengen staan, hs Schrevens; **overtrippeld zijn:** *ajvərtriëppəltésən*, P 110, 154; **overzet zijn:** *ajvərzétsén*, P 149; *awvərzétsén*, P 102; **over trede staan:** *ajvərtrojəstōon*, P 150; **overtreden zijn:** *ajvərtrojəzən*, P 154a, 157, 161, 165, 166, 168.

SAMENSPANNEN

Zwei Pferde zusammen anspannen – to put to in double harness – atteler en couple

(Fourie 57)

[Twee paarden samen inspannen.]

koppelen: *kóppələ*, P 104, 110, 137, 149, 150, 154, 154a, 157, 161, 165, 166, 168; *koppelen*, van twee paarden of van paard en os of van twee ossen; ze aan malkander vastmaken, vooral om ze samen vóór ploeg, egge of trein te spannen, Goossenaerts; **omkoppelen:** *óm-kóppələ*, P 102; **vastkoppelen:** *vastkóppələ*, P 143; **voorspannen:** *vaüürspannə*, P 150, 157, 161, 165, 168; *vaüüspannə*, P 102, 104, 137, 149, 154; **bijeenspannen:** *bədienspannə*, P 104, 110, 143, 154, 154a, 166; *məienspannə*, P 137; **bijeenzetten:** *bimzétta*, P 102; **bijspannen:** *bééspannə*, P 168; **bijhangen:** *bééangə*, P 154a; **jokken:** *jokken*, aan malkander binden, Corn. Vervl.

NAAST ELKAAR, GEZEGD VAN TWEE PAARDEN

Nebeneinander (von zwei Pferden) – abreast – accouplé

(Fourie 56)

tegeneen: *tajgəniën*, P 110, 149, 154, 164, 168; **neveneën:** *néəvəniën*, P 150, 154a, 157, 161, 167; *névasiën*, P 104; *néffəniën*, P 102, 137, 143.

HANDPAARD

Handpferd (das rechte Pferd im Gespann) – near hand horse – sous-main

(Fourie 56)

[Het handpaard is het paard in een tweespan dat links van de voerman staat.]

kordeelpaard: *kədiəlpéət*, P 102, 104, 110, 143, 149, 154, 154a, 157, 166; *kədiəlpéət*, P 137, 150, 165, 168; *kədiəlpéët*, P 161; **handzij:** *handzij*, de linkerzijde van een span (paarden), Goossenaerts; **handpaard:** *əntpééjt*, I 268; *handpaard*, het paard dat links staat in een twee gespan, Goossenaerts; *antpaert*, paard aan de linkerkant, Weijnen EV 7; *handpèèrd*, het peerd dat op den linkerkant van een tweespan gaat, Corn. Vervl.; **meeloper:** *méjlöëppər*, P 67, 68; **in de hand staan:** *iën də hajnt staan*, bij een tweespan het linkse paard, Mischgofsky L 95; **twant(staan):** *twant(staan)*, het paard links van de boer (voerman), hs Schrevens.

ROEPAARD

Sattelpferd (das linke Pferd im Gespann) – off hand horse – sous-verge, hors-main

(Fourie 48)

[Het roepaard is het paard in een tweespan dat rechts van de voerman staat.]

roepaard: *röëjppéət*, P 110, 137, 143, 149, 154; *roeipaard*, het rechterpaard in een tweespan, Goossenaerts; *roeipaert*, paard aan de rechterkant, Weijnen EV 7; *roeipeert*, bij voerlui het paard dat ter rechter zijde van een gespan

1.1.1.2.

gaat, Corn. Vervl.; *röëjpéat*, 'roepaard' rechts van de boer (voerman), hs Schrevens; **paard op de ophang**: *péat ööp dmöëpangk*, P 104, 154a, 168; *pééat ööp dmöëpangk*, P 161; **roeikant**: *roeikant*, bij voerlui, kant, zijde van de wagen, langs welke de wielen de stappen volgen van het roeipeerd, Corn. Vervl.; *roeikant*, rechterkant van een tweespan, Goossenaerts; **roeizij**: *roeizij*, hetzelfde als roeikant, Goossenaerts; *roeizij*, bij voerlui, zie roeikant, Corn. Vervl.; **roei**: *roei*, 'in de roei staan', van een paard dat in een tweespan aan de rechterkant staat, Goossenaerts; **van de hand**: *véan dá haant*, bij een tweespan het rechtse paard, Mischgofsky L 95; **ophangpaard**: *öëpangspéat*, P 165; *öëpangkpéat*, P 150; **twantpaard**: *twantpéat*, P 102; **paard op een oogafstand**: *péat af an öëgafstèut*, P 157.

IN DE VOORZWING STAAN

Weniger kräftig ziehen müssen als das andere Pferd — deployment of draught animals such that one works harder than the other — être attelé à la volée

(N 13, 87)

[In de voorzwing staan wil zeggen dat het tweede dier van een trekspan zó ingespannen staat dat het andere dier het zwaarste werk doet.]

in de voorzwing staan: het type *in de voorzwing staan* in: K 192, 210, 212, 237, 244, 245, 287, O 73, P 25, 125; *tën dá voorzwiëng stoun*, O 63a; *tën dá veurzwiëng stòdn*, K 163; *tën dá veurzwiëng stun*, P 41; *tën dá vèürzwiëng stòdn*, P 3; *tën dá veurzwiëng stòn*, K 283; *tën dá veurzwiëng stòdn*, K 284; *tën dá vurzwiëng stòdn*, K 205; *tën dá vurzwiëng stòdn*, K 184; *innà vurzwiëng stòdn*, K 241; **in de zwing staan**: het type *in de zwing staan* in: P 66; *tën dá zwiëng stòdn*, K 151; **voor de zwing staan**: *vur dá zwiëng stòdn*, K 178*; **op halfzwing (staan)**: *öëp hallaf swing stòdn*, K 240; *öëp hölf swing*, K 240; **voorzwing hebben**: *vurzwiëng émma*, K 254; *vurzwiëng himmà*, P 41a; **een schakel voorkrijgen in de zwing**: *nà schaokəl veurkréégə tën dá zwing*, K 191; **voordeel hebben**: *vurdíel émma*, I 220; *veudíel émma*, I 220; **voordeel krijgen**: het type *voordeel krijgen* in: P 104; *vəđíejəl kròəggə*, P 84; **gat voorstaan**: *gət fur stòn*, K 204; **gat voorhebben**: het paard — *heeft een gat voor*, K 175a; **gat afkrijgen**: het paard — *krijgd 'n gat af*, K 179a; **voorgespannen staan**: *veurgəspannə staan*, K 291; **(in de) voorhachten (staan)**: *in dá vərhöchtə stòdn*, K 241; *tën dá vurhachtŋ stòdn*, K 314; *in ə vurhaachtən*, K 241; *veurhaachtə*, K 316; **in de roer staan**: *tën dá rōer stòn*, K 324; **in de roei staan**: *tën dá rōëj stəon*, K 324; de volgende typen zijn transitieve werkwoorden en hebben het dier als ob-

ject: **voorzwing geven**: het type *voorzwing geven* in: P 104; *voorzwiëng geejvə*, K 283; *veurzwiëng gééjvə*, P 16; *veurzwiëng geevə*, K 304; *vurzwiëng geevə*, K 301; *veezwiëng geevə*, P 85; *veezwiëng geevŋ*, K 340; *vòwzwiëng gəjvə*, P 95; **voordeel geven**: *vurdíel geevə*, I 268; *vòwdíel gééevə*, O 288; **voorrang geven**: het type *voorrang geven* in: P 5; **gat voorgeven**: *gat voorgeevə*, K 157; *gat vorgeevə*, K 173b, 204c; *gaat vèürgééjvə*, P 69b; *gat vurgeevə*, K 174; *gàat feurgeevə*, K 201; **toegeven**: *tōëw gèèvə*, L 200a; **korter zetten**: *kèutar zétta*, K 310, 346; *köttar zétta*, K 346; **kort inspannen**: *kurt tēnspannə*, K 249; **voorspannen**: *veejspònnə*, P 88; **een tand voorgeven**: *nən tant vorgevən*, P 70; *nən taant feurə géevə*, P 70; **in de hand zetten**: *tēn dá haant zétta*, K 207; de volgende typen zijn benamingen voor het dier dat het minder zware werk doet: **handpaard**: *hantpéert*, K 125a; *haantpééjt*, O 158; *hòntpééjt*, O 161; **roeipaard**: *roeipéert*, K 125a; **voorpaard**: het type *voorpaard* in: P 77; *vòerpirt*, L 263; *voorpirt*, L 180b; **stoppelpaard**: het type *stoppelpaard* in: L 180b; bij de volgende typen is het syntactisch verband niet geheel duidelijk: **voorzwing**: *vörzwiëng*, K 262; *vèürzwiëng*, K 251; *veurzwiëng*, K 349; *vurzwiën*, K 274; **voortrekker**: *vějtrikkər*, P 39; **voorhanger**: *vòwòngə*, K 330; **voorgat**: *vöjgat*, P 76; **voorspan**: *veurspan*, K 183c; *vurspan*, L 153; *vėjspan*, P 88; **tegenspanning**: het type *tegenspanning* in: L 228; **voorderboom**: *vòddərbòm*, O 165.

VOORDEEL GEVEN

Für eines der Pferde eines Zweigespanns die Stränge verlängern, damit es weniger zu ziehen braucht — to lengthen the reins so that horse pulls less hard — donner de l'avantage, donner quelques chaînons de trait de plus, ateler plus long

(Fourie 52)

[Voordeel geven wil zeggen: een van de paarden van een tweespan langere strengen geven, om het minder te doen trekken.]

voordeel geven: *vajrdéjlgéəvə*, P 150, 154a, 157, 168; *vajdéjlgéəvə*, P 149; *vajdéjlgéəvə*, P 104, 143, 149, 166; *vudéjlgəjvə*, P 137, 102; *ə peat veurdíel gééəvə*, een der paarden van een tweespan langere strengen geven, om het minder te doen trekken, Teurlinckx; **voorgeven**: *vajrgéəvə*, P 161, 165; *vejgejvə*, voordeel geven (door de ijzeren band rond de zwengel te verleggen), hs Schrevens; **'n gat voorgeven**: *'n gat vorgevən*, als twee paarden samen moeten voorgespannen staan, een van de paarden zo aan de zwing bevestigen, dat het aan het langere eind van de zwing trekt, en dus minder krachtsinspanning zal dienen te doen,

Goossenaerts; **vooruit geven:** *vajrawtchéəvə*, P 140, 154.

EENPAARDZWENDEL

Zugwaage für ein Pferd, Klippschwengel – singel horse swingletree – palonnier (Fourie 52)

[Eenpaardzwengel is een dwarshout of haamhout aan de dissel van de wagen waaraan één paard kan worden gekoppeld.]

ameel: *amitel*, P 104, 140, 143, 149, 150, 154, 154a, 157, 161, 165, 166, 168; **[ansnaa(j)]:** *ansnaa*, P 137; *ansnaa(j)*, P 102; *antscha*, eenpaardzwengel, hs Schrevens; **koppel:** *koppəl*, P 165.

TWEEPAARDENZWENDEL

Zugwaage für zwei Pferde, Klippschwengel – two-horse swingletree – palonnier à deux chevaux

(Fourie 52)

[Tweepaardenzwengel is een dwarshout of haamhout aan de dissel van de wagen waaraan twee paarden kunnen worden gekoppeld.]

zwing: *zwing*, P 137; **tweegespan:** *twiegəspan*, P 161; **tweevelij:** *twiəvaléə*, P 166, 168; *twiəvalèè*, P 140; 157; *twiəvaléé*, P 165; *twiəvaləaj*, P 104, 143, 149, 150, 154, 154a; **velij:** *vəlaaj*, P 102; *velij*, groot zwenghout dat de beide zwenghouten eens tweespans aaneen koppelt, Tueurlinckx; **rappelzwing:** *rappelzwing*, eene zwing waar twee peerden aan gespannen worden; Corn. Vervl.

BESTUREN

Ein Pferd lenken, führen – to lead (horse in harness) – guider, mener (N 8, 100; Go 1b; Fourie 58)

[Het paard leiden terwijl het de kar e.d. trekt.]

leiden: *lijə*, K 124a, 175a, 186, 187, 324, L 145, 159, 159b, 160, 180b, 184, 242; *lijən*, K 183; *lèjə*, K 165, 188, 277, 307, 317, L 148, 149, 180, 183, 187a, 188, 200a, 233, 235, 241, 263, 264; *leejə*, P 99b; *léj*, P 67, 68; *lèjə*, L 91b, 263, P 44; *léén*, I 220, K 332, 341a; *léé*, K 274; *līen*, O 158; *laajə*, I 118, K 102, 133b, 146, 163, 178*, 184, 188a, 191, 192, 220, 237, 240, 256, 318, O 173, P 103; *laajən*, K 137, 256; *lájə*, K 249, 250; *lájəjə*, K 245, 281; *laan*, K 310, 312, 313, 348, 349, 353, O 67, 125; *laaən*, K 273; *laən*, P 198; *laa*, I 268, K 324, 335, P 10, 41, 86, 126, 136; *láj*, K 351a; *laaə*, P 81; *laadə*, P 41; *lawən*, K 241; *lajə*, I 102a, K 237, 276; *laejə*, L 153; *lä*, P 48; *laon*, K 340, O 72; *laojə*, K 248, 338, P 154a; *laoa*, K 329; *lao*, I 269; *lōwjə*, P 95, 137; *lòə*, K 287, P 85; *lòə*, P 27, 88; *lòn*, P 76; **mennen:** *mennə*, I 102a, 271, K 133a, 151, 157,

174, 175a, 186, 193a, L 180b; *ménna*, K 201, 237, 240, 241, 248, 251, 307, 310, 353, P 16, 33, 35a; *mèəna*, L 150; *méén*, K 357; *mén*, K 314; *minna*, K 287; *mennən*, zw. ww. tr. mennen, aansporen, aanzetten, een trekdier om te trekken, De Bont; **rijden:** het type *rijden* in: K 295; *rijən*, K 167; *rijə*, K 100a, 136a, 157, 177b, 179a, 183c; *rij*, K 262; *rajə*, K 357, P 45; *raan*, K 291; *raa*, P 72; *rééjən*, K 354; *rééjə*, K 211; *réjə*, K 204; *réén*, K 301; *raejə*, K 254; *rééən*, K 314, 315; *rééə*, K 316, 353, P 44, 46, 47, 48; *ròə*, K 287, P 89; **uitrijden:** *utréeə*, K 358; **gaan:** *gón*, P 44; **varen:** *vaarə*, K 358, L 205, 206; *vòəra*, K 318, L 149; *vòəra*, K 316; **voeren:** *vūūrə*, K 207, 268, 301, 353; *vūūjə*, P 44, 45, 48; *vūūjə*, P 46, 47; *vūūjə*, K 357; *veurə*, P 171; **voermannen:** het type *voermannen* in: K 183; **wegen:** *weegə*, K 333b, P 25; *wééəgə*, K 281a, P 70; *wegen*, sturen, voeren, leiden, richten, Fr conduire; heen en weer varen met kar en peerd, toegang, uitgang hebben tot eenen akker, eene weide enz., Corn. Vervl.; **besturen:** *bəstūūrən*, O 275; **bestieren:** het type *bestieren* in: O 67; *bəstīəra*, O 74; *bəstīərən*, O 162; **kordelen:** *kordaelən*, O 72; **begeleiden:** *bīēgəlajdə*, P 4; **vasthouden:** het type *vasthouden* in: P 77; *vaast haawə*, K 237; **kordeel houden:** *kòrdiel hévə*, K 296; **aan de hand houden:** *òndòntəovə*, K 330; **met de helster houden:** *met də helstər haawə*, K 150; **met de lijnt houden:** *méjə lènt hòəwə*, K 191; **aan de lijnt houden:** *an də lènt haawə*, K 193a; **met de toom nemen:** *méj dən tōem néjmə*, P 84; **met de toom houden:** *méttən tōem òvə*, P 25; **bij de toom nemen:** *bij dən toom naemən*, P 77; *bééj dən tōem néjmə*, P 105; **met een paard rijden:** *majəpéətréə*, P 104; *buddəpéətréə*, P 157, 165, 166, 168; *buddəpéətréə*, P 137; *buddəpéətréə*, P 110, 143, 149, 150, 154, 154a; *buddəpéətréə*, P 161; **met het paard rijden:** *mééjtpééət raa*, het paard besturen, hs Schrevens; **het paard met het kordeel pakken:** *hət pajərt mīət kardééjəl pakkən*, K 240.

LEIDEN MET EEN ENKELE LIJN

Mit einfachem Zügel lenken – to lead with single line – mener par guide simple (N 8, 101a; Go 1b)

met enkele lijn leiden: *mèj éngkəlòədən lòjə*, K 248; **met enkele lijnt leiden:** *meej enkələ lent laajə*, K 178*; **leiden met de enkele lijnt:** *lèjn mī denkəl leent*, L 263; **met een lijnt leiden:** *meej 'n lènt laajə*, K 183c; **op de enkel leiden:** *òəp dən énkəl laajə*, K 237; **enkel leiden:** *éngkəlòəjə*, K 330; **met een kordeel leiden:** *méj ən gərdiəl laajə*, K 256; **met het kordeel leiden:** *méet kirdiəl laan*, K 313; *lajə meet kardééjəl*, K 276; *laajə mee 't kòòdiəl*, O 173; *laa mét tkòdiəl*, P 86; **leiden met kordeel:** [*leiden met*]

kårdiel, K 310; **op kordeel leiden**: *ðēp gardiējal léé*, K 274; [*leiden op*] *kårdiel*, K 295; **het kordeel leiden**: *tkordiējal lééja*, K 353; **met een teugel leiden**: *mee iēnən teugəl lòð*, K 329; **leiden met een handkoord**: *laaja me ējan hòngkoor*, K 240; **op de handkoord leiden**: *op da antkòer laja*, K 237; **leiden met de loenje**: *laan met da loenna*, O 67; **hand leiden**: *àant leja*, K 124a; **hottoom leiden**: *hottoom laaja*, K 102a; **leiden**: *laaja*, K 146; *laa*, P 81; **met enkele lijnt rijden**: *mi enkəl lint rija*, K 187; *mee enkələ lint rija*, K 137; *rèèja mi enkəl lent*, K 165; **met een lijnt rijden**: *met een lent rija*, K 186; *mee één lent rija*, K 136a; *měj iēn lént rija*, K 191; *met één lient rija*, K 163; *měj iēn lént rija*, K 192; *měj jèn lènt rija*, K 188a; *rééjamé een lént*, K 165; **op een lijnt rijden**: *op tējan lént rééja*, K 211; *op iēn lént rija*, K 193a; **een lijnt rijden**: *jèen lent rija*, I 102a; **op enkel kordeel rijden**: *het type op enkel kordeel rijden in*: K 351a; *op enkəl kòrdiējal rija*, K 354; **met enkel kordeel rijden**: *médinkəl kardiēl rija*, P 44; **met een kordeel rijden**: *met een kordeel raan*, K 296; *mé iēn kardiēl rija*, K 254; *meeja kardiējal ròdn*, K 340; **op het kordeel rijden**: *ðēpt kòrdiējal réé*, K 274; *ðēpt kòrdiējal réén*, K 274; *ðēpt kòrdiēl rēn*, K 268; *ðēpt kadīel raa*, P 4; *ðēpt kadīel raa*, P 4; **op kordeel rijden**: *ðēp kòrdiējal rēn*, K 301; **met het kordeel rijden**: [*met het*] *kòrdiēl [rijden]*, P 16; *méjət kòrdiējal ròða*, P 85; **met kordeel rijden**: *mét kardiēl réén*, K 341a; *met kardiēl ròðaja*, K 248; *mét kòrdiēl ráa*, K 335; *mét kòrdiēl rao*, I 269; *mét kòrdiēl reēn*, K 341a; *mét kardiēl rao*, K 330; *mét chaardiēl raaja*, K 237; *mét kòrdiēl raa*, P 10; [*met*] *kadeel [rijden]*, P 99b; *mét kòrdiēl raa*, P 126; *mét kòrdiējal ròàn*, O 162; *ráa mé kòrdiēl*, K 283; **kordeel rijden**: *kòrdiējal rééja*, P 105; **met de enkele handkoord rijden**: *met da enkələ handkoor rajən*, K 240; *mee dénkal hangkòer raan*, K 273; **met een guide rijden**: *měj iēn giēda raan*, K 291; **met een enkel rijden**: *měj ən éngkəl rééja*, K 207; **met de breidel rijden**: *met dan bral rija*, K 167; **met de ploeglijnt rijden**: *méttə ploochlan raa*, P 137; **met de hotlei rijden**: *mee da hotlaaj rija*, K 133b; *rija met da hotlaaj*, K 100a; **met de hotlijnt rijden**: *meej da hótlént rija*, K 184; *met da hotlijnt rija*, L 91b; **rijden met de menlijnt**: *rija met da menlent*, K 179a; **rijden met snoklijnt**: *rèèja mi snuklent*, K 165; **met de snoktoom rijden**: *mé da snoektòem rija*, K 204; *méttə snüüktòem rààja*, K 226; *rija mee da snuktoom*, K 179a; **met het paard rijden**: *mé 't pjéēt rij*, K 262; *met 't péjt ròð*, K 287; **met een lijn varen**: *mi een lijn vaara*, L 274; *vaara mè een lijn*, K 220; **met enkele lijnt varen**: *met enkəl lèènt vòðra*, L 149; *met enkələ lent vaara*, K 183; *vaara mi enkələ lijnt*, L 180; **met de enkele lijnt varen**: *mee da enkəl lènt vaara*, L 242; *mi da enkəl lijnt vaara*, L 235; *me da enkəl*

lijnt vaara, L 200a; *mit da enkəl lijnt vaara*, L 180b; *mit da inkəl lient vaara*, L 160; **op de enkele lijnt varen**: *op da enkələ lijnt vaara*, L 180; *op da enkəl leengt vòðra*, L 183; **met een lijnt varen**: *mé een léènt vòðra*, L 149; *mee éjn leengt vaara*, L 241; **met een tik varen**: *mit nən tik vaara*, L 187a; **met de [hottu] varen**: *mé dan hottu vaara*, L 184; **varen met de [hottu]**: *vaara mittən hottu*, L 153; **met het kordeel voeren**: *měj 't kodīel viēra*, P 89; *viēra mét kardiējal*, K 324; **op het kordeel voeren**: *ðēpt kardiējal veura*, P 163; **kordeel voeren**: *kòrdiējal vūūra*, K 332; **voeren**: *veura*, P 171; **voermanen met een leist**: *voermannən mee een lijst*, K 183; **mennen met een enkel lijnt**: *éngkəl lajn*, K 357; **mennen met een enkel lijnt**: *mennə mee een enkəl lent*, I 118; **met een enkel handkoord mennen**: *mij ən éng'al hangkaar ménnə*, K 240; **mennen**: *mennə*, K 157; **met de toom nemen**: *mé dan tòem némmə*, P 84; **op kordeel leren gaan**: *òp kòrdiēl lierə gòen*, O 275; *op kòrdiēl lierən gòen*, O 275; **op het kordeel gaan**: *ðēp 't kardiēl goan*, P 145; *ðēp 't kardiēl goan*, P 145; **in de hand gaan**: *in dōnt gaan*, O 72; **besturen met een kordeel**: *basīerə mé iēn kòrdiēl*, O 74; **met het kordeel wegen**: *méé 't kòrdiēl weega*, P 27; **het paard met kordeel houden**: *ipéjat mét kòrdiējal aava*, P 25; **kordelen**: *kòrdiēlə*, P 70; *kodiēllə*, P 67, 68; bij de volgende typen is het werkwoord niet vermeld: **met enkele lijnt**: *met enkələ lent*, K 151; *me enkəl leent*, L 263; **met een lijnt**: het type *met een lijnt* in: K 256; **een lijnt**: het type *een lijnt* in: P 136; **met enkele lijnt**: *mi enkələ lijnt*, L 233; **enkele lijnt**: *enkələ lent*, L 145; *éngkəl léén*, K 307; **met een lijnt**: *mi éjn leengt*, L 235; *mi ééjn lingt*, L 205, 206; *mee ə lent*, K 177b; **met de lijnt**: *met da lijnt*, L 148; *méttə lént*, K 201; *mittə lent*, K 177b; **met enkel kordeel**: *mi énkəl kòrdiēl*, K 317; *mee énkəl kòrdiēl*, K 317; *mee éngkəl kòrdiējal*, K 353; *mi éngəl kardiēl*, K 241; **enkel kordeel**: *énkəl kòrdiējal*, K 277; *éngkəl kardiēl*, K 315, 316, 318, 358, P 44, 45, 47; *éng'al kardiēl*, K 353; *éngkəl kardiēl*, P 46, 48; *éngkəl kardiēl*, K 357; **met een kordeel**: *met een kardeel*, K 256; **met het kordeel**: *met het kardiējal*, O 169; *méttət koodiēl*, O 158; *mee 't kardiēl*, K 349; *mé da gadiējal*, P 95; *mi 't kardiējal*, K 314; **op het kordeel**: *ðēpt kòrdiēl*, P 33; **in het kordeel**: *int kardiējal*, P 154a; **met kordeel**: *mi kòrdiēl*, K 287; *mét kardiējal*, K 310; *mét kòrdiēl*, P 198; *měj kòrdiēl*, P 89; *met kòrdiēl*, P 76; *met kardiēl*, P 103; *mé krodéel*, K 281a; **op kordeel**: *ðēp kòrdiējal*, K 301; **bij kordeel**: *ba kardiēl*, P 41; **kordeel**: *kòrdiēl*, I 220, 266; *kòrdiējal*, K 312; *kòrdiēl*, I 268; *kòrdiēl*, I 271; *kardiēl*, K 281; *kardiēl*, K 245, 249, 250, 251; *kardiējal*, K 333b; *kardiējal*, P 41; *kodeel*, P 136; *kòrdiēl*, P 125; *kardiēl*, P 77, 81; *kardiēl*, P 84; **kordeeltje**: *kardeeltja*, K 307;

met de enkele handkoord: *meejdā éngal háng-kówar*, K 241; **met een guide:** *měj iēn giēdda*, P 88; **met de schudhalster:** *mi dā schuthēlstār*, L 150; **schudhalster:** *schuthelstār*, L 159; **kordeelkoord:** *kārdiēlkoor*, P 35a; **metsnoklijnt:** *met snoklent*, K 151; **snoktoom:** het type *snoktoom* in: K 174, 188; het volgende type is meervoud: **loenjes:** *liēnnās*, K 333b; de volgende opgave is een aansporing: **hot-ju:** *hòt-juu*, L 159b.

LEIDEN MET EEN DUBBELE LIJN

Mit doppeltem Zügel lenken – to lead with double line – mener par guide double (N 8, 101b; Go 1b)
dubbelleiden: *dubbəllējā*, K 124a, 330; **leiden:** *laajā*, K 102; **op dubbele lijn leiden:** *ōp dūbbəla lēn lēē*, K 274; **leiden met een lijn:** *lajā meejan lēēn*, K 276; **met de lijn leiden:** *mé dā lēn laan*, K 348; *mā dā lēēn laan*, K 313; **leiden met dubbel lijnt:** *lējn mi dībbał leent*, L 263; **op de dubbel leiden:** *ōp dān dubbəł laajā*, K 237; **op het dubbele handkoord leiden:** *ōp dā dōbbəla antkōer lajā*, K 237; **leiden met twee handkoorden:** *laajā mi twējā hōngkoora*, K 240; **met twee teugels leiden:** *mee twiē teugāls lōd*, K 329; **met guides leiden:** *mé geedās lōjā*, K 248; **leiden met de guide:** *laajā mēē dā giēdda*, O 173; **op de guide leiden:** *op dā Giedā len*, K 310; **op ploegkoord leiden:** *op ploegkoor lijdan*, K 351a; **ploegleiden:** *plōēchlāā*, P 81; **haarleiden:** *éerlaon*, I 268; **met (een) dubbellijnt rijden:** *měj dōbbəlént réējā*, K 211; *meejan dōbbəleent raan*, K 273; **met (een) dubbel(e) lijnt rijden:** *mi dōbbəł lint rijā*, K 187; *mee an dubbəla lēnt rijā*, K 136a; *met een dubbəla lient rijā*, K 163; *met een dubbəł lent rijdan*, K 186; *met dubbəla lējnt réjā*, L 91b; *réējā mé dōbbəł lēnt*, K 165; *rēējā mi dōbbəla lent*, K 165; **(met) twee lijnten rijden:** *mej twej lēnda rijā*, K 188a; *mi twee lintā rijā*, K 167; *mej twiē lēnt rējā*, K 191; *twee lēnda rijā*, I 102a; **op de lijn rijden:** *ōp dā lēn réē*, K 274; *ōp dā lēn rēn*, K 268; **met een lijn rijden:** *mee an lēn raon*, K 340; **met dubbele leisten rijden:** *meej dōbbəł lēstā rijā*, K 184; **rijden met (de) dubbele leisten:** *rijā met dubbəla lijstā*, K 179a; *rije mee dā dubbəla lijstā*, K 179a; **met een dubbel rijden:** *měj an dōbbəł réējā*, K 207; **dubbel rijden:** *dōbbəł réjā*, L 159; **rijden met dubbele lei:** *rijā mee dubbəla laaj*, K 100a; **met de loenjes rijden:** *mētā liēnnās*, *rijdan*, K 341a; **met de loenjetjes rijden:** *met dā liēnnākas rijdan*, K 341a; **met een ploeglijnt rijden:** *met a ploogglāān raa*, P 126; *met a ploochlan raa*, P 10; **met osselijnt rijden:** *mēt ossalan rāā*, P 137; **met een guide rijden:** *mé jan zjiēt raojā*, K 330; **met twee guides rijden:** *mé twiē Giēdās raan*, K 291; **met (de) guide rijden:**

mētā Giēddarā, P 4; *měj dā giēdda rōā*, P 85; *mittā geedā raa*, P 126; *mé tā Giēdda rao*, I 269; *rāā mé chīēdā*, K 283; in de volgende opgaven is *guide* als meervoud gebruikt: *met dā giētārs rijdan*, K 341a; *mīēdda giētārs rajen*, K 240; *mētā Geedās raa*, K 335; *mit dā giēddās rijā*, K 204; *mit dā giddās rijdan*, P 16; **guides rijden:** *giēddās rēēn*, K 301; **guideren:** *giēdeera*, O 74; **met twee kordelen rijden:** *mé twiē kārdiēla raejā*, K 254; *mé twiē kōdiēla raa*, P 72; **met de dubbel(e) lijnt varen:** *mit dā dōbbəł lijnt vaorā*, L 180b; *me dā dōbbəł lijnt vaorā*, L 200a; *mi dā dubbəł lijnt vaorā*, L 235; *mē dā dōbbəla lient vaorā*, L 184; *mit dā dōbbəł lient vaare*, L 160; **varen met dubbel lijnt(t):** *vaorā mi dōbbəł lijnt*, L 180; *vaorā mē dōbbəł lijnt*, K 220; **met dubbel lijnt varen:** *met dōbbəł lēēnt vōdōrā*, L 149; **dubbel lijnt varen:** *dōbbəł lint vaorā*, L 242; **mennen met dubbel lijnt:** *mēn mé dōbbəł lajn*, K 357; **mennen met leidzels:** *mēnā mee lijtsāls*, K 157; **met een dubbel handkoord mennen:** *mi-j a-n dōbbəł hankoor mēnā*, K 240; **mennen:** *mēnā*, K 157; **sturen:** *stuura*, L 187a, 188; **bij de ploeglijnt gaan:** *bé dā plōēwchlēēn gōwān*, P 145; *bé dā plōēwchlēēn gōon*, P 145; **met een guide gaan:** *mit a giējdā gōn*, K 248; in de volgende opgave is *guide* als meervoud gebruikt: *mēt dā giēddās gaan*, O 72; **bij de lijnt voeren:** *bé dā lēēn veurā*, P 163; **met loenjes voeren:** *met linnās voerā*, K 332; **voeren met de guides:** *vīērā mētā giēddās*, K 324; **voeren:** *veurā*, P 171; **voermannen met twee leisten:** *voermannān mee twee lijstān*, K 183; in de volgende opgaven (zonder of met voorzetsel) ontbreekt het werkwoord dat de handeling moet aanduiden: **met de dubbel:** *mi-j dā dōbbəł*, K 241; **met dubbel(e) lijnt:** *mi dōbbəla lijnt*, L 150; *mi dōbbəł lijnt*, L 233; *mi dōbbəł lijnt*, L 233; **met de lijnt:** *mee dā lēn*, K 353; *mēēj dā lōon*, P 72; *mēddālēn*, K 314; **met de dubbellijnt:** *mee dā dōbbəlēn*, K 353; **met een dubbele lijnt:** *mi an dubbəla lijnt*, L 264; **dubbele lijnt:** het type *dubbele lijnt* in: K 146; *dubbəł lēēn*, K 317; *dōēbbəł lēēn*, K 307; **dubbellijnt:** *dōbbəlēn*, K 353; **lijnt:** *lēn*, K 310, 312, 349; **met dubbel lijnt:** *met dubbəł lijnt*, L 180; *me dōbbəł leent*, L 263; **met de dubbele lijnt:** *mi-j dā dubbəla lēēnt*, K 193a; **met de dubbel lijnt:** *mi dā dubbəł lint*, L 205, 206; **met dubbele lijnt:** *mee dubbəla lint*, K 137; **met de/een dubbele lijnt:** *mee an dōbbəł leengt*, L 241; *mi an dōbbəł leengt*, L 235; *metā dūbbəla lēēnt*, K 226; **met twee lijnten:** *meej tweej lēntā*, K 183c; *met twee lentān*, K 183; **op de dubbel lijnt:** *ōp dā dōbbəł leengt*, L 183; **dubbel(e) lijnt:** *dōbbəł lent*, L 145; *dōbbəł lēēnt*, L 149; *dubbəla lent*, K 151, 178; **dubbellijnt:** *dōbbəleent*, K 277; **lijnt:** *lient*, L 159b; **met de/een guide:** *mé dā giēdda*, O 158; *met dā Giēda*, O 169, P 35a; *mēt a giēdda*, O 162; *mēt dā geedā*, P 86; in de volgende opgaven is *guide*

1.1.1.2.

als meervoud gebruikt: *mét dā giēddās*, K 237; *mee dā giēddās*, P 33; **met guide**: *měj giēt*, P 89; de volgende opgaven zijn meervouden: het type *met guides* komt voor in: K 256, P 99b; *mé giēddās*, K 201; *mit giētās*, K 333b; *mét chidés*, P 198; *měj giēddās*, O 275; **met de dubbele guide**: *méttā dōbbāl giēddā*, P 41; **met twee guides**: *mé twiē Giēddās*, K 256; *měj twiē giēddā*, P 88; *mej twiē giēddās*, P 88; **op de guide**: *ōēp dā giēddā*, I 220; **guide**: *giedā*, P 76; *Giēddā*, K 287; *giēddā*, I 266, P 25, 41; *giēt*, K 312; *giēdā*, K 251, P 70; *jiēddā*, P 89; *geedā*, P 125; *giddā*, P 67-68; de volgende opgaven zijn meervoud: het type *guides* in: K 262, P 77; *Giēddās*, K 281a, P 84; *Giēdās*, K 340; *giēdās*, K 296, 301; *giētās*, K 295; *géés*, K 245, 249, 250; *gēés*, K 281; **dubbel guide**: *dōbbāl giēddā*, P 105; **de dubbele lei**: *dā dubbālā laaj*, K 133b; **met dubbele leisten**: *mee dubbālā lijstā*, K 177b; **met de loenje**: *mittā liēnna*, K 287; *méėj dā liēnna*, P 27; *mét dā linna*, P 86; **met een leidsel**: *mit ā lōdsāl*, P 95; **met de leidsels**: het type *met de leidsels* in: L 148; **twee leidsels**: het type *twee leidsels* in: K 188; **met de dubbelkoord**: *middādōbbālkōdōr*, K 314; **dubbelkoord**: *dōbbālkoor*; K 315, 316, 318; **dubbel kordeel**: *dōbbālkārdiēl*, K 316, 318; *dōbbālkādiēl*, K 357; *dōbbālkārdiēl*, P 44, 47; *dōbbālkārdiēl*, P 48; *dōbbālkārdiēl*, P 46; *dōbbālkārdiēl*, P 45; **met de ploeghouder**: *mi dā plōēchhowār*, K 314; **met de ploegkoord**: *méttā plōēchwkkoot*, P 41; **met dubbel kordeel**: *mi dubbāl kādiēl*, K 241; *métōbbāl kārdiēl*, P 44; *mi dubbāl kōrdiēl*, K 317; **streng**: *stréng*, K 307; **teugel**: het type *teugel* komt voor in: K 174; **ploeglijn**: het type *ploeglijn* in: P 77, 99b, 103; *plōdōwchlēén*, P 154a; *plōēchlōdōn*, P 84; **ploegkoord**: *plōēchkoor*, P 47, 48; *ploowchwkkoot*, P 41; **dubbel koorden**: *dōbbāl kōdōran*, K 354.

LOSGETUIGD LEIDEN

Ein Ungesatteltes und nicht an die Deichsel gespanntes Pferd führen – to lead (horse unharnessed) – mener dételé (N 8, 101c)

[Losgetuigd leiden wil zeggen: leiden zonder zadel en niet tussen berries. De respondenten hebben op de vraag: losgetuigd, dus zonder zadel en niet tussen berries, leiden, antwoorden gegeven in verschillende grammaticale categorieën, zodat sommige opgaven, met name de zelfstandige naamwoorden, volstrekt onvolledig lijken. De lezer dient zo nodig in gedachten aan te vullen bv. het paard, het paard leiden, of het paard leiden met of in, evt. ander voorzetsel, of het paard . . . leiden.]
los leiden: *los lijā*, K 187; *los laajā*, K 163, 178*, 220; *los lajā*, I 102a; *lus lajā*, K 249, 250; *lōs lāajā*, K 245, 281; *lōs laojā*, K 330; *los lèjèjè*, L

187a; *lōs lō*, K 329; **los in het tuig leiden**: *lōs in at tēuch lèjā*, K 165; **in het tuig leiden**: het type *in 't tuig leiden* in: L 180b; **in de losse strengen leiden**: *in dā lossā strengā lijān*, K 183; **met losse strengen leiden**: *met lossā stringān leidān*, P 77; **met de/een teugel leiden**: het type *met de teugel leiden* in: K 351a; *met dā tōwgāl lijān*, K 295; *mét ān tōwgāl laa*, P 72; **aan de teugel leiden**: *ōn dān teugāl lèjā*, L 91b; *ōn dān tōwgālaa*, P 137; **van teugel leiden**: *vōn tujchāl lēn*, O 275; **leiden aan de lijnt**: *lijā aon dān lent*, K 124a; **op de handkoord leiden**: *ōēp dā antkōer lajā*, K 237; **leiden aan de halster**: *lijā aon dān elstār*, K 124a; **op kordeel leiden**: *ōēp gardiējāl lée*, K 274; **leiden met het hoofdstel**: *lējn mi at hutsāl*, L 263; **leiden**: *lijā*, K 179a; *laajān*, K 183; *laajā*, K 133a, 183c, 191, 192, L 153; *lajā*, K 207, 240; *laā*, P 81; *laa*, I 268, P 27; *laj*, P 70; *laan*, K 310, O 67, 74; *lan*, P 125; *lōjā*, K 211, 240, P 154; *lōān*, O 162; *lōo*, P 27; *lèjèjā*, L 149; *lèjā*, P 163; *lèjā*, K 277; **afleiden**: *aflijā*, K 167; **los rijden**: *lōs rijdān*, K 341a; *los rijān*, K 137; **met (het) los paard rijden**: *met los pijjt rijdā*, K 287; *mi t lōs pjéjēt raejā*, K 254; *meet lōs pjéēt rōn*, K 340; *mé lōs péjāt réjā*, P 105; **los met het paard rijden**: *lōs méj at péēt rijā*, K 191; **met los tuig rijden**: *meej los tēuch rijā*, K 184; **met het borstgareel rijden**: *mīē[d] burstgarēēl rajān*, K 240; **met de guide rijden**: *médde giēddā rōsā*, P 85; *mittā geedā raa*, P 126; in de volgende opgave is *guide* meervoud: *mit dā giēddās rijjā*, K 204; **met een teugel rijden**: *mēn ān teugāl raan*, K 291; **uitrijden**: *utrawān*, K 241; **bij de hand houden**: *bā dōnt ōwā*, K 330; **in de hand houden**: *in daant ouwā*, I 118; **bij de teugel houden**: *bao dān tōggāl ouwā*, P 72; **toom houden**: *tōem hōuwā*, P 41; **in de stengen zetten**: *tēn dā stréngān zētān*, K 241; *tēn dā stréng zētā*, P 25; **in de voerstrengen zetten**: *tēn dā vōerstréngā zētā*, P 41; **in de strengen slaan**: *tēn dā stréngā slaan*, K 33b; **in de hachten zetten**: *in dā haachtā zittā*, K 312; *in dā haachta zētā*, K 312; **bij de toom voeren**: *vīērā ba dān tōēwām*, K 324; **voeren**: *veurā*, P 171; **tomen**: *tōemā*, K 256; *tōēmmā*, P 86; **bij de rugriem gaan**: *bē dā ruchriēm gōwān*, P 145; *bē dān ruchriēm gōon*, P 145; **los laten lopen**: *lōs laotā lōepā*, K 349; **mennen met losse lijn**: *mēn mé lōsse lajān*, K 357; **sturen**: *stuurā*, L 188; **tuigen**: *tēūgā*, K 184; **teugelen**: *teugālā*, K 332, L 159, 180, 183, 200a, 233, 235, 263, P 76; *tuggālā*, K 201, 237, 240, 307, 313, O 173; *teujgālā*, K 287; *tōjgālā*, K 248; *tuwgālā*, P 48; *teugele*, een paard voor ploeg of eg, dus niet tussen burries en zonder zadel, besturen, Elemans; **drijven**: *driējvān*, L 205, 206; **leren**: *lērā*, K 184; bij de volgende typen is het werkwoord niet vermeld: **zonder tuig**: het type *zonder tuig* in: K 193a; **met los getuig**: *mé lōs katōach*, P 88; **in het los getuig**: *in hat los getuug*, L 263; **los met**

het halster: *lòs met het òlstər*, I 220; **met de halster:** *midilstər*, K 335; **halster:** *élstər*, P 16; **met losse teugel:** *mi lòssən teugəl*, K 226; **met de teugel:** *mittə teugəl*, K 177b; *mit tən tuggəl*, I 266; **de teugel:** *dən tòwgəl*, P 95; **op de toom:** *òep dən tòem*, P 33; **(de) toom:** *tòem*, P 16; *dən tjòëwm*, P 33; **toom met kordeel:** *toom met kərdeel*, K 256; **met kordeel:** *mét kòdiël*, P 198; **kordeel:** *kədiël*, P 84; **in de strengen getuigd:** *in dā strengə gətuijəcht*, L 242; **tussen de strengen:** *tussən dā strengə*, L 159; **in de lange strengen:** *in dā langə strengə*, K 100a; **los voor de strengen:** *los vor dā strengə*, K 157; **in losse strengen:** *in lójsə strēngə*, I 269; **los in de strengen:** *los in dā strengə*, K 188a; **losse strengen:** *lossə strengə*, K 174; *lóssə string*, K 251; **in de strengen:** *in dā strengə*, K 262, L 150; *in de strēngə*, K 268, 307; *in dā stringə*, K 146, 296; *in dā strengən*, K 186; *in dā stringən*, P 99b; **strengen:** *strēngən*, K 273; *strēngə*, K 354; **touwstrengen:** *touwstrengə*, K 188; **met de longes:** *met dā lonzən*, P 103; **tussen de repen:** *tussən dā rēep*, L 159b; **in gespan:** *tēn gəspən*, O 158; **met trekklap:** *mėj tréklap*, P 89; **in de voerhachten:** *in dā veurhòchtə*, K 317; **met het/een los paard:** *mə ə los pjéét*, K 301; *mie ə lós pjéét*, K 301; *mè ət los péért*, L 184; **(een) los paard:** *ə lós péjət*, K 353; *lòës peejət*, K 314; **los ingespannen:** *lòs ingəspònnə*, K 354, P 67/68; **losse lijnt:** *lossə lijnt*, L 148; **zeel:** *zījl*, L 159b; **los:** *los*, K 193a, 287a, P 89; *lòs*, K 283.

DE PAARDELIJN GESPANNEN HOUDEN

Die Zügel straff anziehen — to keep the line taut — *tendre les rênes*
(Fourie 58)

gespannen houden: *gəspənnənaavə*, P 102, 110, 137, 150, 154, 157, 168; *gəspənnənaa*, P 166; *gəspənnənoo*, P 149; *gəspənnənoð*, P 154a; *gəspənnə aavə*, de paardelijngespannen houden, hs Schrevens; **ophouden:** *òep aavə*, de paardelijngespannen houden, hs Schrevens; **stijf houden:** *stééfdo*, P 161, 165.

DE PAARDELIJN LOS LATEN HANGEN

Die Zügel schiessen lassen, locker hängen lassen — to leave the line slack — *lâcher les rênes*
(Fourie 62)

het kordeel los laten hangen: *t kodiəlostòotəangə*, P 104, 110, 150, 157, 161, 165, 166, 168; **het kordeel laten habbelen:** *t kodiəlostəhabbərə*, P 137; **het kordeel even laten hangen:** *t kodiəliebwlòotənanəngə*, P 102; **lubberen laten:** *lobbarlòotə*, de lijn losjes laten hangen, hs Schrevens; **het kordeel op laten hangen:** *t kodiəlobwlòotəangə*, P 143, 149, 154, 154a.

UIT DE STAL HALEN

Aus dem Stall holen — to turn out — *sortir de l'écurie*
(Go 1b)

buitenhalen: *bèutənhòòlə*, K 318; *bootənoolə*, (paard) van de stal halen, hs Schrevens.

NAAR DE STAL LEIDEN

In den Stall führen — to return, turn in — *mener à l'écurie*
(Fourie 55)

inleiden: *tēnlaajə*, P 110, 149, 154; **indoën:** *tēndòëwn*, P 104, 143, 157, 168; [in de stal] *dòen*, (paard) op stal zetten, hs Schrevens; **inzetten:** *tēnzétta*, P 150, 154a, 161, 165, 166; **binnenzetten:** *bīēnnəzétta*, P 102, 137.

VASTRIJDEN IN HET SLIJK

(Sich) im Schlamm festfahren — to get stuck in the mud — *s'embourber*
(Fourie 57)

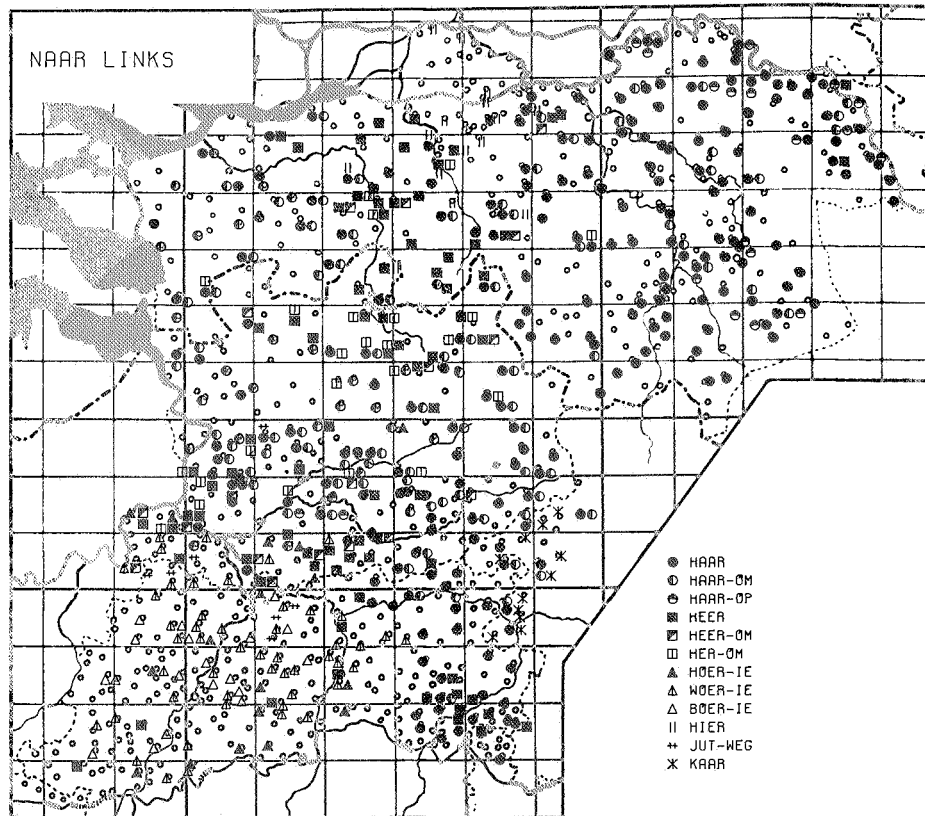
vaststeken: *vastéəka*, P 110, 154, 154a, 157, 166, 168; *vastajkə*, P 104, 137, 143, 149, 150; **steken blijven:** *stééəka bléévə*, P 161; **blijven steken:** *bléévə stééəka*, P 161, 165; **verzinken:** *vərziēngkə*, P 150.

-.1.2.8.14. Commando's

NAAR LINKS (zie kaart)

Nach links!, hü! — turn left — *dia, à gauche*
(N 8, 95c; N 8, 95d; Van Gerwen; Fourie 59; Go 1b; BN 16, 21; znd 36, 81c; znd B 2, 253c; znd B 2, 253f; znd 26, 2; znd 1 a-m; sgv 12)

haar: het type *haar* in: K 168, 171, 172, 184, 185, 187, 196, 200, 218, 219, 220, 239, 240, 241, 241a, 242, 257, 265, 273, 273a, 274, 275, 276, 277, 278, 281, 295, 296, 300a, 305, 307, 311, 312, 313, 339, 344, 350, 352, 354, L 94, 100, 145, 148, 153, 156, 159, 162, 179, 180a, 182, 182a, 185, 186, 187a, 188, 189, 190, 200a, 203, 205, 206, 207, 208, 212, 225, 226, 228, 229, 233, 234a, 235, 236, 237, 241, 242, 243, 244, 255, 256, 257, 260, 261, 263, 263a, 264, 264, 279, 280, 283, P 25, 35a, 38, 40, 106, 111, 160; *haar*, K 187a, 216, 219, 237, 240, 244, 273, 274, 276, 276a, 277, 295, 296, 305, 307, 310, 312, 313, 314, 317, 348, 349, 349a, 351a, 352, 353, 354, 357, L 242, 244, 262, P 25, 33, 35a, 41, 44, 48, 105, 107; *haar*, K 168, 171, 172, 197a, 215, 216, 273, 304, L 93, 94, 162, 179, 183, 185, 199, 200, 208, 234a, 244, 259, P 24, 25; *haer*, K 241; *hawər*, K 241; *haar*, K 214, 215, 241, 248, 273, L 162; *haajr*, K 350, P 99, 144, 146; *hajr*, K 210, 213, 309, P 35a, 38, 96a, 107; *hajər*, K 349a;

har, I 120, K 240, 276, 277, 277a, 295, 301, 310, L 201, 240, 263, 284; *hàr*, K 268; *aar*, I 78, 102a, K 124a, 136a, 137, 140, 148, 153, 156, 165, 166, 167, 170, 175a*, 177b, 183, 183c, 185, 186, 188, 188a, 190, 201, 203, 209, 225a, 232, 250, 251, 253, 254, 267, 287, 291, 330, 348, L 91, 93, 102, 103, 104, 109, 112, 144, 145, 145a, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 154a, 155, 156, 157, 158, 160, 177c, 178, 178a, 180, 180b, 181, 183, 184, 184a, 190, 199a, 202, 205, P 10, 25, 41, 99, 112, 144, 154a, 160, 161; *áár*, K 281a, 283; *aer*, K 151, 154, 158c, 159, 161a, 162a, 180, 182, 184a, 193a; *aèr*, K 193a; *àar*, P 150; *ar*, K 136a, 143, 184, L 153, P 171; *aajr*, K 306, P 105; *ajr*, K 176, P 149, 157a; *or*, K 237; *òr*, P 154a; *haar*, bijw (voermansterm); voermanswoord om het paard naar links te doen gaan, De Bont; *haar*, naar links (voermansterm), De Bont; *haar*, links, Hoeufft; *haar*, bij voerlui: roepwoord om een paard links te doen uitwijken, Corn.; *haar*, naar links commando (onder het aanhoudend zachte aantrekken), Van Dam 7; *aar*, links (bevel voor paarden), Brabantius; *aar*, links (voermansterm), Elemans; *aar*, linksom (bevel tegen paarden), Weijenen GR 4; *aar*, naar

links, AG 253; *aar*, naar links (paard), Mischgofsky L 95; *aar*, roep van de voerman tegen het paard dat het links moet houden, hs Visser L 180; **haar-om**: het type *haarom* in: K 150, 163, 168, 213, 256, 296, L 200a; *haarom*, K 241; *haaróm*, K 277, 312, 317, L 153; *haaròom*, K 313; *harom*, K 277; *haròm*, K 238, 277; *haarum*, K 220, 274, 296, 318, 351a, 357, L 148, 159b, 233, 235, 242, 263; *haaram*, K 274, 305, P 41, 105; *haaroem*, I 120, K 196, 233, 234, 235, 237, 239, 240, 257, 265, 266, 272, 273, 276, 296, 305, 307, 311, 314, 353; *haaròem*, K 237, 240, 256, 267, 268, 273, 274, 276, 296, 310, 314, 348, 349, 354, P 33, 44; *haaròem*, K 256, 307; *haarum*, K 237; *haəròem*, K 308a; *haaəròem*, K 248; *haarüum*, K 307; *haroem*, K 276; *harum*, K 187, 241, 275, 277, L 235; *hajrom*, K 210; *hajrum*, K 210; *harroem*, K 241, 307, 309; *hijrhum*, K 295; *hijroem*, K 231, 246, 255, 269; *hejròem*, K 332; *héjròem*, K 245; *hurràm*, K 240; *aarom*, I 102a, K 124a, 137, 157, 173b, 174, 175, 175a, 177b, 183, 188, 188a, 190a, L 180; *aaróm*, K 183c; *aarəm*, K 165, 167, 190, 226, 247, 291, L 145, 149, 160, 180, 180b, 183, 187a; *aarum*, K 283, L 91b, 150, 180b, 183, 184, P 25; *aròm*, P 67, 68; *arrəm*, I 118, K 174,

265, 309, L 149; *arrom*, K 151; *arröm*, K 268; *aerom*, K 151, 154, 158c, 180, 182, 193a, 195; *aerom*, K 320; *aaroem*, K 153; *aroem*, K 203, 204, 206, 221, 225a, 226, 244, 245, 254, 293, 348; *aarroem*, K 224, 274; *aaröem*, K 226, 237, 251, 274, 291, 332; *aröem*, I 57, K 237; *aarom*, K 248; *àarom*, K 248; *aaröem*, I 79, K 308a; *aarüüm*, K 281a; *ajrom*, K 146, 301; *ajroem*, K 204b; *ajröem*, K 176; *jaroem*, K 253; *haarom*, bij voerlui: roepwoord om een paard links te doen uitwijken, Corn.; *haarom*, linksom, hs 1756; *haarum*, naar links; voermansterm, De Bont; *arum*, linksomkeer (paard), Mischgofsky L 95; **haar-op**: het type *haarop* in: L 153, 159, 180, 187, 188, 200a, 205, 206, 241, 263, 264; *haaróp*, L 159b, 241; *haaròp*, K 317; *harup*, L 235; *haaröep*, K 248, 259, P 33; *aarop*, L 91b, 102, 150, 153, 165, 184, 187a; *aaróp*, L 159b; *aaròp*, L 91b; *aarròp*, L 159; *arop*, L 149; *aroep*, K 291; *aaroep*, K 330; *arrup*, L 93; *ijroep*, K 297; *haarop*, naar links; voermansterm, De Bont; **haar-weg**: het type *haarweg* in: K 150, 256; *haarwech*, P 41; *haarwéch*, K 237, 240, 256; *haarwéch*, K 237; *aarwéch*, K 226, 283; *haarweg*, bij voerlui: roepwoord om een paard links te doen uitwijken, Corn.; **haar-eweg**: *haarəwech*, K 312, 314, 318, 351a, P 86; *haarwéch*, K 218, 248, 277, 310, 353, P 105; *harrəwech*, K 241; *haarəwéch*, K 237; *haarəweech*, K 296; *haarəwéech*, K 313; *aarəwech*, K 281a; *aarəwéch*, K 183c, 186; *haarəweg*, naar links; voermansterm, De Bont; **haar-ho**: *haar-how*, K 267; **haar-an**: *haran*, K 187; **haar-ju**: *harjuu*, L 263; **haar-dju**: *haardju*, K 317, 349, 351a, 353; *haardjuu*, K 240, 267; *haardjuu*, K 354; *haardjüü*, K 240; *haardjõe*, K 273; **haar-u**: *haariüü*, K 237; *hariüü*, K 307; *haruj*, K 240; *huriüü*, K 307; *haaru*, naar links; voermansterm, De Bont; **haar-oehoe**: *huröehöe*, K 273; **haar-ie**: *hari*, K 241; *hari*, links (kom hier); voermansterm, De Bont; **har-ho-har**: *har how har*, K 241; **haar-om-ho**: *haaroem haow*, K 307; **haar-om-ju**: *aarum ju*, K 165; **haar-djut-om**: *hawjr djuutom*, K 241; **haar-om kom hier**: *haroem kom hiejr*, L 235; **aar-over**: *ejrovvar*, K 287; **aar-oe**: *aaroe*, K 153; **aar-hier**: *erhier*, K 179a; **aar-kom-hier**: het type *aar kom hier* in: L 149; **aar-op-kom-hier**: het type *aarop kom hier* in: L 150; **hup-terug-aar-om**: *hup trüüchaaröem*, K 274; **achterruit-aar-om**: *achtəroowötaaröem*, K 274; **heer**: het type *heer* in: K 342; *héer*, K 207, 210, 211, 213, 330, 333, 341a; *hèer*, K 191, 333b; *hëer*, L 159; *her*, I 271, K 127, 196, 206, 212, 235, 239, 341; *hér*, K 208, 332, P 80; *hèr*, K 129a, 249, 250, L 185; *héjr*, K 195a, 213, 255, 301, 333, 338, 339, 349a, P 23, 27, 99, 99b; *hijr*, K 210; *eer*, K 195a; *éér*, I 220, K 178*, 201, 286, 287, 335, 340; *èèr*, K 146, 158a, 179a, 184, 192, 207, 281, 301, P 104, 110, 150, 157, 161;

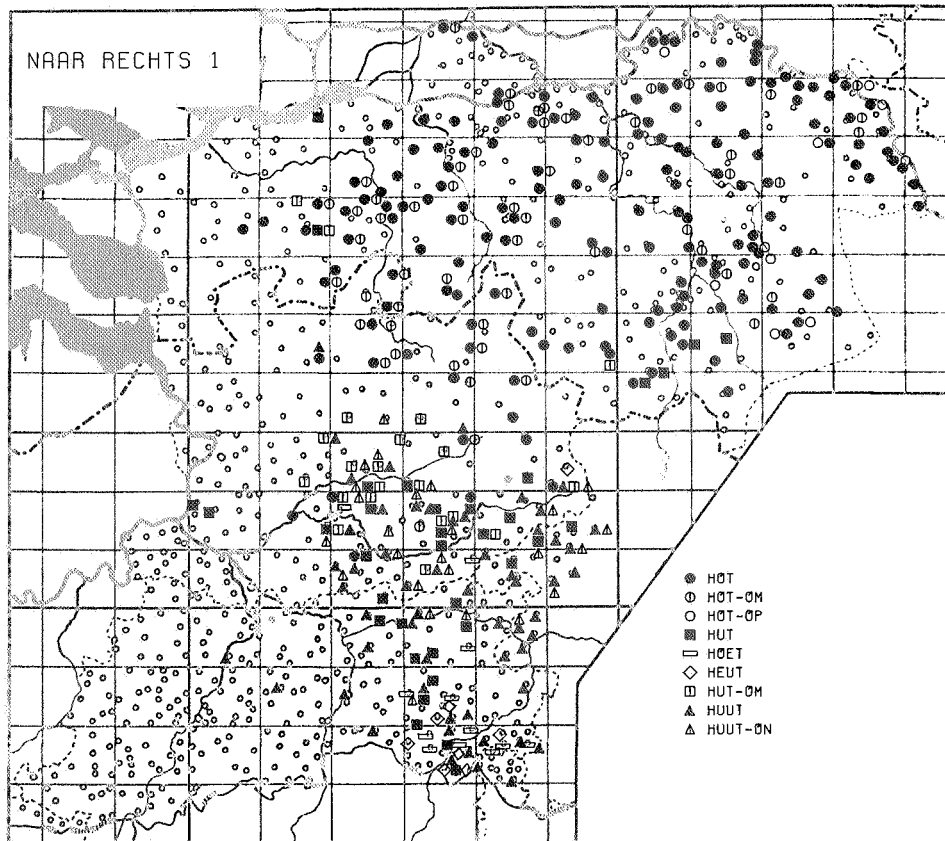
ééar, K 179b, 245; *ééjr*, P 163; *éjr*, K 262, 269, 301, 306, O 174a, P 88, 147, 150; *er*, K 147, 178, 179, 179a, 181, 184a, 195, 237; *èr*, K 155, 160, 161, 163, 163c, 194, 204; *èjr*, P 154a; *èrə*, K 179a; *ééarə*, K 182a; *éjrə*, K 163; *ijr*, I 221b, K 201, 204; *heir*, roepwoord om een peerd links te doen afdraaien; voermansterm, Corn. Vervl.; *heir*, bij voerlui: roepwoord om een paard links te doen uitwijken, Corn.; *her*, voermanswoord om paard of ander trekdier naar links te doen gaan dit is naar zicht toe. De voerman gaat immers altijd links van het trekdier, Goossenaerts, 293; **heer-om**: *heeröem*, K 307; *héeröem*, K 213, 330, 341a; *hèeröem*, K 333b; *heerüüm*, K 307; *hèerom*, K 192; *hejrom*, K 287; *héeroow*, K 341a; *héróm*, K 183c; *èèrom*, K 146, 179a, 184; *éèröem*, I 220, 266, K 201, 287, 335; *èèröem*, K 201, 235, 281, 286, 301; *èèrəm*, K 201; *éèrrum*, K 178*, 340; *éèrrom*, K 178*; *heiom*, roepwoord om een peerd links te doen afdraaien voermansterm, Corn. Vervl.; *herom*, hetzelfde als *her*, Goossenaerts; *heiom*, bij voerlui: roepwoord om een paard links te doen uitwijken, Corn.; **her-om**: *hèrom*, K 163, 213, 241a, 249, 250, 274; *herum*, K 212, 235, 237, 339; *herroem*, K 210, 211; *erom*, K 178, 179, 204; *èrom*, K 155; *éröem*, K 245, 287; *errom*, K 210; *èèrəm*, K 207; *ejroem*, K 188a, 208, 209, 230, 269, 291; *éjrdöem*, K 187; *ijrum*, I 221b; **heer-dju**: *hèerdjüü*, K 211; *heirdju*, bij voerlui: roepwoord om een peerd schuins links te doen afdraaien, Corn. Vervl. A; *herju*, voermanswoord om een paard naar links toe-naar zelf toe-en tevens vooruit te doen gaan, Goossenaerts; *heirhu*, bij voerlui: roepwoord om een peerd schuins links te doen afdraaien, Corn. Vervl.; **her-dju**: *èrdju*, K 204; **heer-weg**: *éerwéch*, I 220; *èèrwéch*, K 301; **heer-op**: *héeröep*, K 332; *eeruup*, K 340; **heer-eweg**: *héerəwéch*, K 213; *héerəwuch*, K 341a; *éerəwéch*, K 340; *èèrəwéch*, K 179a; *errəwech*, O 67; **heir-weg**: het type *heirweg* in: K 332; *heirweg*, bij voerlui: roepwoord om een paard links te doen uitwijken, Corn.; *heirweg*, bij voerlui, met den toom snukken opdat het peerd heirweg ga, Corn. Vervl. A; *erre*: *èrrə*, K 179a; **her-op-hop**: *her op öep*, K 341a; **hoer**: *hōēr*, K 191; *hōdr*, K 351; *ōer*, P 147; *oerrr*, K 331; **hoer-ie**: het type *hoerie* in: O 169; *hōērīē*, K 333b; *hoeri*, P 136; *hoerit*, O 286; *jōērīē*, K 335; *oerie*, I 221b, 266, P 10, 88, 133, 198; *ōērīē*, I 220, K 332, P 72, 126, 127; *oeri*, K 331; **hoer-oem**: *ōēröem*, I 180; *oojrdöem*, K 188a; **hur-oe**: *huröe*, K 273; *huröe*, K 273; *hurrə*, K 304; *huir*, K 309; *herras*, K 241; **hor-ie**: het type *horrie* in: K 332; *orrit*, P 126; *orie*, I 265, K 335, 336; **heeres**: *hèèaras*, K 231; **heur**: *heur*, K 247; **hier**: het type *hier* in: K 100a, 102, 131, 133a, 133b, 136a, 141, 158c, 162a, 163c, 164a, 182b, 183, 184a; *hier*, K 163;

hīer, K 191; **hier-om**: het type *hierom* in: K 100a, 133a, 133b, 141, 163, 183; *hierum*, L 159b; **ho-haar**: *hòdwhaar*, K 310, 353; *haw haar*, K 351a; *òdwhaar*, K 312; *oaar*, P 25; **ho-haar-om**: *haow haaroem*, K 307; *ho aarom*, K 157; **ho-her-om**: *houerom*, uitroep om een paard kort herom te doen draaien; weinig gebruikt, Goossenaerts; **ho-woer-ie**: *òwwoèrīē*, I 269; *oowdèrīē*, P 10; *òwwoèrīēt*, P 125; **ho dju**: *òwdju*, O 275; **ho-hut**: *oo ut*, P 139; **ho hier**: het type *ho hier* in: K 102; **hu-haar**: *huujār*, L 183; **hu-dju**: *huudjuu*, K 354; **borie**: het type *borie* in: O 175, 239; *bòrīē*, O 162; *boowrīē*, O 173; *bri*, O 154, 238; **borrie**: het type *borrie* in: O 160, 162, 175, 243; *borij*, O 156; **orie**: het type *orie* in: I 265, K 335, 336; **woer-ie**: het type *woerie* in: I 269, 275, K 329, 330, O 67, 70, 169, 238, 286, 289, P 2, 3, 15, 60a, 73, 76, 77, 78, 80, 128, 129; *wōērīē*, I 269, 272, K 320, 329, 338, O 74, 178, 286, P 10, 16, 67, 68, 86, 89, 199; *wōērīē*, I 268, P 13, 18, 27, 37, 70, 84; *wōērīē*, K 330; *wōērīē*, K 324, O 67, P 4; *wōērīē*, P 70; *woerrie*, P 2, 37; *woeri*, P 81; *wōrīē*, O 245; *wōerīē*, P 89; *woerra*, I 275; *wōërriā*, P 27; *wuuri*, P 73; *wuurīē*, P 29a; *wurīē*, I 266; *wuurīē*, O 70; *wēr*, P 80; *wérīē*, P 80; *woerit*, O 289; *wōērīēt*, P 125; *woer*, I 269, P 2, 32; *wōēr*, P 27, 30, 85; *wōēr*, P 27; **boer-ie**: het type *boerie* in: O 70, 72, 166, 238, 243, P 12, 14, 18, 60, 66, 69b, 74; *bōērīē*, O 174a, 288; *bōerīē*, O 156; *bōērīē*, P 4; *burīē*, P 60a; *bourie*, O 69; *bourrie*, O 72, P 69a; *buri*, O 288; *burrie*, O 255; *burit*, O 251; **goed-boer-ie**: *gōētboērīē*, P 81; **oer-ie-kom**: *ōērīē-kóm*, I 220; **borrie-kom**: *bōrīēkóm*, O 162; **boer-ie-kom**: het type *boeriekom* in: O 69, 72, 166; **woer-ie-kom**: *wōērīēkóm*, O 74; **woer-ie-om**: *wōērīējōēm*, I 268; **woer-ie-weg**: *wōërriā-wēch*, P 27; *wōërriāwēj*, P 27; *ju*: *ju*, O 158, 243, 244; **jut**: *jut*, O 255; **juut**: *jūūt*, P 198; **dju**: *dju*, O 272, 274, 275; *djō*, O 275; **djut**: *djut*, K 210; **jut-weg**: het type *jutweg* in: I 274, 275, K 253, 320, P 15, 18, 18a, 137a; **jut-om**: *jutoem*, K 244, 307; **juut-weg**: *juutwēch*, K 204; *jūūtweech*, K 251; *zjūūtwech*, K 279; **ju-terug**: *jutroeg*, K 320; **ju-kom**: *jukóm*, O 158; **djut-om**: *djutum*, K 210, 271; *djudoem*, K 210; **djuut-weg**: *dzjūūtwech*, K 286; **djuut-haar**: *djuuthawjr*, K 241; **kom**: *kom*, P 161; *kóm*, P 154a; *kòm*, P 154a; **kom-mee**: *koméj*, P 102; *kóméé*, P 137; **kom-weg**: *kommawēch*, P 136; **kom-hier-kom**: het type *kom hier kom* in: P 99b; *kom ie kom*, P 94; **kom-haar-om**: *kom aarum*, L 180b; **kom-mee-zeg**: *komejsa*, P 154a; **hup-kom-allee**: *òp-kommaléj*, P 137; **tiëko**: *tiko*, I 78a; **tiëk**: *tik*, O 157, 243, 276, 286, 287, P 127; **tiëk-weg**: *tik-weg*, O 166; *tikwēch*, O 72; *tīëkwēch*, O 69, 172; **tiëk-ju**: *tikju*, O 174a, 288; **tiëk-borrie**: *tīëk borīē*, O 157; **tiëk-worriet**: *tīëk wōrīēt*, O 244; **tuk-ju**: het type *tukju* in: O 251; **hut**: het type *hut* in: K 351, P 23, 40, 109; **huut**: het type

huut in: K 255; **hut-om**: het type *hutom* in: K 309; *hutoem*, K 255; *hutōēm*, K 296, 308a; *uttoem*, K 210; **hot-om**: *hòtōēm*, K 212; *hut-tum*, K 212; *hottam*, K 273; **om**: *om*, K 210; *ōēm̄mā*, P 154a; *hōēm̄mā*, P 25, 107; **hit**: het type *hit* in: K 339; **links**: *links*, P 86; **links-om**: het type *linksom* in: K 150; **terug**: *truj*, K 237; **kaar**: *kaar*, K 314, 315, 316, 318, 353, 357, 358, P 44, 45, 46, 47, 48; **kort-om**: *kutōēm*, P 4; **bri-kom**: *brikum*, O 154; *brijkóm*, O 162; **heup**: het type *heup* in: P 103; **hot**: het type *hot* in: K 212, 235; *hòt*, K 212; *ot*, P 112; **huu-houden**: *huu hauwā*, K 150; **uit-omme**: *ōētōēm̄mā*, P 95.

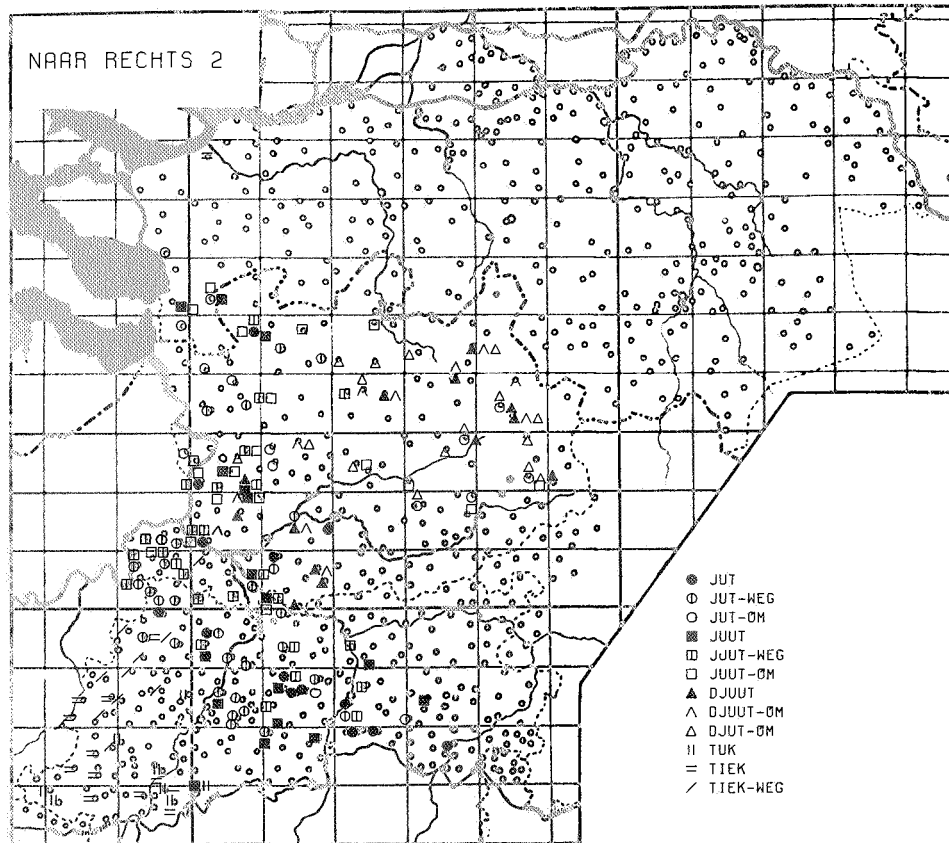
NAAR RECHTS (zie kaart)

Nach rechts!, hott! – turn right – hurhaut, hue à droite (N 8, 95a; N 8, 95b; N 8, 96; Go 1b; Fourie 59; Weijnen BN 16, 20; znd 26a; znd 36, 81d; znd B2, 253d; znd B2, 253f; Van Gerwen; sgv 12) **hot**: het type *hot* in: K 100a, 102, 127, 129a, 131, 133a, 133b, 137, 140, 143, 146, 147, 148, 158c, 159, 160, 161a, 162a, 163, 163c, 164a, 165, 166, 167, 168, 170, 171, 174, 175*, 176, 178, 178*, 179, 179a, 179b, 180, 181, 182, 182b, 183, 184, 184a, 185, 186, 187, 190, 190a, 191, 193a, 194, 195, 195a, 196, 200, 206, 210, 212, 213, 216, 218, 219, 220, 240, 241, 273, 275, 277, 291, 296, 339, L 93, 94, 100, 102, 103, 104, 112, 145, 145a, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 154a, 155, 156, 158, 159, 159b, 160, 162, 178, 178a, 179, 180, 180a, 180b, 181, 182, 183, 184, 184a, 185, 186, 187, 187a, 188, 189, 199, 200, 200a, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 212, 225, 226, 228, 229, 233, 234a, 235, 240, 241, 242, 243, 244, 255, 256, 257, 260, 263a, 264, 279, 280, 283; *hòt*, K 187a, 191, 195a, 211, 218, 237, 240, 307, L 180b, 186, 236, 262; *hót*, K 171, 183c, 184, 215, L 91b, 109, 144, 149, 153, 177c, 183, 189, 190, 235, 241, 242, 263; *ot*, K 158a, 160, 161, 177b, 178, 178*, 179, L 151; *òt*, K 207; *hoot*, K 182a, L 145; *hot*, naar rechts (paard), Misschgofsky L 95; *hot*, naar rechts; commando (met kort op elkaar volgende rukjes), v. Dam Br. Heem 9, 88; *hot*, als voermanswoord alleen in de zegswijze „hot of har willen”, „hot noch har willen”; Goossenaerts; *hot*, L 187 (rechts), hs Sassen; *hòt*, bijw (voermanstaal) hot, voermanswoord om het paard naar rechts te doen gaan: varianten zijn hot en hüt, De Bont; *hot*, naar rechts, voermansterm, De Bont; *hot*, bijwoord, roepwoord om een paard rechts te doen afdraaien, Corn. Vervl1; *hot*, rechtsom bij voerlui, Breda e.o., Hoeffft blz 259; *hot*, rechts (land van Cuyk) Van Oosterzee 1; *hót*, rechts (voermansterm), Elemans 143; *hót*, rechts (bevel voor paarden), Brabantius; *hot*, vooruit, tegen paarden: hs Lettk. 1756, nr. 27; *ot*, om het

paard naar rechts te doen gaan (kwartdraai), Fourie P 154; **hot-om**: het type *hot-om* in: K 100a, 102, 133a, 133b, 136a, 146, 153, 159, 163c, 165, 179a, 180, 182, 183, 188, 190a, 193a, 210; *hôtóm*, K 183c; *hottum*, K 163, 165, 178*, 237, L 159, 200a, 235; *hottom*, K 137, 143, 146, 158c, 183c, 184, 195, 208; *hottam*, K 178*, 190, 192, 240, L 159; *hóttum*, L 183, 235; *hóttam*, K 210, 238, 240, 273; *hóttam*, K 192; *hotum*, K 150, 167, 183, 187, 191, 207, 213, 237, 241, L 145, 146, 148, 149, 153, 160, 180, 180b, 184, 187a, 233; *hótum*, L 149, 153, 241; *hootom*, K 163a; *hōotum*, L 242; *hotoem*, K 240; *hótōem*, K 179a, 191, 196, 240, 308a; *hòtōem*, K 237, 240, L 180b; *hòtōem*, K 240; *hottoem*, K 211; *ottom*, K 178, 179; *ottum*, K 178*, 212; *ottam*, K 176; *òttóm*, K 208; *hotum*, rechtsom (Peelland), hs Sassen; *hótom*, bijw (voermanstaal) rechtsom, De Bont; *hótom*, bijw (voermansterm), De Bont; *hót-um*, naar rechts, voermansterm, De Bont; *hottem*, bij voerlui, hot roepen; Spr. Ge kunt er aan hotten zooveel als ge wilt ge zult er geen rechte voor mee ploegen; op iemand die naar geen goeden raad wil luisteren (poppel); Corn. Vervl. A; **hot-eweg**: het type *hot-eweg* in: K 141, 186; *hottā-*

wech, K 158c, 165, 179a, 186, 218, L 180b, 241; *hóttāwech*, L 183; *òttāwēch*, K 330; *hóttāwech*, bijw.verb. (voermansterm) hot eweg naar rechts, De Bont; *hòt-eweg*, naar rechts voermansterm, De Bont; **hot-weg**: het type *hotweg* in: K 150; **hot-ju**: *hotjuu*, K 240; **hot-dju**: het type *hotdju* in: K 240; *hòtdjūū*, K 240; **hot-op**: het type *hotop* in: K 102, 165, 184, 187, 188, 205, 206, 264, L 91b, 150, 153, 159, 180; *hòtop*, L 263; *hotóp*, L 184; *hótóp*, L 263; *hòtóp*, L 159b, 235, 263; *hottòp*, L 159; *hot up*, L 93; *huutòp*, K 317; *hētūup*, K 340; *hotoop*, bijw.verb. (voermansterm) hotop naar rechts, De Bont; *hót-op*, naar rechts, voermansterm, De Bont; *hot-óp*, bijw.verb. (voermansterm) hotop, naar rechts, De Bont; *hūtop*, voermansterm, hetzelfde als hotop; De Bont; **hot-aan**: *hotan*, K 187, L 241; *hótáán*, bijw.verb. (voermansterm) hotaan, naar rechts, De Bont; *hót-aan*, naar rechts (voermansterm), De Bont; **hot-hu**: *hòt ūū*, K 211; **hot-huu-hot**: *hot uu hot*, L 150; *hot huu hot*, rechtsomkeer (paard), Mischgofsky L 95; *hotühót*, naar rechts, voermansterm, De Bont; *hotühót*, bijw.verb. (voermansterm) hottuhót, naar rechts, De Bont; **hot-om-ju**: *hotomjuu*, K 165; *hottie*: het

type *hottie* in: L 187a; *hottehot*: *hottəhot*, K 165, L 148, 160, 180, 184, L 241; *hotuuhot*, L 153, 263; *hottie-hot*: *hóttiehót*, L 149; *hottie-kom*: *hotiekom*, K 175a*; *hop-tieko*: *hop tieko*, K 151; *huut-ze*: *hūutsə*, P 25; *hut*: het type *hut* in: K 124a, 269, 274, 279, 280, 295, 301, 306, 307, 309, 310, 311, 312, 339, 344, 344a, 350, 353, L 260, 261, 262, 279, 280, P 24, 25, 35a, 37, 38, 95, 96a, 103, 145, 155; *hut*, K 276, 314, 316; *ut*, K 177b; *hujt*, K 276; *hut*, roepwoord om een peerd rechts te doen afkeren, van hut naar heir lopen, heen en weer lopen, van de eene plaats naar de andere, De Bont; *hut*, naar rechts, voermansterm, De Bont; *hut*, schuins rechts, Corn. Vervl. A; *hut*, voermanstaal, hetzelfde als hot; De Bont; *hoet*: *hoet*, P 145; *hōēt*, K 296, L 255, P 145; *hōēwt*, K 346; *hōējai*, P 159; *hōei*, P 99; *ōēt*, P 147, 163; *oet*, P 149, 163; *oejt*, P 94, 144, 161; *ōējt*, P 144; *ōējt*, P 161; *hoetta*, P 40; *hoet-om*: *hōētom*, K 296; *huut*: het type *huut* in: K 255, 265, 309, 354, P 157a, 160, *hūūt*, K 206, 255, 267, 277, 295, 301, 305, 306, 310, 312, 313, 315, 317, 318, 348, 349, 351a, 352, 357, 358, P 25, 33, 37, 41, 44, 99b, 137; *hūūt*, K 273, 277, 301, 312, 313, 314, 352, 353, 354, 357, P 48, 107; *hūut*, P 171; *hūūjt*, K

318, 353, P 45, 46, 47, 48; *hūūjt*, P 105; *uut*, P 150, *ūūt*, P 10, 25, 28, 41, 76, 88, 95, 146, 160, 161, 166; *ūut*, P 154a; *ūūt*, P 41, 161; *hīēt*, K 338, 339, 340, 341, 341a, 344, P 23; *hūt*, naar rechts (voermansterm), De Bont; *hut-weg*: *hutwēch*, K 237; *hutweg*, bij voerlui, roep om de paarden rechts te doen omkeren, Corn.; *hutweg*, roepwoord om een peerd rechts te doen afkeren, Corn. Vervl. A; *hut-eweg*: *huttēwech*, K 311, P 37; *hut-om*: *hutom*, K 255, 262, 277, 309; *hutóm*, K 269; *hutum*, K 220, 296; *huttum*, K 233, 274, 296, 309; *huttəm*, K 265, 274; *hutoem*, K 255, 265, 267, 272, 311; *huttoem*, K 239; *hutōēm*, K 265, 266, 272, 295, 296, 301, 310, 348; *uttom*, K 175, 177b; *hutom*, bij voerlui, roep om de paarden rechts te doen omkeren, Corn; *hūt-um*, naar rechts, De Bont; *huut-op*: *huutop*, K 133b; *huttoep*, K 297; *hūūtōēp*, K 295; *hūt-op*, naar rechts, voermansterm, De Bont; *huut-eweg*: het type *huuteweg* in: P 99b; *huutəwech*, K 318; *huutəwēch*, K 183c, 248, 296, 353; *hūūtəwēch*, K 310, P 137; *hūūtəwech*, K 314; *hūūtəwēch*, K 312, 353, P 86; *uutəwēch*, P 95; *hīētəwēch*, K 341a; *hūttəwech*, bijw. verb. (voermansterm), De Bont; *hūt-eweg*, naar rechts, voerman-

sterm, De Bont; **huut-om**: het type *huutom* in: K 309; *huutom*, P 25; *huutóm*, K 312; *huutum*, K 318, 353; *hūūtòm*, K 317; *hūūtòm*, K 277; *hūūtòdm*, K 313; *hūūtum*, K 268, 318; *hūūtūm*, K 305; *hūūtəm*, K 274; *hūūtəm*, K 274; *hūūtum*, K 357; *huutoem*, K 234; *huutōem*, K 267, 277; *hūūtōem*, K 277, 296, 301, 310, 348, 349, P 33, 35a, 44; *hūūtōem*, K 267, 268, 314; *hūūtōem*, K 269; *ūūtōemma*, P 95; *hīētōem*, K 341; *hīētum*, K 340; *hīētoem*, K 302; **huut-weg**: *huutwech*, P 41; *huutwéch*, K 301; *hjuutwech*, K 332; **heut**: het type *heut* in: K 277a, P 155; *heut*, P 105, 154a; *èùt*, P 104; *èùt*, P 143, 150, 157; **heut-om**: *heuttəm*, P 105; **heut-weg**: het type *heutweg* in: K 295; **heut-eweg**: *heuttawég*, P 105, 154a; **hoet-eweg**: *hōētawéch*, K 277, 313; **hiet-eweg**: *hīēttawéch*, K 340; **ju**: *ju*, O 286; **jut**: het type *jut* in: K 201, 249, 287, 295, 331, O 67, P 2, 73, 77, 78, 89, 136, 145; *jut*, P 137; *jut*, roepwoord om een peerd rechts te doen afdraaien, Corn. Vervl.; *jut*, voermanswoord om een trekdiër rechts te doen gaan, Goossenaerts; **juut**: *juut*, I 102a, K 188a, 204; *jūūt*, K 201, 248, 251, 281a, 330, 335, P 4, 30, 60a, 76, 80, 95, 127, 129, 198; *jūūt*, K 330; **jut-jut**: het type *jut-jut* in: O 67; **juut-juut**: *jūūt-jūūt*, P 85, 131; **ju-weg**: het type *ju-weg* in: O 67; **jut-weg**: het type *jutweg* in: I 120, 221b, 265, 266, 269, 274, 275, K 204b, 206, 224, 225a, 291, 330, 331, O 67, 69, 70, P 2, 14, 18, 60a, 66, 69a, 74, 127; *jutwich*, P 13, 66, 67, 68; *jōētawéch*, P 18, 89; *jōētawéch*, P 10; *jōēddawéch*, P 89; *jutweg*, roepwoord om een peerd rechts te doen afdraaien, Corn. Vervl.; de volgende opgave is een werkwoord: *jutwegen*, bij voerlui, met de toom snukken opdat het peerd jutweg ga, Corn.; **jut-eweg**: *juttawéch*, O 67; *juttawéch*, P 102; **juut-weg**: *juutwech*, K 230, 249, 250, 287; *juutwéch*, K 204, 241, P 18; *jūūtawéch*, I 268, 269, 271, K 201, 226, 251, 329, P 3, 72, 73; *jūūtawéch*, I 220; *jūūtawich*, I 265, 266, 271, K 245, 286, 329, 330, 335; *jētawéch*, K 287, 324; *jūūtawéch*, P 27, 89; *jūūddawéch*, P 86; *jōēddawéch*, P 89; **jut-op**: *juutop*, L 280; *jutoep*, K 291; **jut-om**: het type *jutom* in: I 118, P 77; *jutom*, I 118, K 241a; *jutóm*, K 273; *juttom*, K 188a; *juttum*, K 307; *jutoem*, K 188a, 221, 253, 276, 307; *juttoem*, K 253, 256; *jutōem*, K 307; *jōētóm*, I 79; *jōētóm*, I 180; *jōētōem*, K 203, 307; *jōētəm*, K 305; *jut ommə*, P 102; *jutom*, roepwoord om een paard rechts te doen afdraaien, Corn. Vervl.; *jutom*, hetzelfde als *jut* doch wellicht met nog een tikje méér nadruk op het zwenken, Goossenaerts; **juut-om**: het type *juutom* in: I 102a, K 188a, 249, 250; *juutom*, K 188; *juutóm*, K 317; *jūūtóm*, K 247; *jūūtəm*, K 201, 204, 207, 226, 274; *juutōem*, K 226, 241, 353; *jūūtūm*, K 307; *jūūtōem*, K 268, 330; *jētōem*, K 287; *dzuutōem*, K 283; *juutom*, rechtsom, hs 1756; **juut-op**: *juutōep*, K 248;

juut-o-weg: *jūūtoowéch*, I 220; **juut-eweg**: *juuttawéch*, K 276; *juuttawéch*, I 220; *jūūtawéch*, P 76; *juutowéch*, I 268; **jut-om-ho**: *jutoem haow*, K 307; **tuk**: het type *tuk* in: O 245, 255, 274, 275, 288, 289, P 198; *toek*, O 275; *tōēkka*, O 174a; **tuk-tuk-tuk**: het type *tuk tuk tuk* in: P 126; **tuuk**: *tūūk*, O 178, 238, 241, 272, 275, P 2, 125, 198, 199; *tūūk*, O 245; **tik**: het type *tik* in: O 69, 156, 239, 242, 243, 286; *tiēk*, K 151, O 157, 158, 243, 255, 276, 286, 288, 289; *tēk*, O 157; **tuk-ju**: *tuk ju*, P 126; *tuk jāu*, O 251; **tuuk-ju**: het type *tuuk-ju* in: P 133, 198; *tuukjeu*, P 198; **tiēk-ju**: *tīēkjuu*, P 126; *tīēk jōē*, O 244, P 69b; *tīēk ji*, O 156, 286; **tuk-weg**: het type *tukweg* in: O 255, P 126; *tukwech*, O 289; **tiēkweg**: *tikweg*, K 320, O 68, 69, 72, 154, 160, 162, 166, P 64; *tīēkwéch*, O 69, 162, 169, P 64; *tīēkwéch*, O 238; *tēkwéch*, O 166; **tuk-eweg**: *tukkawéch*, O 67; **tiēko-weg**: *tik ow wech*, O 154; **tuuk-weg**: *tūūkwéch*, O 74; *tūūkwéch*, O 173; *tūūwich*, O 238; **tuuk-o-weg**: *tūūkoowéch*, O 74; **tuuk-eweg**: *tuukowéch*, O 74; **dju**: *dji*, O 241; **djut**: het type *djut* in: K 210, 262, 331; *djut*, roepwoord om een peerd naar rechts te doen afdraaien, Corn. Vervl.; **djuut**: *djuut*, K 332; *djūūt*, K 213, 237, 241; *djūūt*, K 232, 273; *djōēt*, K 213, 241a, 276, 333, 336; *djēt*, K 333b; *dzjūūt*, K 251, 283, 291; **djut-weg**: het type *djutweg* in: K 206, 209, 335, 336; *djutwéch*, K 211, 237; *djutwech*, K 256; *djuddawéch*, K 333; *djutweg*, roepwoord om een peerd rechts te doen afdraaien, Corn. Vervl.; **djut-eweg**: *djuttawéch*, K 213; **djut-om**: *djutom*, K 210, 213; *djuttum*, K 241a, 272; *djutoem*, K 210, 231, 241, 254, 272, 275, 276, 305; *djutōem*, K 231; *djujtoem*, K 246; *djōētóm*, K 213; *djōētōem*, K 212, 265; *djōētōem*, K 209; *djutom*, roepwoorden om een peerd rechts te doen afdraaien, Corn. Vervl.; **djut-op**: het type *djutop* in: K 332; **djuut-om**: *djūūtóm*, K 240, 241; *djuutoem*, K 231; *djūūtōem*, K 213, 237, 240, 241, 273, 276, 291; *djūūtōem*, K 232; *djuutum*, K 235; *dzjūūtəm*, K 254; *dzjūūtōem*, K 237, 281; *zjūūtōem*, K 256; *djēitōem*, K 333b; **djuut-weg**: *djuutwéch*, K 332; *djūūtawéch*, K 332; *dzjūūtawich*, K 248, 287; *dzjūūtawéch*, K 235, 251, 281, 283; *dūūtawéch*, K 287; **djuut-ho**: *djūūthōē*, K 273; **rechts**: *réchts*, P 86; **rechts-om**: het type *rechtsom* in: K 150; *réchsōem*, P 41; **hop**: *hop*, K 124a, 154; **hop-hop**: *hophóp*, K 151; **ho-weg**: *oowéch*, I 220; *owéch*, I 269; **ho-tuk**: *ōwtōk*, O 275; **ho-tuuk**: *ōtūūk*, P 125; *ōwtūūk*, O 275; **ho-joet**: *ōjōēt*, P 10; **ho-jut-om**: *haow jutōem*, K 307; *hojutom*, bij voerlui, roep om het peerd te doen staan en rechts keeren, Corn.; *houjutom*, uitroep om een paard kort jutom te doen draaien, weinig gebruikt, Goossenaerts; **ho-hot**: *hohot*, K 102; **ho-hut**: *hòdow hut*, K 353; **ho-huut**: *oohūūt*, P 25; *òdwhūūt*, K 312; *òdwhūūt*, K 312; **hot-ru**:

hótruu, L 263; **tieko**: *tieko*, K 156; *tīēkó*, I 57, 78, K 151, 154; *tikoow*, K 124a; *toekoe*, K 153, 156; *tieko*, rechts, Weijnen GR 4; *tikko*, naar rechts, Hoecufft; **tiēk-om**: *tikoem*, I 79; *tiēkom*, K 155, 157, 173b, 174, 175, 175a, 188; *tiēkkam*, K 177b; *tīēkkam*, naar rechts, AG 253; **tiēko-om**: *tikoowom*, K 124a; **tiēk-borrie**: *tīēk bōrīē*, O 157; **tiēk-boerie**: *tīēk bōērūū*, O 172; **tiēk-woerie**: *tik woerie*, O 288; **tiēk-worriet**: *tīēk worīēt*, O 244; **tuuk-worrie**: *tūūkwōrīē*, O 178; **tiēk-woei**: *tik wuj*, O 287; **tiēko-hop**: *tikoowop*, K 124a; **tiēk-weg**: *tikwech*, O 169; *tīēkwēch*, O 158; **kom**: het type *kom* in: P 103; **hop-tiēk-om**: *hop tiēkom*, K 157; **hup-tiēko**: *huptiēko*, K 156; **tiēk-weg-kom**: *tīēkwēch kōm*, O 162; **kom-hier**: *kóm heer*, L 205, 206; **weg**: het type *weg* in: O 68, 69, 72, 73; *wēch*, O 70; *wēch*, P 64, 70; *wēch*, O 70; **ruk**: *rik*, O 175; **ruk-weg**: *rūūkwēch*, O 174a; **borrie**: *bōrīē*, O 72; **borie-weg**: *būūrīwēch*, P 60; **borie-kom**: het type *borie kom* in: O 166; **gaat**: *gūūt*, P 18, 31; *gōēt*, P 77; *gīēt*, P 27; *chūūt*, P 88; *gūū*, P 27; **gaat-gaat**: *gūūt gūūt*, P 32, 85; *gīēt gīēt*, P 27, 70; **gaat-weg**: *guut wech*, P 26; *gutwech*, P 18, 27; *gitwech*, P 16; *gitwēch*, P 27; *gīētwech*, P 70; **gaat-eweg**: *giēddawich*, P 27; *giēddawéj*, P 27; *gūūtawēch*, P 84; *gūūtawēch*, P 81; *gōētawēch*, P 81; *giētawēch*, P 27; **gaat-ze**: *giētsa*, P 27; **woerie**: *wōērīē*, I 271; *woejrīē*, I 275, P 137a; *wourie*, P 15, 127, 198; **hoerie**: *oerie*, P 18a; **horrie**: *horrie*, K 320; **hoeres**: *hurras*, P 93; **oeriet**: *ōērīēt*, P 198; **orriet**: *orrīēt*, P 126; **foerie**: *foerrie*, O 174a; *foerri*, P 18; **haam**: het type *haam* in: K 351; **troem**: het type *troem* in: I 78a; **omme**: *oema*, K 330, P 14; *ōēmmar*, P 145; **hu-terug**: *hūūtrich*, K 354; **djuut-om-ho**: *djūūtōēm hōē*, K 273; **ho-djuut-om-ho**: *hōw djūūtōēm hōw*, K 241; **hot-draaien**: *hot drēēja*, L 159; **achteruit-huut-om**: *achtarōowōt hūūtām*, K 274; **hup-terug-huut-om**: *hup trūūch hūūtām*, K 274.

OPZIJ

Seitwärts! — aside — de côté (gauche ou droit) (N 8, 95i)

[Bij dit lemma zij vermeld, dat *haar* altijd een zijwaartse beweging naar links aanduidt, de term *hot* daarentegen altijd naar rechts. In een aantal opgaven is het toepasselijk om het paard naar links en naar rechts te doen gaan.] **opzij**: *ōēpsa*, K 330; *oupsōa*, K 248; **om**: het type *om* in: I 102a, 118, K 102, 137, 157, 178*, 183, 188a, P 77; *ōm*, P 89; *ōōm*, O 173; *oem*, K 262; *ōēm*, I 268, K 201, 226, 237, 245, 254, 281, 281a, 310, 330, 335, P 41; *ōēmma*, K 248, 291, P 27, 81, 86, 95, 145, 154a, 163; *oemma*, O 67; *omma*, K 151; **ommes**: *ommās*, K 133b; **ommer**: *ommār*, K 124a; **om-staan**: *omstaon*, K 307, L 205, 206; **hom-staan**: *hom staon*, K 146;

allee-om: *alēj oem*, K 207; **hom**: het type *hom* in: L 148; *hóm*, K 100a, 136a, 137, 150, 163, 165, 167, 174, 175a*, 179a, 183, 183c, 184, 186, 187, 188, 192, 193a, 241, 249, 250, 251, 312, L 91b, 145, 149, 150, 159, 180, 183, 184, 187a, 188, 200a, 235, 241, 242; *hòm*, K 330, L 153, 263; *hommā*, L 159; *hóm mā*, K 184; *hōmmā*, P 171; *hoom*, L 149, 180b; *hoem*, K 256; *hōēm*, K 204, 211, 301, 314, 351a; *hoem*, K 240, 256, 273; *hoemma*, P 99b; *hōēmma*, K 341a, P 25, 44, 105; *hūūm*, K 340, 354; *hom*, aanspraak tegen een paard of koe als het wat opzij moet gaan staan, b.v. in de stal, als de stal wordt schoongemaakt of bij 't melken, hs Vissers L 180; *homme*, (hoemme) tussenwepel van om, uitroep om vee doen om te staan, Tuerlinckx; **hot-om**: *hōtōēm*, K 240; **huut**: het type *huut* in: K 220, 348; *hūūt*, K 353; *uut*, P 198; **huutom**: *hūūtoem*, K 310, 353; **huutop**: *hūūtōēp*, K 295; **huutweg**: *hūūtwech*, K 268; **juut**: *jūūt*, P 76; **juutweg**: *jūūtwech*, P 72; **gaat-weg**: *gīēt wēch*, P 70; *gūūtawēch*, P 88; **hot**: het type *hot* in: K 163, L 148; **hot-op**: *hōtōp*, L 263; **hop**: het type *hop* in: L 160; *hōōp*, K 313; *ōēp*, I 266; **hup**: het type *hup* in: K 307, 310; *heup*, K 312; *up*, P 84, 137; **hup-om**: *hūūpōēm*, K 240; **ajut**: *ajōēt*, K 237; **djuutom**: *djūūdōēm*, K 349; *djūūtōēm*, K 240; *djutōēm*, K 333b; **duutweg**: *dūūtwech*, K 287; **haar**: het type *haar* in: K 220, 318, 353, L 148; **haarom**: *haaroem*, K 310; *hērōēm*, K 333b; *ērrōm*, K 287; **haar-om**: *heir-homma*, K 332; **haarop**: *hōrōēp*, K 295; **aar**: *aar*, K 237; **aar-weg**: *aarwēch*, K 268; **arree-om**: *ōrē oēm*, I 220; **weg**: *wēch*, O 72, 74, 162, 275, P 10; *awēch*, K 310; **weg jong**: *wēch joeng*, P 67, 68; **woerie**: *wōērīē*, P 76; **woerweg**: *wōērwech*, P 70; **plaats**: *plōsj*, O 275; **hot-haar**: *hōthawjr*, K 241; **jup**: *jup*, K 348.

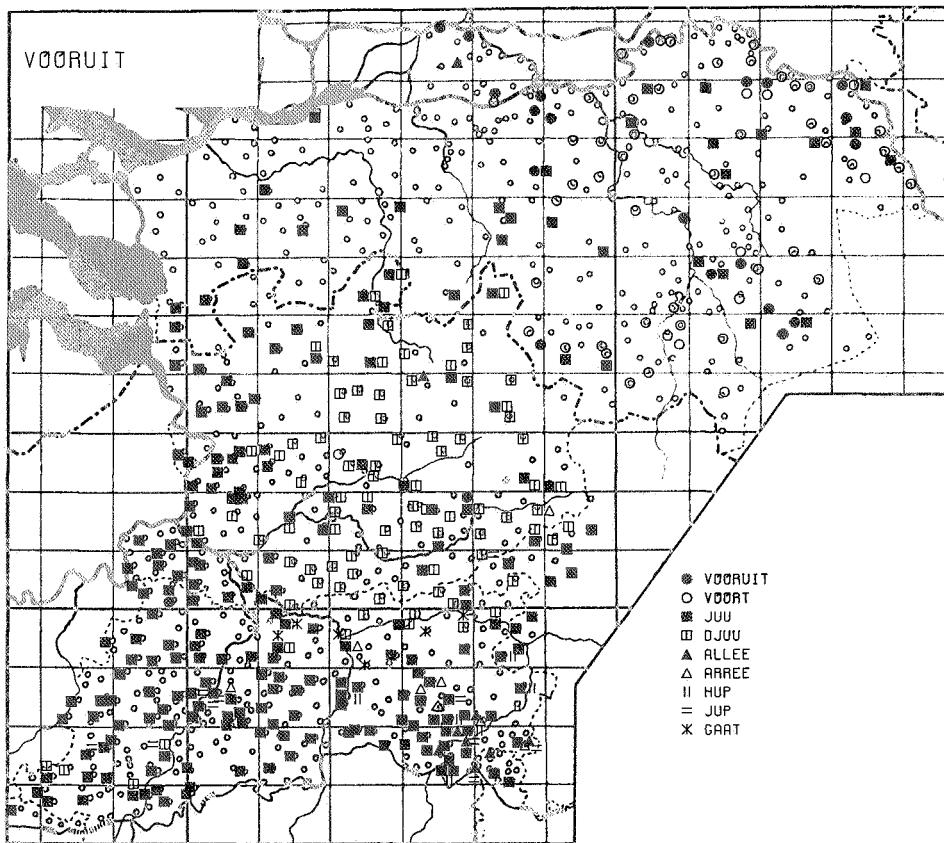
VOORUIT (zie kaart)

Los!, vorwärts! — command to move forward — en avant

(n 8, 95f; N 8, 96; sgv 41; znd 26, 2; znd 36, 81a; znd B 2, 253a; znd B 2, 253f; Go, 1b; Van Gerwen;)

[Vooruit, voermansterm om het paard te doen voortgaan.]

vooruit: het type *vooruit* in: I 275, K 136a, 146, 186, L 153, 235; *vōruit*, L 235; *veuruit*, L 200a; *veurrōdōjt*, K 307; *vēruit*, K 133b; *vuruit*, K 100a, 102, 216, L 91b, 264; *vuruit*, L 150; *vurōt*, K 165, L 159; *vōrojt*, L 236; *vruit*, K 137, 165, L 242, 263; *vrēut*, L 160; *vrōt*, L 187a; *vōrōj't*, voorwaarts, Mischgofsky L 95; **voort**: het type *voort* in: L 208; *voort*, L 185, 199; *voert*, L 229; *vōert*, L 148, 256; *vōert*, L 256; *foert*, L 244, 261; *voe-ort*, L 237; *vōaort*, K 219; **vort**: het type *vort* in: K 133a, 148, 168, 170, 185, 197a,

218, L 91, 93, 94, 100, 148, 154, 155, 158, 159, 162, 177, 184, 187, 199, 212, 236, 241, 283; *vòrt*, L 102, 144, 145, 148, 159, 260, 261, 279, 280, 285; *vòrt*, K 215, L 104, 109, 150, L 152, 186, 189, 190, 255, 257; *vwòrt*, K 171, 220, 264; *fòrt*, L 153; *vort juu*: *vort juu*, L 180; *vort-juu*, K 167; *vort-hu*: het type *vorthu* in: K 183; *voortgaan*: *gò toch fort pert*, L 150; *juu*: het type *juu* in: I 266, K 157, 165, 177b, 178*, 179a, 183, 183c, 184, 186, 188, 191, 218, 220, 224, 244, 253, 256, 287, 291, 320, 331, L 149, 153, 159, 188, 233, 235, 263, O 63a, 67, 73, 162, 174a, 177, 178, 251, 255, 288, 289, P 14, 18, 60a, 76, 99, 99b, 111, 136, 139, 160, 198; *jüü*, K 188a, 195a, 201, 204, 244, 247, 251, 268, 276, 277, 286, 287, 301, 306, 307, 317, 318, 330, 351a, 353, 358, O 70, 162, 166, 169, 174a, 238, 241, 243, 245, 272, 286, 287, P 3, 4, 10, 32, 44, 60, 64, 67, 68, 73, 80, 81, 86, 88, 94, 105, 107, 129, 131, 145, 155, 198; *jüü*, I 220, 266, 268, 269, K 192, 207, 226, 237, 248, 251, 256, 274, 277, 279, 281, 281a, 296, 307, 310, 314, 320, 322, 329, 330, 335, 348, 353, 357, O 69, 72, 74, 156, 158, 173, 178, 276, P 10, 16, 25, 27, 37, 41, 48, 60a, 65, 81, 85, 88, 89, 105, 125, 126, 136, 137, 147, 154a, 171, 199; *jüu*, I 221b, K 286, O 166, P 65a, 72,

127; *jüü*, O 174a, P 81, 99, 103, 144, 149; *zjüü*, K 287, P 27; *juuj*, I 102a, K 174, 188a; *jüüj*, K 357, O 157, P 60a, 154a; *jüüj*, P 41, 44, 45, 47; *juij*, I 118; *jëüj*, P 95; *jüüp*, P 72; *ju*, I 120, 221b, 265, 269, 271, 274, 275, K 187, 188a, 196, 203, 204b, 206, 210, 221, 225, 225a, 226, 237, 241a, 244, 246, 248, 249, 250, 253, 276, 277, 287, 291, 295, 307, 320, 329, 330, 334, 346, 351, L 153, 180, 180b, 241, O 67, 70, 72, 156, 157, 158, 160, 166, 174a, 175, 238, 239, 243, 244, 255, 274, 275, 276, 286, 287, 288, 289, P 2, 12, 15, 18, 18a, 25, 27, 40, 41, 60a, 64, 66, 69a, 69b, 73, 74, 76, 78, 84, 88, 89, 93, 94, 96a, 99, 126, 127, 128, 133, 137a, 145, 146, 150, 154, 154a, 198; *juh*, P 41; *juch*, I 221b; *jeu*, K 245, 330, 335, L 145; *jeuj*, P 102, 104, 137, 143, 149, 168; *jö*, L 184, 187a; *je*, P 89; *jêe*, P 89; *jêê*, O 239; *jie*, L 148; *jîe*, K 324, P 27, 70, 89; *jöê*, I 180, K 201, O 275; *jö*, P 145; *ju*, uitroep om een trek-dier te doen voortgaan, of sneller zijn weg te doen vervolgen, Goossenaerts 338; *ju*, roepwoord om een paard te doen voortgaan, Corn. Vervl.; *juu*, vooruit, hs Sassen; *jü*, uitroep om een paard aan te zetten te doen voortgaan, De Bont; *jö*, uitroep om een paard aan te zetten te doen voortgaan, De Bont; *jø*, *ju*, voor-

1.1.1.2.

uit(gaan), Fourie P 154; *jeuj*, vooruit, De Bont; *jéu*, hop, bevel voor paarden om vooruit te gaan, Brabantius L 157; *jeu*, roepwoord om het paard te doen voortgaan, ook: ju en dju, Corn. Vervl. A.; *je*, aanspraak van de voerman tegen het paard om aan te stappen, hs Vissers L 180; *jøj*, vooruit (gaan), Fourie P 154; **juu** *juu juu*, K 124a; **juu-arree** *djuu: ju-àre dju*, K 193a; **ajuu**: het type *ajuu* in: L 205, 206; *ajüü*, K 307; *aje*, O 238; **eerjuu**: *éérjüü*, I 220; **vooruit-juu**: *voruit-juu*, K 163; **vooruit juu vooruit**: *voruit juu vuruit*, K 175a*; **juu paard**: *juupéért*, L 159b; **djuu**: *djuu*, K 231, 235, 240, 241, 262, 265, 274, 296, 311, 330, 332, 339, 348, 349a, 352, O 286, P 23, 35a; *djüü*, K 208, 211, 235, 237, 240, 241, 269, 273, 274, 276, 287, 307, 308a, 312, 318, 332, 333, 339, 341a, 348, P 23, 25, 35a; *djüü*, K 191, 192, 210, 212, 232, 240, 245, 267, 273, 295, 301, 310, 312, 314, 340, 341a, 349, 354, P 33; *djüu*, K 241; *dzüü*, K 283; *dzjüü*, K 268, 286, 291, P 25; *dzjüü*, K 231, 254, 256, 274, 287, 301, 307; *dzjüu*, K 286; *dsjüü*, K 237; *djüüj*, K 196, 231, 240; *dju*, K 206, 209, 210, 211, 212, 213, 230, 231, 233, 234, 235, 237, 238, 240, 241, 241a, 254, 255, 265, 266, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 291, 295, 296, 297, 301, 302, 305, 306, 307, 309, 312, 313, 315, 316, 333, 336, 338, 341, 344, 350, 352, O 241, 251, P 18, 27, 41; *tju*, K 293, 307, P 25; *dje*, O 242; *djē*, K 333b; *djōē*, K 313; *dju*, roepwoord om een paard te laten voortgaan, Corn. Vervl.; **djut**: het type *djut* in: K 245; *dzjüüt*, K 286; **djut-weg**: *djutwech*, K 210, 235; **allee**: het type *allee* in: P 99b, 146, 150, 160; *ale*, P 166; *alleej*, K 151, 235; *alééz*, P 163; *elaaj*, P 149; *alaj*, vooruit (gaan), Fourie P 154; *alē*, vooruit (gaan), Fourie P 154; **allee-hop**: *aléj-öp*, K 286; *aleejap*, K 268; **arree**: het type *arree* in: P 66, 96a, 146, 161; *arrej*, K 313; *aré*, P 95, 110; *araj*, P 95; *erré*, P 27; *arē*, vooruit (gaan), Fourie P 154; **aree-hup**: *aréé huup*, K 340; **allee juu**: het type *allee-juu* in: K 174; **allee hup**: *alléj hup*, O 251; *alléj up*, P 145; **allee jong**: *allé jong*, I 275; **arree djuu**: *aré djüü*, K 212; **jup**: het type *jup* in: O 238, 251, P 66, 146, 161; *jup*, K 352, O 238, P 64, 99, 166; *jüüp*, P 60a; *jōēp*, P 60a; *jeup*, O 238; *jöp*, vooruit (gaan), Fourie P 154; **joep**: *jōēp*, K 268; **hallee jup**: *halejup*, P 48; *halee joep*, O 72; **jut**: het type *jut* in: P 145; **jut-weg**: *jutwech*, K 221, 286, P 18; *zjüütwech*, K 286; **hup**: het type *hup* in: K 313, P 95, 99, 106, 160, 161; *hup*, P 47, 86, 105; *hüüp*, P 107, 147; *höp*, P 109, 154a; **hup nog eens**: *hup noch us*, P 35a; **hup allee**: *hup allaaj*, P 145; **hup hup allee**: *hup huppäléé*, L 159b; **huppel hup allee**: *huppäl huppäléé*, L 159b; **hit-op-hup**: *hit op up*, K 341a; *hit: up*, P 144, 149, 154a, 161, 165, 166; *öp*, P 150; **up allee**: *up òløj*, P 145; **hot**: het type *hot* in: O 252; *hot*, vooruit (tegen paarden), hs 1756, 27; **hu**: *hü*,

hop, bevel voor paarden om vooruit te gaan, Brabantius K 155; **hut**: *höt*, L 159; **vooruit hut**: *vurröt höt*, L 183; *vurröts hōts*, L 183; **ho-hut**: *hòòw hut*, K 310; **gaat**: *git*, P 30; *Guu*, P 15, 18, 26; *Güü*, P 30, 35, 35a; *Gu*, P 35a, 38; *Guut*, P 26; **gaat jul**: *güüt jul*, P 31; **ga**: *goj*, K 188a; **draai op**: *dreejup*, P 46; **kom**: het type *kom* in: P 99b, 150; **vast**: het type *vast* in: K 241; **hou vast**: *hou vast*, een uitroep die in de graanoogst bij het laden door de opsteker-voerman wel eens gebruikt wordt in de plaats van *ju*, ten einde de (soms heel jonge lader) terzelfder tijd meer uitdrukkelijk te waarschuwen, dat hij zich bij het plotse voortrijden zonodig vast dient te houden (aan de vracht); het paard geeft er al even goed gehoor aan als aan *ju*, Goossenaerts. **houd-vast**: *houvast*, K 179a; *ow vast*, K 157; **vast, vast**: het type *vast*, *vast* in: K 133b; **ja**: het type *ja* in: L 188; **aantrekken**: *ontrekkæn*, K 150; de volgende typen zijn werkwoorden: **juën**: *juën*, maar aldoor „ju” zeggen tegen een paard, Goossenaerts; **djuitsen**: *djuitsen*, (uitspraak: *djōtsan*) w. dju roepen, met stem en zweep zijn gespan aanzetten opdat het zou voortgaan, Corn. Vervl.; de volgende opgaven zijn aansporingen in de vorm van klanken: *prrrrrr. . . . prrrrr. . .*, P 150; *kh! kh! kh! kh! kh! kh!*, L 149; *hs!:* *hs!*, O 251.

EEN BEETJE VOORUIT

Ein wenig nach vorne! — command to move up a little — un peu en avant (Fourie 59)

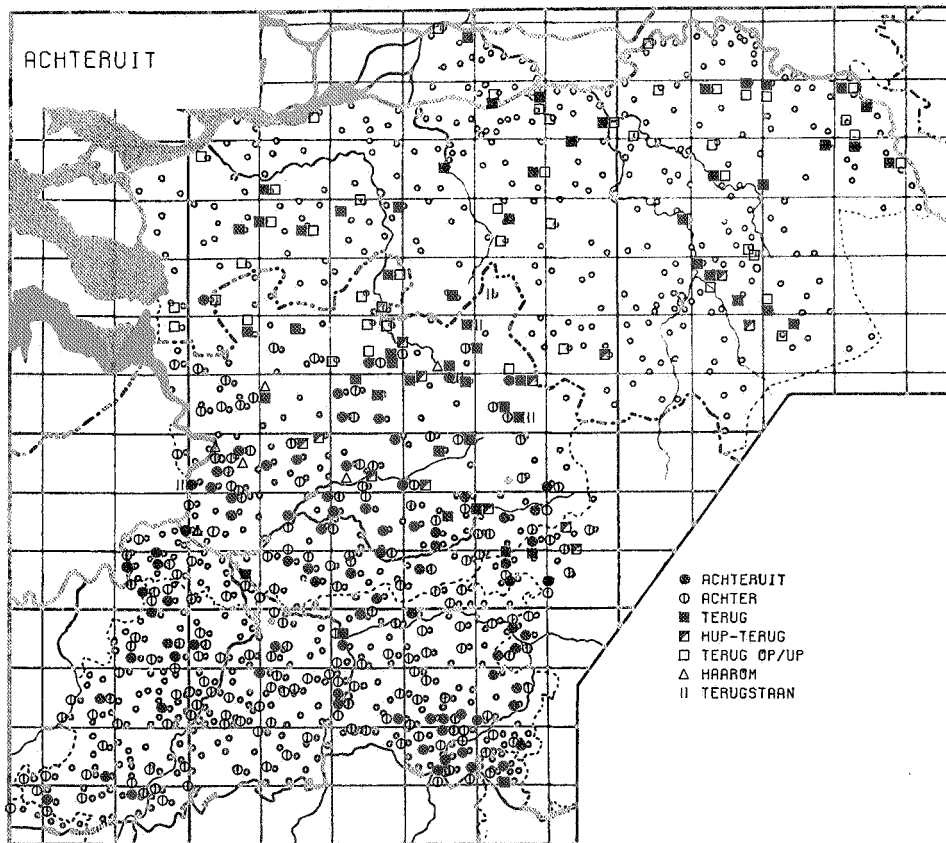
hup: *up*, P 150, 165; **jup**: het type *jup* in: P 102; **hup, hup, hup**: *öpöpöp*, P 143; **op heu**: *öpèü*, P 104; **allee hup**: *aléj up*, P 168; **ju**: *jeuj*, P 149; **hola**: *óla*, P 154a; **'n voetje**: *ə vōëkkə*, P 154; *ə vōēsja*, een voetje voorwaarts (gaan), een klein beetje vooruit (gaan), Fourie P 154; **ene voet verder**: *ənavōēwtfōëtta*, P 137; **stillekes**: *süëlləkəs*, P 161; **stapje**: *stapka*, K 157; **'n klein beetje**: *ə klèè bëkkə*, P 110, 157, 166.

ACHTERUIT (zie kaart)

Zurück!, rückwärts! — command to back up — en arrière (N 8, 95; N 8, 96; znd B 2, 253b; znd B 2, 253f; znd 36, 81b; Go, 1b; Fourie 59)

[Voermansterm om het paard te doen achteruitgaan.]

achter: het type *achter* in: I 120, 265, K 203, 204b, 206, 210, 212, 213, 221, 224, 225, 225a, 231, 233, 237, 241, 241a, 244, 246, 254, 262, 269, 271, 273, 274, 277, 291, 295, 296, 301, 305, 307, 309, 312, 313, 330, 332, 333, 334, 338, 339, 341, 346, 349a, 352, O 67, 158, 241, 255, 274, P 23, 25, 41, 76, 80, 89, 96a, 99, 103, 129, 144,

145, 150, 155, 160; *achtər*, I 180, K 204, 241, 248, 267, 274, 277, 279, 286, 287, 307, 312, 318, 320, 330, 335, 357, O 69, 70, 72, 73, 157, 160, 162, 166, 174a, 175, 178, 232, 235, 238, 251, 276, 288, 289, P 4, 14, 15, 18, 18a, 25, 26, 27, 30, 35a, 38, 41, 44, 47, 60a, 64, 65, 66, 69b, 73, 74, 76, 77, 78, 84, 88, 89, 93, 95, 102, 107, 127, 133, 137, 137a, 143, 144, 145, 147, 154, 154a, 157, 166, 168, 198; *achtərr*, I 266, 274, K 231, 245, 251, 291, 307, 311, 320, 330, 332, 352, O 276, P 27; *achtər*, K 358, P 45; *ächtər*, K 281; *aktər*, P 10, 41, 60a, 126; *achtərə*, K 291; *ächtër*, K 315; *achtr*, K 324, P 27; *achtr*, K 281a; *ajchtər*, P 145; *aachtər*, K 349, P 48; *achtur*, K 314; *achtüür*, K 276, 329, O 70, 74, 243, 286, 287, P 2, 3, 10, 12, 29a, 32, 35, 35a, 60, 64, 66, 73, 89, 131; *aktüür*, P 60a, 198; *aktüür*, O 255; *achtöër*, I 275, K 226, O 174a; *aktöër*, O 174a; *aktöer*, P 65a; *achtüër*, K 275, 307, 320, 350, O 166, P 35a, 37, 40; *achtüërr*, P 127, 129; *aachtər*, K 237; *öchtər*, I 220, 266, 271, K 268, 295, 312, 317, 318, 335, 340, 341a, 353, P 10, 25, 44, 67, 68, 85, 86; *öchtər*, K 244; *öktər*, K 330, O 157, 272; *öchtr*, K 244; *öchtüür*, K 351a, O 162, P 76, 125, 126; *öchtüürrr*, P 72; *öchtüër*, O 158; *echtər*, K 348, P 40, 94, 99, 146; *ächtər*, K 251,

287, 339, P 95, 154a, 163, 166; *ächtər*, P 150; *ächtər*, K 267, 330; *echtrrr*, P 111; *echtüür*, P 18; *öächtər*, P 88; *höächtər*, P 105; *oedər*, O 275; *öerrr*, K 330, 331; *arr*, I 269; **achterruit**: het type *achterruit*: I 274, 275, K 210, 230, 233, 237, 249, 250, 256, 295, 296, 307, 309, O 67, 156, 244, P 44, 46, 47, 48, 99b, 106, 146, 150, 161; *achtəröt*, K 314; *achtərèüt*, P 46, 47, 102, 107, 110, 149, 154, 161, 166; *achtərèut*, I 269, K 312, P 89; *achtərèt*, P 104, 165; *achtərət*, K 266; *achtərut*, K 353, 357; *achtərùjt*, P 48; *achtəròät*, K 245, 333, 341a, 348, O 275; *achtəròöt*, K 248, 308a; *achtəròòt*, K 234, 265, 297, 307, 309; *achtəròòjt*, P 88; *achtəròwòt*, K 301; *achtəròowòt*, K 274; *achtəròwat*, K 274; *achtəròòwat*, K 301; *achtəròet*, K 308a, 344, P 23; *achtəròewt*, O 286; *achtəròèt*, O 74; *achtrouit*, K 302; *achtərəat*, P 154a; *achtərəot*, P 27; *achtərəowət*, K 332; *achtər achtərəot*, K 310; *ächtəròjt*, I 265, K 240, 286, O 70, P 18; *ächtəròòät*, K 245, 281, 283; *ächtəròet*, P 3; *ächtəròàjt*, K 307; *aachtərùit*, I 102a, K 188a; *aachtərèut*, K 201; *aachtərət*, K 277, 313; *aachtəròjt*, K 257; *aachtərut*, K 237; *aachtəròät*, K 291; *öcht-ärèùjt*, O 173, P 105; *öchtərut*, K 354; *öchtrət*, K 310; *öchtəròät*, I 269, K 333b; *öchtəròjat*, O

275; *òchtaròjt*, O 72; *òchtaròjt*, P 70; *òchtaròwət*, K 340, 348; *òchtaròwət*, K 348; *òchtaròdet*, P 89; *òchtaròot*, I 268, P 33; *òchtríe*, P 109; *èchtaròot*, K 256; **achteruit-eweg**: *achtaruutəwəch*, P 95; **terug**: het type *terug* in: K 212, 213, 241a; *təruch*, K 353; *təruggə*, K 231; *təruuch*, L 200a, 233, 263; *tərüüch*, K 201, 240; *təruuch*, L 153; *təriech*, K 235; *tərüü*, K 195a; *truch*, K 133a, 163, 174, 175a*, 177b, 179a, 191, 204, 210, 212, 213, 231, 235, 237, 238, 240, 254, 307, 310, 314, L 150, 187a, 235, 241, 242; *truch*. *.ch*. *.ch*, K 210; *truuch*, K 102, 137, 150, 165, 167, 174, 178*, 179a, 183, 237, 240, 276, L 149, 159, 180, 183, 188; *trüüch*, K 211, 212, 226, 240, 310; *trüüch*, K 232, 241, 307, 330; *trüük*, L 159b; *trüük*, P 171; *treuch*, K 237; *truj*, K 237; *trich*, K 237, 240; *triëch*, K 273, P 27; *triech*, K 235, 272, L 184; *tröech*, K 157; *trrrr*, K 212; *təruuch*, achteruit, voermansterm, De Bont; *truu*, achteruit, terug, voermansterm, De Bont; **hup-terug**: *huptərüüch*, K 268; *huptruch*, K 137, 237, L 235, 241; *hup-trüüch*, K 316, 318; *huptruuch*, K 187, 240, 307, L 233; *huuptaruch*, K 255, 274; *huuptruch*, K 314; *hüüp-trüüch*, K 235, 240; *huuptruuch*, K 165, 183c, 220, 310, 317, L 148, 180; *uptərüüch*, K 254; *uptruch*, I 102a; *huptərugg*, L 200a; *huptrujch*, K 146; *huuptruujch*, K 183; *höp t(e)rug*, roepwoord om een peerd te doen achteruit gaan, Corn. Vervl.; *hüp-trüch*, voermansterm, hup terug, roep tot een paard wanneer het achteruit moet gaan, De Bont; **terug op/up**: het type *terug-op* in: K 100a; *təruchop*, K 191; *təruchüüp*, K 191; *tərüüchöep*, K 201; *trug op*, I 118, K 124a, 150, 175a*, L 150, 160; *truch op*, L 159, 242; *truch-op*, K 191, L 235; *trüchöp*, L 159b; *truchóp*, L 149; *truchöp*, K 208; *trujup*, K 204; *truchup*, K 237; *trugup*, K 188a, 192, 210; *truchoop*, K 188a, 209, 210; *truugóp*, K 157, L 180, 183, 187a; *truuchop*, I 102a, K 133b, 137, 146, 151, 165, 177b, 178, 187, 188, 193a, L 145, 148, 153, 188, 205, 206, 264; *truuchóp*, L 91b, 159; *truuchuup*, K 165; *truuchhuup*, K 183c, 186; *truuch-huup*, K 184; *truuchup*, K 177b, 188a; *truuch uup*, K 218; *truugöep*, K 240; *tröech öep*, K 207; *truuchhuup*, achteruit, terug, voermansterm, De Bont; *t(ə)rochhóp*, achteruit, terug, voermansterm, De Bont; **hüp-terug**: *hoptruuch*, K 277; *hüptruuch*, K 296; **terug-op hup terug**: *truchop hup truch*, L 180b; **terug-om**: *truch om*, K 188a, 210; *riegum*, K 235; **terug-ju**: *trüük jüü*, P 161; **terug-uit**: *truguit*, K 163; **terug-achteruit**: *triëchachtròdət*, K 273; **allee terug**: *allee truch*, L 263; **achterop**: *achtrup*, I 265; *achtəroep*, I 274; *achtroep*, I 265; **achterom**: *achtərum*, K 286, 296; **allee achteruit**: *òlə aachtəràt*, K 341a; **hup**: het type *hup* in: K 203, 272; **haarom**: *harrom*, K 226; *harroem*, K 237, 244, 246, 265; *hèrum*, K 231;

ejrum, K 287; *haru*, achteruit, bij voerlieden in gebruik om het paard te doen achteruitgaan, Tuerlinckx; **haar**: *ajr*, K 249; *ar*, achteruit (tegen paard) hs lett. 1756 nr 27; **heir-u**: *heiru*, uitroep om een paard achterwaarts te doen gaan, Corn; **hot-ru**: *hotru*, achterwaarts (in voerliedentaal), Tuerlinckx; **recule**: *rəkuul*, P 139; **à retour**: *artoer*, O 174a; **[wórrə]**: *wórrə*, K 322; **[kruttə]**: *kruttə*, K 237; **[lðest]**: *lðest*, K 247; **[stðəchə]**: *stðəchə*, K 287; de volgende opgaven zijn werkwoorden: **terug-staan**: het type *terugstaan* in: K 211, 249; *trugstaan*, K 211, 241; *trüüchstòd*, K 196, 237; **deinzen**: *daazən*, O 67; *dàazən*, O 169; *daazə*, P 16, 81; **achteruit deinzen**: *achtəràtə daoza*, K 329.

VLUGGER

Schneller! – faster – plus vite
(N 8, 95g)

arree: het type *arree* in: P 77; *arree*, K 341a; *aree*, K 240, 273, 324; *aréj*, P 81; *aaree*, P 44; *òrree*, P 25; *òréé*, K 354; *òré*, O 158; *òréj*, K 237; *əree*, K 341a; *hòreij*, P 105; *aééj*, K 248; **arree-hup**: *aréé jüüp*, K 291; *arréj hup*, K 240; *aréjöp*, K 191, 241; *aréjöp*, K 191; *aarjöp*, K 237; *òree hup*, P 33; *òrəjup*, K 330; *òréjöp*, K 348; *òréj öep*, P 89; *òrjəjup*, I 268; *arjöp*, K 348; **arree hup hup**: *hòrijup-hup*, K 240; **arreejuu**: *aréjé*, K 241; *areeju*, K 307; *òreejüü*, P 86; **arree vooruit**: *arééj vəròat*, P 27; *arééj vééjòat*, P 27; *aree vòrèuwat*, K 301; **arree-jong**: *arééjòng*, K 340; *òrééj üadeng*, P 72; **arree-om**: *òréjòem*, K 312; **allee**: het type *allee* in: I 118, K 174, P 99b; *alléj*, L 242; *allej*, O 169; *aalee*, O 74; *alaj*, P 145, 154a; *òlee*, K 268; *òléé*, K 310; *òlééj*, P 125; *òlòj*, P 145; **allee-hup**: *allee up*, L 235; *alééj hup*, K 254; *aalej hup*, K 192; *òlee üüp*, I 269; **allee juu**: *òlee jüü*, K 353; **allee djuu**: *aallee djöe*, K 313; **allee zuile**: *alézénnə*, P 4; **allee jong**: *òlej jöèng*, P 67, 68; **allee voorqit**: het type *allee vooruit* in: K 175a*; *alléé vərùit*, K 183; *alleej veuruit*, L 200a; *alleej vəròt*, K 165; *allee vruut*, I 102a; *èlej vurooat*, K 256; *halé vooruit*, K 256; **allee vort**: het type *allee vort* in: L 205, 206; *àlle vort*, L 148; **allee schiet op**: het type *allee schiet op* in: K 163; **juu allee**: het type *juu allee* in: K 188; **juu** (eventueel meerdere malen herhaald): het type *juu* in: K 179a, 287; *jüü*, K 274, 330, P 163; *jüü*, K 226; *jüu*, K 353; *jeu*, L 145; *ju ju*, K 240; *jöe jöe*, O 275; *gēe gēe gēe*, P 70; *sjüü sjüü sjüü*, K 134; **juu nondedjuu**: *jüü nòndədžjüü*, K 317; *jüü nòndədžjə*, O 162; **juu juu vort**: het type *juu juu vort* in: L 180; **vooruit juu**: *vuruit juu*, K 178*; *vur-ut juuj*, K 187; **vooruit**: het type *vooruit* in: K 193a; *vooruit*, K 186; *voruit*, K 179a; *vòruit*, K 157; *vərùit*, K 151; *vəreut*, K 207; *vərèùt*, K 277; *vəròt*, L 159; *vuroit*, L 241; *vurròt*, K 220; *vòroowət*, K 296;

vəròwət, K 276; *vruit*, L 242; *vròt*, L 159; **vort**: het type *vort* in: K 150, 165, 183, 188a, L 180, 184; *vòrt*, L 159b; *fort*, L 149; *vòdt*, P 10; **vooruit verdomme**: *vruit vərdommæ*, L 263; **vooruit hup**: *vəruit hup*, L 91b; **hup vooruit**: *jup vərèuat*, I 220; **vooruit dan wat**: *vuruit dan wa*, L 150; **vooruit toch**: *vròt toch*, L 160; **vooruit allee**: *vurruit allee*, L 233; *vəruit alleej*, K 174; **vooruit allee juu**: *vəroowòt òlèjüü*, K 274; **vort juupaard**: *vort juupèrt*, K 167; **rapper**: het type *rapper* in: K 295; *rappər*, K 357, P 41, 88; *ròppər*, K 301, 329, 349, O 173, P 76; **wat rapper**: *wò ròppər*, O 72; **harder**: *hèttər*, P 48; *attər*, P 137; *ètər*, P 81; **gauwer**: *gaawər*, K 137; **schiet op**: het type *schiet op* in: K 133b, 146; **hup** (eventueel meerdere malen herhaald): het type *hup* in: K 100a, L 187a, P 99b; *hup*, K 211, 349; *hop*, L 188; *up*, P 27, 89; *up up*, K 201; *heup heup*, P 303; **hop op**: *hop op*, P 77; **hee hup**: *hèejup*, K 335; *ijup*, I 266; **hup juu**: *hup juu*, K 184; *djuu*: *djiü*, K 318; **juudop**: het type *juudop* in: K 184; *jup*: *jüüp*, K 281a, 310; *jép*, K 310, P 126; **jut**: *jüüt*, P 72; **huts**: *hòts*, L 183; **godvermiljaarnonde**: *gotfərmiljarrnondə*, K 262; **allo vooruit hup**: *allo vərruit huup*, K 102; **lopen**: *lòewpə*, P 95.

LANGZAMER

Langsamer! – slower – plus lentement
(N 8, 95h)

stilletjes: *stilləkəs*, K 192, 193a, 220, 237, 274, 310, 317, 348, 349, 357, O 275, P 4, 44; *stilləkəns*, P 99; *stillaʔəs*, K 314; *stīlləkəs*, I 220, 268, K 207, 248, 251, 262, 269, 324, 330, 332, 335, 341a, 349, O 74, 158, 162, 275, P 25, 33, 67, 68, 70, 76, 89, 105, 125, 137, 145; **stilletjes aan**: *stilləkəs aan*, K 313; *stilləkəs òn*, K 312; *stilləkəs òn*, K 354; *stilləkəzòn*, K 276; *stillaʔəsān*, K 277; *stīlləkəs aan*, O 173; *stīlləkəzaan*, K 329; *stīlləkəraan*, P 10; *stīlləkə òn*, K 237, 291; *stīlləkəsòðən*, P 72; *stīlləkəzòwən*, P 95; **stil stilletjes aan**: *stil stilləkəs òn*, K 241; **stilletjes jongen**: *stilləkəs jongən*, K 256; *stīlləkəs jōēngə*, K 256; **stilletjes maar**: *stīlləkəs moo*, P 27; **stil** (eventueel meerdere malen herhaald): het type *stil* in: K 193a; *stīl*, K 237, 287, 340, P 126; *stīl*, K 240; *stil stil stil*, K 268; **stiller**: *stīllər*, P 41, 88; **stil aan**: *stilaon*, K 307; *stilòn*, K 241; *stīlòn*, K 237; **stillekes**: *stīlləkəs*, K 268; **kalm** (eventueel meerdere malen herhaald): het type *kalm* in: L 159; *kòlm*, I 266; *kalm kalm*, L 235; **kalm aan**: *kalm an*, L 187a, 242; *kalm aon*, K 146, 157, 163, 188; *kalləm aon*, K 178*; **juu juu kalm aan**: *juu juu kalm òn*, L 183; **ho** (eventueel meerdere malen herhaald): het type *ho* in: L 160, P 99b; *hoo*, L 159, K 330; *hòð*, L 188; *hòðò*, K 183; *how*, L 263; *hòw*, K 353, P 86; *hoow*, K 183c, L 145; *hòðw*, K 192, 353;

hoowaw, K 201; *ooooo*, K 174; *oow*, K 281a; *òðw*, P 163; *òðēw*, P 126; *auw*, P 103; *hoo hoo*, K 184, 186; *hòw hòw*, K 310; *how hòw*, K 240; *hoow hoow*, K 124, 165; *hòðw hòðw*, K 341a; *ow ow*, P 41; *oow oow*, I 118; *oow oow oow*, P 81; **ho maar**: *ho mar*, K 174, 205, 206; *hoow mer*, L 233; **ho maar ho**: *hoow maar hoow*, L 180; **zachtjes**: het type *zachtjes* in: L 148, 159b, 200a; *zachjəs*, K 165, 179a, L 149, 235; *zagjəs*, L 180b; *zaachjəs*, L 184; *zachies*, L 241; **ho zachtjes**: *hoo zaachjəs*, L 150; **zacht aan**: het type *zacht aan* in: K 137; *zacht aon*, K 133b; **zachtjes aan**: het type *zachtjes aan* in: P 77; *zachjəs aan*, I 102a; *zachjəs aon*, K 100a; **ho ho zachtjes aan**: *ho ho zagjəs an*, K 187; **zoet**: *zuut*, P 99b; *zeut*, P 154a; **zoetjes**: *zuutjəs*, K 167; **zoetjes aan**: *zuutjəs an*, L 263; **kom aan**: *kòm aan*, L 159b; **op het gemak**: *òptchəmak*, P 4; **zo rap niet**: *zòè ròp nīē*, O 72; **iets luier**: het type *iets luier* in: K 150; *trager*: *tròðgər*, K 301; **inhouden**: *inhävva*, P 35a; **fooi fooi**: *fooj fooj*, K 151; *fəoj fəoj*, K 188, 188a.

STILSTAAN

Halt!, nicht weiter! – stop – arrêtez
(znd 26, 2; znd B 2, 253e; znd B 2, 253f; znd 36, 81e; Go, 1b; N 8, 95e; N 8, 96;)

ho: het type *ho* in: I 275, K 133a, 133b, 157, 218, 244, 249, 250, 256, 349, O 175, 238, P 2, 35a, 77, 107; *hó*, I 275, K 244, 248, 307, 333, 349a, 350, O 162, 275, 287, P 23, 25, 35, 35a, 38, 40, 76, 88, 89, 106, 137a; *hoo*, K 102, 151, 179a, 184, 330, 333, O 72, P 27, 32, 35a, 76, 136, 147; *hòð*, K 195a, L 235, P 37; *hòo*, K 344, P 93; *hoow*, K 124a, 165, 179a, 188a, 201, 211, 212, 213, 220, 235, 248, 271, 272, 273, 307, 311, 312, 318, 348, 353, L 150, P 33, 47, 48, 105; *hòðw*, K 191, 192, 241, 256, 268, 274, 276, 277, 295, 301, 307, 310, 312, 313, 318, 333b, 341a, 353, P 27, 44, 48, 105; *hòðw*, K 308a; *how*, K 100a, 136a, 188a, 193a, 211, 213, 221, 226, 233, 235, 237, 241a, 245, 265, 266, 274, 296, 301, 307, 313, 351, 352, O 63a, P 23, 99, 99b, 133; *hòw*, K 196, 210, 212, 232, 235, 237, 238, 240, 241, 273, 274, 296, 301, 307, 310, 314, 339, 341, 354, 357, 358, O 157, 275, P 41, 84, 86; *hów*, K 191, 210, 212, 231, 234, 241, 251, 291, 295, 301, 314, 315, 338, 341, 353, L 235, 241, O 68, 156, 289, P 44, 46, 65, 69b, 96a, 111, 198; *hòw*, K 240; *hou*, K 316; *hòuw*, K 306; *houw*, K 146, 163, 210, 212, 230, 231, 241a, 245, 249, 255, 265, 267, 269, 272, 274, 275, 276, 296, 301, 305, 306, 307, 308, 309, 312, 339, 352, O 286, P 99, 103; *hoouw*, K 307; *huw*, K 312; *hauw*, K 241, 274, 307, P 38; *haw*, K 244, 269, 341, P 30, 66; *haaw*, K 240; *hòəw*, K 277; *hoew*, K 210, 231, 246, 296, 297, 301; *hòēw*, K 240, 276, 301, 307; *hòw*, K 301; *huw*, K 163, 183, 267, 340; *heuw*, K 175a*; *hūiw*, K 352; *hūiw*, K 302; *haow*, K 307, L 153; *ò*, O

158; *ó*, I 221b, 265, 266, 271, 274, K 196, 244, 250, 287, 295, 330, O 69, 70, 72, 73, 160, 175, 177, 238, 245, 276, 286, 287, 288, P 2, 3, 18a, 37, 60a, 64, 66, 76, 77, 78, 81, 88, 94, 101, 166, 198; *oo*, I 220, 266, 268, 275, K 174, 244, 251, 279, 287, 291, 320, 322, 324, 329, 330, 336, O 67, 70, 238, 241, 243, 245, 251, 255, 272, 274, 286, 288, P 10, 15, 18, 26, 27, 41, 64, 72, 73, 80, 81, 89, 94, 128, 129, 139, 145, 150, 160, 199; *òò*, K 245, 320, 335, O 156, 157, P 10, 70; *òo*, O 276, P 18, 88, 145; *òò*, P 29a; *òè*, P 102; *òé*, P 89; *òh*, K 244, O 174a, 288, P 15, 41, 198; *ou*, K 206, 225, 291, 330, O 154, 155, 174, P 89, 127; *oow*, I 118, K 124a, 174, 177b, 178, 203, 224, 237, 281, 286, 287, 291, 330, 331, 332, O 74, 172, P 25, 81, 87, 127, 136, 137, 144, 145, 146, 155; *òòw*, K 201, 207, 247, 283, 329, 330, 335, O 158, 173, P 10, 88, 163; *òow*, K 204b; *ow*, K 206, 246, 352, O 244, P 41, 64, 131; *òw*, I 269, K 188a, 254, 286, 291, O 166, 174a, 178, 275, P 4, 60, 125, 126, 145, 154a; *ów*, K 251, O 169, P 12, 45, 67, 68; *ouw*, I 180, K 188a, 209, 210, 225a, 244, 253, 254, 262, 307, 334, O 174a, P 41, 127, 149; *òaw*, K 248; *òaw*, K 281a; *òew*, K 237; *òè*, P 166; *oe*, K 196; *ooj*, P 25; *oej*, K 210; *au*, I 269, K 226, 244, 253, O 68, 288, P 14, 60, 66, 74, 198; *ao*, P 198; *aw*, K 287, O 158, 166, 174, 178, P 16, 60a, 95, 145; *aaw*, K 240, P 37, 72; *àaw*, K 226; *auw*, K 208, P 37; *awj*, P 60a; *euw*, I 102a, K 204; *èù* (*ə*) (*w*), P 85; *uw*, K 273; *uìw*, I 180, K 203; *hou*, bij voerlieden, roepwoord om het peerd te doen stilstaan. Ook *hoei*, gemeenzaam woord om te zeggen: scheid uit, 't is genoeg; *hou*, roepwoord om het peerd te doen stilstaan, Corn. Vervl. A.; *hou!*, tussenwerpsel om een trekdiër te doen stilstaan, Goossenaerts; *hou*, sta peerd!, Tuerlinckx; *hò.u*, (= halt), (heuw), voermansterm, De Bont; *ho.u*, (= halt!), hoow, voermansterm, De Bont; *hów*, bevel voor paarden om stil te staan: ho, halt, Brabantius; *ow*, halt (houden), Fourie P 154; *ow*, halt (houden), Fourie P 154; *hou*, tussenwerpsel om een trekdiër te doen stilstaan, Goossenaerts 316; *hou*, roepwoord om het peerd te doen stilstaan, Corn.; *hou*, halt, voermansterm, De Bont; **huu(j)**: *huu*, K 183, 183c, L 188, 263; *hüü*, P 65; *heu*, K 188; *huuj*, K 167, 184, 186, 187, L 91b, 145, 149, 153, 159, 160, 177c, 180, 180b, 183, 187a, 200a, 235, 241, 242, 264; *hüüj*, L 159b, 184, P 171; *huij*, L 150; *uuiej*, L 180; *heewj*, L 148; *huu*, sta stil, tegen paarden, Van Gerwen; *hü*, (= halt), voermansterm, De Bont; *hu.u*, (= halt), (hoew) voermansterm, De Bont; *hü.i*, (= halt), voermansterm, De Bont; *hüu*, sta stil, tegen paarden, Van Gerwen; *huuj*, stilstaan, commando, Van Dam 7; *hijii*, halt! (tegen paarden), hs Mischgofsky L 95; *hu*: *huu*, tussenw. (voermanstaal); *ho!* (voermansroep om het paard te doen ophouden, De Bont; *huu*, sta stil,

tegen paarden, Van Gerwen L 241; *huuj*, halt (paard), Mischgofsky L 95; *huuj*, stilstaan, commando, Van Dam 7; *huuj*, halt, voermansterm, De Bont; *huu*, halt, (hoew), voermansterm, De Bont; *hu*, halt, voermansterm, De Bont; *hüü*, bevel voor paarden om stil te staan: ho, halt, Brabantius; **huu dan**: het type *huu dan* in: L 205, 206; **hun**: het type *hun* in: K 277; *hüün*, K 268; *hòn*, K 268; *en!*, ho! (tegen paarden), hs Etten K 176; **ho huuj**: het type *ho huuj* in: K 137, 165, 332; **ho joe**: *ho jõe*, P 161; **huui ho**: *huuj hoow*, L 233; **juu(j)**: het type *juuj* in: L 241, P 161; het type *juu* in: L 263, P 161; *jüu*, P 109; **jouw**: *jouw*, K 277; **wou**: *wou*, sta peerd, Tuerlinckx; **stilstaan**: het type *stilstaan* in: K 186; **sta-stil**: *stò-stiël*, P 145; **(p)rrrrr**. . . : het type *rrrr*. . . in: I 275, K 346; het type *prrr*. . . in: P 150, 161; **krrr**: het type *krrr* in: K 124a.

VOET OMHOOG

Fuss heben! — order to lift the foot — levez le sabot

(Fourie 59; N 8, 95k)

voet: het type *voet* in: K 296, O 67, P 10, 77; *vöet*, K 256, 283, 349, 353, O 162, P 25, 27, 102, 104, 110, 137, 143, 150, 154a, 154, 165, 168; *vöet*, K 237, 241, 268, 277, 307, 317, O 275, P 84; *vöet*, K 248, P 76, 81, 89; *vöet*, O 74; *voot*, K 335, P 10, 125, 137, 198; *vójt*, K 124a, 165, 188, 256, 332; *voewt*, L 263; *vöewt*, P 41, 145; *véwt*, K 240; *vīewt*, K 240; *vuut*, voet omhoog, om het paard de voet te doen opheffen, Fourie P 154; **voets**: *voets*, K 102; **voetje**: het type *voetje* in: I 102, 118, K 133b, 165, 174, 177b, 188, L 159b, 184, 188, 241, 242; *vöetjə*, K 204; *vuutjə*, K 183, L 145; *vöetʔə*, K 312; *vuʔə*, K 310; *vüutsjə*, K 310; *vöejkə*, P 70; *vöëkkə*, P 33; *vukʔə*, P 166; *voetje*, is geregeld het rustig gezegde van de persoon die een paard er toe wil brengen de door hem onderaan vastgenomen poot even op te heffen, Goossenaerts: *əvusjʔə*, een voetje voorwaarts (gaan), een klein beetje vooruit (gaan), Fourie P 154; **voet-op**: het type *voet-op* in: K 124a, 133a, 146, 163, 165, 187, 188a, 220, L 150, 160, 200a, 241, O 169; *voet-öp*, K 183c, L 149, 153, 159; *voettöp*, K 184; *vöet öp*, K 191; *vöet öëp*, K 237, P 44; *vöetap*, P 157, 161; **voetje-op**: het type *voetje-op* in: K 183; **allee-voet**: *allèj voet*, K 193a; *òléé vöet*, I 220; **allee-voetje**: *aléj vöetjə*, K 191; **voet opheffen**: *vöet öëphéffə*, P 86; **foet**: *foet*, K 186, 249, 250, L 180, 180b, 233, 235; *föet*, K 281; *föet*, K 245; *föet*, P 103; *foet!*, aansporing tot paard om de hoef op te lichten, Elemans; **foetje**: *foetjə*, K 186, L 153, 235; **foet op**: *foet-op*, K 174, 175a*, 179a, L 148, 149, 159, 180, 235; *foet-öp*, K 157, L 183; **foes op**: *foes-op*, K 100a; **poot**: het type *poot* in: P 77; *pôôt*, K

178*, 262; *poet*, P 103, 136; *pōēt*, K 330, O 173, P 137; *pōēt*, K 248, 251, 254, 273, 281a, 291, 313, P 41, 72, 81, 85; *pōet*, I 269, K 237, 248, 295, 310, 318, 341a, P 16, 27, 33, 149, 157; *pōet*, P 99b; *pūut*, P 126; *pouwt*, P 48; *pōēwāt*, I 268, K 301, 324, 354, P 85, 105; *pōēwāt*, K 211, 214, 215, 216a, 241, 276, 301, 314, 340, 348, 351a, P 41, 95, 154a; *pówāt*, K 307; **poetje**: het type *pootje* in: L 241; *poetjə*, L 264; *pōētjə*, K 178; *pōētsjə*, K 226, 248; *pōēkkə*, P 4, 163; *pōējka*, P 4; *pwōētsjə*, K 201; **poot op**: het type *poot op* in: K 137, 151, 167, 179a; *poot óp*, L 263; *pōot op*, K 175a*, L 205, 206; *pōòt op*, K 163; *pōēt oep*, P 88; *pōēt òēp*, K 329; *pōēt òēp*, P 171; *pōēt op*, L 187a; *pōet òēp*, I 271; *pōējt op*, K 191; *pwoot op*, I 102a; **poot kom**: *pōēt kòm*, O 159; **poot omhoog**: *pōēt òēmōēch*, O 72; **poot geven**: *pōējt géjvə*, P 67, 68; **poot opheffen**: *powt upiffə*, K 287; **allee-poot**: *òléé pōat*, I 220; *alléj pówāt*, K 240; **allee-op**: *aléj oep*, K 207; **(h)op**: *hōēp*, K 274; *óp*, K 357; **hup**: *hup*, K 192, 240, 276; *up*, I 266; **hup-wat**: *hupwut*, K 341a; **hup-hop**: *up op*, L 91b; **huut**: *hūüt*, K 353.

OPSTAAN

Aufstehen! – get up – levez

(N 8, 95j)

allee-hop: *allee-op*, K 167, 177b, L 180, 205, 206; *allee-óp*, L 159; *allé-op*, K 187; *allee-hop*, K 150, 163, 175a, 186, 188, L 149, 180, 187a, 264; *allee-hòp*, L 153; *aléé-hōēp*, K 314; *alee-hōēp*, K 240; *aallee-heep*, K 313; *aléj-òēp*, P 89, 171; *aléj-òēp*, K 207, 248, 273, P 88, 137, 145; *alleej-op*, L 200a; *alléj-op*, K 193a; *aléj-òp*, O 275; *alleej-hop*, K 165, L 159, L 180b; *alléj-hòp*, K1240; *aléj-jōēp*, P 163; *òlééj-òēp*, P 72, 89; *òlleej-òēp*, P 25; *òleej-òēp*, K 274, 330; *òleej-òēp*, O 72; *òléj-óp*, P 27; *òlèèj-óp*, O 173; *òléj-óp*, O 162; *òlééj-hop*, P 105; *òlee-hòp*, O 275; *halé-hop*, K 183; *ilij-óp*, P 84; **allee-hup**: het type *allee-hup* in: K 157, L 149; *allee-up*, I 102a; *alléé-up*, K 188a; *alleej-hup*, K 183; *aléj-hup*, K 254; *alééj-up*, K 191, 248, 281a, P 48, 198; *alééj-ūüp*, K 291; *alaj-öp*, P 95; *altee-öp*, K 237; *allə-heup*, P 103; *òlee-hup*, K 349, 353, P 33, 44; *òléé-ūüp*, P 70; *òlee-ūüp*, I 269; *òléj-up*, K 237; *òleej-ūüp*, K 201, 310; *òléj-hup*, K 192; *òléj-jup*, K 204; **allee-omhoog**: *aléé-òēmhōēch*, K 307; **allee-sta-op**: *allee-stójóp*, L 263; **allee-recht**: *alee-recht*, K 295; **allee**: het type *allee* in K 146; **arree-hup**: *arré-hup*, K 256; *arée-hup*, P 27; *aree-hup*, K 274; *aré-höp*, K 301; *aarri-höp*, P 16; *aree-hup*, K 341a; *aree-hūüp*, K 340; *aré-up*, P 27; *aréj-höp*, K 333b; *òréj-öp*, K 348; *òrééj-jup*, P 85; *òré-hup*, K 353; *waaréj-up*, K 256; *waaree-òēp*, K 237; **arree-omhoog**: *aré-əmōēwach*, K 241; *aréj-omōēwach*, K 241; **arree**: *aré*, P 4; **hop**: het type *hop* in: K 102, 137, 174, 178*, 179a, 186, 187,

220, L 145, 148, 150, 159, 160, 184, 187a, P 77; *hóp*, K 184, 318, L 235; *hòp*, K 268, 296, 354, L 153, 263, P 86, 99b; *hōēp*, K 314, 332; *op*, K 102, 124a, 137, 151, 165, 174, 177b, 186, 193a; *óp*, K 251, 357, L 183, 235, 241, P 126; *òp*, L 153, O 158, P 10, 81, 125; *oep*, O 67, P 41; *òēp*, I 268, 271, K 287, 329, 332, P 41, 85; *òēp*, K 281; **hop-staan**: *hop-staon*, K 100a; **hup**: het type *hup* in: K 240, 249, 250, 277, 307, 310, 335, 341a, 351a, L 153, 183, 242, P 76, 77; *hōp*, K 262, 301, L 180b; *hèüp*, K 276; *hūüp*, K 330; *up*, I 266, K 251, 266, 283; *öp*, K 324; *ūüp*, P 154a; *hōp*, roepwoord om een koei of een paard te doen opstaan, Corn. Vervl.; **hup-op**: het type *hup-op* in: K 133a; *up-op*, L 91b; **hup-allee-hup**: *up-allee-up*, I 118; **jup**: het type *jup* in: K 281a, 317; **jup-arree-hup**: *jup-aaré-up*, I 220; **juu**: *juu*, O 162; **gaat-op**: *gaot-òp*, L 159b; **kom-op**: het type *kom-op* in: L 150; **kom**: *kòm*, P 163; **rechtop**: *richt-òēp*, K 245; **recht**: het type *recht* in: K 249, 250, P 41; *rècht*, K 281; *rècht*, P 81; **omhoog**: het type *omhoog* in: K 193a; *omooch*, K 124a; **omhoog-paard**: *omhooch-pèèrd*, K 133b; **oppes**: *obbəs*, K 133b.

-1.2.8.15. Roep- en vleinamen

VLEINAAM VAN HET VEULEN

Kosename für das Fohlen – foal's pet name – nom affectif du poulain

(VC 14, 2h (v))

veulen: het type *veulen* in: K 188, 197; *vullə*, K 101a, 133a, 170, L 183, 258, 263a, 264; *vullan*, K 148a, 182, L 100; *völlə*, L 180; *vèùlə*, L 183; **veulentje**: het type *veulentje* in: K 133c, 141, 183, 184a, 190, L 145; *vullantjə*, K 133d; *vullatjə*, K 151; *vulləkə*, K 187, 212, L 99, 145, 148, 208a, 258; *völlatjə*, K 143; *völləkə*, L 152, 153, 157, 160, 178a, 180*; *vuilantjə*, K 100a; *vèùləkə*, K 187a; **poetje**: het type *poetje* in: L 102, 103, 104, 153, 157, 159, 160, 162, 180b, 185, 186, 186*, 187, 204*, 208, 209a, 243, 244; *poetjə*, L 103, 110; **poet**: *pōēt*, L 103; **hens**: *hens*, L 145, 145a; **henske**: het type *henske* in: K 133a, 87, L 99, 144a, 147, 180a; *henskə*, L 93, 144a, 145a, 147, 152; *hènska*, L 151; *einskə*, K 166, 183b; **bles**: het type *bles* in: L 152; **blesje**: het type *blesje* in: I 79; **vos**: het type *vos* in: L 152; **voske**: het type *voske* in: I 79; **fluitje**: het type *fluitje* in: K 173a; **feutje**: het type *feutje* in: I 78; **kaske**: het type *kaske* in: K 148b; **manneke**: het type *manneke* in: I 57; **pikske**: het type *pikske* in: I 79; **pikkie**: het type *pikkie* in: K 183b; **lubbie**: het type *lubbie* in: K 184; **truike**: *troejka*, L 236; **beestje**: het type *beestje* in: K K&: *Btēsja*, L 148; **paardje**: *pertjə*, K 164a, 171, L 263, 280; **goed beest**: *gow beest*, K 179a; **klein paardje**: *klen pertjə*, K 183.

LOKROEP/ROEPNAAM VOOR HET VEULEN

Lockruf, Rufname für das Fohlen – foal's call name – coi d'appel du poulain (N 8, 7; VC 14, 2h(r))

[Sommige respondenten gaven als antwoord: „eigenaam” of „willekeurige benaming”. Deze opgaven zijn hier niet opgenomen.]

veulen: het type *veulen* in: K 183, 188, L 93, 244; *veulan*, K 141; *veulə*, K 183, 184a, 190; *vëula*, L 183; *völlə*, L 104, 152, 180; *vullə*, K 170, L 240, 263, 263a; *vullən*, L 100; *vul*, O 275; **veulentje:** *völlətjə*, K 143; *vulləkə*, K 212; *völləkə*, L 160; **paard:** het type *paard* in: L 263; *pert*, L 263; **paardje:** *pərtjə*, K 164a, 183, L 180**; **bles:** het type *bles* in: L 145; **vos:** het type *vos* in: L 145; **beestje:** *bistjə*, K 187; **poet:** *pöət*, K 179a, 237, 262, L 159, 187, 205, 206, 233, 235, 241; *pöəttə*, P 27; *pöəta*, K 211; *pöəjt*, P 136; **poet,** loknaam van een veulen, Elemans; **poetje:** het type *poetje* in: I 102a, K 351, L 102, 150, 152, 153, 157, 159, 159b, 160, 162, 178a, 180, 180b, 183, 184, 187a, 188, 207, 209a, 227, 235, 241, 242, 263, 264, P 48, 103; *pöəjtjə*, K 237, L 183*, 187; *pöəttəkə*, K 207, L 233, 235, P 27, 48, 88, 99b, 137; *pöətəkə*, P 25; *pöətkə*, P 41; *pöëkkə*, P 105; *pöējka*, K 201, 312, L 235, P 41, 95, 125, 163; *poojkə*, K 349; **poetje,** loknaam van een veulen, Elemans; **poet,** **poet:** het type *poet*, *poet* in: L 153, 204*, 208; *pöət*, *pöət*, L 103, 159b; **poetje,** **poetje:** *poetjə*, *poetjə*, L 103, 159, 184, 185, 243; **poets:** *pöəts*, K 318; **petit:** *pətee*, K 330; **petitje:** *pəteekə*, K 330; **manneke:** *mannəkə*, I 57, 118, K 133b; *ménnekə*, K 167, L 159, P 33, 145, 154a; **pikje:** *pikskə*, I 79; *pikkə*, P 77; **poeske:** *pöəskə*, I 220; **ding:** het type *ding* in: L 145; **fluit:** het type *fluit* in: K 173a; **kleine:** *klààna*, K 340; *klénna*, K 354; **jongen:** het type *jongen* in: K 179a; *jongə*, K 133b; **jong:** het type *jong* in: K 340; **puk:** het type *puk* in: K 184; **pukkie:** *pukkīē*, K 163; *pukskə*, K 177b; **botje:** het type *botje* in: L 180b; **mutske:** *muskə*, P 88; *mīətskə*, K 193a, 310; **muske:** *muskə*, K 240; *möëzzəkə*, K 207; **kom:** het type *kom* in: K 192; **kos,** **kos:** het type *kos*, *kos* in: K 148b; **kom jong:** *kojong*, I 78; **baaike:** *baajkə*, P 171; **passeman:** het type *passeman* in: K 240; **prinske:** *prinskə*, P 86; **truitje:** *tröējka*, L 236; **pietje:** het type *pietje* in: L 241; *pīētəkə*, K 324, O 173; *pīētəkə*, P 4; *pīētng*, O 275; *pīētŋ*, O 275; **pol:** het type *pol* in: K 184; *póllə*, K 251; **polleke:** *pólləkə*, K 183c; *pöëlləkə*, L 233; **polleman:** het type *polleman* in: K 240; **hans:** het type *hans* in: K 101a, 102, 133a, L 241; **hansje:** het type *hansje* in: K 102, 133a, 167, 186; *hanskə*, K 102, 183, 220; *haskə*, K 146; *ansjə*, K 151; *āanskə*, K 124a; **hens:** het type *hens* in: K 187; *həns*, L 145, 145a; **henske:** *henskə*, K

137, 163, 165, 187, L 144a, 145, 180a, 180b, 200a; *hənskə*, L 144a; *hənskə*, L 91b, 147; *hēənskə*, L 151; *einskə*, K 166, 183b; **hens,** **hens:** het type *hens*, *hens* in: K 133a, L 99; *həns*, *həns*, L 152; **henske,** **henske:** *henskə*, *henskə*, L 147; **netje:** het type *netje* in: K 240; **lies:** *lēs*, K 317; **lieske:** *līəskə*, K 220; **joke:** het type *joke* in: K 240; **bella:** *béllə*, K 330; **mina:** *meenə*, K 330; **mieke:** *mīēkə*, I 220; **jules:** *zjūül*, K 251, 317; **juultje:** *zjūülləkə*, P 86; **flipje:** *flūüppəkə*, K 349; **jeanne:** *zjan*, K 251.

VLEINAAM VAN HET PAARD

Kosename für das Pferd – horse's pet name – nom affectif du cheval (VC 14, 2g(v))

paard: het type *paard* in: K 188, L 93; *peert*, K 197; *pert*, K 148a, 197, L 161, 258, 264; *pərt*, I 79, K 151, 164a, 190, L 145, 183, 183*; **paardje:** het type *paardje* in: K 101, L 180; *paertjə*, K 133c; *pertjə*, K 133a, 133d, 148, 183, 184a, 187a, L 99, 104, 152, 178a, 258, 262, 263; *pərtjə*, K 143; *pərtjə*, I 79, K 141, 183, 187, L 153, 160, 180**, 263a; **poet:** het type *poet* in: L 159, 187; *pöət*, L 153; **poetje:** het type *poetje* in: L 157, 160, 185, 186, 187, 209a, 244; **vos:** het type *vos* in: I 57, K 158a, L 145a, 152, 180, 186*, 284; *fos*, K 170; **vosje:** *vöskə*, L 145a; **kom vos:** het type *kom vos* in: K 143; **hens:** het type *hens* in: L 145; *həns*, L 144a; *heens*, L 147, 180; **henske:** het type *henske* in: L 180a; **jongen:** *jongə*, K 101, 102a, L 99, 208; **beste jongen:** het type *beste jongen* in: K 100a; **hè jongen:** *hè jongə*, K 183; **bles:** het type *bles* in: K 158a, 164, L 152, 186*; *blès*, L 180; **kom bles:** het type *kom bles* in: K 143; **bloes:** het type *bloes* in: K 170; **bruintje:** het type *bruintje* in: K 164, L 204; *broentjə*, L 148; **manneke:** het type *manneke* in: K 173; *mənnəkə*, L 104; **molly:** het type *molly* in: K 173; **lies:** *līēs*, K 212; **moor:** het type *moor* in: K 164; **goed beest:** het type *goed beest* in: K 179a; **beestje:** *bīēsjə*, L 148; **botje:** het type *botje* in: L 180b.

LOKROEP/ROEPNAAM VOOR HET PAARD

Lockruf, Rufname für das Pferd – horse's call name – coi d'appel du cheval (N 8, 8a; VC 14, 2g(r); znd B 2 259c)

[Bij beantwoording gaven sommige respondenten op 'eigenaam', 'verkorte registratienaam', of 'stamboeknaam'. De plaatsen zijn niet opgenomen.]

kom: het type *kom* in: K 186, 192, 193a, 240, 273, 286, L 242; *kom*, K 291, P 25; *kòm*, I 118, K 240, 320, P 60a, 145; *kò-òm*, P 154a; *kummə*, P 103; **kom,** **kom:** het type *kom*, *kom* in: K 188a; **kom jongen:** *ko-jong*, I 78; **kom maar**

jongen: *kom mar jongə*, L 208; *kom ma jongə*, L 184; **allee:** *alléj*, P 145; **allee kom:** *uléj kòm*, K 210; **toe man:** *trōēmōn*, O 173; **dju:** *dzjūj*, P 105; **bruine:** het type *bruine* in: L 149; *bruuna*, L 153, 159b; *breuna*, K 165; **bruintje:** het type *bruintje* in: K 214, 215, 216a, L 204; **bruin:** *brōjn*, L 183; **bles:** het type *bles* in: K 143, 145, 148, 178*, 180, 186*, 240, 241, L 180, 205, 206, P 65; *blés*, K 183c, L 159b; *blès*, L 183*; **blesje:** het type *blesje* in: K 214, 215, 216a; **moor:** het type *moor* in: K 127a, 177b; **schimmel:** *schummal*, L 159b; **vos:** het type *vos* in: K 143, 148, 165, 177b, 178*, 187, 187a, 214, 215, 216a, 240, 287, 291, 353, L 145, 145a, 149, 150, 153, 183, 186*, 204, 240, 263, P 86; *vòs*, K 353; *vòs*, K 279; **voske:** *voskə*, P 27; **foks:** *fòks*, P 35a; **zwarte:** het type *zwarte* in: K 214, 215, 216a, L 150, 159b; *zwéttə*, K 240; **poet:** het type *poet* in: L 183, 184, 187, 233; **poet, poet:** het type *poet, poet* in: L 153, 157, 159, 160, 185; **poetje:** het type *poetje* in: L 207, 209a; **poetje, poetje:** het type *poetje, poetje* in: L 185; **poei:** *pōej*, P 166; **poeike:** *pōejkə*, P 163; *pojka*, P 147; **wo, wo:** *wo, wo*, K 124a; **allee jongen:** *óllé jōēng*, O 275; **flip:** *flūip*, P 41; **hans:** het type *hans* in: L 235; **hens:** het type *hens* in: K 187, L 145, 178a, 180, 180a, 180b, 200a; *héns*, L 144a; *hééns*, L 147, 180; **henske:** het type *henske* in: L 145; **jan:** *jannə*, P 25; **jeanne:** het type *jeanne* in: K 241; *zjòn*, K 310; **roosje:** *rōskə*, L 183*; **juul:** *jul*, K 237; *zjul*, K 353; *zjuul*, K 248, 287, 291, 332, 349; *zjūl*, K 237, 310, 329, P 10, 35a, 65; **koos:** het type *koos* in: L 153; **lies:** *līēs*, K 237, 349, P 25; *lés*, K 353; **lieske:** *līēska*, K 212; **liza:** *līēzá*, K 256; **max:** het type *maks* in: K 237, 241, 287, 291, 330, P 10; **piet:** het type *piet* in: L 153; **pol:** *pòl*, K 310, P 25, 41; *pòlla*, K 330, P 35a; **bonk:** het type *bonk* in: L 149, 177c, 180; **botje:** het type *botje* in: L 180b; **hit:** *hit*, K 211; **jong:** het type *jong* in: K 357, L 153; *jóng*, L 159; **jongen:** het type *jongen* in: K 179a; *jongə*, K 151, L 99; **kloefer:** *klōēffər*, I 268; **knol:** het type *knol* in: K 101a; **manneke:** *ménnekə*, P 4; **paard:** het type *paard* in: L 93, 263a; *pert*, K 148, 170, 183, 184a, L 104, 152, 180, 183, 258, 263; *pèrt*, K 143, 190, L 152, 180**, 183*, 244; *peert*, K 183, 188; *pèèrt*, K 141; *paert*, K 133c, L 103; **paardje:** *pertjə*, L 160, 240, 258, 263; *pèrtjə*, K 164a.

LOKROEP/ROEPNAAM VOOR DE MERRIE

Lockruf, rufname für die Stute – mare's call name – coi d'appel de la jument (N 8, 8c)

[Bij beantwoording van de vraag gaven sommige respondenten op 'eigenaam', 'stam-

boeknaam;, 'verkorte registratiennaam', 'kleur van het paard' en 'bijnaam'. De plaatsen zijn niet opgenomen.]

kom: het type *kom* in: K 186, 193a, L 242; *kòm*, K 192, 240; **allee meiske:** *allé mōska*, O 275; **bles:** het type *bles* in: K 178*, P 41; *blés*, K 183c, L 159b; **blesje:** het type *blesje* in: K 214, 215, 216a; **vos:** het type *vos* in: K 178*, 214, 215, 216a, L 153; **bruine:** het type *bruine* in: K 214, 215, 216a; *bruina*, L 159b; *bruuna*, L 153; **bruintje:** het type *bruintje* in: K 214, 215, 216a; **zwarte:** het type *zwarte* in: K 214, 215, 216a, L 159b; **zwartje:** het type *zwartje* in: K 214, 215, 216a; **schimmel:** *schummal*, L 159b; **marie:** het type *marie* in: O 67, P 86; *mòree*, K 330; **merrie:** *mèrrə*, P 95; **ria:** het type *ria* in: K 183; **net:** het type *net* in: K 335; *nét*, K 353, 357; **bella:** het type *bella* in: K 335, O 67; *bélla*, P 10; **nelly:** het type *nelly* in: K 187; **mirza:** het type *mirza* in: K 188; **lot:** *lót*, K 330, P 41; **mie:** het type *mie* in: P 35a; *mīē*, O 173; **mie-mie:** *mie-mie*, roepwoord merrie, hs Renders L 226; **mieke:** *mieke*, roepnaam voor merrie, hs Renders L 226; **jo:** het type *jo* in: O 67; **lies:** het type *lies* in: K 341a; *līēs*, I 220, K 191, 237, 291, 329, 349, 351a; *lés*, K 317; **lieske:** het type *lieske* in: K 220; *līēska*, K 240; **liza:** *līēzə*, K 256; *līēzò*, K 237; **lizet:** *līēzét*, P 10; **jeanne:** het type *jeanne* in: K 241, P 86; *zjan*, K 251, 291, P 41; *zjaan*, K 254; **fanie:** *fōnee*, K 330; **hans:** het type *hans* in: L 235; **henske:** het type *henske* in: L 145; **bonk:** *bónk*, L 91b; **poetje:** het type *poetje* in: L 207; **jong:** het type *jong* in: L 153.

LOKROEP/ROEPNAAM VOOR DE HENGST

Lockruf, Rufname für den Hengst – stallion's call name – coi d'appel de l'étalon (N 8, 8b)

jules: het type *jules* in: P 86; *jūülləs*, O 173; *jūül*, K 349; *jūül*, K 357; *zjūül*, K 317; *zjūül*, P 35a; *zjul*, K 353; *jul*, K 237, 335, 341a; **max:** het type *max* in: K 335; *maks*, I 220, 237, P 35a; **hans:** het type *hans* in: L 235; *haans*, K 351a; **hens:** het type *hens* in: K 187; **kobus:** *koobə*, K 240; **lies:** *lés*, K 353; **sjang:** *sjang*, P 4; **pol:** het type *pol* in: K 341a; *pòl*, K 254; *pòlla*, K 251, 335; **prins:** het type *prins* in: P 86; **albion:** het type *albion* in: P 145; **vos:** het type *vos* in: K 178*, L 188, P 88; *vòs*, K 353; **bos:** *bòs*, K 353; **bonk:** het type *bonk* in: K 163, 193a, 214, 215, 216a, L 180, 187a, 264; *bònk*, L 149, 159b; *bònk*, K 201; *bōēnk*, K 207; **hengst:** *hēngst*, K 248; *īēngst*, P 95; **poetje:** het type *poetje* in: L 207; **tip:** het type *tip* in: P 25; **bles:** het type *bles* in: K 178*; **kom:** het type *kom* in: K 186, 192, L 242.

INHOUDSOPGAVE

1.1.1.2. VEETEELT (vervolg van pag. 684)

-1.2.8.1. <i>Paardetuig (algemeen)</i>	689	loenje	713
paardetuig	689	kordeel	714
paardeketting	690	opzetteugel	715
doorn van de gesp	690	ploeglijn	715
doorn en ledertje	690	hotlijn	717
		koppelteugel	717
-1.2.8.2. <i>Haam</i>	690		
haam	690	-1.2.8.6. <i>Bit</i>	718
luchthaam	691	bit	718
vilten haam	691	bitstang	719
haamspanen	692	gebroken bit	720
haambeslag	693	bitringen	721
haamkap	693	knevels	722
haamoren	694	kinketting	722
haamkussen	694	kinkettingring	723
kussenleder	695	onderstangen	723
treiten	695	bovenstangen	724
treithaken	696	hengstebit	724
treitogen	697	bitbeugel	724
treitlappen	698		
haamslot	698	-1.2.8.7. <i>Borsttuig</i>	725
sluitriem	699	borstgareel	725
jukriem	699	kussen van het borstgareel	726
trossen	699	borstriem	726
bellen aan het haam	700	schoftriem	727
das	700	zijriemen	727
		leidselringen	727
-1.2.8.3. <i>Toom</i>	700	trekhaken	728
toom	700	strengen, al naar gelang het materiaal	
rijtoom	701	waarvan ze gemaakt zijn	729
		strengen bij ploeg, eg, kar, wagen	
-1.2.8.4. <i>Hoofdstel</i>	701	en in het algemeen	730
hoofdstel	701	strengbeugels	731
halster	703	strenghaken	732
stalband	703	hozen	732
hoornslot	705	buikriem	732
hoofdstelringen	705	voorstrengen	733
neusriem	705	zeelgetuig	734
kinriem	706		
kopriem	706	-1.2.8.8. <i>Zadel en toebehoren</i>	734
keelriem	706	karzadel	734
kopstuk	707	rijzadel	735
ooglapten	707	stijgbeugels	735
bellen aan het hoofdstel	708	onderzadel	735
		zadelkussens	736
-1.2.8.5. <i>Leidse</i>	708	zadelbrug	737
teugel	708	zadelkap	737
lijnt	710	zadelplankjes	737
dubbellijnt	711	stootkant	738

lederen bekleding van de zadelbrug	738	het hoofdstel aandoen	759
rugriem	738	aftuigen	759
licht	738	uitspannen	760
uiteinde van de licht	739	het haam afnemen	761
rollicht	740	het hoofdstel aftrekken	761
zadelriem	740	omspannen	761
buikzeel	741	over of buiten de streng staan	761
achterhaam	742	samenspannen	761
broekriem	744	naast elkaar, gezegd van twee	
achterhaamringen	744	paarden	761
kruisriem	744	handpaard	761
staatriem	745	roepaard	761
staartleder	746	in de voorzwing staan	762
broekkettingen	746	voordeel geven	762
		eenpaardzwengel	763
-1.2.8.9. <i>Vliegennet, borstnet</i>	747	tweepaardenzwengel	763
vliegennet	747	besturen	763
kopnet	748	leiden met een enkele lijn	763
borstnet	748	leiden met een dubbele lijn	765
rugnet	748	losgetuigd leiden	766
		de paardelijngespannen houden	767
-1.2.8.10. <i>Paardedeken en riem</i>	749	de paardelijngespannen los laten hangen	767
paardedeken	749	uit de stal halen	767
singel	750	naar de stal leiden	767
laatste stuk van de singel	751	vastrijden in het slijk	767
-1.2.8.11. <i>Zweep en delen</i>	751	-1.2.8.14. <i>Commando's</i>	767
zweep	751	naar links	767
steel van de zweep	751	naar rechts	770
uiteinde van de steel van de zweep	752	opzij	774
snoer van de zweep	753	vooruit	774
einde van de snoer van de zweep	753	een beetje vooruit	776
oog van de zweep	755	achteruit	776
als zweep gebruikte twijg	755	vlugger	778
met de zweep slaan	755	langzamer	779
het paard met de zweep aandrijven	755	stilstaan	779
		voet omhoog	780
-1.2.8.12. <i>Paardetuig, diversen</i>	755	opstaan	781
blok	755		
praam	755	-1.2.8.15. <i>Roep- en vleinamen</i>	781
haverzak	756	vleinaam van het veulen	781
haverkist	756	lokroep/naam voor het veulen	782
		vleinaam van het paard	782
-1.2.8.13. <i>Met een paard rijden</i>	757	lokroep/roepnaam voor het paard	782
optuigen	757	lokroep/roepnaam voor de merrie	783
inspannen	758	lokroep/roepnaam voor de hengst	783
het haam opzetten	759		

TEN GELEIDE BIJ DE VIJFDE AFLEVERING

Deze vijfde aflevering moet gezien worden als een directe voortzetting van de vierde aflevering. Er is dan ook niet afgeweken van de daarin gevolgde methode van presentatie van het bewerkte materiaal.

Bij de omspelling van het bronnenmateriaal is echter een wijziging te signaleren ten opzichte van de tot nog toe gevolgde methode.

In tegenstelling tot wat in de *Voorlopige Inleiding op het Woordenboek van de Brabantse Dialecten*, Assen 1967, blz. 36 over de transcriptie van de volgconsonant na korte vocaal wordt opgemerkt, wordt deze volgconsonant, staande voor een onbeklemtoonde vocaal, óók na ië, ũü, öë met een dubbel teken gespeld.

De vertalingen in deze vijfde aflevering werden voorbereid door de heer A. H. P. J. Dams en verzorgd door drs. F. C. M. Stoks (Duits), Mej. M. J. A. G. van der Werf (Engels) en de heer A. Th. L. C. Brandes (Frans).

De student-assistenten die voor deze aflevering het materiaal getranscribeerd, bewerkt en van kaartjes voorzien hebben zijn: Mevr. drs. M. C. A. A. Adriaansen-Busch, Mevr. B. Th. L. Schelfhout-Cammaart, Mej. M. S. M. de Keijzer en de heren A. J. J. M. Binkhorst, A. H. P. J. Dams, Th. P. J. E. Hendricks, J. J. M. F. Kokkermans, P. F. M. Versteegde en J. H. Verkroost.

De taalkaartjes werden ponsklaar gemaakt door Mej. C. J. G. Frissen en Mej. C. B. M. Vissers en in samenwerking met de heer M. J. C. Manders van het Universitair Rekencentrum van de Katholieke Universiteit te Nijmegen geplot. Alle werkzaamheden werden gecoördineerd door Mej. C. J. G. Frissen.

Het register op de gehele subparagraaf *Veeteelt* zal na de behandeling van het *Pluimvee* verschijnen.

Tenslotte onze dank aan het bestuur van de faculteit Letteren voor de steun die het dit project gegeven heeft.

Maart 1977

drs. J. Vromans